

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO—FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:3

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1959

HELSINKI 1961

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO—FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:3

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1959

HELSINKI 1961

Alkusanat

Sosiaaliministeriön sosiaalinen tutkimustoimisto saattaa täten julkisuuteen maamme sosiaalihuoltotoimintaa vuonna 1959 koskevan selonteon, joka sisältyy Suomen Virallisen Tilaston sarjaan XXI.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tässä vuosikirjassa julkaistaan paitsi vuosittain jatkuvaa tilastoa myös sosiaaliselta alalta suoritettuja erikoistutkimuksia. Tällä kertaa sisältyy lastensuojelua koskevaan lukuun selostus lastenseimien ja päiväkotien toiminnasta ja viimeiseen lukuun IX sosiaalihuollon työntekijöitä ja heidän koulutustaan koskeva selonteko.

Jatkuvien tilastojen sarjaan on lisäksi liitetty tietoja perheasuntoavustuksista. Sitä paitsi on kunnallisen sosiaalihuollon kustannuksia koskevan luvun lopussa tietoja kuntien maksamista kansaneläkkeen tukiosuuksista ja väkijuomayhtiön voittovarojen käytöstä alkoholistien perheiden huoltoon. Kasvatilapsista, joista ei ole muita tietoja kuin heidän lukumääräänsä koskevia, on maininta kunnallista lastensuojelua koskevan kohdan lopussa.

Julkaisun toimitustyötä on lähinnä hoitanut yliaktuaari Margit Jalo.

Helsingissä tammikuussa 1961.

Förord

Socialministeriets byrå för social forskning bringar härmed till offentligheten en redogörelse för socialvårdsverksamheten i landet under år 1959, vilken ingår i serien XXI av Finlands Officiella Statistik.

Enligt den ursprungliga planen publiceras i denna årsbok förutom kontinuerlig årlig statistik även specialundersökningar verkställda inom det sociala området. Denna gång ingår i kapitlet om barnskydd en redogörelse över verksamheten i barnkrubbor och daghem och i det sista kapitlet IX en redogörelse över socialvårdens arbetare och deras utbildning.

Till serien för de fortlöpande statistiska redogörelserna har vidare fogats uppgifter över familjebostadsbidrag. Ytterligare ingår i slutet av kapitlet rörande den kommunala socialvårdens kostnader uppgifter över kommunernas andel av folkpensionernas understödsdel och över användningen av alkoholbolagets vinstmedel för vård av alkoholisternas familjer. I slutet av avsnittet rörande det kommunala barnskyddet har meddelats antalet fosterbarn, för vilkas del endast sådana uppgifter föreligger.

Redigeringen av publikationen har närmast omhänderhafts av överaktuarien Margit Jalo.

Helsingfors i januari 1961.

G. Modeen.

Margit Jalo

Sisällys

	<i>Teksti</i>	Sivu
	Alkusanat	3
I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset	5
II.	Huoltoapu	8
III.	Lastensuojelu	
	Lastenseimet ja päiväkodit	20
	Valtionapua saaneet lastentarhat	25
	Kunnallinen lastensuojelu	29
	Lastenkodit	42
	Koulukodit	51
	Aviottomien lasten valvonta	55
IV.	Kunnalliset kodinhoitajat	58
V.	Vajaamielislaitokset	62
VI.	Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuolto	65
	Alkoholistihuoltolat	73
	Työlaitokset	75
VII.	Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset	78
VIII.	Sosiaaliavustukset	
	Kodinperustamislainat	90
	Äitiysavustukset	92
	Lapsilisät	93
	Perhelisät	95
	Perheenasuntoavustukset	98
	Ammattiopintoavustukset	100
	Invaliidihuolto	101
	Invaliidiraha	103
	Toipilaraha	104
	Sotilasavustukset	105
	Kansaneläkkeet	107
IX.	Sosiaalihuollon työntekijät ja heidän koulutuksensa	109
	Englanninkielinen katsaus ja selityksiä	120

Tauluja

I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3
II.	Huoltoavun avustustapakukset ja avunsaajat	4
III.	Huoltoavun eri avustusmuodot	5
IV.	Lastensuojelulapset	6
V.	Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan	7
VI.	Kuntien sosiaalihuollon menot	8
VII.	Kuntien sosiaalihuollon tulot	12
VIII.	Kunnalliskotien menot ja tulot	14
IX.	Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot	16
X.	Valtion varoista suoritetujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä	18

Innehåll

	<i>Text</i>	Sid.
	Förord	3
I.	Den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter	5
II.	Socialhjälpen	8
III.	Barnskyddet	
	Barnkrubborna och daghemmen	20
	De statsunderstödda barnträdgårdarna	25
	Det kommunala barnskyddet	29
	Barnhemmen	42
	Skolhemmen	51
	Tillsynen över barn födda utom äkten-skap	55
IV.	De kommunala hemvårdarinnorna	58
V.	Anstalterna för psykiskt efterblivna	62
VI.	Lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvården	65
	Alkoholistanstalterna	73
	Arbetsinrättningarna	75
VII.	Den kommunala socialvårdens kostnader	78
VIII.	Sociala bidrag	
	Bosättningslånen	90
	Moderskapsunderstöden	92
	Barnbidragen	93
	Familjebidragen	95
	Familjebostadsunderstöden	98
	Understöden för yrkesstudier	100
	Invalidvården	101
	Invalidentpenningen	103
	Konvalescentpenningen	104
	Militärunderstöden	105
	Folkpensionerna	107
IX.	Socialvårdens arbetare och deras utbildning	109
	Engelsk resumé och förklaringar	120

Tabeller

I.	Den kommunala socialvårdens organisation och anstalter underlydande socialnämnderna	3
II.	Socialhjälpens understödsfall och understödstagare	4
III.	Olika vårdformer av socialhjälpen	5
IV.	Barnskydds barnen	6
V.	I socialnämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter	7
VI.	Den kommunala socialvårdens utgifter	8
VII.	Den kommunala socialvårdens inkomster	12
VIII.	Kommunalhemmens utgifter och inkomster	14
IX.	De kommunala barnhemmens utgifter och inkomster	16
X.	Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag	18

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huolto- laitokset

Sosiaalihuollon hallinto. Lakimääräistä sosiaalihuoltotoimintaa varten maa oli v. 1959 jaettu 547 huoltoyhdyskuntaan, joista 35 oli kaupunki- ja 31 kauppalakuntia. Sosiaalihuollon paikallista hallintoa varten melkein kaikissa kunnissa oli sosiaalilautakunta. Vain 15 maalaiskunnassa kunnan hallitus hoiti sosiaalilautakunnan tehtävät. V:n 1959 päättyessä eri kuntien sosiaalilautakunnat toimivat seuraavan laajuuksina.

Sosiaalilautakunnat Socialnämnder	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet
jakamattomia—odelade	9	5	352	366
2-osastoisia—med 2 avdelningar	17	23	113	153
useampiosastoisia—med flere avdelningar	9	3	1	13

Kahdessa kaupungissa, Helsingissä ja Turussa, on kaksi erillistä lautakuntaa, huolto- ja lastensuojelulautakunnat. Ylempänä esitetystä ryhmityksessä kumpikin sisältyy useampiosastosiin sosiaalilautakuntiin.

Sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaan täytyy kunnassa, jonka asukasluku ylittää 4 000:n, olla joko sosiaalisihtööri tai sosiaalijohtaja. V. 1959 oli 373 kunnassa sosiaalisihtööri ja 44 kunnassa sosiaalijohtaja. Sosiaalitarkkailijoita oli 139 kunnassa. Seuraavasta selvää, minkä suuruisissa kunnissa oli näitä virkailijoita.

	Kaupungit — kauppalat Städer — köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet
	Asukasluku — Antalet invånare		
	—4000	4000—	—4000
Sosiaalisihtööri—Socialsekreterare	1	41	67
Sosiaalijohtaja—Socialdirektör	—	37	—
Sosiaalitarkkailija—Socialinspektör ...	—	49	1
			4000—
			306
			44
			138

I. Den kommunala socialvårdens organi- sation och vårdanstalter

Socialvårdens förvaltning. För den lagstadgade socialvårdsverksamheten var landet år 1959 indelat i 547 vårdsamhällen, av vilka 35 var stadskommuner och 31 köpingar. För socialvårdens lokala förvaltning fanns nästan i varje kommun en socialnämnd. Endast i 15 landskommuner omhändertog kommunalstyrelsen socialnämndens åligganden. I slutet av år 1959 fungerade socialnämnderna i de olika kommunerna i följande omfattning.

I två städer, Helsingfors och Åbo, fanns det 2 särskilda nämnder, vård- och barnskyddsnämnden. I ovanstående tabell ingår båda i socialnämnder med flere avdelningar.

Enligt lagen om socialvårdens förvaltning bör i varje kommun, vars invånarantal överstiger 4 000, finnas en socialsekreterare eller en socialdirektör. År 1959 fanns det i 373 kommuner en socialsekreterare och i 44 kommuner en socialdirektör. I 139 kommuner fanns det socialinspektörer. Av följande sammanställning framgår storleken av de kommuner, i vilka sådana anställda förekom.

22 kunnassa oli vain sosiaalijohtaja, jota vastoin 22 kunnassa oli sekä sosiaalijohtaja että sosiaalisihiteeri. Kaikissa kunnissa, joiden asukasluku ylitti 4 000:n, oli jompikumpi näistä virkailijoista. Sosiaalitarkkailijoiden luku oli koko maassa yhteensä 386. Suurimmassa osassa maalaiskuntia oli vain yksi tarkkailija. Tällaisia kuntia oli 80. 8 kunnassa oli 2 ja kahdessa 6—10 tarkkailijaa. Kaupunki- ja kauppalakunnista 18 oli palkannut yhden tarkkailijan, 17:ssä oli tarkkailijain luku 2—3, 7:ssä 4—7 ja 7:ssä vähintään 8. Kaikista sosiaalitarkkailijoista 233 toimi kaupungeissa, 41 kauppaloissa ja 112 maalaiskunnissa.

Huoltolaitokset. *Kunnalliskoteja* tai kunnallisia vanhainkoteja oli v. 1959 kaikkiaan koko maassa 396. Yhden kunnan omistamia kunnalliskoteja oli 338 sekä kahden tai useamman kunnan omistamia yhteisiä 58. Näihin yhteisiin kunnalliskoteihin oli osallisina 164 kuntaa. Lisäksi oli vielä Rovaniemen kauppalassa kuntainliiton omistama Kolpeneen huoltolaitos, johon Lapin läänin 22 kunnalla oli osuus. 21 kuntaa oli sopimuksen nojalla varannut itselleen oikeuden saada sijoittaa hoidettavia toisen kunnan kunnalliskotiin.

Maan kaikista kunnista 502:lla eli 92 %:lla oli selontekovuonna oma kunnalliskoti tai osuus sellaiseen. Kun lisäksi 21 kunnalla oli sopimukseen mukainen oikeus saada sijoittaa hoidettavia toisen kunnan kunnalliskotiin, oli maan 547 kunnasta 523 eli 96 % huolehtinut lain edellyttämän kunnalliskotihoidon järjestämisestä sitä tarvitseville.

272 kunnalliskodissa oli erityinen sairaosasto ja 120:ssä mielisairasosasto. Ne jakaantuivat seuraavasti.

	Kunnalliskoteja, joissa oli Kommunalhem med	
	mielisairasosasto sinnessjukavdelning	sairasosasto sjukavdelning
Kaupungit — Städer	7	28
Kauppalat — Köpingar	3	25
Maalaiskunnat — Landskommuner	110	219
Yhteensä — Summa	120	272

186 kunnalliskodissa oli yleisen osaston lisäksi vain sairaosasto, 34:ssä vain mielisairasosasto ja 86:ssa oli sekä mielisairas- että sairaosasto.

22 kommuner hade bara en socialdirektör, varemot i 22 kommuner fanns både socialdirektör och socialsekreterare. I alla kommuner, vars invånarantal översteg 4 000, fanns det någondera av dessa anställda. Antalet socialinspektörer steg i hela landet till 386. I största delen av landskommunerna fanns det bara en inspektör. Antalet sådana kommuner var 80. 8 kommuner hade 2 och två kommuner 6—10 inspektörer. Av stads- och köpingskommunerna hade 18 avlönat en inspektör, 17 kommuner hade 2—3, 7 kommuner 4—7 och 7 kommuner minst 8 inspektörer. Av hela antalet socialinspektörer fungerade 233 i städerna, 41 i köpingarna och 112 i landskommunerna.

Vårdanstalterna. Antalet *kommunalhem* eller kommunala ålderdomshem steg år 1959 i hela landet inalles till 396. Av kommunalhemmen var 338 sådana, som tillhörde en kommun och 58 sådana, som tillhörde två eller flere kommuner. I de sistnämnda hade 164 kommuner andel. Därtill fanns ännu i Rovaniemi köping Kolpene vårdanstalt, som ägdes av en kommunsammanslutning; 22 kommuner i Lapplands län hade där andel. 21 kommuner hade enligt överenskommelse försäkrat sig rätt att placera sina vårdtagare i annan kommuns kommunalhem.

Av landets alla kommuner hade under redogörelseåret 502 eller 92 % antingen eget kommunalhem eller andel i sådant. Då därtill 21 kommuner hade rätt att enligt överenskommelse placera sina vårdtagare i annan kommuns kommunalhem, hade 523 av landets 547 kommuner eller 96 % dragit försorg om ordnandet av i lagen förutsatt kommunalhemsvård för dem, som var i behov därav.

I 272 kommunalhem fanns det särskild sjukavdelning och i 120 sinnessjukavdelning. De fördelade sig på följande sätt.

I 186 kommunalhem fanns det utom den allmänna avdelningen en sjukavdelning, i 34 en sinnessjukavdelning och i 86 både en sinnessjuk- och en sjukavdelning.

Melkein kaikilla kunnilla oli *osuus piirimielisairaaloihin*. Vain 1 maalaiskunta oli ilman tällaista osuutta. Lisäksi 343 kuntaa ilmoitti, että niillä on *osuus B-mielisairaaloihin*. Niistä oli 15 kaupunki-, 18 kauppala- ja 310 maalaiskuntia.

Sosiaalilautakunnan alaisia *työtupia* oli Helsingissä, Tampereella ja Kotkassa.

Lastensuojelulaitosten lukumäärää koskevia tietoja on vain kuntien omistamista tai niiden tukemista laitoksista. Niiden lukumäärä selviää seuraavasta yhdistelmästä.

	Kunnan omia Kommunens egna		Kunnan tukemia Av kommunen understödda	
	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter
Lastenkoteja — Barnhem	86	116	19	36
Lastentarhoja — Barnträdgårdar	37	176	32	68
Lastenseimiä — Barnkrubbor	27	85	9	25
Laajennettuja lastenseimiä — Utvidgade barnkrubbor	18	28	21	25

Lastenseimet on tarkoitettu 3 vuotta nuoremille, ja laajennetut lastenseimet ovat päiväkoteja 7 vuotta nuoremmille. Lastenseimistä, valtionapua saaneista lastentarhoista ja lastenkodeista tehdään tarkemmin selkoa sivuilla 20, 25 ja 42.

Vielä on mainittava, että kunnallisia koulu- koteja oli Helsingissä, Turussa ja Porissa kussakin yksi. Lisäksi oli Kotkassa epäsosiaalisten lasten eristyslaitos.

Ilmainen sairaalahoido. Kun tuberkuloosia sairastavat ovat joutuneet parantolaan kuntien omistamille n.s. vapaapaikoille, ei heidän ole katsottu saaneen huoltoapua eivätkä heistä joutuneet menot ole sisältyneet huoltoapumenoihin. Viime vuosina ovat monet kunnat laajentaneet tämän ilmaisen sairaalahoidon koskemaan kaikkia kuntalaisia, jotka tuberkuloosia tai syöpää sairastaen ovat olleet sairaalahoidon tarpeessa.

67 kuntaa on myöntänyt ilmaisen sairaalahoidon tbc. potilaille, 8 kuntaa syöpäpotilaille, 3 kuntaa reumapotilaille, minkä lisäksi vielä yksi kunta on myöntänyt ilmaisen hoidon mielisairaille ja vajaamielisille.

Koska kysymyksessä oleva sairaalahoido on ilmainen kaikille kuntalaisille, ei hoito ole huoltoapua eivätkä hoidosta johtuneet menot huoltoapumenoja.

Nästan alla kommuner hade *andel i distrikts-sinnessjukhus*. Endast 1 landskommun var utan sådan andel. Därtill har 343 kommuner meddelat, att de har *andel i B-sinnessjukhus*. Av dessa var 15 stads-, 18 köpings- och 310 landskommuner.

Arbetsstugor underlydande socialnämnden fanns i Helsingfors, Tammerfors och Kotka.

Vad *barnskyddsanstalterna* vidkommer, finns det uppgifter endast över antalet kommunala anstalter eller av kommunen understödda anstalter. Deras antal framgår av följande.

	Kunnan omia Kommunens egna		Kunnan tukemia Av kommunen understödda	
	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter
Barnkrubborna	86	116	19	36
Lastentarhoja	37	176	32	68
Lastenseimiä	27	85	9	25
Laajennettuja lastenseimiä	18	28	21	25

Barnkrubborna är avsedda för barn under 3 år och de utvidgade barnkrubborna är daghem för barn under 7 år. En närmare redogörelse över barnkrubborna, de barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd och barnhemmen, lämnas på sid. 20, 25 och 42.

Ännu må nämnas, att i Helsingfors, Åbo och Björneborg fanns kommunala skolhem 1 i varje. Dessutom fanns i Kotka en isoleringsanstalt för asociala barn.

Avgiftsfri sjukhusvård. Då de tuberkulösa intagits på sanatorier på kommunernas s.k. friplatser, har deras vård inte ansetts vara socialhjälp och utgifterna för deras vård har inte ingått i socialhjälpstulgifterna. Under de senaste åren har flere kommuner utvidgat denna gratisvård att omfatta kommunens alla invånare, som lider av tuberkulos eller kräfta och som är i behov av sjukhusvård.

67 kommuner har beviljat gratis sjukhusvård åt tuberkulösa, 8 kommuner åt kräftsjuka, och en kommun åt sinnessjuka och psykiskt efterblivna, vartill ännu 3 kommuner har beviljat gratis vård åt personer, som lider av reumatiska sjukdomar.

Då i dessa fall sjukhusvården är gratis åt alla kommunens invånare, har vården icke ansetts vara socialhjälp och inte heller vårdkostnaderna socialhjälpstulgifter.

II. Huoltoapu

V:sta 1955 lähtien on huoltoaputilastossa paitsi jokainen yksinäinen avunsaaja myös jokainen koossa oleva perhe kokonaisuudessaan käsitelty erillisinä tilastoyksikkönä. Huolimatta siitä, onko saman perheen useammalle eri jäsenelle myönnetty avustusta, muodostaa perhe sellaiseenaan yhden avustustapauksen. Erimuotoisten ja erisuuruisten perhekuntien luku ja osuus huoltoapua saaneiden joukossa saadaan täten täsmällisesti valaistuksi samoin kuin myös huoltoavun vaikutuspiiri koko laajuudessaan. Aikaisempaa henkilöperiaatetta noudatettaessa saatiin lasketuksi vain suoranaisesti avustettujen henkilöiden ja perheen päämiehelle myönnetystä kotiaavustuksesta osallisten perheenjäsenten luku; nyt perheenjäsenet on laskettu kuuluviksi huoltoavun vaikutuspiiriin siinäkin tapauksessa, että joku perheenjäsenistä on saanut esim. vain laitoshoidtoa.

Seuraavassa selonteossa avustustapaus tarkoittaa jokaista yksinäistä avunsaajaa ja avustettua perhettä yhtenä kokonaisuutena s.o. tilastoyksikkönä.

Avustustapausten luku. Avustustapaukset, joita kaikkiaan oli 162 535 eli 8 853, 5.8 %, enemmän kuin v. 1958, on seuraavassa jaettu kuuteen ryhmään sen mukaan, onko yksinäisillä miehillä, yksinäisillä naisilla ja aviopareilla ollut lapsia huollettavana vai ei. 77 yksinäistä lasta, jotka omalla nimellään ovat saaneet avustusta, ei sisälly seuraavaan avustustapausten perhemuotoa osoittavaan yhdistelmään.

Perhemuoto — Familjetyp	Kaupungit, Kauppalat Städer — Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
<i>Yksinäiset miehet — Ensamma män</i>						
ilman lapsia — utan barn	15 515	22.7	21 660	23.0	37 175	22.9
lapsia huollettavana — med barn	258	0.4	490	0.5	748	0.5
<i>Yksinäiset naiset — Ensamma kvinnor</i>						
ilman lapsia — utan barn	24 813	36.3	26 677	28.4	51 490	31.7
lapsia huollettavana — med barn	6 396	9.3	8 079	8.6	14 475	8.9
<i>Avioparit — Giftna par</i>						
ilman lapsia — utan barn	7 431	10.9	9 672	10.3	17 103	10.5
lapsia huollettavana — med barn	13 963	20.4	27 504	29.2	41 467	25.5
Kaikkiaan — Samtliga	68 376	100.0	94 082	100.0	162 458	100.0

II. Socialhjälp

Fr.o.m. år 1955 har i socialhjälpstatistiken förutom varje ensam understödstagare även varje sammanboende familj behandlats som en särskild statistisk enhet. Oberoende av, om flere medlemmar av samma familj erhållit understöd, bildar familjen som sådan bara ett understödsfall. Sålunda kan familjerna noggrant fördelas efter sammansättning och storlek samt dessa grupperns andel av samtliga, som erhållit socialhjälp, belysas likasom hela omfattningen av socialhjälpens verkningsområde. Tidigare kunde man endast uträkna antalet direkt understödda personer samt beträffande dem, som erhållit hemunderstöd, antalet delaktiga familjemedlemmar; nu har familjemedlemmarna räknats som delaktiga av socialhjälpens även i de fall, då någon familjemedlem erhållit t.ex. endast anstaltsvård.

I följande redogörelse avses med understödsfall varje ensam understödstagare samt varje familj, som åtnjutit understöd; dessa är således sk. statistiska enheter.

Antal understödsfall. Understödsfallen, vilkas antal var 162 535 eller 8 853, 5.8 %, större än år 1958, har i det följande indelats i sex grupper: ensam man utan barn, ensam man med barn, ensam kvinna utan barn, ensam kvinna med barn, gift par utan barn och gift par med barn. 77 ensamma barn, som fått understöd på eget namn, ingår icke i följande sammanställning efter understödsfallens familjetyp.

Kaikista avustustapauksista 56 690 eli 34.9 % oli perheitä, joilla oli lapsia huollettavana. V:sta 1958 luku on noussut 5.5 %. Yksinäisten avunsaajain luku on suurentunut melkein saman verran, 5.3 %-lla. Maalaiskunnissa avustustapauksista oli suhteellisesti enemmän lapsiperheitä, 38.3 %, kuin asutuskeskuksissa, 30.1 %. Yksinäisiä avunsaajia oli kaikista avustustapauksista runsaasti yli puolet eli 54.6 %.

Kun 16 vuotta täyttäneitä ja heidän avio- puolisojaan oli yhteensä 221 028 ja lapsia avustetuissa perheissä 168 612 sekä yksinäisiä lapsia 77, kuului huoltoavun vaikutuspiiriin kaikkiaan 389 717 henkilöä eli 8.8 % henkikirjoitetusta väkiluvusta. Edellisestä vuodesta vastaava henkilöluku on noussut 6.5 % johtuen lähinnä v. 1959 vallinneesta työttömyydestä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty lääneittäin erikseen avustustapausten luku sekä avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenjäsenten luku asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa.

Av samtliga understödsfall utgjorde 56 690 eller 34.9 % familjer, som hade barn att försörja. Från år 1958 har antalet stigit med 5.5 %. Antalet ensamman understödstagare har ökat nästan lika mycket, med 5.3 %. Bland landskommunernas understödsfall fanns det relativt taget mera barnfamiljer, 38.3 %, än i bosättningscentra, 30.1 %. Drygt hälften eller 54.6 % av alla understödsfall utgjordes av ensamman understödstagare.

Då hela antalet understödstagare över 16 år samt deras makar utgjorde 221 028 och antalet barn i de understödda familjerna 168 612 samt ensamman barn 77, omfattade socialhjälpens verksamhetsområde inalles 389 717 personer eller 8.8 % av hela den mantalsskrivna befolkningen. Från föregående år har motsvarande antal personer stigit med 6.5 % beroende närmast på den år 1959 starkt utbredda arbetslösheten.

I följande tabell redovisas länsvis skilt för sig antalet understödsfall och antalet understödstagare samt antalet familjemedlemmar i familjer, som erhållit understöd, i bosättningscentra och landskommuner.

Avustustapausten sekä avunsaajain ja perheenjäsenten luku lääneittäin — Antal understödsfall samt understödstagare och familjemedlemmar länsvis

Lääni — Län	Avustustapauksia Understödsfall			Avunsaajia ja perheenjäseniä Understödsstagare och familjemedlemmar			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolk- ningen
Uudenmaan — Nylands	24 852	9 594	34 446	43 681	22 103	65 784	8.1
Turun - Porin — Åbo - Björneborgs ..	8 524	12 204	20 728	16 732	27 744	44 476	6.8
Ahvenanmaa — Åland	105	271	376	169	426	595	2.7
Hämeen — Tavastehus	11 685	10 760	22 445	26 364	25 210	51 574	8.5
Kymen — Kymmene	6 018	4 791	10 809	12 621	10 461	23 082	6.9
Mikkelin — S:t Michels	2 029	7 282	9 311	4 575	17 847	22 422	9.0
Kuopion — Kuopio	3 938	16 218	20 156	9 686	46 959	56 645	11.4
Vaasan — Vasa	5 208	14 325	19 528	12 047	37 737	49 784	7.9
Oulun — Uleåborgs	3 667	13 927	17 594	9 091	44 368	53 459	13.2
Lapin — Lapplands	2 376	4 766	7 142	5 651	16 245	21 896	10.9
Koko maa — Hela landet	68 397	94 138	162 535	140 617	249 100	389 717	8.8

Kaikista avustustapauksista 34.5 % esiintyi kaupungeissa, 7.6 % kauppaloissa ja 57.9 % maalaiskunnissa. Yksistään Helsingissä oli 20 942, Tampereella 5 017, Turussa 4 813 ja Oulussa 2 698 eli näissä neljässä kaupungissa 20.6 % maan kaikista avustustapauksista.

Av samtliga understödsfall förekom 34.5 % i städerna, 7.6 % i köpingarna och 57.9 % i landskommunerna. Enbart i Helsingfors var antalet understödsfall 20 942, i Tammerfors 5 017, i Åbo 4 813 och i Uleåborg 2 698 eller i dessa fyra städer tillsammans 20.6 % av landets alla understödsfall.

Avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä kokonaisluvusta 28.8 % tuli kaupunkien, 7.3 % kauppaloiden ja 63.9 % maalaiskuntien osalle. Kutakin 100 henkikirjoitettua asukasta kohden heitä oli kaupungeissa 8.7, kauppaloissa 8.1 ja maalaiskunnissa 9.0. V. 1958 vastaavat luvut olivat 8.5, 8.1 ja 8.4. Huoltoavun vaikutuspiiri oli laajin Oulun ja Kuopion sekä Lapin lääneissä, sillä 13.2, 11.4 ja 10.9 % väestöstä oli näissä lääneissä joko itse tai joku perheenjäsen saanut huoltoavustusta. Kun eri kuntien vastaavat suhdeluvut huomattavasti poikkeavat maan keskimääräisistä luvuista, on seuraavassa taulukossa esitetty, miten yksityiset maalaiskunnat eri lääneissä avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä suhteelliseen lukuun nähden poikkeavat vastaavien läänien keskiluvuista.

Av hela antalet understödstagare och deras familjemedlemmar kom 28.8 % på städernas andel, 7.3 % på köpingarnas och 63.9 % på landskommunernas andel. Per 100 mantalskrivna invånare var av dessa i städerna 8.7, i köpingarna 8.1 och i landskommunerna 9.0. År 1958 var motsvarande tal 8.5, 8.1 och 8.4. I Uleåborgs och Kuopio samt Lapplands län var socialhjälpens verkningssområde mest vidsträckt, då 13.2, 11.4 och 10.9 % av befolkningen i dessa län antingen själv eller någon av familjemedlemmarna hade erhållit understöd. Då motsvarande proportionstal för de olika kommunerna i landet avsevärt avviker från hela landets medeltal, har i följande tabell framställts, huru de enskilda kommunernas proportionstal i de olika länen avviker från medeltalen för motsvarande län.

Avunsaajia ja heidän perheenjäseniään %:eissa eri kuntien asukasluvusta — Antal understödstagare och deras familjemedlemmar i % av folkmängden i de olika kommunerna

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa avunsaajia ja heidän perheenjäseniään asukaslukuun verraten oli Antal kommuner, i vilka understödstagarna och deras familjemedlemmar i proportion till folkmängden utgjorde													Yhteensä Summa
	—3 %	3—3.9 %	4—4.9 %	5—5.9 %	6—6.9 %	7—7.9 %	8—8.9 %	9—9.9 %	10— 10.9 %	11— 11.9 %	12— 13.9 %	14— %		
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>														
Uudenmaan — Nylands	2	—	8	4	4	8	3	—	4	1	—	—	34	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	6	11	15	19	27	18	7	1	2	2	—	—	108	
Ahvenanmaa — Åland	12	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Hämeen — Tavastehus	—	1	4	6	15	9	9	6	3	1	1	1	56	
Kymen — Kymmene	2	1	2	9	5	5	3	—	—	—	—	—	27	
Mikkelin — S:t Michels	—	—	—	—	4	2	10	6	3	2	2	—	29	
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	1	1	2	6	8	7	16	5	46	
Vaasan — Vasa	12	11	10	10	7	5	18	7	4	6	—	1	91	
Oulun — Uleåborgs	—	—	1	3	1	—	3	5	6	8	10	17	54	
Lapin — Lapplands	—	—	—	1	2	—	—	5	2	4	6	1	21	
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	34	27	40	52	66	48	55	36	32	31	35	25	481	
<i>Kaupungit — Städer</i>	—	1	1	3	4	6	5	7	1	1	5	1	35	
<i>Kauppalat — Köpingar</i>	—	1	—	8	4	3	7	3	2	—	2	1	31	
Yhteensä huoltoyhdykskuntia — Summa värdsamhällen	34	29	41	63	74	57	67	46	35	32	42	27	547	
%	6.2	5.3	7.5	11.5	13.5	10.4	12.3	8.4	6.4	5.9	7.7	4.9	100.0	

Avustettujen perheiden suuruus. Seuraava taulukko valaisee niiden perheiden suuruutta, joille huoltoapua on myönnetty.

Suurin osa, 65.1 %, kaikista avustustapauksista käsitti yksinäisiä henkilöitä tai aviopareja, joilla ei ollut lapsia huollettavana. Lapsiperheitä oli 34.9 % kaikista. Joka yhdeksännessä avustustapauksessa perheeseen

De understödda familjernas storlek. Följande tabell belyser storleken av de familjer, som åtnjuter socialhjälp.

Största delen, 65.1 %, av alla understödsfall utgjordes av sådana ensamma personer och gifta par, som inte hade barn att försörja. Familjer med barn utgjorde 34.9 % av alla understödsfall. Vart nionde understödsfall utgjordes

Avustettujen perheiden suuruus — De understödda familjernas storlek

Avunsaaja — Understödstagare	Kaikkiaan avustus- tapauksia Inalles under- stödsfall	Niistä sellaisia, joissa oli huollettavana lapsia — Därav med antal barn										
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9—	
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>												
Yksinäinen mies — Ensam man	15 773	15 515	121	79	31	15	9	2	1	—	—	
Naimaton nainen — Ogift kvinna	12 782	11 322	1 143	223	54	27	7	3	2	1	—	
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	18 427	13 491	1 856	1 623	874	381	140	43	14	5	—	
Aviopari — Gift par	21 394	7 431	3 780	3 747	2 590	1 863	1 001	577	235	109	61	
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>												
Yksinäinen mies — Ensam man	22 150	21 660	177	114	87	56	30	12	10	4	—	
Naimaton nainen — Ogift kvinna	16 027	13 972	1 338	396	151	86	43	13	17	10	1	
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	18 729	12 705	1 633	1 774	1 254	704	372	167	81	23	16	
Aviopari — Gift par	37 176	9 672	4 613	5 522	4 824	4 480	3 300	2 199	1 373	699	494	
<i>Koko maa — Hela landet</i>												
Yksinäinen mies — Ensam man	37 923	37 175	298	193	118	71	39	14	11	4	—	
Naimaton nainen — Ogift kvinna	28 809	25 294	2 481	619	205	113	50	16	19	11	1	
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	37 156	26 196	3 489	3 397	2 128	1 085	512	210	95	28	16	
Aviopari — Gift par	58 570	17 103	8 393	9 269	7 414	6 343	4 301	2 776	1 608	808	555	
Yhteensä — Summa	162 458	105 768	14 661	13 478	9 865	7 612	4 902	3 016	1 733	851	572	
Näistä sai perhelisää — Av dessa erhöi familjebidrag	21 184	—	96	1 769	1 853	6 717	4 699	2 932	1 708	843	567	

kuului vähintään 4 lasta. On merkille pantavaa, että niiden perheiden luku, joissa oli vähintään 6 lasta, lisääntyi edellisestä vuodesta 11.8 %, jota vastoin 1—2 lasta huoltavien perheiden luku nousi vain 4.4 %.

Avustettujen perheiden lapsilukuun eivät sisälly näistä perheistä lastensuojelun huostaanottamat lapset. Näitä huostaanotettuja lapsia oli selontekovuonna kaikkiaan 3 822 vastaten 3 372 lasta v. 1958.

Yksinäisiä avunsaajia, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli kaikkiaan 8 955. Näistä sai suurperheisten perhelisää 4 224 eli 47.2 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava suhdeluku oli 30.5 sekä maalaiskunnissa 58.0. Aviopuolisija, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli 33 074 ja näistä nautti perhelisää 16 864 eli 51.0 %, asutuskeskuksissa 35.0 % sekä maalaiskunnissa 58.1 %. Perhelisä tosin myönnetään aviopuolisille, joilla on vähintään 4 lasta huollettavana, mutta jos perheen pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi, voidaan perhelisä myöntää toisesta lapsesta lähtien. Kaikista v. 1959 perhelisää saaneista perheistä 23.8 % sai lisäksi vielä huoltoavustusta muodossa tai toisessa.

av familjer med minst 4 barn. Observeras bör, att antalet familjer med minst 6 barn ökades från föregående år med 11.8 %, då antalet familjer, som hade att försörja endast 1—2 barn, steg bara med 4.4 %.

Antalet barn i de understödda familjerna innefattar inte de barn, som omhändertagits av barnskyddet. Antalet omhändertagna barn i dessa familjer steg år 1959 till 3 822 motsvarande 3 372 barn år 1958.

Antalet ensamma understödstagare, som hade minst 2 barn, var inalles 8 955. Av dessa erhöi 4 224 eller 47.2 % särskilt familjebidrag. För städerna och köpingarna var proportionstalet 30.5 och för landskommunerna 58.0. Antalet gifta par med minst 2 barn var 33 074 och av dessa erhöi 16 864 eller 51.0 % familjebidrag, i bosättningscentra 35.0 % och i landskommunerna 58.1 %. Familjebidrag beviljas i allmänhet åt gifta par, som har minst 4 barn att försörja, men om familjens huvudsakliga försörjare har blivit varaktigt arbetsoförmögen, kan familjebidrag beviljas redan för andra barnet. Av hela antalet familjer, som år 1959 erhöi särskilt familjebidrag, åtnjöt 23.8 % dessutom socialhjälp i någon form.

Kun kaikki huoltoavun piiriin kuuluvat 168 689 lasta oli 16 vuotta nuorempia, saivat he myös lapsilisää. Kaikista v. 1959 lapsilisää saaneista lapsista 11.9 % kuului perheisiin, jotka olivat saaneet huoltoapua. Huoltoapua saavia lapsiperheitä oli kaikkiaan 56 690 eli 8.7 % kaikista lapsilisäperheistä.

Yksinäisiä 16 vuotta täyttäneitä avunsaajia tai perheen huoltajia oli kaikkiaan 103 888. Näistä 59 719 eli 57.5 % nautti kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Miesten vastaava suhdeluku oli 53.0 ja naisten 60.1. Asutuskeskuksissa 52.5 % yksinäisistä sai mainittua tukea, maalaiskunnissa 61.6 %. Avustettuja aviopareja oli kaikkiaan 58 570. Näistä 5 352 tapauksessa, 9.1 %, molemmat aviopuolisot saivat tukiosan ja 10 269 tapauksessa, 17.5 %, jompikumpi aviopuolisosta. Jos otetaan huomioon kaikki 162 458 avustustapausta, oli 45.4 % sellaisia, että avunsaaja itse oli saanut k:en tukiosaa tai vanhuudentukea. Kun koko maassa v. 1959 oli 328 400 tukiosan tai vanhuudentuen saajaa, kuului näistä siis 24.6 % huoltoavun piiriin. V. 1958 vastaava suhdeluku oli 24.0.

Avustusmuoto. Avustuksen muotoon nähden avunsaajat on jaettu kolmeen ryhmään, nimittäin laitoksissa hoidettuihin, yksityishoidossa olleisiin ja kotiaavustusta saaneisiin. Tässä ryhmittelyssä ei ole otettu huomioon perhesuhteita, vaan on laskettu, montako henkilöä on saanut laitoshoidtoa ja kuinka moni on ollut yksityiskotiin sijoitettuna. Kotiaavustusta saaneiden luku tarkoittaa yksinäisiä avunsaajia tai perheenpäämiehiä, jotka ovat saaneet vain kotiaavustusta joko itselleen tai perheelleen. Ryhmittely on siis samanlainen, kuin mitä aikaisemmissa köyhäinhuoltolastoissa on noudatettu.

Seuraava taulukko osoittaa, missä laajuudessa eri avustus- ja huoltomuotoja on käytetty.

Avustusmuoto — Understödsformen

Avustus- ja huoltomuoto Understöds- och vårdform	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
	Laitoksissa hoidetut — I anstalter vårdade	29 316	51.1	6 643	52.4	58 479	60.5	94 438
Yksityishoidossa olleet — I enskilt hem vårdade	5	0.0	10	0.1	488	0.5	503	0.3
Kotiaavustusta saaneet — I sina hem understödda	28 062	48.9	6 012	47.5	37 672	39.0	71 746	43.0
Yhteensä — Summa	57 383	100.0	12 665	100.0	96 639	100.0	166 687	100.0

Då alla barn inom området för socialhjälp, till ett antal av 168 689, var yngre än 16 år, erhöll de även barnbidrag. Av alla barn, som år 1959 åtnjöt barnbidrag tillhörde 11.9 % familjer, som hade erhållit socialhjälp. Antalet barnfamiljer, som erhållit socialhjälp, var 56 690 och utgjorde 8.7 % av samtliga barnbidragsfamiljer.

Antalet ensamman understödstagare eller familjeförsörjare över 16 år var inalles 103 888. Av dessa åtnjöt 59 719 eller 57.5 % folkpensions understödsdel eller ålderdomsstöd. Motsvarande proportionstal för männen var 53.0 och för kvinnorna 60.1. I bosättningscentra fick 52.5 % av de ensamman understödsdel, i landskommunerna 61.6 %. Antalet understödda gifta par var 58 570. Av dessa var 5 352 eller 9.1 % sådana fall, i vilka bägge och 10 269 eller 17.5 % sådana, i vilka någöndera av makarna erhöll understödsdel. Om alla understödsfall till ett antal av 162 458 tages i betraktande, utgjorde 45.4 % av dessa sådana fall, där understödstagaren själv hade åtnjutit f. p:s understödsdel eller ålderdomsstöd. Då antalet personer, som år 1959 erhöll ifrågavarande understödsdel, var 328 400, tillhörde 24.6 % av dessa socialhjälpens krets. År 1958 var motsvarande proportionstal 24.0.

Understödsform. Med hänsyn till understödets beskaffenhet har understödstagarna indelats i tre grupper: på anstalter vårdade, i enskilt hem vårdade och personer, som erhållit hemunderstöd. I denna fördelning har ingen hänsyn tagits till familjeförhållandena utan antalet personer, som har åtnjutit anstaltsvård och personer, som vårdats i privata familjer, har uträknats. Antalet personer, som åtnjutit hemunderstöd, avser ensamman understödstagare eller familjeförsörjare, som fått enbart hemunderstöd åt sig själva eller åt sin familj. Uppdelningen är alltså densamma, som i fattigvårdsstatistiken under tidigare år.

Följande tabell utvisar, i vilken utsträckning de olika understöds- och vårdformerna förekommit.

Edelliseen vuoteen verrattuna laitoshoidtoa saaneiden luku on noussut 7.9 % ja kotiaivustusta saaneiden luku 3.0 %. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvista on melko suuri osa, noin 60 %, saanut avustusta vain tilapäisesti.

Kaikista laitoksissa hoidetuista on 34 226 avunsaajaa hoidettu *kunnalliskodeissa* tai *kunnallisissa vanhainkodeissa*. Näiden lisäksi hoidettiin kunnalliskodeissa vielä 105 lastensuojelun piiriin kuuluvaa lasta, joten hoidettavien luku oli v. 1959 kaikkiaan 34 331. Sukupuolen ja hoitopäivien mukaan jakaantuivat ne kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien kunnalliskotien kesken seuraavasti.

	Kunnalliskodit — Kommunalhemen					Hoitopäiviä Vårdagar
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	%	
Kaupungit — Städer	2 444	5 613	13	8 070	23.5	1 976 994
Kauppalat — Köpingar	878	1 632	13	2 523	7.3	616 630
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 706	13 742	290	23 738	69.2	5 753 330
Yhteensä — Summa	13 028	20 987	316	34 331	100.0	8 346 954
	%	38.0	61.1	0.9	100.0	

Kunnalliskodeissa hoidettujen 105 lastensuojelulapsen hoitopäiviä oli yhteensä 20 554. 193 huoltoapuun kuuluvaa lasta sekä 22 jo 16 v. täyttäneitä henkilöä oli vuorostaan hoidettu kunnallisissa lastenkodeissa hoitopäivien luvun ollessa 22 223.

V. 1958 oli kunnalliskodeissa hoidettujen luku 33 834, joten se edelliseen verrattuna on v. 1959 noussut 1.5 %. V:n 1959 lopussa oli kunnalliskodeissa yhteensä 25 672 hoidettavaa, joten kutakin kunnalliskotia kohden tuli v:n 1959 lopussa koko maassa 65 hoidettavaa, kaupungeissa 176, kauppaloissa 66 ja maalaiskunnissa 53. Näissä laskelmissa ei ole otettu huomioon niitä huoltoapulain 22 §:n nojalla laitoksiin otettuja, jotka maksavat itse hoitokustannuksensa.

Hoitopäiviä keskimäärin hoidettavaa kohden tuli 243, kaupunkien kunnalliskodeissa 245, kauppaloiden 244 ja maalaiskuntien 242.

Kunnalliskotien sairasosastoilla oli vuoden lopussa kaikkiaan 7 538 eli 29.4 % hoidettavien kokonaisluvusta ja mielisairasosastoilla 3 303 eli 12.9 %.

I jämförelse med föregående år har antalet i anstalter vårdade stigit med 7.9 % och antalet hemunderstödda med 3.0 %. Ett jämförelsevis stort antal, ca. 60 %, av sistnämnda grupp har erhållit endast tillfälligt understöd.

Av alla de personer, som erhållit anstaltsvård, har 34 226 vårdats på *kommunalhem* eller *kommunala ålderdomshem*. Dessutom vårdades på kommunalhemen 105 barn, som omhändertagits av barnskyddet; antalet vårdade steg alltså år 1959 inalles till 34 331. Grupperade enligt kön och antalet vårdagar fördelade sig dessa på kommunalhemen i städer, köpingar och landskommuner på följande sätt.

Antalet vårdagar för de ovannämnda 105 barnskydds barnen i kommunalhemen steg till 20 554. I kommunala barnhem vårdades åter 193 socialhjälpsbarn samt 22 personer, som redan fyllt 16 år, och deras vårdagar steg till 22 223.

År 1958 var antalet på kommunalhem vårdade 33 834, så att antalet vårdade stigit i jämförelse med denna siffra med 1.5 %. I slutet av år 1959 var antalet vårdade i kommunalhemen inalles 25 672. I medeltal kom på varje kommunalhem i hela landet i slutet av år 1959 65 vårdade, i städerna 176, i köpingarna 66 och i landskommunerna 53. I dessa beräkningar har icke beaktats de vårdade, som intagits enligt § 22 i lagen om socialhjälp och vilka själva erlägger sina vårdutgifter.

Antalet vårdagar per vårdtagare var i medeltal 243, i städernas kommunalhem 245, i köpingarnas 244 och i landskommunernas 242.

På kommunalhemmens sjukavdelningar fanns det i slutet på året 7 538 vårdade eller 29.4 % av hela antalet vårdade och på sinnessjukavdelningarna 3 303 eller 12.9 %.

Jotta saataisiin ylimalkainen kuva siitä, missä *muissa laitoksissa* kuin kunnalliskodeissa avunsaajia on huoltoavun kustannuksella hoidettu, on koko tilastoaineistosta otettu joka kymmenes tapaus ja tutkittu näissä esiintyneet laitostapaukset erikseen. Tässä pienoisaineistossa esiintyi 9 502 laitoksissa hoidettua avunsaajaa. Seuraavassa taulukossa esitetään, kuinka monta prosenttia näiden hoidettavien kokonaisuudesta on erilaatuissa laitoksissa hoidettu. Tällöin on otettava huomioon, että sama henkilö on vuoden kuluessa voinut olla useammanlaatuudessa laitoksessa.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maan Hela landet
Laitoksissa hoidettuja kaikkiaan — Antalet i anstalter vårdade	2 935	671	5 896	9 502
Niistä %:ssa — Därav i %				
kunnalliskodeissa — i kommunalhem	27.2	32.2	40.9	36.0
mielisairaaloissa, vajaamielis- ja kaatumatautihoitoloissa — i sennesjukhus, i anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker	24.7	24.3	19.2	21.2
keuhkotautiparantoloissa — i tuberkulossanatorier	3.2	5.7	6.4	5.4
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	48.3	43.1	39.9	42.7
muissa laitoksissa — i övriga anstalter	5.3	3.4	1.4	2.7

Laitoshoidon pituuden selville saamiseksi pienoisaineistossa esiintyneet 9 502 laitoshoitotapausta on *hoitopäivien luvun* mukaan ryhmitetty 5 eri ryhmään. Sitä paitsi on erikseen tutkittu niiden laitoksissa hoidettujen hoitopäivälukua, jotka ovat saaneet kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Tässä selonteossa käytetään näistä lyhyesti nimitystä tukiosan saajat. Kun eri sukupuolien hoitopäiväluku ei erikoisemmin vaihtelee asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa, on miehet, naiset ja lapset käsitelty erikseen ainoastaan koko maahan nähden.

Tukiosan saajista puolet on ollut koko vuoden laitoksessa. Suurin osa heistä on kunnallisi- tai vanhainkocodeissa hoidettuja vanhuksia tai mielisairaaloissa hoidettuja henkilöitä. Lisäksi runsaasti $\frac{1}{4}$ heistä on ollut hoidettavana vain lyhyen aikaa, ei edes täyttä 3 kuukautta. Sen sijaan niiden avunsaajain hoitopäiväluku, joilla ei ole ollut tukiosaa, on enimmäkseen varsin alhainen, 84.6 %:lla heistä enintään 90 päivää. Samoin huoltoavun piiriin kuuluvat lapset ovat olleet yleensä sairaaloissa aivan lyhyen aikaa ja niitä, jotka ovat olleet laitoksissa koko vuoden, on

För att få en överblick av de övriga *anstalterna* utom kommunalhemmen på vilka understödstagarna vårdats på socialhjälpens bekostnad, har vart tionde fall av hela det statistiska materialet uttagits och varje anstaltsfall i detta material särskilt undersökts. Sådana understödstagare, som vårdats på någon anstalt, utgjorde härvid 9 502. Följande tabell utvisar, huru många procent av hela antalet vårdade som vårdats på olikartade anstalter. Härvid bör beaktas, att samma person under årets lopp har kunnat få vård på flere olika anstalter.

För att klarlägga anstaltsvårdens varaktighet har de ovannämnda 9 502 anstaltsfallen enligt antalet *vård dagar* grupperats i fem grupper. Dessutom har skilt för sig uträknats antalet *vård dagar* för de understödstagare, som åtnjtit folkpensions understödsdel eller åldersunderstöd. För alla dessa understödstagare har i denna redovisning använts benämningen understödstagare med understödsdel. Då antalet *vård dagar* för de olika könen inte nämnvärt växlar i bosättningscentra och landskommuner, har endast för hela landets vidkommande män, kvinnor och barn redovisats skilt för sig.

Av understödstagarna med understödsdel har hälften varit hela året på någon anstalt. Största delen av dessa utgjordes av åldringar på kommunal- och åldersdomshem samt av personer vårdade på sinnessjukhus. Dessutom har drygt $\frac{1}{4}$ av dem vårdats på anstalt en kortare tid, mindre än 3 månader. Däremot var antalet *vård dagar* för de understödda, som inte åtnjöt någon understödsdel, ganska lågt, för 84.6 % av dem högst 90 dagar. Likaså har i allmänhet socialhjälpbarnen vårdats på sjukhus bara en kortare tid och de, som varit på någon anstalt hela året,

Laitoshoidon pituus — Anstaltsvårdens varaktighet

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

	Avunsaajain luku Antal vårdtagare	Niistä % hoidettu laitoksissa, päivää Därav % i anstalt vårdade, dagar				
		—90	90—180	180—270	270—360	360—
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel	1 943	27.5	8.9	6.8	7.7	49.1
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	1 663	85.0	8.8	2.6	1.5	2.1
Yhteensä — Summa	3 606	54.0	8.8	4.9	4.9	27.4
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel	3 411	27.2	9.4	6.3	6.5	50.6
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	2 485	84.5	9.0	2.7	0.9	2.9
Yhteensä — Summa	5 896	51.3	9.2	4.8	4.2	30.5
<i>Koko maa — Hela landet</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel						
Miehet — Män	2 230	29.8	9.7	6.2	5.9	48.4
Naiset — Kvinnor	3 124	25.5	8.8	6.8	7.7	51.2
Yhteensä — Summa	5 354	27.3	9.2	6.5	7.0	50.0
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare						
Miehet — Män	1 346	81.4	11.2	3.4	1.4	2.6
Naiset — Kvinnor	1 753	84.3	10.0	2.4	1.0	2.3
Lapset — Barn	1 049	89.6	4.1	2.1	1.2	3.0
Yhteensä — Summa	4 148	84.6	8.9	2.7	1.2	2.6
Kaikkiaan — Inalles	9 502	52.4	9.1	4.8	4.4	29.3

pääasiallisesti hoidettu vajaamielisten hoitolaitoksissa.

Seuraavassa yhdistelmässä on vielä tehty selkoa siitä, kuinka monta prosenttia laitoksissa hoidetuista aikuisista on saanut tukiosaa kussakin laitoshoidon pituutta osoittavassa ryhmässä.

har huvudsakligen vårdats på anstalter för psykiskt efterblivna.

I följande sammanställning har ännu redovisats, huru många procent av de på anstalt vårdade fullvuxna, grupperade efter anstaltsvårdens längd, som åtnjutit understödsdel.

Laitoshoidon pituus, päivää
Anstaltsvårdens längd, dagarHoidettavien luku
Antal vårdadeNäistä % saanut tukiosaa
Därav i % med understödsdel

	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet
— 90	1 581	2 454	4 035	33.8	37.9	36.3
90—180	304	514	818	56.9	62.1	60.1
180—270	166	272	438	80.1	79.4	79.7
270—360	171	238	409	87.7	93.7	91.2
360—	981	1 772	2 753	97.1	97.3	97.2
Yhteensä — Summa	3 203	5 250	8 453	60.7	65.0	63.3

Avunsaajain tai perheenhuoltajain ikä. Avunsaajain ikää valaisevaan taulukkoon on otettu vain joka 10. avustustapaus, ja se koskee yksinäisten avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenhuoltajan ikää. 77 omalla nimellään avustettua lasta, jotka kaikki olivat 16 vuotta

Understödstagarnas eller familjeförsörjarnas ålder. I tabellen rörande understödstagarnas ålder har endast vart 10 fall medtagits, och den avser ålder för ensamma understödstagare eller familjeförsörjare i de understödda familjerna. De tidigare nämnda 77 barnen, som hade fått

nuorempia, eivät siihen sisälly. Laitoksissa hoidettujen ikä on myös laskettu joka 10:nnen avustustapauksen nojalla, mutta siihen sisältyvät paitsi päämiehet myös aviopuolisot, sikäli kuin ovat saaneet laitoshoidtoa.

understöd på eget namn och som alla var under 16 år, ingår inte i tabellen. Även åldern för i anstalter vårdade har uträknats på grundval av vart 10 fall, men däri ingår förutom huvudmän också äkta makar, såvida de erhållit anstaltsvård.

Avunsaajain ikä — Understödstagarnas ålder
Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Ikä, vuotta — Ålder, år	Tukiosan saajat Understödstagare med understödsdel	Muut avunsaajat Övriga under- stödstagare	Yhteensä Summa	Laitoksissa hoidetut I anstalter vårdade
			%	
16—19	0.7	4.8	2.9	2.4
20—29	4.8	17.0	11.4	10.4
30—39	8.4	27.5	18.8	16.3
40—49	11.2	23.9	18.2	15.2
50—59	16.0	20.2	18.3	16.6
60—64	9.6	4.9	7.0	6.9
65—	49.3	1.6	23.3	32.1
Tuntematon — Okänd	0.0	0.1	0.1	0.1
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapauksen luku — Antal fall	7 402	8 845	16 247	8 453

Parhaimmassa työiässä olevia, 20—49-vuotiaita, oli, samoin kuin edellisenä vuonna, 48.4 % kaikista avustustapauksista, mutta näistä oli 23.0 % sellaisia, jotka nauttivat kansaneläkkeen tukiosaa. Kaikista 65 vuotta täyttäneistä, jotka olivat kansaneläkeikässä, oli vain 3.7 % sellaisia, jotka eivät saaneet tukiosaa. Edelliseen vuoteen verrattuna 65 vuotta täyttäneiden luku on lisääntynyt 5.8 %, jota vastoin 16—29 vuotiaitten luku on noussut vain 2.6 %.

Laitoksissa hoidetuista 10.9 % oli 16 vuotta nuorempia. Jos nämä otetaan huomioon ikäryhmityksessä, oli 16—29 vuotiaita kaikista laitoksissa hoidetuista 11.5 %, 30—49 vuotiaita 28.0 % ja 50 vuotta täyttäneitä 49.5 %.

Kotipaikka. Seuraavassa yhdistelmässä on joka 10:nneen avustustapaukseen nähden selvitetty, %:ein ilmaistuna, missä kunnassa avunsaajilla tai perheenhuoltajilla on ollut koti- tai asuinpaikkansa.

Kotipaikka — Hemort

	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaisk. Landsk.	Koko maa Hela landet
Avustavassa kunnassa — I understödande kommun	81.6	82.0	88.9	85.8
Muussa kunnassa — I annan kommun	18.4	18.0	11.1	14.2
Tuntematon — Okänd	0.0	—	0.0	0.0
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapauksen luku — Antal fall	5 598	1 241	9 408	16 247

Av alla understödsfall var såsom föregående år, 48.4 % i den bästa arbetsåldern, mellan 20 och 49 år, men 23.0 % av dessa åtnjöt folkpensions understödsdel. Av alla understödstagare, som fyllt 65 år och som tillhör folkpensionsåldersgruppen, fanns det bara 3.7 % sådana, som inte åtnjöt understödsdel. I jämförelse med föregående år har antalet understödstagare, som fyllt 65 år, stigit med 5.8 %, då däremot antalet understödda i åldern 16—29 år har ökat endast med 2.6 %.

10.9 % av alla de i anstalter vårdade var yngre än 16 år. Om dessa barn tages med i åldersgrupperingen, steg antalet 16—29 åringar till 11.5 %, antalet i åldern 30—49 till 28.0 % och antalet vårdade, som fyllt 50 år, till 49.5 %.

Hemort. I följande sammanställning har för vart tionde understödsfall redogjorts i vilken kommun understödstagarna eller familjeförsörjarna hade sin hem- eller vistelseort.

Siviilisäätty. Henkilöt, joiden nimellä huoltoapu on myönnetty, jakaantuivat siviilisäädyn mukaan joka 10. tapauksen nojalla laskettuna seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Civilstånd. Personerna, på vilkas namn understödet beviljats, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt räknat på grundval av vart tionde fall.

Siviilisäätty — Civilstånd
Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Siviilisäätty — Civilstånd	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskun- nat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	Miehet Män	Naiset Kvinnor
				%		
Naimattomia — Ogifta	34.0	29.9	35.2	34.4	28.2	43.2
Naimisissa olevia — Gifta	35.1	40.1	42.2	39.6	62.1	7.4
Eronneita — Fränskilda	12.1	8.9	4.2	7.2	4.5	11.1
Leskiä — Änklingar och änkor	18.8	21.1	18.4	18.8	5.2	38.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	5 598	1 241	9 408	16 247	9 563	6 684

Naimisissa oleviin nähden on otettava huomioon, että tähän ryhmään sisältyvät myös ne avustustapaukset, jolloin mies syystä tai toisesta ei enää asu perheensä kanssa, mutta aviopuoliset eivät silti ole laillisesti eronneet. Koko naimisissa olevien ryhmästä 8.8 % on tällaisia yksinäisiä avunsaajia, joko miehiä tai naisia. Yleensä on perheille, joissa aviopuoliset asuvat yhdessä, avustus myönnetty miehen nimellä, vain noin 2 %:ssa tapauksista vaimo on katsottu perheen päämieheksi. Tästä johtuu, että avustustapausten joukossa naisten kohdalla on ainoastaan 7.4 % naimisissa olevia naisia.

Naimattomista naisista 12.2 %:lla oli lapsia huollettavana, 8.6 %:lla vain yksi lapsi ja 3.6 %:lla useampia. Leskillä ja eronneilla tai erossa asuvilla naisilla oli paljon useammin elätettävänä suurikin lapsilauma, 9.4 %:lla yksi, 9.1 %:lla kaksi, mutta 11.0 %:lla 3 tai sitä useampia.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syyn määrittäminen käyttämällä vain yhtä pääsyytä on aina ollut vaikeata etenkin niissä tapauksissa, jolloin avunsaaja ei ole ollut jatkuvasti läpi vuoden huoltoavun varassa. Jotta kuitenkin saataisiin yleiskuva tavallisimmin esiintyvistä avuntarpeen syistä, on v:sta 1957 lähtien käytetty 9 syynimikettä seuraavalla tavalla. Nimikkeillä sairaus, mielisairaus ja vajaamielisyydet tarkoitetaan sekä avunsaajan omaa että aviopuolison tai lasten sairautta. Sokeus, kuurous ja

Angående gruppen »gifta» bör beaktas, att i denna grupp ingår även de understödsfall, då mannen på grund av någon orsak inte mera bor tillsammans med sin familj, men makarna inte är lagligen fränskilda. Av hela gruppen gifta utgör sådana ensamma understödstagare, antingen män eller kvinnor, 8.8 %. I allmänhet har understödet beviljats på mannens namn, endast i ca 2 % av fallen har kvinnan ansetts vara familjens huvudman. Härpå beror, att bland understödsfallen vidkommande kvinnorna endast 7.4 % är gifta.

12.2 % av de ogifta kvinnorna hade barn att försörja, 8.6 % endast ett och 3.6 % flere barn. Änkorna och de fränskilda eller skilt boende kvinnorna hade mycket oftare en stor barnskara att försörja, 9.4 % endast ett barn, 9.1 % två, men 11.0 % tre eller flere barn.

Orsaken till understödsbehovet. Det har alltid visat sig svårt att angiva huvudorsaken till understödsbehovet särskilt i sådana fall, då understödstagaren inte hela året varit fortlöpande i behov av understöd. För att erhålla en överblick över de orsaker, som oftast förekommer, har i orsaksgrupperingen från början av år 1957 använts 9 olika orsaksbenämningar på följande sätt. Med benämningarna sjukdom, sinnessjukdom och psykiskt efterblivenhet avses hädanefter såväl understödstagarens som makans

raajarikkoisuus on yhdistetty nimikkeeksi invaliditeetti. Aviopuolison kuolema, perheen suurilukuisuus ja huolehtiminen aviottomista lapsista on lyhyesti perhesuhteet. Työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, vankilassa olo, perheensä jättäminen ja elatusvelvollisuuden laiminlyönti on yhdistetty nimikkeeksi epäsosiaalinen elämäntapa. Työnpuute ja työriita muodostavat yhdessä nimikkeen työttömyys. Lisäksi on syryhmitukseen otettu erillisenä syynä synnytys, mikä aikaisemmin on useimmiten sisällynyt sairauteen tai muihin syihin. Asuntopula, opintoavustukset yms. sisältyvät nimikkeeseen muu syy.

Kun avuntarpeen syy on varsin erilainen riippuen perheen kokoonpanosta ja siitä, onko yksinäinen avunsaaja tai jompikumpi aviopuolisoista saanut kansaneläkkeen tukiosaa, on aineisto (joka 10. tapaus) jaoteltu näitä seikkoja silmällä pitäen ja tutkittu syiden jakaantumista näissä ryhmissä.

och barnens sjukdom. Blindhet, dövhet och vanförhet har sammanslagits under rubriken invaliditet. Makens (makans) död, familjens talrikhet och försörjning av oäkta barn benämnes kort familjeförhållanden. Arbetsovillighet, vårdslöshet, dryckenskap, fängelsevistelse, övergivande av familjen och underlåtenhet av försörjningsplikt har sammanslagits till en grupp med benämningen socialt levnadsätt. Arbetsbrist och arbetstvist har sammanförts under rubriken arbetslöshet. Barnsbörd, som tidigare för det mesta ingått i gruppen sjukdom eller annan orsak, bildar nu en grupp för sig. Bostadsbrist, understöd till yrkesutbildning mm. ingår i gruppen annan orsak.

Då orsaken till understödsbehovet är mycket olika beroende på familjetyp och olika för de fall, då ensamma understödstagare eller någondera av makarna erhållit folkpensionens understödsdel, har materialet (vart tionde fall) grupperats på grund av dessa omständigheter och orsakerna har undersökts för dessa grupper vidkommande.

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet
Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet	Kaikki avustus-tapaukset Samtliga understödsfall	Tukiosaa nauttivat Med understödsdel	Ilman tukiosaa Utan understödsdel	Ilman lapsia — Utan barn			Lapsia huollettavana — Med barn			
				miehet män	naiset kvinnor	avioparit gifta par	yksinäiset ensamma	avioparit gifta par		
				%						
Vanhuus — Ålderdom	11.2	23.5	0.4	9.2	25.2	10.3	0.1	0.2		
Sairaus — Sjukdom	46.7	44.3	48.7	39.3	42.6	65.7	26.2	58.1		
Mielisairaus, vajaamielisyyt — Sinnessjukdom, sinnesslöhet ...	16.6	27.9	6.9	28.0	23.0	10.3	3.2	6.5		
Synnytys — Barnsbörd	0.8	0.1	1.4	—	0.2	—	2.7	1.9		
Invaliditeetti — Invaliditet	1.4	1.9	1.0	2.4	1.5	0.8	0.5	1.1		
Perhesuhteet — Familjeförhållanden	5.5	0.7	9.7	0.2	0.8	0.1	37.0	6.4		
Epäsosiaalinen elämäntapa — Socialt levnadsätt	5.6	0.6	10.0	5.2	1.0	2.2	21.9	7.1		
Työttömyys — Arbetslöshet	10.1	0.6	18.4	13.1	3.7	9.7	6.3	16.8		
Muu syy — Annan orsak	2.1	0.4	3.5	2.6	2.0	0.9	2.1	1.9		
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Tapausten luku — Antal fall	16 247	7 563	8 684	3 715	5 110	1 702	1 556	4 164		

Tukiosaa nauttivat yksinäiset avunsaajat ja perheet, joissa jompikumpi aviopuolisoista on saanut mainittua eläkelisää, ovat joutuneet avustettaviksi melkein kauttaaltaan vanhuuden tai erilaisten sairauksien vuoksi. Muiden syiden osalle jäi vain 2.4 % tapauksista.

De ensamma vårdtagarna med understödsdel samt de familjer, i vilka någondera av makarna erhållit sådant tillägg, har nästan alla åtnjutit understöd till följd av ålderdom eller till följd av olika sjukdomar. Endast 2.4 % av understödsfallen hade någon annan orsak.

Ryhmään lapsia huoltavat yksinäiset sisältyi 71.5 % leskiä, eronneita ja erossa asuvia naisia. Useimmat näistä, 35.3 %, joutuivat pyytämään apua perhesuhteiden takia ja 29.0 % sen vuoksi, että aviopuoliso on jättänyt perheensä ja laiminlyönyt elatusvelvollisuuden tms. (epäsosiaalinen elämäntapa). Oma tai lasten sairaus oli syynä 23.6 %:ssa tapauksista. Naimattomilla äideillä oli pääasiallisena syynä lastensa elättäminen sekä lasten tai oma sairaus. Nämä syyt muodostivat 46.0 ja 27.0 % kaikista naimattomien lapsistaan huolehtivien naisten ryhmästä.

Kaikista avustustapauksista 0.8 % oli aiheutunut lasten synnytyksestä. Runsaasti $\frac{3}{5}$ näistä tapauksista kuului ryhmään »lapsia huoltavat avioparit».

Työttömyyden takia huoltoapua saaneiden luku on edellisestä vuodesta hieman pienentynyt, 8.6 %. Kaikista avustustapauksista v. 1958 ilmoitettiin 11.7 %:n johtuneen työttömyydestä, v. 1959 10.1 %. Erityisen voimakkaana se jatkuvasti esiintyi lapsia huoltavien avioparien ryhmässä, niistä kun v. 1959 16.8 % joutui sen vuoksi turvautumaan kunnan apuun.

Inom gruppen ensamman med barn ingår 71.5 % änkor, frångilda och skilt boende kvinnor. De flesta av dessa, 35.3 %, måste hålla om understöd till följd av familjeförhållanden och 29.0 % till följd av att maken övergivit familjen eller underlåtit sin försörjningsplikt el. dgl. (asocialt levnadssätt). Egen eller barnens sjukdom förekom som orsak i 23.6 % av fallen. För de ogifta mödrarna var försörjande av barnen eller barnens och egen sjukdom de huvudsakliga orsakerna. De bildade 46.0 och 27.0 % av alla orsaker för de ogifta kvinnorna med barn.

Barnsörd hade i 0.8 % av fallen föranlett understödsbehovet. Drygt $\frac{3}{5}$ av dessa förekom i gruppen gifta par med barn.

Antalet understödstagare, som erhållit understöd till följd av arbetslöshet, har från föregående år något nedgått, med 8.6 %. År 1958 var 11.7 % av alla understödsfall föranledda av arbetslöshet, år 1959 10.1 %. Särskilt framträdande var denna orsak allt fortfarande beträffande gruppen gifta par med barn, av vilka 16.8 % år 1959 till följd av arbetslöshet var tvungna att lita till kommunens hjälp.

III. Lastensuojelu

Lastenseimet ja päiväkodit

Jo useana vuonna on kerätty tilastotietoja lastenkotien ja lastentarhojen toiminnasta, mutta sen sijaan ei vastaavia tietoja ole ollut koko maan lastenseimistä ja päiväkodeista (laajennetuista lastenseimistä). Poistaakseen tämän puutteen sosiaalinen tutkimustoimisto v:n 1960 alkupuolella pyysi kuntien sosiaalilautakuntia ilmoittamaan niiden alueella toimivien lastenseimien ja päiväkotien nimet ja osoitteet. Näin saatujen luetteloiden nojalla pyydettiin sitten suoraan laitoksilta niiden toimintakertomukset v:lta 1959, joihin seuraava katsaus perustuu.

Tiedot käsittävät kaikkiaan 166 laitosta, joista 103 on kunnallisia ja 63 muita. Vaikka v:n 1937 lastensuojelulain mukaan yksityisen lastenseimen tai muun sellaisen laitoksen avaamisesta on tehtävä ilmoitus kunnan sosiaalilautakunnalle, ei ole varmaa, että tätä määräystä on aina noudatettu. Näin ollen on mahdollista, että varsinkin pieniä yksityisiä lastenseimiä ja päiväkoteja on jäänyt tiedustelun ulkopuolelle. Sitä paitsi 1 kunnallinen lastenseimi ja 3 yksityistä päiväkotia ei pyynnöistä huolimatta ole antanut tietoja toiminnastaan.

Lastenseimet ovat kokopäivälaitoksia, joissa $\frac{1}{2}$ —3 v:n ikäisiä lapsia hoidetaan äitien työssä ollessa, kun taas päiväkodit ovat kokopäivälaitoksia lähinnä 3—7-vuotiaita lapsia varten. Erikseen ovat vielä koululasten päiväkodit, jotka on tarkoitettu 7—14-vuotiaille, mutta niitä ei ole otettu tämän tutkimuksen piiriin. Tarkasteltaessa lasten ikäryhmitystä niissä laitoksissa, joista tietoja on saatu, voidaan todeta, että lastenseimissä oli myös 4-vuotiaita ja vanhempiakin lapsia, samoin päiväkodeissa 3 v. nuorempia lapsia. Tarkan rajan vetäminen näiden kahden laitostyypin välillä on yksityistapauksissa ollut vaikeata, etenkin kun saman laitoksen puitteissa toimii sekä seimi että päiväkotia.

III. Barnskyddet

Barnkrubborna och daghemmen

Statistiska uppgifter om verksamheten i barnhem och barnträdgårdar har redan under flera års tid insamlats, medan däremot motsvarande uppgifter om barnkrubborna och daghemmen (de utvidgade barnkrubborna) inte funnits att tillgå. För att avlägsna denna brist inbegärde byrån för social forskning av kommunernas socialnämnder uppgift om namn och adress på de barnkrubbor och daghem, som verkar inom deras område. På grund av de förteckningar som på detta sätt erhållits, inbegärdes direkt av inrättningarna deras verksamhetsberättelser för året 1959, på vilka följande översikt bygger.

Uppgifterna omfattar inalles 166 inrättningar, av vilka 103 är kommunala och 63 i annan ägo. Trots att meddelande om öppnande av en privat barnkrubba eller annan dylik inrättning enligt lagen om barnskydd av år 1937 bör avges till socialnämnden i kommunen, är det inte säkert, att denna bestämmelse alltid har följts, varför det är möjligt, att i synnerhet små privata barnkrubbor och daghem stannat utanför undersökningen. Dessutom har 1 kommunal barnkrubba och 3 privata daghem inte givit uppgifter om sin verksamhet trots uppmaningar.

Barnkrubborna är heldagsinrättningar, i vilka barn från $\frac{1}{2}$ —3 år vårdas under tiden modern är i arbete, medan åter daghemmen är heldagsinrättningar närmast för barn från 3—7 år. Härutöver finnes ännu daghem för skolbarn, vilka är avsedda för 7—14-åringar, men de har inte medtagits i denna undersökning. Vid en granskning av barnens åldersfördelning i de inrättningar, från vilka uppgifter erhållits, kan man konstatera, att det även fanns 4-åringar och t.o.m. äldre barn i barnkrubborna, likaså fanns det i daghemmen barn under 3 år. En noggrann gränsdragning mellan dessa två former har i enskilda fall varit svår, i synnerhet när det i samma inrättning finns såväl krubba som daghem.

Yksityisten yhtymien ylläpitämistä laitoksista 12 kuului Mannerheimliitolle ja 10 Pelastusarmeijalle; teollisuuslaitokset omistivat 11 ja Folkhälsan 4. Erialaisten yhdistysten ja säätiöiden hallinnassa oli kaikkiaan 24. Vain 2 oli yksityisten henkilöiden ylläpitämiä.

Suurin osa puheena olevista laitoksista, 124, toimi kaupungeissa, 27 kauppaloissa ja 15 maalaiskunnissa. Paikkaluku nousi kaikkiaan 4 876:een, joista 62 % oli kunnallisissa ja 38 % yksityisissä laitoksissa. Lastenseimiä ja päiväkotien sekä niissä olevien hoitopaikkojen luku jakaantui eri läänien kesken seuraavalla tavalla.

Lääni Län	Lastenseimiä ja päiväkoteja Antal barnkrubbor och daghem			Hoitopaikkoja Antal vårdplatser		Yhteensä Inalles
	Kunnallisia Kommunala	Yksityisiä Privata	Yhteensä Inalles	Kunnallisia Kommunala	Yksityisiä Privata	
Uudenmaan — Nylands	26	19	45	704	638	1 342
Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs	21	11	32	690	295	985
Ahvenanmaa — Åland	—	1	1	—	24	24
Hämeen — Tavastehus	23	14	37	827	457	1 284
Kymen — Kymmene	12	3	15	285	90	375
Mikkelin — S:t Michels	1	1	2	25	20	45
Kuopion — Kuopio	7	4	11	136	75	211
Vaasan — Vasa	11	5	16	316	136	452
Oulun — Uleåborgs	1	5	6	15	123	138
Lapin — Lapplands	1	—	1	20	—	20
Koko maa — Hela landet	103	63	166	3 018	1 858	4 876
Näistä — Därav i						
kaupungeissa — städer	78	46	124	2 385	1 465	3 850
kauppaloissa — köpingar	18	9	27	420	206	626
maalaiskunnissa — landskommuner	7	8	15	213	187	400

Kaikista hoitopaikoista 79 % tuli kaupunkien, 13 % kauppaloiden ja 8 % maaseudun osalle. Yksistään Helsingissä toimi 31 lastenseimeä ja päiväkotia, Turussa 17, Tampereella 13, Lahdessa 8 sekä Vaasassa ja Jyväskylässä kummassakin 6. Lähes puolet kaikista laitoksista ja 55 % hoitopaikkojen kokonaisluvusta sijaitsi näissä kuudessa kaupungissa.

Lasten vaihtuminen on lastenseimissä ja päiväkodeissa ollut varsin vilkasta. Vuoden 1959 alussa oli 159 laitoksessa, joissa oli 4 671 hoitopaikkaa, 4 536 lasta. Vuoden kuluessa otettiin lisää 4 635 lasta, kun 4 408 oli poistunut, joten vuoden lopussa lapsiluku oli 4 763. Seitsemästä laitoksesta näitä tietoja ei ole saatu. Näyttää siltä kuin hoitopaikkoja olisi pyrkijöiden lukumäärään katsoen liian vähän. Niinpä 60 laitokseen otettiin

Av de inrättningar, som drevs av privata samslutningar, tillhörde 12 Mannerheimförbundet och 10 Frälsningsarmen; industriföretagen ägde 11 och Folkhälsan 4. Inalles 24 innehades av olika föreningar och stiftelser. Endast 2 upprätthölls av privatpersoner.

Största delen av de ifrågavarande inrättningarna, 124, verkade i städerna, 27 i köpingarna och 15 i landskommunerna. Platsantalet uppgick till sammanlagt 4 876, av vilket 62 % fanns i kommunala och 38 % i privata inrättningar. Antalet barnkrubbor och daghem samt vårdplatserna i dem fördelade sig mellan de olika länen på följande sätt.

Av samtliga vårdplatser kom 79 % på städernas, 13 % på köpingarnas och 8 % på landsbygdens del. Enbart i Helsingfors arbetade 31 barnkrubbor och daghem, i Åbo 17, i Tammerfors 13, i Lahti 8 samt i Vasa och Jyväskylä 6 i var. Närmare hälften av alla inrättningar och 55 % av totalantalet vårdplatser var belägna i dessa sex städer.

Omsättningen av barn har varit rätt livlig i barnkrubborna och daghemmen. I början av år 1959 fanns det i 159 inrättningar med 4 671 vårdplatser 4 536 barn. Under årets lopp intogs ytterligare 4 635 barn, medan 4 408 hade avgått, varför antalet barn vid årets slut var 4 763. Från sju inrättningar har uppgifter inte erhållits. Det förefaller som om det skulle finnas för få vårdplatser med beaktande av antalet sökande. Så-

enemmän lapsia kuin mitä paikkaluku olisi edellyttänyt ja 81 laitosta on ilmoittanut, että lähes 1 800 lasta on pyrkinyt hoitoon, mutta tilan-
ahtauden vuoksi heitä ei ole voitu sijoittaa. Paikkapula oli suuri esim. Helsingissä, Tampe-
reella, Turussa, Kuopiossa, Oulussa ja monessa
muussa kaupungissa.

Seuraavassa on esitetty lasten ikäryhmitys erik-
seen lastenseimissä ja päiväkodeissa.

Ikä, vuotta Ålder, år	Lastenseimet Barnkrubbor		Päiväkodit Daghem		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
alle — under 1	402	12.1	61	3.8	463	9.4
1	667	20.2	145	9.2	812	16.6
2	1 009	30.5	247	15.6	1 256	25.7
3	842	25.4	279	17.6	1 121	22.9
4	225	6.8	278	17.6	503	10.3
5	71	2.1	302	19.1	373	7.6
6	40	1.2	243	15.3	283	5.8
7	25	0.8	15	0.9	40	0.8
Tuntematon — Okänd .	29	0.9	14	0.9	43	0.9
Yhteensä — Inalles	3 310	100.0	1 584	100.0	4 894	100.0

Lastenseimien ryhmään laskettuja laitoksia oli kaikkiaan 113, joista 78 oli kunnallisia ja 35 yksityisiä. Näistä 61:ssä kaikki lapset olivat enintään 3-vuotiaita ja 32:ssa oli lisäksi muutamia 4-vuotiaita. Vain 20 seimessä hoidettiin myös 5—7-vuotiaita, yhteensä 136 lasta eli 4 % kaikista lastenseimien lapsista; puolet näistä seimistä oli kuntien ja puolet yksityisten omistamia.

Päiväkotien ryhmään kuului 25 kuntien ja 28 yksityisten omistamaa eli yhteensä 53 laitosta. Näissä lasten ikä vaihteli huomattavasti enemmän kuin lastenseimissä. Melkein kaikissa, kolmea päiväkotia lukuunottamatta, hoidettiin myös 3 v. nuorempia lapsia. 23 päiväkodissa oli yhteensä 61 alle 1 v:n ikäistä lasta, minkä lisäksi 15:ssä nuorimmat olivat 1-vuotiaita. Kaikkiaan oli 38 päiväkodissa 2 v. nuorempia lapsia 206 eli 13 % päiväkotien koko lapsiluvusta. 3—7-vuotiaat olivat kuitenkin enemmistönä, heitä kun oli 71 % kaikista. Päiväkodit ovat siis oikeastaan laajennettuja lastenseimiä, joissa hoidetaan eri-ikäisiä alle kouluun olevia lapsia. Päiväkoteja oli kaikkiaan 38 kunnassa, joista 22:ssa ei ollut lastenseimiä lainkaan.

Lasten syntyperästä voidaan mainita, että jou-
lukuun alussa 1959 hoidetuista 4 858 lapsesta, joista näitä tietoja on saatu, 87.5 % oli syntynyt avioliitossa ja 12.5 % avioliiton ulkopuolella.

lunda intogs till 60 inrättningar flere barn än inrättningarnas platsantal medgett och 81 inrättningar har meddelat, att närmare 1 800 barn har sökt vård, men på grund av utrymmesbrist har dessa inte kunnat placeras. Platsbristen var stor exempelvis i Helsingfors, Tammerfors, Åbo, Kuopio, Uleåborg och i många andra städer.

I det följande redogöres för barnens åldersfördelning i barnkrubbor och daghem var för sig.

Inrättningar, som medräknades i gruppen barnkrubbor, fanns till ett antal av inalles 113, av vilka 78 var kommunala och 35 privata. Av dessa var i 61 alla barn högst tre år och i 32 fanns det ytterligare några fyraåringar. Endast i 20 barnkrubbor vårdades även 5—7-åringar, inalles 136 barn eller 4 % av totalantalet barn i barnkrubborna; hälften av dessa krubbor ägdes av kommunerna och hälften av enskilda.

Till gruppen daghem hörde 25 kommunala och 28 privata hem eller inalles 53 inrättningar. I dessa varierade barnens ålder betydligt mer än i barnkrubborna. Så gott som i alla, med undantag endast av tre daghem, vårdades också barn under 3 år. I 23 daghem fanns det inalles 61 barn under 1 år, varjämte de yngsta i 15 var ettåringar. Allt som allt fanns det i 38 daghem 206 barn under 2 år eller 13 % av samtliga barn i daghemmen. 3—7-åringarna var dock i majoritet, de utgjorde 71 % av alla. Daghemmen är således egentligen utvidgade barnkrubbor, i vilka barn av olika ålder, dock under skolåldern, vårdas. Det fanns daghem i inalles 38 kommuner, av vilka 22 helt saknade barnkrubbor.

I fråga om barnens börd kan det nämnas, att av de 4 858 barn, som i början av december 1959 vårdades, och om vilka dessa uppgifter erhållits, var 87.5 % födda inom äktenskapet och 12.5 %

Aviosyntyisistä lapsista 95.6 %:lla olivat molemmat vanhemmat elossa, 3.7 %:lla oli isä kuollut ja 0.5 %:lla äiti kuollut. Vain 8 eli 0.2 % oli täysorpoja. Niistä 179:stä, joiden vanhemmista jompikumpi oli kuollut, 19 lapsen isä tai äiti oli mennyt uudelleen naimisiin. 467 lapsen — 11.0 % aviosyntyisistä — vanhemmat asuivat erossa. Suurin osa, 96.7 %, aviottomista lapsista asui kotonaan äitinsä luona.

Lasten kotiolojen selvittämiseksi tiedusteltiin myös lasten vanhempien ammattia. Näitä tietoja on saatu 4 791 lapsesta. Enemmistönä olivat tehdas- ja sekatyöläisten yms. lapset, 59.2 % kaikista. Pikkuliikkeenharjoittajien, ammattityöläisten, palveluskunnan, toimistoapulaisten yms. lapsia oli 35.3 % sekä virkamiesten, vapaiden ammattien harjoittajain yms. lapsia 4.0 %. Lisäksi oli vielä 11 lastenseimissä opiskelijain lapsia yhteensä 72 eli 1.5 % kaikista.

Lastenseimissä oli 565 ja päiväkodeissa 210 eli yhteensä 775 hoitohenkilöä. Hoitohenkilöiksi on tällöin laskettu johtajattaret, lastenhoitajat, hoitajanapulaiset ja harjoittelijat. Näiden lukumäärä selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Hoitohenkilökunta Vårdpersonal	Lastenseimet Barnkrubbor	Päiväkodit Daghem	Yhteensä — Summa	
			Kunnalliset Kommunala	Yksityiset Privata
Johtajattaria — Föreståndarinnor	113	53	103	63
Lastenhoitajia — Barnsköterskor	239	64	213	90
Hoitajanapulaisia — Bitr. sköterskor . .	64	21	57	28
Harjoittelijoita — Praktikanter	149	72	121	100
Yhteensä — Inalles	565	210	494	281

Jos hoitohenkilöiden lukua verrataan paikkalu-kuun, tuli kutakin hoitohenkilöä kohti lastenseimissä keskimäärin 6 ja päiväkodeissa 7 hoitopaikkaa. Tällöin harjoittelijat, joita oli 66 lastenseimissä ja 28 päiväkodissa, on myös otettu huomioon. Ilman harjoittelijoita vastaavat keskimäärät olivat lastenseimissä 8 ja päiväkodeissa 11. Kunnallisissa laitoksissa hoitohenkilökuntaa oli hieman enemmän kuin yksityisissä, sillä edellisissä tuli 8 ja jälkimmäisissä 10 hoitopaikkaa hoitohenkilöä kohti ilman harjoittelijoita.

Suurin osa sekä johtajattarista että lastenhoitajista on saanut asianmukaisen koulutuksen, kuten seuraavasta ilmenee.

utom äktenskapet. Av de inom äktenskapet födda barnen hade 95.6 % båda föräldrarna i livet, 3.7% var faderlösa och 0.5 % moderlösa. Endast 8 eller 0.2 % var föräldralösa. Av de 179, av vilkas föräldrar någondera hade dött, hade fadern eller modern för 19 barns vidkommande gift om sig. Föräldrarna till 467 barn — 11.0 % av de legitima barnen — bodde skilda. Största delen, 96.7 %, av barnen födda utom äktenskapet bodde hemma hos sin moder.

För klarläggande av barnens hemförhållanden inbegärdes också uppgifter om föräldrarnas yrke. Dessa uppgifter har erhållits om 4 791 barn. Fler-talet utgjordes av barn till fabriks- och diversearb-
betare, 59.2 % av alla. Barnen till mindre affärs-
idkare, yrkesarbetare, tjänstepersonal, byråbi-
träden m. fl. utgjorde 35.3 % samt barnen till
tjänstemän, utövare av fria yrken osv. 4.0 %.
Därtill fanns det ytterligare i 11 barnkrubbor
barn till studerande, sammanlagt 72 eller 1.5 %
av samtliga.

Vid barnkrubborna uppgick vårdpersonalen till 565 och vid daghemmen till 210 eller inalles till 775. Till vårdpersonalen har härvid hänförs föreståndarinnorna, barnsköterskorna, de biträdande sköterskorna och praktikanterna. Deras antal framgår ur följande sammanställning.

Om vårdpersonalens antal jämförs med platsantalet, kom det på varje vårdperson i barnkrubborna i medeltal 6 och i daghemmen 7 vårdplatser. Härvid har praktikanterna, vilka förekom i 66 barnkrubbor och 28 daghem, även beaktats. Praktikanterna obeaktade var respektive medeltal i barnkrubborna 8 och i daghemmen 11. Vid de kommunala inrättningarna var vårdpersonalen något större än vid de privata, ty i de förstnämnda kom det 8 och i de sistnämnda 10 vårdplatser per vårdperson praktikanterna oräknade.

Största delen av såväl föreståndarinnorna som barnsköterskorna har fått vederbörlig utbildning, såsom av det följande framgår.

Kurssi tai tutkinto Kurs eller examen	Lastensimet Barnkrubbor	Päiväkodit Daghem	Yhteensä Summa	%
Lastenhoitajakurssi — Barnavårdskurs	266	65	331	70.6
Lastentarhanopettajakurssi — Barnträdgårdslärlarinnekurs	31	3	34	7.3
Kasvattajaopistotutkinto — Uppfostrarinstitutsexamen	24	17	41	8.7
Sairaanhoidtajakurssi — Sjuksköterskekurs	12	—	12	2.6
Muita kurseja tai tutkintoja — Andra kurser eller examina	3	7	10	2.1
Ei varsinaista koulutusta tai ei ilmoitettu — Ingen särskild yrkesutbildning eller oppgivet	16	25	41	8.7
Yhteensä — Inalles	352	117	469	100.0

Muiden kurssien tai tutkintojen ryhmässä 3 oli suorittanut Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa sosiaalihuoltajatutkinnon ja 2 lastenkodinjohtajakurssin.

Lastenseimien ja päiväkotien menoja ja tuloja koskevat tiedot ovat jääneet osittain puutteelliseksi, kun 5 laitoksessa kirjanpito on lastentarhojen kanssa yhteinen eikä 8 laitoksesta ole muuten saatu tietoja. Muissa 153 laitoksessa, joissa paikkaluku nousi 4 551:een, v:n 1959 menot olivat 577.7 milj. mk; tästä määrästä 414.6 milj. eli 71.8 % tuli kunnallisten ja 163.1 milj. eli 28.2 % yksityisten laitosten osalle. Kustannukset hoitopäivää kohti nousivat kaikkiaan 550 mk:aan, kunnallisissa 636:een ja yksityisissä 409 mk:aan. Palkkamenot edustivat n. 62 % ja ruokamenot 13 % kokonaismenoista.

Koska kunnallisten ja yksityisten laitosten tulolähteet olivat jossakin määrin toisistaan poikkeavia, esitetään ne seuraavassa erikseen.

Tulolähteet Inkomstskällor	Kunnalliset Kommunala		Yksityiset Privata		Yhteensä Summa	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Lasten ruokamaksut — Barnens bespising	66.0	15.0	61.6	37.8	127.6	22.1
Henkilökunnan luontoisedut — Personalens naturaförmåner	22.7	5.5	4.3	2.6	27.0	4.7
Valtionapu — Statsunderstöd	—	—	4.1	2.5	4.1	0.7
Kuntain kannatus — Kommunernas bidrag	324.5	78.3	46.8	28.7	371.3	64.3
Seurakuntien kannatus — Församlingarnas bidrag	0.4	0.1	8.2	5.1	8.6	1.5
Kannatusyhdistysten maksut — Understödsföreningarnas bidrag	—	—	25.1	15.4	25.1	4.3
Lahjoitukset — Donationer	—	—	9.8	6.0	9.8	1.7
Muut tulot — Övriga inkomster	1.0	0.2	3.2	1.9	4.2	0.7
Yhteensä — Summa	414.6	100.0	163.1	100.0	577.7	100.0

Lasten suorittamat päivämaksut vaihtelivat 75:stä 300 mk:aan. Kunnallisissa laitoksissa oli tavallisin maksu 100 mk, 44 %:ssa laitosten koko-

Inom gruppen andra kurser eller examina hade 3 avlagt socialvårdarexamen vid Yhteiskunnallinen Korkeakoulu och 2 barnhemsföreståndarinnekurser.

Uppgifterna rörande barnkrubbarnas och daghemmens inkomster och utgifter är delvis bristfälliga, på grund av att bokföringen vid 5 inrättningar är gemensam med barnträdgårdarna och emedan uppgifter inte i övrigt erhållits från 8 inrättningar. Beträffande de övriga 153 inrättningarna, i vilka platsantalet steg till 4 551, uppgick utgifterna år 1959 till 577.7 milj. mk; av denna summa kom 414.6 milj. eller 71.8 % på de kommunala och 163.1 milj. eller 28.2 % på de privata inrättningarnas del. Omkostnaderna per vårddag uppgick till inalles 550 mk, vid de kommunala till 636 och vid de privata till 409 mk. Utgifterna för lön utgjorde ca 62 % och för mat 13 % av de sammanlagda utgifterna.

Emedan de kommunala och de privata inrättningarnas inkomstskällor i någon mån skilde sig från varandra, framförs de i det följande var för sig.

De dagavgifter, som barnen erlade, växlade mellan 75—300 mk. Vid de kommunala inrättningarna var den vanligaste avgiften 100 mk, vid

naisluvusta; 21 %:ssa maksettiin 180 mk, 15%:ssa 150—160 mk ja 11 %:ssa 200—300 mk. Yksityisissä laitoksissa päivämaksut olivat jonkin verran suuremmat. Niinpä 15 %:ssa näistä maksettiin 100 mk, 38 %:ssa 150—160 mk, 6 %:ssa 180 mk ja 19 %:ssa 200—300 mk. Varsin useat laitokset ovat ilmoittaneet myöntävänsä sisaralennusta. Samoin on monesti yksinäiseltä huoltajalta peritty vähemmän kuin molempien vanhempien ollessa huoltajina. Melkein kaikissa kunnallisissa laitoksissa, 91:ssä 103:sta osa lapsista oli vapautettu hoitomaksun suorittamisesta; näiden lasten luku vaihteli eri laitoksissa, mutta suurin piirtein se oli n. $\frac{1}{5}$ lasten luvusta. Yksityisissä laitoksissa tällaiset tapaukset olivat paljon harvinaisempia; 39 laitosta 63:sta on ilmoittanut, ettei vapautusta ole myönnetty.

Huolimatta siitä, että lastenseimien ja päiväkotien antamat tiedot ovat olleet melko puutteellisia, edellä esitetty selostus antaa kuitenkin ylimalkaisen kuvan näiden laitosten toiminnasta.

Valtionapua saaneet lastentarhat

Valtionapua nauttivien lastentarhojen on vuosittain lähetettävä toimintakertomuksensa sosiaaliministeriöön. Näiden kertomusten nojalla selostetaan seuraavassa lyhyesti lastentarhojen toimintaa v. 1959.

Valtionapua saaneita lastentarhoja oli kaikkiaan 243 eli 7 enemmän kuin v. 1958. Näistä 173 oli kunnallisia ja 70 yksityisten yhtymien ylläpitämiä. Viimeksi mainituista 14 kuului Mannerheimliitolle ja Suomen Punaiselle Ristille. Teollisuuslaitokset omistivat 12 lastentarhaa, nuorisoyhdistykset 10, seurakunnat ja kaupunkilähetys 7, minkä lisäksi kannatusyhdistysten varassa toimi 18 lastentarhaa. Erilaisten säätiöiden ja yhdistysten hallinnassa oli vielä 9 lastentarhaa.

Suurin osa lastentarhoista, 196, toimi kaupungeissa, 28 kauppaloissa ja 19 maalaiskunnissa. Vahvistettu paikkaluku nousi kaikkiaan 15 838:aan, joista 79.4 % oli kunnallisissa ja 20.6 % yksityisissä lastentarhoissa. Lokakuun 1 p:nä oli lastentarhoissa kaikkiaan 15 579 lasta. V:een 1958 verrattuna paikkaluku lisääntyi 260:llä ja lasten luku 404:llä. Lastentarhojen, hoitopaikkojen ja lasten luku jakaantui eri läänien kesken seuraavalla tavalla.

44 % av alla inrättningar; vid 21 % av inrättningarna betalades 180 mk, vid 15 % 150—160 mk och vid 11 % 200—300 mk. Vid de privata inrättningarna var dagavgifterna något högre. Sålunda betalades vid 15 % av dessa 100 mk, vid 38 % 150—160 mk, vid 6 % 180 mk och vid 19 % 200—300 mk. Ett flertal inrättningar har uppgivit, att de beviljar syskonrabatt. Likaså har ofta debiterats mindre av en ensamstående försörjare än då båda föräldrarna är försörjare. Vid så gott som samtliga kommunala inrättningar, 91 av 103, var en del av barnen befriade från erläggandet av vårdavgiften; antalet dylika barn varierade vid de olika inrättningarna, men i stort sett utgjorde de ca $\frac{1}{5}$ av alla barn. Vid de privata inrättningarna var sådana fall mycket sällsyntare; 39 inrättningar av 63 har meddelat, att befriande från erläggande av vårdavgift inte har beviljats.

Trots att de uppgifter, som barnkrubborna och daghemmen lämnat, har varit rätt bristfälliga, ger redogörelsen här ovan dock en ungefärlig bild av dessa inrättningars verksamhet.

De statsunderstödda barnträdgårdarna

De barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, bör årligen insända en verksamhetsberättelse till socialministeriet. På grund av dessa berättelser redogöres i det följande i korthet för barnträdgårdarnas verksamhet under år 1959.

Antalet barnträdgårdar med statsunderstöd var inalles 243 eller 7 mera än år 1958. Av dessa var 173 kommunala och 70 tillhörde privata sammanslutningar. Av de sistnämnda tillhörde 14 Mannerheimförbundet och Finlands Röda Kors. Industriinrättningarna hade 12 barnträdgårdar, ungdomsföreningarna 10, församlingarna och stadsmissionen 7, vartill kom 18 barnträdgårdar som verkade med stöd av understödsföreningar. Dessutom var 9 barnträdgårdar i olika stiftelsers och föreningars besittning.

Största delen av barnträdgårdarna, 196, verkade i städerna, 28 i köpingarna och 19 i landskommunerna. Det fastställda antalet platser uppgick inalles till 15 838, varav 79.4 % fanns i kommunala och 20.6 % i enskilda barnträdgårdar. Den 1 oktober var antalet barn i barnträdgårdarna sammanlagt 15 579. I jämförelse med år 1958 steg platsantalet med 260 och barnantalet med 404. Antalet barnträdgårdar, vårdplatser och barn fördelade sig på de olika länen på följande sätt.

Lääni — Län	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			Paikkaluku Antal platser			Lapsia Antal barn 1. 10. 1959
	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	71	20	91	5 569	980	6 549	6 465
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs ..	24	10	34	1 775	445	2 220	2 094
Hämeen — Tavastehus	21	8	29	1 515	407	1 922	1 903
Kymen — Kymmene	11	9	20	620	375	995	968
Mikkelin — St Michels	8	1	9	405	25	430	439
Kuopion — Kuopio	9	4	13	550	155	705	683
Vaasan — Vasa	23	7	30	1 729	240	1 969	1 954
Oulun — Uleåborgs	3	10	13	280	543	823	835
Lapin — Lapplands	3	1	4	125	100	225	238
Koko maa — Hela landet	173	70	243	12 568	3 270	15 838	15 579
Näistä — Därav							
kaupungeissa — i städer	151	45	196	11 393	2 229	13 622	13 413
kauppaloissa — i köpingar	18	10	28	900	532	1 432	1 428
maalaiskunnissa — i landskom- muner	4	15	19	275	509	784	738

Kaikista lastentarhoista 72 toimi Helsingissä, 22 Turussa, 12 Tampereella, 8 Oulussa ja 8 Vaasassa, joten näissä viidessä kaupungissa oli puolet koko maan lastentarhoista. Kokonaispaikkaluvusta 9 057 eli 57.2 % tuli niiden osalle.

Suurin osa, 63.4 %, lastentarhoista oli sellaisia, joissa oli sekä puolipäivä- että kokopäiväosasto. 29.6 %:ssa oli vain puolipäiväosasto ja 7.0 %:ssa vain kokopäiväosasto. Näissä erilaatuisissa lastentarhoissa oli seuraava määrä vahvistettuja paikkoja.

Av samtliga barnträdgårdar verkade 72 i Helsingfors, 22 i Åbo, 12 i Tammerfors, 8 i Uleåborg och 8 i Vasa; i dessa fem städer fanns alltså hälften av barnträdgårdarna i landet. Av totala antalet platser kom 9 057 eller 57.2 % på dessa.

Största delen av barnträdgårdarna, 63.4 %, bestod av både hel- och halvdagsavdelningar. 29.6 % hade endast halvdagsavdelning och 7.0 % endast heldagsavdelning. I dessa olikartade barnträdgårdar var antalet fastställda platser, såsom följer.

Lastentarhoja, joissa oli Barnträdgårdar med	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			Paikkaluku Antal platser		
	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa
sekä koko- että puolipäiväosasto — hel- och halvdagsavdelning	129	25	154	10 053	1 181	11 234
vain puolipäiväosasto — endast halvdagsav- delning	35	37	72	2 250	1 890	4 140
vain kokopäiväosasto — endast heldagsav- delning	9	8	17	265	199	464

Lastentarhoissa, joissa oli sekä koko- että puolipäiväosasto, oli puolipäiväosastojen paikkaluku yhteensä 7 273 ja kokopäiväosastojen 3 961. Näin ollen oli paikkoja kaikkiaan puolipäiväosastoilla 11 413 eli 72.1 % lastentarhojen kokonaispaikkaluvusta ja kokopäiväosastoilla 4 425 eli 27.9 %. Puolipäiväosastojen paikka-

I barnträdgårdar med såväl både heldags- och halvdagsavdelning var antalet platser på halvdagsavdelningarna inalles 7 273 och på heldagsavdelningarna 3 961. Totalantalet platser på halvdagsavdelningarna var alltså sammanlagt 11 413 eller 72.1 % av barnträdgårdarnas hela platsantal och på heldagsavdelningarna 4 425

luku lisääntyi v:een 1958 verrattuna 183:lla ja kokopäiväosastojen 77:llä. Lokakuun 1 p:nä lapsia oli puolipäiväosastoilla 11 221 ja kokopäiväosastoilla 4 358.

Kevätlukukauden alussa otettiin lastentarhoihin kaikkiaan 15 188 lasta. Näistä erosi luku-kauden kuluessa 1 480 ja tilalle otettiin 1 366, joten lukukauden päättyessä oli lapsia 15 074. Syyslukukaudella vastaavat luvut olivat 15 564, 1 098, 1 071 ja 15 537. Kun paikkojen kokonaisluku oli 15 838, näyttää siltä kuin muutamia satoja paikkoja olisi ollut vapaana. Kuitenkin on 154 lastentarhaa ilmoittanut, ettei syksyllä tila-ahauden vuoksi ole voitu vastaanottaa 3 591 lastentarhoihin pyrkivää lasta. Syksyllä 1959 oli lastentarhoihin pyrkijöitä kaikkiaan 19 155 eli 456 lasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kumpanakin vuonna voitiin 81 % näistä ottaa vastaan.

Jos otetaan huomioon, että osa lapsista oli lastentarhoissa sekä keväällä että syksyllä, pääsi v:n 1959 kuluessa kaikkiaan 25 996 lasta osalliseksi lastentarhaopetuksesta. V:n 1958 vastaava luku oli 25 220 eli 776 lasta vähemmän.

Lastentarhoihin otetaan yleensä 3—6-vuotiaita lapsia. Syksyllä 1959 oli niissä kuitenkin myös 2-vuotiaita lapsia 8 sekä 7 v. täyttäneitä 82. Eri osastoilla lasten ikä vaihteli seuraavasti.

Lapsia lastentarhojen — Antal barn på
barntädgårdarnas

	Ikä, vuotta — Ålder, år							Yhteensä Summa
	2	3	4	5	6	7—		
puolipäiväosastoilla — halvdagsavdelningar	—	597	2 146	3 961	4 453	64	11 221	
kokopäiväosastoilla — heldagsavdelningar	8	643	1 329	1 330	1 030	18	4 358	
Yhteensä — Summa	8	1 240	3 475	5 291	5 483	82	15 579	
							%	
puolipäiväosastoilla — halvdagsavdelningar	—	5.3	19.1	35.3	39.7	0.6	100.0	
kokopäiväosastoilla — heldagsavdelningar	0.2	14.8	30.5	30.5	23.6	0.4	100.0	
Yhteensä — Summa	0.0	8.0	22.3	34.0	35.2	0.5	100.0	

Puolipäiväosastoilla 5—6-vuotiaat muodostavat enemmistön, heitä kun oli 75.0 % kaikista, jota vastoin kokopäiväosastoilla on eniten 4—5-vuotiaita, 61.0 %.

Lasten syntyperästä mainittakoon, että lokakuun alussa lastentarhoissa hoidetuista 15 579 lapsesta 96.2 % oli syntynyt avioliitossa ja 593 eli 3.8 % avioliiton ulkopuolella. Aviosyntyisistä lapsista 96.1 %:lla olivat molemmat vanhemmat elossa, 3.1 %:lla oli isä kuollut ja 0.5 %:lla äiti

eller 27.9 %. Antalet platser på halvdagsavdelningarna steg med 183 och på heldagsavdelningarna med 77 sedan föregående år. Den 1 oktober var antalet barn på halvdagsavdelningarna 11 221 och på heldagsavdelningarna 4 358.

I början av vårterminen intogs i barntädgårdarna inalles 15 188 barn. Av dessa avgick under terminen 1 480 barn, i vilkas ställe intogs 1 366 andra, varför totalantalet barn i slutet av vårterminen var 15 074. Motsvarande tal för höstterminen var 15 564, 1 098, 1 071 och 15 537. Eftersom totalantalet platser var 15 838, synes några hundra platser ha varit lediga. Likväl har 154 barntädgårdar uppgivit, att de på grund av utrymmesbrist inte kunnat taga emot 3 591 inträdessökande. Hösten 1959 fanns det inalles 19 155 inträdessökande till barntädgårdarna eller 456 barn mera än ett år tidigare. Under bägge åren kunde 81 % av dem tagas emot.

Om man beaktar, att en del av barnen vistats i barntädgårdarna såväl på våren som på hösten, blev under år 1959 inalles 25 996 barn delaktiga av barntädgårdundervisning. År 1958 var motsvarande tal 25 220 eller 776 barn mindre.

I barntädgårdarna intages i allmänhet barn mellan 3 och 6 år. Hösten 1959 fanns det likväl också 8 barn på 2 år och 82, som hade fyllt 7 år. På de olika avdelningarna växlade barnens ålder på följande sätt.

På halvdagsavdelningarna är 5—6-åringarna i majoritet, ty deras antal utgjorde 75.0 % av samtliga, medan på heldagsavdelningarna fanns mest 4—5-åringar, 61.0 %.

Om barnens börd kan nämnas, att 96.2 % av de i början av oktober omskötta 15 579 barnen var födda inom äktenskapet och 593 eller 3.8 % utom äktenskapet. Av de legitima barnen hade 96.1 % båda föräldrarna i livet, medan 3.1 % var fader- och 0.5 % moderlösa. Endast 40 eller 0.3 % var

kuollut. Vain 40 eli 0.3 % oli täysorpoja. Niistä 549:stä, joiden vanhemmista jompikumpi oli kuollut, 64 lapsen isä tai äiti oli mennyt uudelleen naimisiin. 1 060 lapsen vanhemmat asuivat erossa. Suurin osa aviottomista lapsista, 91.7 % eli 544, asui kotonaan äitinsä luona. 29 lasta asui omaisten luona ja 20 lasta kasvatuskodissa.

Mitä lasten vanhempien ammattiin tulee, on käytetty vain kolmea alempana mainittua ryhmää, ja jakaantuivat lapset näiden ryhmien kesken seuraavasti.

Vanhempien ammatti
Föräldrarnas yrke

Virkamiehiä, vapaiden ammattien harjoittajia yms.
— Tjänstemän o. idkare av fria yrken o.a. dyl.
Pikkuliikkeenharjoittajia, ammattityöntekijöitä,
liikeapulaisia yms. — Mindre affärsidkare, yrkes-
arbetare, affärsanställda o.a. dyl.
Tehdas- ja sekatyöntekijöitä yms. — Fabriks- och
diversearbetare o.a. dyl.
Yhteensä — Summa

helt föräldralösa. Av de 549 barn, av vilkas föräldrar den ena dött, var 64 barns fader eller moder omgift. 1 060 barns föräldrar var fränskilda. Största delen, 91.7 % eller 544, av de illegitima barnen bodde hos modern. 29 bodde hos släktingar och 20 i uppfostringshem.

Vad föräldrarnas yrke vidkommer, har i följande tabell använts endast tre yrkesgrupper och fördelade sig barnen mellan dem på följande sätt.

Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat, Lands- kommuner		Yhteensä Summa		
	abs.	%	abs.	%	
2 648	17.8	137	18.6	2 785	17.9
7 985	53.8	298	40.4	8 283	53.2
4 208	28.4	303	41.0	4 511	28.9
14 841	100.0	738	100.0	15 579	100.0

2 428 lapsen eli 15.6 %:n äidinkieleksi on ilmoitettu ruotsi; 13 117 oli suomenkielisiä ja 34:llä oli äidinkielenään jokin muu kieli. Lastentarhojen nimistä päätellen ruotsalaisia lastentarhoja oli kaikkiaan 36, puolet kunnallisia ja puolet yksityisiä. Lisäksi oli vielä 6 kaksikielistä lastentarhaa. Paikkaluku näissä lastentarhoissa oli yhteensä 2 713, joista 425 paikkaa kaksikielissä lastentarhoissa.

Lastentarhoissa oli kaikkiaan 801 opettajaa, joista 647 kunnallisissa ja 154 yksityisissä lastentarhoissa. V:sta 1958 opettajien luku on lisääntynyt 16:lla. Lastentarhoissa, joissa oli vain puoli-päiväosasto, oli opettajia 165 eli keskimäärin yksi kutakin 25 hoitopaikkaa kohti. Niissä, joissa oli vain kokopäiväosasto, opettajien luku oli 36 eli yksi kutakin 13 paikkaa kohti. Sekä puoli- että kokopäiväosaston käsittävissä lastentarhoissa opettajia oli kaikkiaan 600 eli yksi kutakin 19 paikkaa kohti. Kaikista 801 opettajasta 753:lla eli 94.0 %:lla oli lastentarhanopettajan pätevyys, jota vastoin 48 eli 6.0 % oli epäpäteviä. Kunnallisten lastentarhojen 647 opettajasta vain 15 eli 2.3 % oli epäpäteviä, mutta yksityisten lastentarhojen 154 opettajasta kokonaista 33 eli 21.4 %.

Lastentarhojen kokonaismenot olivat 1 170.7 milj. mk, joista 961.7 milj. eli 82.1 % tuli kunnal-

2 428 eller 15.6 % av barnen uppgavs ha svenska till modersmål; 13 117 var finskspråkiga och 34 hade något annat språk som modersmål. Av barnträdgårdarnas namn att döma var 36 av dem svenskspråkiga, hälften kommunala och hälften privata. Dessutom fanns det ännu 6 tvåspråkiga barnträdgårdar. Antalet platser i dessa barnträdgårdar var 2 713, varav 425 i de tvåspråkiga.

I barnträdgårdarna fanns sammanlagt 801 lärarinnor, varav 647 i kommunala och 154 i privata barnträdgårdar. Antalet lärarinnor har stigit med 16 sedan år 1958. I barnträdgårdar med endast halvdagsavdelning fanns 165 lärarinnor eller i medeltal en lärarinna per 25 vårdplatser. I barnträdgårdar med endast heldagsavdelning var lärarinnornas antal 36 eller en per 13 platser. I barnträdgårdar med både hel- och halvdagsavdelning var antalet lärarinnor inalles 600 eller en per 19 platser. Av samtliga 801 lärarinnor hade 753 eller 94.0 % barnträdgårdslärarinnekompetens, medan 48 eller 6.0 % var inkompetenta. Av de kommunala barnträdgårdarnas 647 lärarinnor var endast 15 eller 2.3 % inkompetenta men av de privata barnträdgårdarnas 154 lärarinnor hela 33 eller 21.4 %.

Barnträdgårdarnas totalutgifter uppgick till 1 170.7 milj. mk, av vilka 961.7 milj. eller 82.1 %

listen ja 209.0 milj. eli 17.9 % yksityisten lastentarhojen osalle. Edellisestä vuodesta menot ovat nousseet 86.4 milj. mk eli 8 %. Kustannukset hoitopäivää kohti olivat keskimäärin kaikissa lastentarhoissa yhteensä 429 mk, kunnallisissa lastentarhoissa erikseen 440 mk ja yksityisissä 385 mk. Ruokamenot muodostivat 11—12 % kokonaisuksista.

Koska kunnallisten ja yksityisten lastentarhojen tulolähteet olivat jossakin määrin toisistaan poikkeavia, esitetään ne seuraavassa erikseen.

Tulolähteet Inkomstkällor	Lastentarhojen tulot — Kunnalliset Kommunala		Barntädgårdarnas inkomster Yksityiset Privata		Yhteensä Summa	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Lasten ruokamaksut — Barnens bespising	131.1	13.6	34.8	16.6	165.9	14.2
Henkilökunnan luontoisedut — Personalens naturaförmåner	21.4	2.2	2.6	1.3	24.0	2.0
Valtionapu — Statsunderstöd	245.3	25.5	53.1	25.3	298.4	25.5
Kuntien kannatus — Kommunernas bidrag	559.4	58.2	50.9	24.2	610.3	52.1
Seurakuntien kannatus — Församlingarnas bidrag	—	—	7.1	3.4	7.1	0.6
Kannatusyhdistysten maksut — Understödsföreningarnas bidrag	—	—	47.3	22.5	47.3	4.0
Lahjoitukset — Donationer	1.9	0.2	8.2	3.9	10.1	0.9
Muut tulot — Övriga inkomster	2.6	0.3	5.9	2.8	8.5	0.7
Yhteensä — Summa	961.7	100.0	209.9	100.0	1 171.6	100.0

V. 1958 seurakuntien kannatusmaksut ja kannatusyhdistysten maksut sisältyivät osaksi lahjoituksiin, osaksi muihin tuloihin, mikä seikka on otettava huomioon verrattaessa keskenään vv:n 1958 ja 1959 tietoja. Valtionapu on edellisestä vuodesta noussut noin 7 % ja kuntien suorittamat maksut suunnilleen saman verran. Lasten ruokamaksuista kertyneet tulot ovat kasvaneet lähes 10 % johtuen osaksi siitä, että ruokamaksuja on korotettu, ja osaksi siitä, että hoitopäiviä oli v. 1959 2.6 % enemmän kuin edellisellä vuonna.

Kunnallinen lastensuojelu

Lapset, joihin nähden lastensuojelulain nojalla on ryhdytty toimenpiteisiin, jaetaan yleensä kahteen ryhmään: turvattomiin, jos toimenpiteen syynä on jokin lastensuojelulain 8 §:n a—d kohdissa mainituista seikoista, ja suojelukasvatusta tarvitseviin, jos syynä on jokin saman pykälän e-kohdassa tai 2. momentissa mainituista seikoista.

kom på de kommunala och 209.0 milj. eller 17.9 % på de privata barntädgårdarnas del. Från föregående år har utgifterna stigit med 86.4 milj. mk eller 8 %. De genomsnittliga kostnaderna per vård dag steg i samtliga barntädgårdar till 429 mk, i de kommunala till 440 och i de privata till 385 mk. Utgifterna för föda utgjorde 11—12 % av totalutgifterna.

Eftersom de kommunala och de privata barntädgårdarnas inkomster kom från något olika källor, redovisas de i det följande var för sig.

År 1958 innefattades församlingarnas och understödsföreningarnas bidrag dels i donationer, dels i övriga inkomster, vilken omständighet bör beaktas vid jämförande av uppgifterna för åren 1958 och 1959 med varandra. Statsunderstödet har sedan föregående år stigit med ca 7 % och kommunernas bidrag ungefär lika mycket. De belopp som inlöt av barnens bespingsmedel har stigit med nära 10 %, beroende dels på, att avgifterna för föda höjts, och dels på, att antalet vård dagar år 1959 var 2.6 % större än föregående år.

Det kommunala barnskyddet

De barn, vilka med stöd av lagen om barnskydd blivit föremål för åtgärder, indelas i allmänhet i två grupper: värnlösa barn, om orsaken till åtgärden är någon i barnskyddslagens 8 § punkterna a—d nämnd omständighet, och barn i behov av skyddsuppfostran, om orsaken är någon av de i punkt e eller i 2. momentet av samma paragraf nämnda omständigheterna.

Toimenpiteet, joihin lastensuojelulain nojalla on ryhdytty, ovat joko ehkäiseviä laadultaan, tai on sosiaalilautakunta ottanut lapsen tai nuoren henkilön huostaansa. Seuraavassa selonteossa on nämä molemmat ryhmät käsitelty erikseen.

Ehkäisevät toimenpiteet. Lastensuojelulaki edellyttää, että ennen kuin lapsi tai nuori henkilö otetaan lautakunnan huostaan, on laissa tarkemmin määrättyissä tapauksissa lapselle, nuorelle henkilölle tai hänen vanhemmilleen annettava lautakunnan edessä tai muulla sopivalla tavalla varoitus tai lapselle tai nuorelle henkilölle määrättävä suojeluvalvoja.

Saapuneiden tietojen mukaan on v. 1959 vain 136 tapauksessa annettu varoitus vanhemmille lapsensa hoidon laiminlyömisestä ja 308 tapauksessa turvattomalle lapselle on määrätty suojeluvalvoja. Edellisen vuoden vastaavat numerot olivat 114 ja 230. Suojelukasvatuksen tarpeessa oleviin lapsiin nähden luvut ovat huomattavasti suuremmat; 2 384 lasta tai nuorta henkilöä on varoitettu ja suojeluvalvoja määrätty 726:lle. Lisäksi oli vielä laitoshoidon jälkeen jälki-valvonnan alaisena 71 nuorta henkilöä, jotka oikeastaan eivät kuuluisi tähän ehkäisevien toimenpiteiden ryhmään, mutta kun osa heistä ei ole enää huostaanotettuja, on heidät otettu tässä yhteydessä huomioon. Edellisenä vuonna ilmoitettiin varoitustapauksia 2 017 ja valvontatapauksia 618. Miten v:n 1959 tapaukset jakaantuivat kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Ätgärderna, som enligt barnskyddslagen vidtagits, är antingen förebyggande till sin art eller har socialnämnden omhändertagit barnet eller den unga personen. I följande redovisning har dessa två grupper särredovisats.

Förebyggande åtgärder. Lagen om barnskyddet förutsätter, att innan ett barn eller en ung person i fall som närmare specificeras i lagen, tages om hand av nämnden, skall honom eller föräldrarna tilldelas varning inför nämnden eller på annat lämpligt sätt, eller skall åt barnet eller den unga personen förordnas en skyddsövervakare.

Enligt de insända uppgifterna har år 1959 i endast 136 fall föräldrarna varnats på grund av försummad vård och åt värlösa barn förordnats skyddsövervakare i 308 fall. Motsvarande siffror för år 1958 var 114 och 230. För de barns del, som var i behov av skyddsufffostran, är talen betydligt större; 2 384 barn eller unga personer har varnats och skyddsövervakare har förordnats åt 726. Dessutom var under övervakning efter anstaltsvård ännu 71 unga personer, vilka egentligen icke hör till gruppen »förebyggande åtgärder», men då en del av dem ej mera är omhändertagna, har de beaktats i detta sammanhang. Föregående år uppgavs 2 017 varningsfall och 618 övervakningsfall. Av följande sammanställning framgår, hur de ifrågavarande fallen år 1959 fördelade sig mellan städer, köpingar och landskommuner.

	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet
<i>Turvattomat — Värnlösa</i>				
Varoitus — Varning	36	11	89	136
Suojeluvalvonta — Skyddsövervakning	211	12	85	308
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevat—I behov av skyddsufffostran</i>				
Varoitus — Varning	1 793	174	417	2 384
Suojeluvalvonta — Skyddsövervakning	537	68	192	797

Suurin osa, 55.6 %, turvattomien lasten tapauksista esiintyi kaupungeissa, pääasiallisesti Helsingissä. Samoin oli myös suojelukasvatus-tapauksia eniten kaupungeissa, 73.2 % kaikista. Varoituksen saaneista oli 2 130 poikia ja 254 tyttöjä ja valvonnan alaisista vastaavasti 611 ja 186.

De flesta fallen berörande värnlösa, 55.6 %, förekom i städerna, främst i Helsingfors. Likaledes fanns även de flesta skyddsufffostringsfallen i städerna, 73.2 % av samtliga. Av antalet varnade var 2 130 gossar och 254 flickor och av antalet övervakade motsvarande 611 och 186.

Ikäryhmitys muodostuu turvattomilla ja suo-
jelukasvatusta tarvitsevilla lapsilla varsin eri-
laisiksi, koska toimenpiteet edellisissä tapauksissa
kohdistuvat vanhempiin heidän laiminlyödessään
lastensa hoidon ja jälkimmäisissä tapauksissa
itse lapsiin tai nuoriin henkilöihin.

Ikä, vuotta — Alder, år

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat i behov av skydds- uppfostran	
	abs.	%	abs.	%
— 2	20	4.5	—	—
2— 6	117	26.4	1	0.0
7—12	172	38.7	724	22.8
13—15	76	17.1	1 432	45.0
16—	59	13.3	1 016	31.9
Tuntematon — Okänd	—	—	8	0.3
Yhteensä — Summa	444	100.0	3 181	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevista 374 eli 11.8 %
oli 16-vuotiaita, 323 eli 10.1 % 17-vuotiaita ja
319 eli 10.0 % sitä vanhempia.

Suurin osa, 93.4 %, kaikista näistä lapsista oli
aviosyntyisiä ja vain 6.6 % oli syntynyt ulko-
puolella avioliiton. Aviosyntyisistä lapsista 278
oli ns. avioerolapsia, näistä 50 turvatonta ja 228
suojelukasvatusta tarvitsevaa. V. 1958 näitä
lapsia oli vain 149.

Syyt, miksi lapsia tai nuoria henkilöitä on
varoitettu tai asetettu suojelevalvontaan, selviä-
vät seuraavasta yhdistelmästä.

Toimenpiteen syy — Orsak till åtgärden

	Suojelukasvatusta tarvitsevat — Barn i behov av skyddsuppfostran					
	Poikia — Gossar		Tyttöjä — Flickor		Yhteensä — Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Sopimaton ansiotoimi — Olämpligt förvärvsarbete	—	—	3	0.7	3	0.1
Koulunkäynnin laiminlyönti — Försummande av skolgång	88	3.2	33	7.5	121	3.8
Koulun järjestyksen rikkominen — Störande av skolordningen	23	0.8	10	2.3	33	1.0
Rangaistava teko — Straffbar handling	2 138	78.0	202	45.9	2 340	73.6
Irtolaisuus — Lösdriveri	34	1.3	154	35.0	188	5.9
Tapaaminen juopuneena — Anträffad berusad ...	444	16.2	35	7.9	479	15.1
Muu — Annan	14	0.5	3	0.7	17	0.5
Yhteensä — Summa	2 741	100.0	440	100.0	3 181	100.0

Huostaanotettujen lasten luku. Sosiaalilautau-
kuntien huostaanottamia lapsia oli v. 1959 koko
maassa yhteensä 16 001. Näistä oli turvattomia
14 459 eli 90.4 % ja suojelukasvatusta tarvit-

Äldersgrupperingen bland de värnlösa och
de skyddsuppfostrade barnen gestaltar sig mycket
olika, då åtgärderna i de förstnämnda fallen
riktar sig mot föräldrarna på grund av försummad
vård och i de sistnämnda fallen mot själva
barnen eller de unga personerna.

Av de unga personerna i behov av skyddsupp-
fostran var 374 eller 11.8 % 16-åringar, 323
eller 10.1 % 17-åringar och 319 eller 10.0 % ännu
äldre.

Största delen, 93.4 %, av alla dessa redovisade
barn var födda inom äktenskapet och endast 6.6
% var illegitima. Av de inom äktenskapet födda
var 278 sådana, vilkas föräldrar var fränskilda;
av dessa var 50 värnlösa och 228 i behov av
skyddsuppfostran. År 1958 var antalet endast 149.

Orsakerna till att barnen eller de unga perso-
nerna varnats eller ställts under skyddsöver-
vakning, framgår av följande sammanställning

Antalet omhändertagna barn. År 1959 fanns
i hela landet sammanlagt 16 001 av social-
nämnderna omhändertagna barn. Av dessa var
14 459 eller 90.4 % värnlösa och 1 542 eller 9.6 %

sevia 1 542 eli 9.6 %. Lisäksi oli 29 turvatonta ja 13 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta, jotka olivat huostaanotettuja v. 1959, mutta mihinkään toimenpiteisiin ei vielä oltu ryhdytty. Nämä 42 lasta eivät sisälly seuraavaan selontekoon. Kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken tapaukset jakaantuivat seuraavasti.

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat — För skyddsuppfostran omhändertagna		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Kaupungit — Städer	6 840	47.3	935	60.6	7 775	48.6
Kauppalat — Köpingar	988	6.8	126	8.2	1 114	7.0
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 631	45.9	481	31.2	7 112	44.4
Koko maa — Hela landet	14 459	100.0	1 542	100.0	16 001	100.0

V:n 1959 lastensuojelulasten luku on v:een 1958 verrattuna noussut 2.1 %, turvattomien luku 1.8 % ja suojelukasvatusta tarvitsevien luku 4.7 %.

i behov av skyddsuppfostran. Dessutom fanns det ännu 29 värnlösa och 13 barn i behov av skyddsuppfostran, vilka blivit omhändertagna år 1959, men beträffande vilka inga åtgärder ännu företagits. Dessa 42 barn ingår ej i följande redogörelse. Fördelningen på städer, köpingar och landskommuner var följande.

Antalet barnskyddsbarn år 1959 har i jämförelse med år 1958 stigit med 2.1 %, antalet värnlösa med 1.8 % och antalet för skyddsuppfostran omhändertagna med 4.7 %.

Huostaanotettujen lasten luku lääneittäin — Antal omhändertagna barn länsvis

Läni — Län	Turvattomat — Värnlösa			Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skyddsuppfostran			Yhteensä — Summa			
	Kaupungit, kauppalat, Städer, köpingar	Maalaiskunnat, Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat, Städer, köpingar	Maalaiskunnat, Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat, Städer, köpingar	Maalaiskunnat, Landskommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolkningen
Uudenmaan — Nylands ...	3 530	762	4 292	373	58	431	3 903	820	4 723	0.58
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	929	815	1 744	129	79	208	1 058	894	1 952	0.30
Ahvenanmaa — Åland ...	13	15	28	—	—	—	13	15	28	0.13
Hämeen — Tavastehus ...	1 300	768	2 068	241	67	308	1 541	835	2 376	0.39
Kymen — Kymmene	517	328	845	101	28	129	618	356	974	0.29
Mikkelin — S:t Michels ...	184	564	748	24	36	60	208	600	808	0.33
Kuopion — Kuopio	351	1 235	1 586	56	93	149	407	1 328	1 735	0.35
Vaasan — Vasa	460	894	1 354	66	61	127	526	955	1 481	0.23
Oulun — Uleåborgs	304	821	1 125	43	47	90	347	868	1 215	0.30
Lapin — Lapplands	240	429	669	28	12	40	268	441	709	0.35
Koko maa — Hela landet	7 828	6 631	14 459	1 061	481	1 542	8 889	7 112	16 001	0.36

Suojelukasvatusta tarvitsevista lapsista tai nuorista henkilöistä oli suurin osa, $\frac{2}{3}$, kaupunkien ja kauppaloitten huostaanottamia. Jo yksistään Helsingissä oli 340 eli 22.0 % kaikista ja Tampereella, Turussa sekä Porissa yhteensä 270 eli 17.5 %. Turvattomista lapsista oli samoin suuri osa Helsingin huostaanottamia, 3 349 eli 23.2 % kaikista, ja mainittujen kolmen muun kaupungin lapsia 1 561 eli 10.8 %.

Största delen, $\frac{2}{3}$, av de barn och unga personer, som var i behov av skyddsuppfostran, var omhändertagna i städer och köpingar. Enbart på Helsingfors kom 340 eller 22.0 % av samtliga, och på Tammerfors, Åbo och Björneborg kom sammanlagt 270 eller 17.5 %. Av de värnlösa barnen var likaledes en stor del omhändertagna i Helsingfors, 3 349 eller 23.2 % av samtliga, och i de övriga tre nämnda städerna 1 561 eller 10.8 %.

Jotta saataisiin selville, paljonko vuosittain otetaan huostaan lapsia tai nuoria henkilöitä, on pyydetty tietoja lasten huostaanottovuodesta. Tämän nojalla lapset on jaettu kahteen ryhmään: ns. uusiin tapauksiin, jolloin lapset on otettu huostaan kertomusvuoden kuluessa, ja vanhoihin tapauksiin eli sitä ennen huostaanotettuihin. Seuraavassa yhdistelmässä on tästä tehty selkoa erikseen turvattomiin ja suojelukasvatusta tarvitseviin nähden kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa.

För att få fram, hur många barn och unga personer som årligen omhändertages, har året för omhändertagandet efterfrågats. På grundval av denna omständighet har barnen indelats i två grupper: de s.k. nytilkomna fallen, då omhändertagandet skett under redogörelseåret, och de gamla fallen, dvs. de därförinnan omhändertagna. I följande sammanställning redogöres härför med uppdelning på värnlösa barn och barn i behov av skyddsuppfostran, skilt för städer, köpingar och landskommuner.

	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor
<i>Turvattomia — Värnlösa</i>	3 734	3 106	535	453	3 601	3 030	7 870	6 589
niistä uusia tapauksia — därav nytilkomna	919	759	119	88	486	362	1 524	1 209
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — därav tidigare omhändertagna	2 815	2 347	416	365	3 115	2 668	6 346	5 380
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevia — I behov av skyddsuppfostran</i>	725	210	101	25	363	118	1 189	353
niistä uusia tapauksia — därav nytilkomna	180	70	27	6	43	35	250	111
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — därav tidigare omhändertagna	545	140	74	19	320	83	939	242

Turvattomista lapsista 54.4 % oli poikia ja 45.6 % tyttöjä. Suojelukasvatusta tarvitsevista sen sijaan valtaosa, 77.1 %, oli poikia ja vain 22.9 % tyttöjä. Kertomusvuoden kuluessa sosiaalilautakunnat ovat ottaneet huostaan 2 733 turvatonta lasta eli 4.4 % vähemmän kuin v. 1958. Uusia suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia on vuoden kuluessa otettu huostaan 361 eli 13.2 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Uudet tapaukset muodostivat 18.9 % turvattomien ja 23.4 % suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmästä.

Huostaanoton perustelu. Lastensuojelulain 9 §:n 1. mom:n mukaan lapsi, jonka vanhemmat ovat kuolleet tai hänet hylänneet ja joka varattomuuden takia on vaarassa jäädä huoltoon ja kasvatusta vaille, on otettava sosiaalilautakunnan huostaan.

Saman pykälän 2. mom:n c-kohdan mukaan voidaan lapsi tai nuori henkilö ottaa vanhempien suostumuksella vain toistaiseksi lautakunnan huostaan, jos asianhaarat niin vaativat.

11 §:n mukaan lautakunnan on, jos 9 §:n 2. mom:ssa mainitut toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai jos suojeluvalvonta ei ole johtanut tarkoitettuun tulokseen, koetettava aikaansaada lapsen tai nuoren henkilön vanhem-

Av de värnlösa barnen var 54.4 % gossar och 45.6 % flickor. Av de för skyddsuppfostran omhändertagna var däremot största delen, 77.1 %, gossar och blott 22.9 % flickor. Under redogörelseåret har socialnämnderna omhändertagit 2 733 värnlösa barn eller 4.4 % mindre än år 1958. Antalet nya fall inom gruppen i behov av skyddsuppfostran utgjorde 361 eller 13.2 % mera än närmast föregående år. De nya fallens andel utgjorde 18.9 % av samtliga värnlösa och 23.4 % av de för skyddsuppfostran omhändertagna.

Grunden för omhändertagandet. Enligt § 9 mom. 1 i barnskyddslagen bör barn, vars föräldrar dött eller som övergivits av dem samt vars vård och uppfostran på grund av medellöshet äventyras, omhändertagas av socialnämnden.

Enligt mom. 2 c i samma paragraf kan barnet eller den unga personen med föräldrarnas begivande omhändertagas tillsvidare, om omständigheterna så fordrar.

Enligt § 11 bör nämnden, om i § 9 mom. 2 nämnda åtgärder ej är tillfyllest eller om ej skyddsupsikten lett till avsett resultat, söka att med barnets eller den unga personens föräldrar eller förmyndare träffa skriftligt avtal, varigenom

pien tai holhoojan kanssa kirjallinen sopimus, jolla lapsi luovutetaan lautakunnan huostaan kodin ulkopuolella kasvatettavaksi.

Jollei 11 §:ssä mainittua sopimusta saada aikaan, voi lautakunta 12 ja 17 §:ien nojalla päättää, jos se osoittautuu välttämättömäksi, että lapsi tai nuori henkilö otetaan siitä huolimatta lautakunnan huostaan.

Seuraavassa taulukossa esitetään, minkä lastensuojelulain pykälien nojalla huostaanotto on tapahtunut.

Huostaanoton perustelu — Grunden för omhändertagandet

Huostaanoton perustelu Grunden för omhändertagandet	Turvattomat — Värnlösa				Suojelekasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuffostran			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Uusia Nytilkomna	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Uusia Nytilkomna
Orpo — Föräldralös	382	815	1 197	156	15	14	29	2
Hylätty — Övergiven	525	1 154	1 679	126	39	24	63	21
Väliaikaisesti vanhempien suostumuksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	2 139	1 387	3 526	1 318	109	44	153	76
Luovutussopimus — Överlåtelseavtal	4 498	2 782	7 280	1 026	782	336	1 118	217
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	255	462	717	78	102	59	161	31
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	29	31	60	29	14	4	18	14
Yhteensä — Summa	7 828	6 631	14 459	2 733	1 061	481	1 542	361
				%				
Orpo — Föräldralös	4.9	12.3	8.3	5.7	1.4	2.9	1.9	0.6
Hylätty — Övergiven	6.7	17.4	11.6	4.6	3.7	5.0	4.1	5.8
Väliaikaisesti vanhempien suostumuksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	27.3	20.9	24.4	48.2	10.3	9.1	9.9	21.0
Luovutussopimus — Överlåtelseavtal	57.5	41.9	50.3	37.5	73.7	69.9	72.5	60.1
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	3.2	7.0	5.0	2.9	9.6	12.3	10.4	8.6
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	0.4	0.5	0.4	1.1	1.3	0.8	1.2	3.9
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Lapsia huostaanotettaessa on suhteellisesti katsoen huomattavasti useammin tehty luovutussopimus asutuskeskuksissa kuin maalaiskunnissa, joissa taas orpoina ja hylättyinä huostaanotettuja lapsia on suhteellisesti paljon enemmän. Näyttää siltä kuin lapset ensin luovutettaisiin vain väliaikaisesti, ennen kuin lopullinen luovutussopimus saadaan aikaan, sillä v. 1959 huostaanotetuista turvattomista lapsista 48.2 % oli otettu huostaan väliaikaisesti vanhempien suostumuksella, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen vastaava suhdeluku oli vain 18.8. Suojelekasvatusta tarvitsevien ryhmässä vastaavat luvut olivat 21.0 ja 6.5 %.

barnet överlämnas i nämndens vård för att uppfostras utom hemmet.

Kommer i § 11 omnämnd avtal icke till stånd, kan nämnden enligt § 12 och 17 besluta, om det visar sig nödvändigt, att barnet eller den unga personen det oaktat omhändertagas för vård.

I följande tabell redovisas för, enligt vilka paragrafer i barnskyddslagen omhändertagandet skett.

Vid omhändertagandet av barn har överlåtelseavtal relativt taget betydligt oftare träffats i bosättningscentra än i landskommuner, där åter antalet omhändertagna föräldralösa och övergivna är relativt mycket högre. Det förefaller som om barnen först skulle omhändertagas tillsvärdare före det slutliga överlåtelseavtalet fås till stånd. Av de år 1959 omhändertagna värnlösa barnen var 48.2 % provisoriskt omhändertagna med föräldrarnas begivande, medan motsvarande proportionstal för de under tidigare år omhändertagna barnen var blott 18.8. Inom gruppen av barn i behov av skyddsuffostran var resp. procenttal 21.0 och 6.5.

Huostaanotettujen huoltomuoto. Suurin osa lapsista on vuoden kuluessa ollut joko vain laitoksissa tai vain yksityiskodeissa, mutta osa on ollut kummassakin. Seuraavassa huoltomuotoa valaisevassa taulukossa nämä on pidetty erillisenä ryhmänä.

Huoltomuoto — Vårdform

Huoltomuoto — Vårdform	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat i behov av skyddsuffostran					
	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Laitoshoito — Anstaltsvård	3 983	2 133	6 116	3 620	2 496	1 793	956	429	1 385	1 080	305	327
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	3 192	4 219	7 411	3 748	3 663	789	47	37	84	59	25	20
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	653	279	932	502	430	151	58	15	73	50	23	14
Yhteensä — Summa	7 828	6 631	14 459	7 870	6 589	2 733	1 061	481	1 542	1 189	353	361
							%					
Laitoshoito — Anstaltsvård	50.9	32.2	42.3	46.0	37.9	65.6	90.1	89.2	89.8	90.8	86.4	90.6
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	40.8	63.6	51.3	47.6	55.6	28.9	4.4	7.7	5.5	5.0	7.1	5.5
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	8.3	4.2	6.4	6.4	6.5	5.5	5.5	3.1	4.7	4.2	6.5	3.9
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Asutuskeskuksissa turvattomien lasten sijoittaminen laitoksiin on huomattavasti yleisempää kuin maaseudulla. 59 % kaupunkien ja kauppaloiden huostaanotetuista lapsista hoidettiin laitoksissa, maalaiskuntien lapsista vain 36 %. Tämä onkin luonnollista, sillä 58 % kaikista yksityisten ja kuntien omistamista lastenkodeista sijaitsi asutuskeskuksissa. Lapsia huostaan otettaessa sijoitetaan heidät usein ensin laitoksiin, kunnes sopiva yksityiskoti on ilmaantunut. Niinpä 71.1 % kertomusvuonna huostaanotetuista turvattomista lapsista on hoidettu laitoksissa, mutta aikaisemmin huostaanotetuista vain 43.5 %. Kaupungeissa jopa 81.4 % uusista tapauksista sijoitettiin laitoksiin, maalaiskunnissa 50.0 %. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset ja nuoret henkilöt kasvatettiin pääasiallisesti laitoksissa, 94.5 % heistä. Yksityiskoteihin sijoittaminen näyttää olevan aivan poikkeuksellista.

Kaikista yksityishoitoon sijoitetuista 7 411 turvattomasta lapsesta vain 376 eli 5.1 % oli ilmaisessa hoidossa. Näistä 223 oli kaupunkien,

De omhändertagnas vårdform. Största delen av barnen har under årets lopp varit endera endast i anstalt eller endast i enskilt hem, men en del har varit i båda. De sistnämnda har hållits som en skild grupp i nedanstående tabell belysande vårdformen.

I befolkningscentra är det betydligt vanligare att placera barn i anstalt än på landsbygden. I städerna och köpingarna vårdades 59 % av de omhändertagna barnen i anstalt, i landskommunerna blott 36 %. Detta är naturligt, då 58 % av samtliga barnhem i kommunal och enskild ägo fanns i befolkningscentra. Omhändertagna barn placeras ofta först i anstalt, tills ett lämpligt enskilt hem har uppenbarats sig. Sålunda har 71.1 % av de under redogörelseåret omhändertagna värnlösa barnen vårdats i anstalt men blott 43.5 % av de tidigare omhändertagna. I städerna placerades rent av 81.4 % av de nya fallen i anstalt, i landskommunerna åter 50.0 %. Skyddsuffostrate barn och unga personer uppfostrades huvudsakligen i anstalter; andelen var 94.5 %. Placering i enskilda hem synes höra till undantagen.

Av hela antalet i enskilt hem vårdade värnlösa barn, 7 411, åtnjöt endast 376 eller 5.1 % fri vård. Av dessa var 223 omhändertagna

22 kauppala ja 131 maalaiskuntien huostaanottamia. Kaupunkien ja kauppalaain yksityishoidossa olleista 3 192 lapsesta 2 023 eli 63.4 % oli sijoitettu perheisiin oman kunnan ulkopuolelle, maalaiskuntien 4 219 lapsesta vain 608 eli 14.4 %.

Seuraavassa taulukossa esitetään, missä laitoksissa lapsia on hoidettu. Tällöin sama lapsi voi esiintyä useamman laitoksen kohdalla, riippuen siitä, monessako laitoksessa hän vuoden kuluessa on ollut.

i städerna, 22 i köpingarna och 131 i landskommunerna. Av alla de 3 192 barn, vilka utackerderats av städer och köpingar, var 2 023 eller 63.4 % placerade i familjer utom egen kommun medan motsvarande tal för landskommunernas 4 219 barn var endast 608 eller 14.4 %.

I följande tabell redovisas, i vilka anstalter barnen har vårdats. Härvid kan samma barn förekomma på mer än ett ställe i tabellen, om det har vårdats i olika anstalter under året.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuffostrar					
	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem ..	2 810	1 135	3 945	2 364	1 581	1 289	236	12	248	192	56	108
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	1 353	520	1 873	1 066	807	545	76	10	86	64	22	25
Koulukodit — Skolhem ...	9	8	17	10	7	1	744	406	1 150	930	220	212
Kunnalliskodit — Kommunalhem	6	85	91	51	40	18	1	13	14	5	9	6
Vajaamielislaitokset ja mielisairaalat — Anstalter för sinnesslöa och sinnessjuka	549	511	1 060	637	423	102	26	14	40	21	19	9
Sokeain, kuurojen ja raajariikk. laitokset — Anstalter för blinda, döva och vanföra	5	8	13	5	8	—	1	—	1	—	1	—
Parantolat — Sanatorier	9	22	31	16	15	2	—	1	1	1	—	—
Muut laitokset — Övriga anstalter	396	267	663	373	290	204	105	14	119	46	73	47

Suurin osa, $\frac{3}{5}$, laitoshoidon saaneista turvattomista lapsista on ollut hoidettavana kuntien omisissa lastenkodeissa. Yksityisissä lastenkodeissa on ollut lähes $\frac{3}{10}$. Koulukodeissa hoidetut turvattomat lapset olivat pääasiassa sellaisia, joita syytä tai toisesta ei olekaan voitu hoitaa lastenkodeissa, joihin heidät ensin on sijoitettu, vaan on ollut pakko siirtää koulukoteihin. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt ovat enimmäkseen olleet koulukodeissa. Huostaan otettaessa monet heistä on ensin sijoitettu tavallisiin lastenkoteihin ja vasta sieltä koulukoteihin.

Kuten taulukossa on mainittu, on kertomusvuoden kuluessa kunnallisissa lastenkodeissa hoidettu kaikkiaan 4 193 lastensuojelulasta ja heidän hoitopäiviensä kokonaisluku oli 921 125.

Största delen, $\frac{3}{5}$, av de på anstalt intagna barnen har vårdats i kommunernas egna barnhem. Nära $\frac{3}{10}$ av barnen har varit i enskilda barnhem. De i skolhem vårdade värnlösa barnen var huvudsakligen sådana, vilka flyttas över dit, emedan de av någon orsak ej kunnat vårdas på barnhem, där de först placerats. Barn och unga personer omhändertagna för skyddsuffostrar har för det mesta varit i skolhem. Flere av dem har först placerats på vanliga barnhem och därifrån överflyttats till skolhem.

Såsom i tabellen nämnts har under redogörelseåret sammanlagt 4 193 barnskydds barn vårdats i de kommunala barnhemmen; totalantalet vårdagar var 921 125. Dessutom har

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset joutuvat tavallisesti huoltoon vasta täytettyään 7 vuotta. Suurimman ryhmän muodostavat kuitenkin ne, jotka ovat 13—15-vuotiaita. Puolet v. 1959 huostaanotetuista oli tämän ikäisiä. 17 vuotta täyttäneitä nuoria henkilöitä otettiin kertomusvuonna huostaan vielä 34. Useimpien kohdalla suojelutoimenpiteet lakkaavat henkilön täytettyä 18 vuotta. 19 vuotta ja sitä vanhempia nuoria henkilöitä oli v. 1959 kirjoissa enää vain 104 eli 6.7 % kaikista.

Kaikista v. 1959 lapsilisää saaneista 16 v. nuoremmista lapsista oli huostaanotettuja 1.0%, samoin kuin edellisenä vuonna.

Huostaanotettujen syntyperä ja vanhemmat. Huostaanotettujen lasten syntyperää ts., ovatko he syntyneet avioliitossa vai sen ulkopuolella samoin kuin vanhempien elossaoloa valaisee seuraava taulukko. Kun v:sta 1957 lähtien on tietoja saatu myös siitä, ovatko lasten vanhemmat eronneet, on nämä avioerolapset esitetty erillisenä ryhmänä. Ne tapaukset, jolloin vanhemmista ei ole mitään tietoa, on laskettu aviottomien ryhmään.

Barn i behov av skyddsuffostrar omhändertages vanligtvis först sedan de fyllt 7 år. Den största gruppen utgör likväl 13—15-åringarna. Hälften av de år 1959 omhändertagna var i denna ålder. Vid 17 års ålder omhändertogs ännu 34 unga personer. För de flestas del upphör vårdåtgärderna, när de fyllt 18 år. Antalet unga personer i 19 års ålder eller mera var år 1959 endast 104 eller 6.7 % av samtliga.

Av alla barn under 16 år, som år 1959 erhöill barnbidrag, var 1.0 % omhändertagna; motsvarande relationstal för år 1958 var även 1.0.

De omhändertagnas börd och föräldrar. Av följande tabell framgår de omhändertagna barnens börd, dvs. huruvida de är legitima eller illegitima, och även huruvida föräldrarna levde. Då fr.o.m. år 1957 uppgifter erhållits även däröver, huruvida barnens föräldrar varit fränskilda, har dessa barn redovisats som särskild grupp. De fall, då föräldrarna är okända, har överförts till gruppen illegitima.

Lasten vanhemmat — Barnens föräldrar

	Turvattomat — Värnlösa					Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuffostrar				
	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1959 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1959 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna
<i>Aviosyntyiset — Legitima</i>	%									
Vanhemmat elivät — Föräldrarna levde ...	61.7	54.7	48.0	54.9	67.5	60.8	54.9	57.0	59.2	64.5
Vanhemmat eronneet — Föräldrarna fränskilda	18.0	11.6	7.2	12.6	12.0	10.7	11.8	8.7	10.1	13.0
Jompikumpi eli — Nä- gondera levde	16.4	26.1	34.5	25.4	15.9	27.4	31.4	31.9	29.1	22.5
Molemmat kuolleet — Bägge döda	3.9	7.6	10.3	7.1	4.6	1.1	1.9	2.4	1.6	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	4 329	671	4 205	9 205	2 021	788	102	379	1 269	324
<i>Aviottomat — Illegitima</i>	%									
Äiti eli — Modern levde	95.1	89.6	88.4	91.7	92.4	87.8	91.7	85.3	87.2	89.2
Äiti kuollut tai tunte- maton — Modern död eller okänd	4.9	10.4	11.6	8.3	7.6	12.2	8.3	14.7	12.8	10.8
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	2 511	317	2 426	5 254	712	147	24	102	273	37

Kaikista turvattomista lapsista 63.7 % oli aviolapsia ja 36.3 aviottomia. V. 1959 huostaanotetuista edellisten osuus oli 73.9 % ja jälkimäisten 26.1 %. Suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmässä avioliitossa syntyneitä oli suhteellisesti katsoen paljon enemmän, heitä kun oli 82.3 % ja aviottomia lapsia vain 17.7 %.

Lapsia, joiden vanhemmat olivat eronneet, ilmoitettiin v. 1958 olleen 1 105 eli 7.9 % kaikista huostaanotetuista. V:n 1959 vastaavat luvut olivat 1 289 ja 8.1 %, joten huostaanotettujen avioerolasten luku on noussut 16.7 %. Turvattomia avioerolapsia oli 1 160 ja suojelukasvatusta tarvitsevia 129. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 007 ja 98.

Huostaanottamisen syy. Lastensuojelun mukaan lapsi tai nuori henkilö voidaan ottaa sosiaalilautakunnan huostaan systä, jotka joutuvat joko lapsesta itsestään tai hänen vanhemmistaan. Lapsi voi olla henkisesti tai ruumiillisesti niin sairas ja vajaakykyinen, pahantapainen tai rikollinen, ettei häntä voi kotona hoitaa tai kasvatata. Vanhemmat taas voivat olla sairaita, huolimattomia tai niin vailla kasvatuskykyä, ettei lasta voi jättää heidän huostaansa. Kun turvattomien ja suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syyt ovat aivan erilaisia, esitetään ne erikseen.

Suurin osa *turvattomista lapsista* on joutunut huoltoon menetettyään luonnollisen huoltajansa, joko isän, äidin tai molemmat. Tällaisia lapsia oli kaikkiaan 22.4 %. 11.4 %:lla oli jompikumpi tai molemmat kuolleet sekä 11.0 % oli isän tai äidin, toisinaan molempien hylkäämä. Lapsen oman sairauden tai vajavaisuuden tähden oli vain 10.6 % otettu huostaan. Vanhempain sairaus tai muuten vähentynyt työkyky, ansio-työ tai työnpuute oli 22.8 %:ssa tapauksista estänyt vanhempia hoitamasta itse lapsiaan, mutta 28.3 % kaikista lapsista ei saanut asianmukaista hoitoa kotonaan sen vuoksi, että vanhemmat olivat huolimattomia, juoppoja, irtolaisia, pahoinpitelivät lapsiaan tai olivat muuten vailla kasvatuskykyä. Kaupunki- ja kauppalakunnissa puutteelliset asunto-olot olivat huomattavana syynä lasten huostaanottamiseen; $\frac{1}{5}$ lapsista oli sen vuoksi pakko ottaa yhteiskunnan huostaan.

V:n 1959 uusien tapausten joukossa oli suhteellisesti katsoen paljon vähemmän kuin ennen sellaisia lapsia, joiden vanhemmat olivat kuolleet tai heidät hylänneet, vain 7.2 ja 5.9 % kaikkien

Av hela antalet värnlösa barn var 63.7 % legitima och 36.3 % illegitima. Bland de under år 1959 omhändertagna var motsvarande procenttal 73.9 och 26.1. Bland de skyddsufffostrade var de legitima jämförelsevis långt talrikare, d.v.s. 82.3 %, mot 17.7 % för de illegitima.

Antalet barn, vilkas föräldrar var fränskilda, har år 1958 uppgivits vara 1 105 eller 7.0 % av alla omhändertagna. Då de motsvarande talen år 1959 var 1 289 och 8.1 %, har antalet omhändertagna skilsmässobarn stigit med 16.7 %. Antalet bland de värnlösa var 1 160 och bland de i behov av skyddsufffostran 129. Motsvarande tal år 1958 var 1 007 och 98.

Orsaken till omhändertagandet. Enligt lagen om barnskyddet kan ett barn eller en ung person omhändertagas av socialnämnden på grund av omständigheter, som beror antingen på barnet självt eller föräldrarna. Barnet kan vara själsligt eller kroppsligt så sjukt eller andesvagt, vanartigt eller brottsligt, att det icke kan vårdas eller uppfostras i hemmet. Föräldrarna åter kan vara sjuka, vårdslösa eller så i avsaknad av uppfostringsförmåga, att barnet ej kan lämnas i deras vård. Emedan orsakerna till omhändertagandet är helt andra för de värnlösa än för de skyddsufffostrade, framställes de särskilt.

Största delen av de värnlösa barnen har blivit omhändertagna efter att ha mist sin naturliga vårdare, antingen fadern eller modern eller båda. 22.4 % av barnen hörde till denna kategori. För 11.4 % var någondera eller båda föräldrarna döda och 11.0 % hade övergivits av fadern eller modern, stundom av båda. Endast 10.6 % hade omhändertagits på grund av egen sjukdom eller efterblivenhet. Föräldrarnas sjukdom, minskade arbetsduglighet, förvärvsarbete eller arbetslöshet hade i 22.8 % av fallen förhindrat föräldrarna att själva vårda sina barn, medan 28.3 % av samtliga barn icke erhöill tillbörlig skötsel därför, att föräldrarna var vårdslösa, fyllerister, lösdrivare, misshandlade sina barn eller eljest saknade uppfostringsförmåga. I städerna och köpingarna var bristfälliga bostadsförhållanden ett ofta förekommande skäl till omhändertagandet; $\frac{1}{5}$ av barnen måste av denna orsak tagas om hand av samhället.

Bland de 1959 nytillkomna fallen var det relativa antalet sådana barn, vilkas föräldrar avlidit eller övergivit dem, mycket mindre än tidigare, endast 7.2 % och 5.9 %, då för samtliga

Turvattomien lasten huostaanottamisen syy — Orsaken till de värnlösa barnens omhändertagande

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1959 huos- taan- otetut om- hän- dert- tagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1959 huos- taan- otetut om- hän- dert- tagna
Lapsen — Barnets					%			
sairaus — sjukdom	149	69	218	53	1.9	1.0	1.5	1.9
mielisairaus, vajaamielisyys — sinnes- sjukdom, psykiska efterblivenhet	609	567	1 176	157	7.8	8.6	8.1	5.8
muu sielullinen poikkeavuus — annan psykisk defekt	76	30	106	32	1.0	0.5	0.7	1.2
sokeus, kuurous — blindhet, dövhet	7	7	14	1	0.1	0.1	0.1	0.0
raajarikkaisuus — vanförhet	13	13	26	2	0.2	0.2	0.2	0.1
Isän, äidin tai molempien — Faderns, moderns eller bådas								
kuolema — död	593	1 052	1 645	197	7.6	15.9	11.4	7.2
sairaus, vähentynyt työkyky — sjuk- dom, minskade arbetsduglighet	1 571	1 175	2 746	792	20.1	17.7	19.0	29.0
ansiotyö — förvärsarbete	416	100	516	80	5.3	1.5	3.6	2.9
hoidon laiminlyönti — underlåtenhet av barnets vård	324	404	728	93	4.1	6.1	5.0	3.4
kasvatusköyven puute — brist på upp- fostringsförmåga	608	1 239	1 847	193	7.8	18.7	12.8	7.1
lapsen hylkääminen — barnets över- givande	596	993	1 589	161	7.6	15.0	11.0	5.9
elatusvelvollisuuden laiminlyönti — underlåtenhet av försörjningsplikt	176	200	376	53	2.2	3.0	2.6	1.9
työhaluttomuus, huolimattomuus — arbetsovillighet, värdslöshet	156	97	253	46	2.0	1.5	1.8	1.7
juoppous — dryckenskap	271	134	405	76	3.5	2.0	2.8	2.8
irtolaisuus — lösdriveri	118	59	177	20	1.5	0.9	1.2	0.7
vapausrangaistus — frihetsstraff	133	102	235	63	1.7	1.5	1.6	2.3
lapsen pahoinpitely — misshandel av barnet	27	35	62	12	0.3	0.5	0.4	0.4
koulunkäynnin estäminen — förhin- drande av skolgång	1	6	7	—	0.0	0.1	0.1	—
työnpuute — arbetsbrist	26	3	29	5	0.3	0.0	0.2	0.2
asuntovaikeudet — bostadssvårigheter avio- tai asumusero — äktenskaps- eller boskillnad	1 610	116	1 726	508	20.6	1.8	11.9	18.6
Muu syy — Annan orsak	163	195	358	83	2.1	2.9	2.5	3.0
	185	35	220	106	2.3	0.5	1.5	3.9
Yhteensä — Summa	7 828	6 631	14 459	2 733	100.0	100.0	100.0	100.0

lasten vastaavien suhdelukujen ollessa 11.4 ja 11.0. Sensijaan kokonaista 29.0 % v. 1959 huostaanotetuista on vanhempien sairauden ja 18.6 % asunto-olojen vuoksi joutunut huollettavaksi, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen joukossa oli vain 16.7 ja 10.4 % vastaavanlaatuisia tapauksia.

Lasten syntyperä näyttää suuresti vaikuttavan huollon syyn erilaisuuteen. Kun aviosyntyisistä turvattomista lapsista kokonaista 13.9 % oli joutunut yhteiskunnan huostaan vanhempain kuoleman takia, oli vain 6.9 % aviottomista lapsista saman syyn tähden huollettu. Sen sijaan 16.9 % aviottomista oli vanhempainsa hylkäämiä, kun taas vain 7.6 % aviosyntyisistä

barn motsvarande procenttal var 11.4 och 11.0. Däremot har hela 29.0 % av de år 1959 omhändertagna kommit under vård till följd av föräldrarnas sjukdom och 18.6 % till följd av bostadsförhållandena, medan bland de under tidigare år omhändertagna fanns blott 16.7 och 10.4 % av denna art.

Barnets börd synes i hög grad inverka på orsaken till vården. Medan hela 13.9 % av de legitima värnlösa barnen hade tagits omhand av samhället på grund av föräldrarnas död, vårdades endast 6.9 % av de illegitima barnen av samma orsak. Däremot var 16.9 % av de illegitima övergivna av föräldrarna, medan endast 7.6 % av de legitima var i samma ställning.

oli samassa asemassa. Asuntovaikeuksien vuoksi 17.8 % aviottomista lapsista on otettu huoltoon, aviosyntyisistä vain 8.6 %. Vielä on huomattava, että 7.7 %:ssa aviottomien lasten tapauksista äiti ansiotyönsä vuoksi oli estetty itse hoitamasta lastaan, kun vastaava suhdeluku aviosyntyisillä oli vain 1.2.

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt on ilmoitettu huostaanotetuiksi melkein kauttaaltaan huonojen taipumustensa vuoksi. Vaikka seuraavassa taulukossa, jossa erilaatuiset syyt on tarkemmin eritelty, kullekin tapaukselle on määrätty vain yksi syy, on useissa tapauksissa ilmoitettu useampia seikkoja huostaanoton perusteeksi.

Suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syy — Orsaken till omhändertagandet av barn i behov av skyddsuppfostran

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1959 huos- taan- otetut om- hän- dert- tagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1959 huos- taan- otetut om- hän- dert- tagna
Lapsen tai nuoren henkilön — Barnets eller den unga personens sielullinen poikkeavuus — psykiska defekt	26	29	55	4	2.4	6.0	3.6	1.1
sopimaton ansiotoimi — olämpliga för- värvsarbete	—	4	4	2	—	0.8	0.2	0.6
koulunkäynnin laiminlyönti — för- summande av skolgång	190	69	259	61	17.9	14.4	16.8	16.9
koulun järjestyksen rikkominen — störande av skolordning	40	65	105	14	3.8	13.5	6.8	3.9
rangaistava teko — straffbara handling kerjääminen — tiggeri	593	250	843	176	55.9	52.0	54.7	48.7
irtolaisuus — lösdriveri	2	1	3	2	0.2	0.2	0.2	0.6
tapaaminen juopuneena — anträffande berusad	177	55	232	85	16.7	11.5	15.0	23.5
Muu syy — Annan orsak	13	4	17	6	1.2	0.8	1.1	1.7
Yhteensä — Summa	20	4	24	11	1.9	0.8	1.6	3.0
	1 061	481	1 542	361	100.0	100.0	100.0	100.0

Runsaasti puolet, 54.7 %, kaikista lapsista tai nuorista henkilöistä on joutunut huostaanotetuksi tehtyään jonkun rangaistavan teon. Usein on samasta lapsesta ilmoitettu, että hän rangaistavan teon lisäksi on laiminlyönyt koulunkäyntinsä tai että hän käytöksellään on rikkonut koulun järjestystä vastaan. Jos nämä kolme syytä käsitellään yhtenä kokonaisuutena, on lähes $\frac{4}{5}$ kaikista suojelukasvatusta tarvitsevista joutunut huostaanotetuksi näiden seikkojen vuoksi. V. 1959 näitä syitä esiintyi jonkin verran vähemmän kuin aikaisemmin. Mainittuna vuonna huostaanotetuista 69.5 %:lla oli jokin näistä syistä, kun aikaisemmin huostaanotettujen vas-

Till följd av bostadsbrist har 17.8 % av de illegitima barnen blivit omhändertagna, av de legitima blott 8.6 %. Ännu hör observeras, att modern i 7.7 % av de fall, som gällde illegitima barn, på grund av yrkesarbete var förhindrad att själv sköta barnet, medan motsvarande procent bland de legitima var blott 1.2.

De skyddsuppfostrade barnen eller unga personerna har nästan undantagslöst uppgivits ha blivit omhändertagna till följd av vanartighet. Trots att i följande tabell för varje fall har angivits blott en orsak, har ofta flere omständigheter uppgivits som motiv för omhändertagandet.

Drygt hälften, 54.7 %, av samtliga barn och unga personer har omhändertagits efter att ha begått någon straffbar handling. Ofta har uppgivits, att samma barn ej endast begått en straffbar handling utan även försummat sin skolgång eller med sitt uppförande stört skolordningen. Om dessa tre orsaker behandlas som en helhet, finner man, att nära $\frac{4}{5}$ av samtliga skyddsuppfostrade omhändertagits på grund av dem. År 1959 var dessa orsaker något mindre allmänna än tidigare. Av de under nämnda år omhändertagna hörde 69.5 % till denna grupp, medan procenttalet för de tidigare omhändertagna var 80.9. Däremot fanns bland fallen

taava suhdeluku oli 80.9. Sen sijaan v:n 1959 tapausten joukossa oli 23.5 % sellaisia, jotka irtolaisuuden vuoksi joutuivat huoltoon, aikaisempien vuosien tapauksista vain 12.4 %.

Huostaanottamisen syyt näyttävät tytöillä ja pojilla olleen jonkin verran erilaiset. Kun kokonaista 49.6 % tytöistä joutui huoltoon irtolaisuuden tähden, oli pojilla vastaava suhdeluku vain 4.8. Sen sijaan pojista 62.7 % otettiin huostaan rangaistavan teon vuoksi ja 26.5 % koulunkäynnin laiminlyömisestä tai koulun järjestyksen rikkomisen tähden, tytöistä vastaavasti vain 27.5 ja 13.9 %.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain mukaan kasvattilapsi on sellainen 16 vuotta nuorempi lapsi, jota muun kuin sosiaalilautakunnan toimenpiteestä kasvatetaan yksityisessä lastenkodissa tai muun henkilön kuin vanhempainsa tai erityisesti määrätyn holhoajan luona. Lautakunnan huostaan otettua lasta ei näin ollen katsota kasvattilapseksi. Nämä lapset ovat sosiaalilautakunnan valvonnan alaisia ja niistä olisi pidettävä luettelo. Tiedot, joita sosiaalilautakunnat vuosittain antavat kasvattilasten lukumäärästä, vaihtelevat eri kunnissa melko paljon vuodesta toiseen eikä niitä aina ole kaikista kunnista saatukaan. Seuraavassa esitetyt kasvattilasten lukumääriä osoittavat luvut eivät näin ollen ole aivan tarkkoja, joskin ne antavat summittaisen tiedon siitä, paljonko kasvattilapsia maassa on.

Vuosi—År	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Inalles	
	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn
1950	49	1 105	377	5 980	426	7 085
1955	61	1 970	405	5 265	466	7 235
1956	61	2 007	405	5 199	466	7 206
1957	62	2 053	408	4 958	470	7 011
1958	62	2 011	414	4 819	476	6 830
1959	61	2 035	410	4 703	471	6 738

Lastenkodit.

Kun viimeksi suoritettiin lastenkoteja koskeva tutkimus maaliskuussa 1954, sosiaalinen tutkimustoimisto yhdessä sosiaaliministeriön lastensuojelutoimiston kanssa suunnitteli tutkimuksen uusimista joka viides vuosi, jotta sen avulla voitaisiin seurata olosuhteiden muutoksia lastenkodeissa. Tähän nojautuen sosiaalinen tutkimustoimisto keräsi marraskuussa 1959 kai-

från 1959 23.5 % sådana, som kom under vård till följd av lösdriveri, mot 12.4 % av fallen från tidigare år.

Orsakerna till omhändertagandet synes ha varit något olika för flickor och gossar. Medan hela 49.6 % av flickorna kom under vård till följd av lösdriveri, var motsvarande tal för gossarna endast 4.8. I stället omhändertogs 62.7 % av gossarna på grund av straffbar handling och 26.5 % till följd av försummad skolgång eller störande av skolordningen; för flickor var motsvarande tal endast 27.5 och 13.9 %.

Fosterbarn. Enligt barnskyddslagen förstås med fosterbarn ett sådant barn under 16 år, som på åtgärd av annan än socialnämnden uppfostras i enskilt barnhem eller hos annan person än föräldrarna eller hos särskilt förordnad förmyndare. Ett barn, som socialnämnden omhändertagit, anses alltså icke vara ett fosterbarn. Dessa barn står under socialnämndens övervakning och bör en förteckning föras över dem. De uppgifter, som socialnämnderna årligen avger över antalet fosterbarn, varierar i olika kommuner från år till år rätt så mycket och dessutom har dessa uppgifter inte alltid erhållits från alla kommuner. Följande siffror, som belyser antalet fosterbarn, är därför inte alldeles exakta, men de ger dock en ungefärlig uppgift däröver, huru mycket fosterbarn finns i landet.

Barnhemmen.

Då en undersökning rörande barnhemmen senast utfördes i mars 1954, hyste byrån för social forskning tillsammans med socialministeriets barnskyddsbyrå planer på att föranstalta en ny undersökning vart femte år för att med tillhjälp av denna kunna följa med förändringarna av förhållandena i barnhemmen. På grundvalen av detta insamlade byrån för social forskning

kista maan lastenkodeista samanlaisia tietoja kuin vuonna 1954. Tällä kertaa tutkimus koski lastenkodeissa marraskuun 30 päivänä vallinnutta tilannetta.

Lastenkotien luku ja suuruus. Marraskuussa 1959 oli toiminnassa kaikkiaan 198 lastenkotia, joista 116 oli kuntien ja 82 yksityisten yhtymien omistamia. Niistä 200 lastenkodista, jotka toimivat vuonna 1954, 24 on lopettanut toimintansa, mutta uusia on perustettu 22. Kunnallisista lastenkodeista 65 oli kaupunki- ja kauppalakuntien sekä 51 maalaiskuntien omistamia. Yksityisistä lastenkodeista 50 sijaitsi väestökeskuksissa ja 32 maaseudulla.

Kaikkien 198 lastenkodin yhteinen vahvistettu paikkaluku oli 4 963, ja niissä hoidettiin tiedustelupäivänä, 30. 11. 1959, 4 367 lasta. Vuoteen 1954 verrattuna paikkaluku on noussut 19:llä ja lasten luku 72:llä. Kunnallisissa lastenkodeissa oli yhteensä 3 021 vahvistettua paikkaa ja lapsia 2 688, yksityisten lastenkotien vastaavien lukujen ollessa 1 942 ja 1 679. Näin ollen oli edellisissä kutakin lastenkotia kohti keskimäärin 26 paikkaa, joista 23 oli käytössä, jälkimmäisissä vastaavasti 24 ja 20. Vuonna 1954 nämä luvut olivat melkein samansuuruiset.

Lastenkodit ovat samoin kuin vuonna 1954 sijoittuneet varsin epätasaisesti eri puolille maata, kuten seuraavasta yhdistelmästä selviää.

Lääni — Län

Uudenmaan — Nylands	57	1 575	1 448	33.2	15.3
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	20	577	465	10.7	13.9
Ahvenanmaa — Åland	2	32	27	0.6	0.4
Hämeen — Tavastehus	43	937	857	19.6	13.0
Kymen — Kymmene	17	400	303	7.0	7.3
Mikkelin — S:t Michels	10	214	193	4.4	5.8
Kuopion — Kuopio	10	213	188	4.3	12.6
Vaasan — Vasa	17	393	342	7.8	15.0
Oulun — Uleåborgs	11	309	268	6.1	11.1
Lapin — Lapplands	11	313	276	6.3	5.6
Koko maa — Hela landet	198	4 963	4 367	100.0	100.0

Kaikista lastenkodeista 69 % sijaitsi maan eteläosissa, Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen lääneissä, ja niissä hoidettiin 70 % kaikista lastenkotihoitoa nauttivista lapsista. Vuonna 1954 vastaavat suhdeluvut olivat 72 ja 72. 16 vuotta nuorempien lasten kokonaisluvusta, sellaisena kuin se ilmenee lapsilisätilastosta, tuli mainittujen läänien osalle 50 %. Kuo-

i november 1959 likadana uppgifter som år 1954 från landets samtliga barnhem. Denna gång rörde undersökningen läget i barnhemmen den 30 november.

Barnhemmens antal och storlek. I november 1959 var inalles 198 barnhem i verksamhet i landet. Av dessa ägdes 116 av kommuner och 82 av enskilda sammanslutningar. Av de 200 barnhem, som verkade år 1954, har 24 upphört med sin verksamhet, medan 22 nya har grundats. Av de kommunala barnhemmen innehades 65 av stads- eller köpingskommuner samt 51 av landskommuner. Av de enskilda barnhemmen var 50 belägna i tätorter och 32 på landsorten.

Det fastställda totala antalet platser vid samtliga 198 barnhem var 4 963 och i dessa vårdades på enkätdagen, den 30. 11. 1959, 4 367 barn. Jämfört med år 1954 har platsantalet stigit med 19 och barnens antal med 72. Vid de kommunala barnhemmen var det fastställda platsantalet 3 021 och antalet barn 2 688, vid de privata barnhemmen resp. 1 942 och 1 679. Sålunda fanns det i de förra i genomsnitt 26 platser per barnhem, av vilka 23 var belagda, av de senare resp. 24 och 20. År 1954 var dessa tal ungefär lika stora.

Barnhemmen är liksom år 1954 rätt ojämnt förlagda till landets olika delar, såsom av följande sammanställning framgår.

Lastenkotien luku Antal barnhem	Vahvistettu paikkaluku Fastställt platsantal	Lapsia — Barn Luku Antal	Barn %	16 v. nuorempia lapsia kaikkiaan Barn under 16 år inalles	%
57	1 575	1 448	33.2	15.3	
20	577	465	10.7	13.9	
2	32	27	0.6	0.4	
43	937	857	19.6	13.0	
17	400	303	7.0	7.3	
10	214	193	4.4	5.8	
10	213	188	4.3	12.6	
17	393	342	7.8	15.0	
11	309	268	6.1	11.1	
11	313	276	6.3	5.6	
198	4 963	4 367	100.0	100.0	

Av samtliga barnhem var 69 % belägna i landets södra delar, Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus och Kymmene län och i dem vårdades 70 % av alla barn som erhöi barnhemsvård. År 1954 var motsvarande proportionstal 72 och 72. Av totalantalet barn under 16 år, sådant det framgår av statistiken över barnbidragen, kom 50 % på de nämnda länens andel. På barn-

pion, Vaasan ja Oulun läänien lastenkodeissa hoidettiin vain 18 % kaikista lastenkotilapsista, vaikka näissä lääneissä asui 39 % maan kaikista 16 vuotta nuoremista lapsista. Helsingissä oli 24 lastenkotia, Tampereella 16 ja Turussa 10 sekä niissä vastaavasti lapsia 838, 415 ja 232. Näissä kolmessa kaupungissa sijaitsi siis $\frac{1}{4}$ kaikista lastenkodeista ja niissä hoidettiin $\frac{1}{3}$ kaikista lastenkotilapsista.

Lastenkotien laatu. Lastenkodit on laatunsa perusteella jaettu 6 eri ryhmään. Kuhunkin ryhmään kuuluvien lastenkotien luku ja vahvistettu paikkaluku samoin kuin niissä hoidettavana olevien lasten lukumäärä ilmoitetaan seuraavassa yhdistelmässä.

	Kunnalliset lastenkodit Kommunala barnhem			Yksityiset lastenkodit Privata barnhem		
	Luku Antal	Paikkaluku Platsantal	Lapsia Barn	Luku Antal	Paikkaluku Platsantal	Lapsia Barn
Tavallisia lastenkoteja — Vanliga barnhem	72	1 547	1 390	38	792	699
Tavallisia, joissa on pikkulastenosa — Vanliga med spädbarnsavdelning	25	864	752	11	322	296
Pikkulastenkoteja — Spädbarnshem	5	136	114	9	282	241
Vastaanottokoteja — Upptagningshem	4	255	225	—	—	—
Äiti- ja lapsikoteja — Mödra- och barnhem	2	10	2	13	247	138
Muita — Övriga	8	209	205	11	299	305
Yhteensä — Inalles	116	3 021	2 688	82	1 942	1 679

Lastenkodeista oli jatkuvasti suurin osa, 56 %, tavallisia lastenkoteja, joissa hoidettiin kaikenikäisiä lapsia. Lisäksi oli 18 % sellaisia, joihin pikkulapsia varten oli perustettu oma erillinen osasto. Vuoteen 1954 verrattuna tavallisten lastenkotien luku on vähentynyt 13:lla, jota vastoin niiden luku, joissa on pikkulastenosa, on lisääntynyt 3:lla. Vastaanottokoteja, joissa lapsia hoidetaan tarkkailutarkoituksessa jonkin aikaa, minkä jälkeen heidät siirretään kullekin soveltuvaan lastenkotiin, oli vain 4, nimittäin Helsingin kaupungin omistamat Sofianlehdon, Lemmilän ja Herttoniemen vastaanottokodit sekä Turun kaupungin kouluikäisten vastaanottokoti, mikä vuonna 1954 oli käsitelty tavallisena lastenkotina. Kunnallisia äiti- ja lapsikoteja oli ainoastaan Hämeenlinnan ja Vaasan kaupungeissa, edellisessä oli 6 ja jälkimmäisessä 4 paikkaa, mutta tiedustelupäivänä oli kummassakin vain yksi äiti lapsineen. Äiti- ja lapsikodit olivat pääasiallisesti yksityisten yhtymien ylläpitämiä. Vuoden 1954 jälkeen yksi tällainen koti on lopettanut toimintansa, mutta sen sijaan on perustettu 2 uutta. Muiden lastenkotien ryhmään sisältyvät Helsingin kaupungin omistamat 2 vajaamielisten lastenkotia, psykoterapeuttinen hoitokoti, 4 nu-

hemmen i Kuopio, Vasa och Uleåborgs län vårdades endast 18 % av alla barnhemsbarn, ehuru i dessa län bodde 39 % av landets alla barn under 16 år. I Helsingfors fanns 24 barnhem, i Tammerfors 16 och i Åbo 10 och på dem vårdades resp. 838, 415 och 232 barn. I dessa tre städer var således $\frac{1}{4}$ av samtliga barnhem belägna och på dem vårdades $\frac{1}{3}$ av alla barnhemsbarn.

Barnhemmens art. Barnhemmen har efter sin art indelats i sex olika grupper. Antalet barnhem i varje grupp och det fastställda platsantalet även som antalet på dem vårdade barn anges i följande sammanställning.

	Kunnalliset lastenkodit Kommunala barnhem			Yksityiset lastenkodit Privata barnhem		
	Luku Antal	Paikkaluku Platsantal	Lapsia Barn	Luku Antal	Paikkaluku Platsantal	Lapsia Barn
Tavallisia lastenkoteja — Vanliga barnhem	72	1 547	1 390	38	792	699
Tavallisia, joissa on pikkulastenosa — Vanliga med spädbarnsavdelning	25	864	752	11	322	296
Pikkulastenkoteja — Spädbarnshem	5	136	114	9	282	241
Vastaanottokoteja — Upptagningshem	4	255	225	—	—	—
Äiti- ja lapsikoteja — Mödra- och barnhem	2	10	2	13	247	138
Muita — Övriga	8	209	205	11	299	305
Yhteensä — Inalles	116	3 021	2 688	82	1 942	1 679

Av barnhemmen var fortfarande största delen, 56 %, vanliga barnhem, på vilka vårdades barn av alla åldrar. Dessutom fanns det 18 % sådana, vid vilka en särskild avdelning för spädbarn var inrättad. Jämfört med år 1954 har de vanliga barnhemmens antal nedgått med 13, då däremot antalet barnhem, vid vilka det finns en spädbarnsavdelning, ökat med 3. Antalet upptagningshem, på vilka barn vårdas i observations-syfte någon tid för att sedan utplaceras på för dem lämpliga barnhem, var blott 4, nämligen Sofielunds, Lemmilä och Herttonäs upptagningshem, vilka ägs av Helsingfors stad, samt Åbo stads upptagningshem för barn i skolåldern, vilket hem år 1954 hade behandlats som ett vanligt barnhem. Kommunala mödra- och barnhem fanns endast i städerna Tavastehus och Vasa, den förra hade 6 och den senare 4 platser, men enkätdagen fanns det i vardera endast en moder jämte barn. Mödra- och barnhemmen uppehölls huvudsakligen av enskilda sammanslutningar. Sedan år 1954 har ett dylikt hem upphört med sin verksamhet men däremot har man grundat två nya. I gruppen övriga barnhem ingår två barnhem för sinnesslöa, ett psykoterapeutiskt vårdhem, fyra ungdomshem och ett elevhem

risokotia ja oppilaskoti heikkolahjaisia varten. Yksityisten yhtymien hallinnassa oli 3 nuorisokotia, 1 ammattioppilaskoti, 4 lastenkotia vajaamielisiä tai henkisesti jälkeenjääneitä lapsia varten, 1 lastenpsykiatrinen hoitolaitos, 1 raajarikkoisten lastenkoti ja 1 tuberkuloosia sairastavien hoito- ja toipilaskoti. Vuoden 1954 jälkeen on perustettu 9 uutta erityislastenkotia (= muita), vain 2 on lopettanut toimintansa, ja 2 joulumerkkikotia, jotka aikaisemmin oli käsitelty »muiden» ryhmässä, on tässä selonteossa luettu pikkulastenkoteihin.

Verrattaessa lastenkotien paikkalukua hoidettavina olevien lasten lukuun, havaitaan tavallisissa ja pikkulastenkoteissa lapsia olevan vähemmän kuin mitä paikkaluku edellyttäisi. Sen sijaan erityislastenkoteissa kuten vajaamielisten ja raajarikkoisten lasten kodeissa samoin kuin myös nuorisokodeissa kaikki paikat ovat täynnä, toisissa on jopa enemmänkin lapsia, kuin mitä paikkaluvun mukaan voitaisiin sijoittaa. Kaikkiaan oli 48 lastenkodissa enemmän ja 115 lastenkodissa vähemmän lapsia kuin mitä paikkaluku edellyttäisi. Vuonna 1954 vastaavat luvut olivat 45 ja 124.

Lastenkodit ovat varsin erisuuruisia, lapsiluvun vaihdellessa 4:stä 182:een. Yli 50 lasta oli 9:ssä, joista 2 oli pikkulastenkoteja, kummassakin 52 lasta, 4 tavallisia lastenkoteja pikkulasten osastoinen, 53, 53, 57 ja 81 lasta, yksi vastaanottokoti, 182 lasta, ja 2 erityislastenkotia, 79 ja 92 lasta. Seuraavasta yhdistelmästä saa yleiskuvan siitä, minkä suuruisia lastenkodit yleensä ovat.

Kaikista yksityisten omistamista lastenkodeista 56 % ja kunnallisista lastenkodeista 50 % oli enintään 19 lasta käsittäviä; vuonna 1954 vastaavat suhdeluvut olivat 60 ja 44. 15—24 lasta käsittävät kodit näyttävät olevan tavallisin

för svagt begåvade. I de enskilda sammanslutningarnas regi drevs tre ungdomshem, ett yrkeslärlingshem, 4 barnhem för sinnesslöa eller intellektuellt efterblivna barn, en barnpsykiatrisk vårdinrättning, ett barnhem för vanföra och ett vård- och konvalescenthem för tuberkulösa. Sedan år 1954 har 9 nya specialbarnhem (= övriga) grundats, endast 2 har upphört med sin verksamhet och 2 julmärkeshem, vilka tidigare upptagits i gruppen »övriga», ingår i denna redogörelse i spädbarnshemmen.

Då man jämför barnhemmens platsantal med antalet barn som erhållit vård, kan man konstatera, att det på de vanliga barnhemmen samt spädbarnshemmen fanns mindre barn än vad platsantalet skulle förutsätta. Däremot är alla platserna besatta i specialbarnhemmen såsom i barnhemmen för sinnesslöa och vanföra barn liksom även på ungdomshemmen, i en del t.o.m. flere barn än vad man utgående från antalet disponibla platser kunde placera. Allt som allt fanns det på 48 barnhem flere och på 115 barnhem färre barn än vad platsantalet skulle förutsätta. År 1954 var motsvarande siffror 45 och 124.

Barnhemmen är av rätt olika storlek med ett barnantal varierande från 4 ända upp till 182. Över 50 barn fanns det i 9, av vilka 2 var spädbarnshem, i vardera 52 barn, 4 vanliga barnhem med spädbarnsavdelning, 53, 53, 57 och 81 barn, ett upptagningshem, 182 barn och 2 specialbarnhem, 79 och 92 barn. Följande sammanställning ger en överblick av barnhemmens storlek över huvud.

Av alla privata barnhem hade 56 % och av de kommunala 50 % högst 19 barn intagna. År 1954 var de resp. proportionstalen 60 och 44. Hem med 15—24 barn synes vara den allmännaste formen, de utgjorde 81 eller 41 % av samtliga. År

Lasten luku Antal barn	Kunnalliset lastenkodit Kommunala barnhem		Yksityiset lastenkodit Privata barnhem		Yhteensä Summa
	Tavalliset ja pikkulastenkodit Vanliga och spädbarnshem	Muut Övriga	Tavalliset ja pikkulastenkodit Vanliga och spädbarnshem	Muut Övriga	
— 9	4	2	7	10	23
10 — 14	18	4	10	2	34
15 — 19	26	4	13	4	47
20 — 24	20	—	11	3	34
25 — 29	13	2	8	—	23
30 — 39	17	—	4	4	25
40 — 49	2	—	1	—	3
50 —	2	2	4	1	9
Yhteensä — Inalles	102	14	58	24	198

muoto, niitä kun oli 81 eli 41 % kaikista; vuonna 1954 niitä oli jonkin verran enemmän, 98 eli 49 %. Sen sijaan niiden lastenkotien luku, joissa oli vähintään 30 lasta, on lisääntynyt 29:stä 37:ään.

Mikäli lastenkodit on jaettu osastoihin, on pojat ja työtöt tai eri-ikäiset lapset yleensä pyritty sijoittamaan erilleen. Ainoastaan 5 lastenkodissa lapset on jaettu perhekunnittain eri osastoiksi. Yleensä lastenkodit toimivat yhtenä kokonaisuutena, vain vajaa $\frac{1}{4}$ toimi osastoihin jaettuna. Lastenkodeissa hoidetuista 4 367 lapsesta 2 643 eli 61 % oli poikia ja 1 724 eli 39 % tyttöjä. Kunnallisissa lastenkodeissa oli poikia 63 % ja tyttöjä 37 %, yksityisissä lastenkodeissa vastavasti 57 ja 43 %. Tiedusteluajankohtana 13 lastenkotia, 8 kunnallista ja 5 yksityistä, oli sellaisia, joissa oli vain poikia, yhteensä 238, ja 3 lastenkodissa oli vain tyttöjä, yhteensä 37.

L a s t e n i k ä. Kaikista lastenkodeissa hoidetuista lapsista 867 eli 20 % ei vielä ollut täyttänyt 2 vuotta. Alle vuoden ikäisiä oli 13 % kaikista. 2—6-vuotiaita oli 1 067 eli 24 %, kouluikässä olevia 7—13-vuotiaita 1 748 eli 40 %, 14—15-vuotiaita 428 eli 10 % ja 16 vuotta täyttäneitä 257 eli 6 %. Vuonna 1954 53 % lapsista oli 7 vuotta nuorempia ja 47 % sitä vanhempia, selontekovuonna sen sijaan edellisiä oli 44 ja jälkimmäisiä 56 %. Runsaasti $\frac{2}{5}$:ssa eli 86 lastenkodissa oli lasten alin ikäraja 2 vuotta ja 20:ssä hoidettiin vain kouluikässä olevia. Minkä ikäisiä lapset yleensä olivat erilaatuisissa lastenkodeissa, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

1954 var antalet något större, 98 eller 49 %. Däremot har antalet barnhem, på vilka fanns minst 30 barn, ökat från 29 till 37.

Såvida barnhemmen var uppdelade på avdelningar, har man i allmänhet strävat till att skilja åt gossar och flickor eller barn i olika åldrar. Blott i 5 barnhem har barnen uppdelats familjevis på olika avdelningar. I allmänhet drivs barnhemmen som en helhet, blott knappt $\frac{1}{4}$ var organiserade i avdelningar. Av de på barnhemmen vårdade 4 367 barnen var 2 643 eller 61 % gossar och 1 724 eller 39 % flickor. På de kommunala barnhemmen utgjorde gossarna 63 % och flickorna 37 %, på de privata barnhemmen resp. 57 och 43 %. Vid enkättilfället fanns det på 13 barnhem, av vilka 8 var kommunala och 5 privata, endast gossar, sammanlagt 238, och på 3 barnhem enbart flickor, inalles 37.

B a r n e n s å l d e r. Av hela antalet på barnhemmen vårdade barn hade 867 eller 20 % ännu inte fyllt 2 år. I åldern under 1 år var 13 % av samtliga. 1 067 eller 24 % var 2—6-åringar, 1 748 eller 40 % var i skolåldern 7—13 år, 428 eller 10 % 14—15 år och 257 eller 6 % hade fyllt 16 år. År 1954 var 53 % av barnen under 7 år och 47 % 7 år eller över, under redogörelseåret däremot under 7 år 44 % och 7 år eller över 56 %. Vid drygt $\frac{2}{5}$ eller 86 barnhem var lägsta åldersgränsen 2 år och på 20 vårdades blott barn i skolåldern. I vilken ålder barnen i allmänhet var på barnhem av olika typ framgår av följande sammanställning.

	Lapsia, joiden ikä oli, vuotta — Barn i åldern, år					Yhteensä Summa
	—1	1	2—6	7—13	14—	
Tavalliset lastenkodit — Vanliga barnhem	16	29	510	1 112	422	2 089
Tavalliset, joissa pikkulastenosaasto — Vanliga med spädbarnsavdelning	151	129	363	332	73	1 048
Pikkulastenkodit — Spädbarnshem	207	91	57	—	—	355
Vastaanottokodit — Upptagningshem	26	39	75	72	13	225
Äiti- ja lapsikodit — Mödra- och barnhem	127	12	1	—	—	140
Muut — Övriga	22	18	61	232	177	510
Kaikkiaan — Inalles	549	318	1 067	1 748	685	4 367
	Prosentteina — I procent					
Tavalliset lastenkodit — Vanliga barnhem	0.8	1.4	24.4	53.2	20.2	100.0
Tavalliset, joissa pikkulastenosaasto — Vanliga med spädbarnsavdelning	14.4	12.3	34.6	31.7	7.0	100.0
Pikkulastenkodit — Spädbarnshem	58.3	25.6	16.1	—	—	100.0
Vastaanottokodit — Upptagningshem	11.6	17.3	33.3	32.0	5.8	100.0
Äiti- ja lapsikodit — Mödra- och barnhem	90.7	8.6	0.7	—	—	100.0
Muut — Övriga	4.3	3.5	12.0	45.5	34.7	100.0
Kaikkiaan — Inalles	12.6	7.3	24.4	40.0	15.7	100.0

Vuotta nuoremista lapsista suurin osa, lähes $\frac{9}{10}$, oli sijoitettu asianmukaisiin lasten huolto-oihin. Tavallisissa lastenkodeissa, joissa ei ollut erityistä pientenlastenosastoa, oli suhteellisen vähän 2 vuotta nuorempia lapsia, vain 2 % niiden hoidossa olevista.

Lasten koulunkäynti ja kotiolot. Kaikista 7 vuotta täyttäneistä lapsista, joita oli yhteensä 2 433, 76 % kävi kansakoulua, 4 % oppikoulua, 5 % ammattikoulua ja 6 % oli jossakin muussa opissa. Vain 213 lasta eli 9 % ei käynyt mitään koulua. Näistä 92 oli tavallisissa lastenkodeissa, 14 vastaanottokodeissa ja 107 erityislastenkodeissa.

Lapsista 2 768 eli 63 % oli syntynyt avioliitossa ja 1 599 eli 37 % avioliiton ulkopuolella. 4 % aviolapsista oli täysorpoja ja 22 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut. Kokonaista 30 %:lla vanhemmat olivat eronneet tai asumuserossa, ja 44 %:lla vanhemmat asuivat yhdessä. Avioliiton ulkopuolella syntyneistä 5 %:lla oli äiti kuollut. Mainittakoon, että kunnallisten lastenkotien lapsista 67 % oli aviolapsia ja 33 % aviottomia, yksityisten lastenkotien vastaavien suhdelukujen ollessa 57 ja 43.

Varsin monella lapsella on ollut samassa lastenkodissa joko sisaria tai veljiä. Niinpä 399 perheestä on ollut 2 lasta samassa lastenkodissa, 133:sta 3 lasta, 58:sta 4—5 lasta ja 7 perheestä jopa 6—7 lasta. Kaikkiaan oli 1 483 lapsella eli 34 %:lla sisaria tai veljiä samassa lastenkodissa. Kunnallisissa lastenkodeissa mainittu suhdeluku oli 39 ja yksityisissä 26.

Lukuunottamatta 263 lasta kaikki muut lapset olivat sosiaalilautakunnan sijoittamia lastenkoteihin. Jopa yksityisiinkin lastenkoteihin sosiaalilautakunta oli sijoittanut 86 % niiden lapsista, ja vain 233 lasta eli 14 % oli yksityisten sijoittamia. Kunnalliset lastenkodit olivat ottaneet vastaan 30 yksityisten sijoittamaa lasta.

Tässä yhteydessä mainittakoon vielä, että 429 eli 10 % kaikista lapsista oli yökastelijoita. Näistä 279 oli tavallisissa lastenkodeissa, 44 vastaanottokodeissa ja 101 erityislastenkodeissa.

Lastenkotirakennukset. Samoin kuin vuonna 1954 pyydettiin myös vuonna 1959 eräitä tietoja lastenkotirakennuksista ja huone-luvusta. Vaikka tiedot ovatkin jossakin määrin epätarkkoja, antavat ne kuitenkin yleiskuvan siitä, mihin suuntaan kehitys on kulkenut tällä alalla.

Vuonna 1954 oli 37 % lastenkodeista sijoitettu rakennuksiin, jotka olivat valmistuneet ennen

Av barnen under ett år hade största delen, närmare $\frac{9}{10}$, placerats på för ändamålet inrättade spädbarnshem. På vanliga barnhem, vilka saknade en speciell spädbarnsavdelning, fanns det rätt litet barn under 2 år, endast 2 % av alla värdade barn.

Barnens skolgång och hemförhållanden. Av alla 7 år fyllda barn, vilka uppgick till inalles 2 433, besökte 76 % folkskola, 4 % lärdomsskola, 5 % yrkesskola och 6 % var i någon annan lära. Blott 213 barn eller 9 % gick inte i skola. Av dessa var 92 i vanliga barnhem, 14 i upptagningshem och 107 i specialbarnhem.

2 768 barn eller 63 % var födda inom äktenskap och 1 599 barn eller 37 % utom äktenskap. 4 % av de äkta barnen hade förlorat både far och mor och 22 % hade på grund av dödsfall mistat någon av föräldrarna. I 30 % av fallen hade föräldrarna skilt sig eller hade boskillnad, och beträffande 44 % bodde föräldrarna tillsammans. Av de utom äktenskap födda hade modern i 5 % av fallen dött. Det kan nämnas, att av barnen på de kommunala barnhemmen var 67 % legitima och 33 % illegitima medan motsvarande proportions-tal för de privata barnhemmen var 57 och 43.

Rätt många barn har haft antingen systrar eller bröder på samma barnhem. Sålunda har av 399 familjer 2 barn varit på samma barnhem, av 133 familjer 3 barn, av 58 4—5 barn och av 7 t.o.m. 6—7 barn. Sammanlagt hade 1 483 barn eller 34 % systrar eller bröder på samma barnhem. På de kommunala barnhemmen var motsvarande proportionstal 39 och på de privata 26.

Med undantag av 263 barn hade alla övriga barn av socialnämnd placerats på barnhem. T.o.m. av de privata barnhemmens barn hade socialnämnden placerat 86 %, och endast 233 barn eller 14 % hade placerats av enskilda. De kommunala barnhemmen hade emottagit 30 av privatpersoner placerade barn.

I detta sammanhang kan ytterligare omnämnas, att 429 eller 10 % av samtliga barn var sängvätare. Av dessa var 279 på vanliga barnhem, 44 på upptagningshem och 101 på specialbarnhem.

Barnhemsbyggnaderna. På samma sätt som år 1954 begärde man även år 1959 vissa uppgifter om barnhemsbyggnaderna och antalet rum. Fastän uppgifterna är något in-exakta, ger de dock en överblick av den riktning utvecklingen tagit på detta område.

År 1954 var 37 % av barnhemmen inrymda i byggnader, som hade uppförts före år 1923. Under

vuotta 1923. Viiden viime vuoden aikana on näitä siinä määrin korjattu ja uusittu, että selontekovuonna ainoastaan 9 %:n voidaan katsoa toimivan näissä vanhoissa rakennuksissa. Vuoden 1954 jälkeen uusituissa tai sen jälkeen valmistuneissa rakennuksissa toimi 33 % lastenkodeista. Vuosina 1940—1954 valmistuneita tai perin pohjin uusittuja rakennuksia oli 43 %:lla ja vuosina 1923—1939 valmistuneita rakennuksia 15 %:lla lastenkodeista. Näin ollen $\frac{3}{4}$ lastenkodeista toimi ennen sotia valmistuneissa taloissa ja $\frac{3}{4}$ melko uusissa rakennuksissa. Suurimpaan osaan lastenkodeista kuului vain yksi varsinainen lastenkotirakennus; tällaisia oli 82 % kaikista. Kaksi rakennusta oli 9 %:lla ja 3 tai useampia 4 %:lla. 5 % lastenkodeista oli sijoitettu asutuskeskuksien kerrostaloihin. Varsinaisen lastenkotirakennuksen lisäksi 64 %:lla oli ulko- tai talousrakennuksia.

Rakennusaineena on enimmäkseen käytetty puuta; 117 lastenkotia eli 59 % sijaitsi puurakennuksissa. 58 eli 29 % toimi kivirakennuksissa ja 23:n eli 12 %:n rakennukset olivat osaksi puusta, osaksi kivistä tai toiset rakennukset puusta, toiset kivistä. Vuonna 1954 oli puurakennuksissa vielä 137 lastenkotia eli 69 %, vain 17 % kivirakennuksissa ja 14 % puu/kivirakennuksissa.

Jos kaikki lastenkodit otetaan yhtenä kokonaisuutena, oli lastenkodeilla käytettävänä 1 257 makuuhuonetta ja 355 päivähuonetta. Kutakin lastenkotia kohti tuli näin ollen keskimäärin 6.3 makuuhuonetta ja kutakin makuuhuonetta kohti keskimäärin 3.5 lasta. Kun vuonna 1954 vastaavat keskimäärät olivat 5.3 ja 4.1, havaitaan, että nykyään lapsia varten on varattu suuremmat tilat kuin ennen. Erilaatuisten lastenkotien keskimääräiset luvut poikkeavat kuitenkin jonkin verran näistä, osittain laitosten suuruudesta riippuen. Niinpä 110 tavallisessa lastenkodissa kutakin kotia kohti tuli 5.0 makuuhuonetta, ja kussakin huoneessa nukkui keskimäärin 3.8 lasta (1945: 4.2 ja 4.1). 36 tavallisessa lastenkodissa, joissa oli pikkulastenosa, oli yhteensä 276 makuuhuonetta eli 7.7 kutakin kotia kohti ja 3.8 lasta huonetta kohti (1954: 6.1 ja 4.7). Pikku-lastenkodeissa tuli kutakin makuuhuonetta kohti 4.3 lasta (1954: 5.1). Seuraavaan yhdistelmään on koottu eräitä tietoja lastenkotien suuruussuhteista.

de senaste fem åren har dessa i den utsträckning reparerats eller renoverats, att endast 9 % av barnhemmen under redogörelseåret kan anses verka i dessa gamla byggnader. I byggnader som renoverats eller blivit färdiga efter år 1954 verkade 33 % av barnhemmen. De under åren 1940—54 fullbordade eller grundligt renoverade byggnaderna utgjorde 43 % och de åren 1923—1939 fullbordade byggnaderna 15 % av barnhemmen. Sälunda arbetade $\frac{1}{4}$ av barnhemmen i hus som fullbordats före kriget och $\frac{3}{4}$ i tämligen nya byggnader. Största delen av barnhemmen disponerade blott över en egentlig barnhemsbyggnad; dessa utgjorde 82 % av samtliga. 9 % hade två byggnader och 4 % 3 eller flere. 5 % av barnhemmen var inrymda i flervåningshus i tätorterna. Utöver den egentliga barnhemsbyggnaden förfogade 64 % över uthus eller ekonomiebyggnader.

Som byggnadsmaterial har för det mesta använts trä; 117 barnhem eller 59 % var inrymda i trähus. 58 eller 29 % arbetade i stenhus och 23 eller 12 % i byggnader, vilka var uppförda dels av trä, dels av sten eller en del byggnader av trä och andra av sten. År 1954 var ännu 137 barnhem eller 69 % inrymda i trähus, endast 17 % i stenhus och 14 % i trä/stenhus.

Tar man alla barnhem som en helhet, hade barnhemmen till sitt förfogande 1 257 sovrum och 355 dagrum. I medeltal per barnhem kom det alltså 6.3 sovrum och i medeltal per sovrum 3.5 barn. Då motsvarande medeltal år 1954 var 5.3 och 4.1, kan man konstatera, att de utrymmen som numera reserverats för barnen är större än tidigare. Medeltalen för de olika barnhemstyperna avviker likväl i någon mån från dessa, beroende delvis på inrättningarnas storlek. Vid 110 vanliga barnhem kom det sålunda 5.0 sovrum per hem och i medeltal per rum 3.8 barn (1954: 4.2 och 4.1). På 36 vanliga barnhem, vid vilka fanns en spädbarnsavdelning, kom det inalles 276 sovrum eller 7.7 per hem och 3.8 barn per rum (1954: 6.1 och 4.7). På spädbarnshemmen kom det per sovrum 4.3 barn (1954: 5.1). I följande sammanställning lämnas några uppgifter om de vanliga barnhemmens storleksförhållanden.

	Lapsia Barn tav. lastenkotia kohti per vanligt barnhem	Makuuhuoneita Sovrum 5.5 4.5 5.1 4.9	Lapsia makuu- huoneita kohti Barn per sovrum
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	21.1	5.5	3.8
Maalaiskunnat — Landskommuner	17.0	4.5	3.8
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	19.3	5.1	3.8
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	18.4	4.9	3.8

Kuten edellä jo mainittiin, lasten päivähuoneita oli 186 lastenkodissa yhteensä 355. 12 lastenkodissa sellaisia huoneita ei ollut. Näistä 6 oli tavallisia lastenkoteja tai pikkulastenkoteja. Useimmissa lastenkodeissa, 89:ssä, oli päivä-oleskelua varten varattu 1 huone, 60:ssä 2 huonetta ja muissa 3 tai useampia riippuen lastenkodin suuruudesta ja lapsiluvusta.

Millaisin mukavuuksin eri lastenkodit ovat varustetut, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

	Lastenkoteja, joissa oli — Barnhem som hade				WC	sähkövalo elektr. ljus	sauna bastu
	keskus- lämmitys central- värme	vesijohto vatten- ledning	viemäri- johto avlopps- ledning	kylpy- huone bad- rum			
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	99	113	113	99	112	115	88
Maalaiskunnat — Landskommuner	65	81	83	66	74	83	70
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	91	116	115	101	109	116	92
Yksityiset lastenkodit - Privata barnhem	73	78	81	64	77	82	66

Prosentteina — I procent

Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	86.1	98.3	98.3	86.1	97.4	100.0	76.5
Maalaiskunnat — Landskommuner	78.3	97.6	100.0	79.5	89.2	100.0	84.3
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	78.4	100.0	99.1	87.1	94.0	100.0	79.3
Yksityiset lastenkodit - Privata barnhem	89.0	95.1	98.8	78.0	93.9	100.0	80.5

Vain 34 lastenkotia eli noin $\frac{1}{6}$ kaikista oli puulämmityksen varassa; vuonna 1954 tällaisia oli vielä 80 eli $\frac{2}{5}$ kaikista. Viimeksi mainittuna vuonna oli vesi- ja viemärijohtoa vailla vielä 15—16 lastenkotia, vuonna 1959 enää vain 2—4 lastenkotia. Kaikissa lastenkodeissa on sähkövalo. Suurimmalla osalla oli sekä sauna että kylpyhuone tai ainakin jompikumpi. WC puuttui vielä 12:sta, vuonna 1954 38:sta. Kehitys on siis mukavuuksienkin alalla mennyt huomattavasti eteenpäin viidessä vuodessa.

Henkilökunta. Jotta lastenkotien henkilökunnasta saataisiin oikea kuva, pyydettiin tietoja erikseen hoito- ja taloushenkilökunnasta sekä kummankin työn laadusta. Tietoja on saatu kaikista lastenkodeista. Yksi tavallinen lastenkoti oli tiedusteluhetkellä suljettuna, joten siellä ei ollut lapsia eikä henkilökuntaa. Seuraavassa yhdistelmässä on erikseen esitetty kunnallisten ja yksityisten lastenkotien henkilökunnan lukumäärä.

Såsom ovan redan nämndes, fanns det 355 dagrum för barn på inalles 186 barnhem. 12 barnhem saknade dylika rum. Av dessa var 6 vanliga barnhem eller spädbarnshem. Vid de flesta barnhemmen, 89, hade för dagsvistelse reserverats 1 rum, vid 60 2 rum och vid de övriga 3 eller flere beroende på barnhemmets storlek och barnantal.

Med vilka bekvämligheter de olika barnhemmen var utrustade, framgår av följande sammanställning.

Endast 34 barnhem eller ca $\frac{1}{6}$ av alla hade ugnselldning; år 1954 var antalet dylika ännu 80 eller $\frac{2}{5}$ av samtliga. Sistnämnda år var ännu 15—16 barnhem utan vatten- och avloppsledning, år 1959 endast 2—4 barnhem. Samtliga barnhem har elektriskt ljus. Största delen hade såväl bastu som badrum eller åtminstone endera. WC saknades ännu vid 12, år 1954 vid 38. Utvecklingen har sålunda även på bekvämligheternas område gått betydligt framåt under fem år.

Personalen. För att få en riktig bild av barnhemmens personal begärdes särskilda uppgifter om vårdpersonalen och hushållspersonalen samt om arten av varderas arbete. Uppgifter har erhållits från alla barnhem. Ett vanligt barnhem var stängt vid enkätillfället; det var således utan barn och personal då. I följande sammanställning redovisas skilt för sig antalet personal vid de kommunala och de privata barnhemmen.

	Kunnalliset lastenkodit Kommunala barnhem		Yksityiset lastenkodit Privata barnhem		Yhteensä Summa	
	Luku Antal	Henkilö- kuntaa Personal	Luku Antal	Henkilö- kuntaa Personal	Luku Antal	Henkilö- kuntaa Personal
Hoitohenkilökunta — Vårdpersonal						
johtajia — föreståndare	114	114	82	85	196	199
apulaisjohtajia — bitr. föreståndare	8	8	28	29	36	37
lastenhoitajia — barnsköterskor	99	331	65	190	164	521
hoitajanapulaisia — bitr. sköterskor	41	73	33	61	74	134
muu — övrig	7	20	6	8	13	28
Kaikkiaan — Inalles	115	546	82	373	197	919
Taloushenkilökunta — Hushållspersonal						
emäntiä — husmödrar	18	19	30	30	48	49
keittäjiä — kokerskor	95	99	58	61	153	160
keittiöapulaisia — köksbiträden	56	68	35	42	91	110
siivoojia — städerskor	75	122	45	58	120	180
talonmiehiä — gårdskarlar	43	45	37	38	80	83
muu — övrig	21	42	21	42	42	84
Kaikkiaan — Inalles	115	395	82	271	197	666
Harjoittelijoita — Praktikanter	86	219	52	196	138	415

Muuhun hoitohenkilökuntaan kuului mm. opettajia, ohjaajia, yms. sekä muuhun taloushenkilökuntaan ompelijoita, pyykinpesijöitä, erilaisia ammattityöntekijöitä jne. Kaiken kaikkiaan oli lastenkodeissa 919 hoitohenkilökuntaan ja 666 taloushenkilökuntaan kuuluvaa henkilöä, minkä lisäksi vielä oli harjoittelijoita 415. Hoitohenkilöitä tuli keskimäärin lastenkotia kohti 4.7 ja taloushenkilöitä 3.4. Vuonna 1954 vastaavat luvut olivat 4.2 ja 3.0. Kun lapsia oli kaikkiaan 4 367, tuli kutakin hoitohenkilöä kohti keskimäärin 4.8 lasta, kunnallisissa lastenkodeissa 4.9 ja yksityisissä 4.5. Vuonna 1954 hoitohenkilöä kohti tuli 5.1 lasta. Harjoittelijoita ei tässä ole otettu huomioon, koska he, ainakin maalaislastenkodeissa, joutuvat ottamaan osaa myös talouspuolen tehtäviin. Yhdessä kunnallisessa pikkulastenkodissa ja äiti- ja lapsikodissa oli yhteinen henkilökunta. 10 lastenkodissa ei ollut muita hoitohenkilöitä kuin johtajat; näistä kahdella oli apunaan harjoittelija. Vain 2 äiti- ja lapsikodissa oli yksinomaan johtajat ilman muuta palkattua apuvoimaa. Ilman varsinaisia lastenhoitajia oli 33 kotia, mutta osassa niistä oli hoitajanapulaisen tai apulaisjohtajattaren nimillä kulkevia hoitohenkilöitä. Ilman taloushenkilökuntaa toimi 2 äiti- ja lapsikotia.

Harjoittelijoiden käyttö oli vuonna 1954 varsin yleistä ja vuonna 1959 niitä on käytetty vielä enemmän. Vuonna 1954 heitä oli 119 lastenkodissa yhteensä 331 ja vuonna 1959 138:ssa

Till övrig vårdpersonal hörde bl.a. lärarinnor, instruktörer osv. samt till övrig hushållspersonal sömmerskor, tvätterskor, olika slags yrkesarbetare osv. Inalles fanns vid barnhemmen 919 till vårdpersonalen och 666 till hushållspersonalen hörande personer, vartill ytterligare kom 415 praktikanter. Vårdpersonalens antal per barnhem var 4.7 och hushållspersonalens 3.4. År 1954 var motsvarande siffror 4.2 och 3.0. Då antalet barn var inalles 4 367, kom det i medeltal per vårdfunktionär 4.8 barn, vid de kommunala barnhemmen 4.9 och vid de privata 4.5. År 1954 kom det 5.1 barn per vårdfunktionär. Härvid har praktikanter inte medtagits, enär de, åtminstone vid barnhemmen på landsbygden, också kommer att delta i hushållssysslorna. Vid ett kommunalt spädbarnshem och ett mödra- och barnhem var personalen gemensam. 10 barnhem hade ingen annan vårdpersonal än föreståndarinnan; men vid två hade denna en praktikant som hjälp. Blott vid 2 mödra- och barnhem fanns det endast en föreståndarinna utan annan avlönad personal. Egentliga barnsköterskor saknades vid 33 hem. Men vid en del av dem fanns det personal, som gick under namn av vårdbiträde eller biträdande föreståndarinna. Två mödra- och barnhem hade ingen hushållspersonal.

Praktikanter förekom år 1954 rätt allmänt och år 1959 har dessa anlitats i ännu större utsträckning. År 1954 hade 119 barnhem sådana, inalles 331, och år 1959 138, inalles 415. 75 % av de kom-

kaikkiaan 415. 75 % kunnallisista ja 63 % yksityisistä lastenkodeista käytti heidän apuaan. Kunnallisissa tuli kotia kohti 2—3 ja yksityisissä 3—4 harjoittelijaa.

Hoitohenkilöitä keskimäärin lastenkotia kohti tuli tavallisissa lastenkodeissa 3.1, pientenlastenosastolla varustetuissa 6.2 ja pikkulastenkodeissa 8.8. Kutakin hoitohenkilöä kohti tuli vastaavissa laitoksissa keskimäärin 6.1, 4.7 ja 2.9 lasta.

Hoitohenkilökunnan suuruus suunnilleen samansuuruisissa lastenkodeissa näyttää vaihtelevan melko tavalla, kuten seuraavasta tavallisista ja pikkulastenkoteja koskevasta yhdistelmästä selviää.

Hoitohenkilöiden luku Antal vårdpersonal	Lastenkoteja, joissa lasten luku oli — Barnhem, där antalet barn var						Yhteensä Inalles
	—9	10—14	15—19	20—24	25—29	30—	
1	2	2	1	—	—	—	5
2	2	17	14	6	—	1	40
3—4	6	8	19	20	13	5	71
5—6	—	1	2	5	7	7	22
7—	—	—	3	—	1	17	21
Yhteensä — Inalles	10	28	39	31	21	30	159

Niistä 5 lastenkodista, joissa oli vain yksi hoitohenkilö, kolmessa oli harjoittelijoita 1 tai 2. Yleensä pikkulastenkodeissa samoin kuin pikkulastenosastoilla on enemmän hoitajia kuin tavallisissa lastenkodeissa. Niinpä niistä 43 kodista, joissa hoitajia oli 5 tai useampia, 29 oli tarkoitettu nimenomaan pikkulapsia varten. Lastenkodit, joissa oli 2—4 hoitohenkilöä, olivat tavallisimmat, $\frac{7}{10}$ kaikista.

Edellä esitetyn nojalla voidaan päätellä, että olosuhteet lastenkodeissa ovat viime vuosina kehittyneet varsin edulliseen suuntaan. Rakennuksia on uusittu ja varustettu yhä enemmän nykyaikaisiin mukavuuksiin, henkilökuntaa on lisätty ja lapsille varattu enemmän huonetilaa.

Koulukodit

V:n 1959 aikana oli toiminnassa kaikkiaan 17 koulukotia, joista 11 on valtion, 3 kuntien ja 3 yksityisten yhtymien omistamia. Valtion koulukodeissa oli 652 paikkaa, kunnallisissa 106 ja yksityisissä 285 eli yhteensä 1 043 paikkaa. Vuoden alussa oli kirjoissa kaikkiaan 1 339 oppilasta, mutta laitoksessa läsnä ainoastaan 60.6 % eli 811. Kirjoissa olevista 274 eli 20.5 % oli tyttöjä ja läsnä olevista 137 eli 16.9 %. Oppilaiden vaihtuminen vuoden kuluessa selviää seuraavasta taulukosta.

munala och 63 % av de privata barnhemmen anlitate deras hjälp. I medeltal fanns det vid de kommunala barnhemmen 2—3 och vid de privata 3—4 praktikanter per hem.

Antalet vårdpersonal i medeltal per barnhem var vid vanliga barnhem 3.1, vid de med spädbarnsavdelning försedda 6.2 och vid spädbarnshemmen 8.8. I medeltal per vårdare kom vid resp. anstalter i medeltal 6.1, 4.7 och 2.9 barn.

Vårdpersonalens antal vid barnhem av ungefär samma storlek synes växla rätt avsevärt, såsom framgår av följande sammanställning rörande vanliga barnhem och spädbarnshem.

Av de 5 barnhem, vid vilka det fanns blott en vårdare, hade tre 1 eller 2 praktikanter. Över huvud har spädbarnshemmen liksom även spädbarnsavdelningarna ett större antal vårdpersonal än de vanliga barnhemmen. Av de 43 hem, som hade en vårdpersonal på 5 eller flere personer, var sålunda 29 avsedda speciellt för spädbarn. Barnhemmen med 2—4 personers vårdpersonal var de vanligaste, $\frac{7}{10}$ av alla.

Av det föregående kan man draga den slutsatsen, att förhållandena vid barnhemmen under de senaste åren har utvecklats i en synnerligen positiv riktning. Byggnader har renoverats och försetts med allt flera moderna bekvämligheter, personalen har utökats och barnen har beretts mera rumsutrymme.

Skolhemmen

Under år 1959 var i verksamhet inalles 17 skolhem, av vilka 11 ägdes av staten, 3 av kommuner och 3 av privata sammanslutningar. I statens skolhem var platsantalet 652, i de kommunala 106 och i de privata 285 eller inalles 1 043 platser. I början av året var totalantalet elever 1 339, men närvarande i anstalterna endast 60.6 % eller 811. Av totalantalet elever var 274 eller 20.5 % flickor och av antalet närvarande 137 eller 16.9 %. Antalet elever växlade under året på följande sätt.

Oppilaiden vaihtuminen v.n 1959 kuluessa — Elevernas omsättning under år 1959

Koulukodit — Skolhemmen	Vuoden alussa kirjoissa Inskrivna vid årets början	Vuoden kuluessa uusia oppilaita — Nya elever under året		Vuoden kuluessa laitoksesta poistettu — Utskrivna under året			Vuoden lopussa — Vid årets slut	
		muista valtion koulu-kodeista från statens andra skolhem	muualta annorstädes ifrån	lopullisesti päästetty definitivt utskrivna	siirretty toiseen laitokseen till annan anstalt överflyttade	muutoin poistettu kirjoista annars utskrivna	laitoksessa läsnä — i anstalten	muualla annorstädes
Valtion — Statens								
Kotiniemi	147	27	7	51	—	15	58	57
Vuorela	110	—	27	14	5	—	46	72
Sippola	108	10	2	12	2	1	49	56
Pernasaari	75	19	2	14	3	—	48	31
Kylliälä	62	13	—	10	—	—	46	19
Käyrä	98	6	2	8	—	2	43	53
Koivikko	52	15	4	3	2	1	52	13
Östensö	58	—	8	12	—	4	27	23
Yläne	127	4	41	—	6	40	58	68
Harviala	23	9	5	8	6	—	16	7
Järvinlinna	49	—	107	5	102	—	32	17
Kunnalliset — De kommunala								
Ryhtylä	50	—	21	18	7	—	46	—
Kulho	48	—	12	—	3	3	22	32
Koskenkylä	36	—	29	17	—	—	48	—
Yksityiset — Privata								
Lauste	84	—	22	18	4	—	78	6
Pohjola	175	—	36	24	—	2	115	70
Suvilinna	37	—	15	8	3	—	36	5
Yhteensä — Summa	1 339	103	340	222	143	68	820	529

Melkein kaikki vuoden kuluessa tulleet oppilaat ovat sosiaalilautakuntien huostaanottamia ja niiden esityksestä otettu laitoksiin. Vain 3 on otettu yksityisten anomuksesta. Niistä 222:sta, jotka lopullisesti päästettiin laitoksesta, 29.7 % palasi kotiin, 13.5 % meni koti- tai maataloustöihin, 12.6 % ammattioppiin ja 37.8 % muihin toimiin.

Vuoden lopussa kirjoissa olevista 1 349 oppilaasta 820 eli 60.8 % oli laitoksessa läsnä. Muualla olleista mainittakoon, että 8 oli asevelvollisuuttaan suorittamassa, 5 ammattikoulussa ja 6 sairaalassa. Vankilassa oli 14, eristyslaitoksessa 17 ja 16 karkuteillä. Suurin osa, 312, oli yksityistoimessa ja 151 yksityisessä kasvatuskodissa.

Vuoden kuluessa on oppilaita ollut Järvinlinnan vastaanottokodissa kaikkiaan 156, muissa valtion koulukodeissa 1 061, kunnallisissa 196 ja yksityisissä koulukodeissa 369. Seuraavissa oppilaiden syntyperää, vanhempia ja kotipaikkaa koskevissa yhdistelmissä on Järvinlinnan

Nästan alla av de nya eleverna var omhändertagna av socialnämnderna och hade på deras förslag intagits i anstalterna. Endast 3 hade intagits på anhållan av enskilda. Av de 222 elever, som definitivt utskrevs från skolorna, återvände 29.7 % till sitt hem, 13.5 % övergick till hem- eller jordbruksarbete, 12.6 % till yrkeslära och 37.8 % till annan sysselsättning.

Av de vid årets slut inskrivna 1 349 eleverna var 820 eller 60.8 % närvarande. Om de som vistades annorstädes, må nämnas, att 8 avtjänade sin värnplikt, 5 var i yrkesskola och 6 på sjukhus. 14 vistades i fängelse och 17 i isoleringsanstalt, medan 16 befann sig på rymsmarsträt. Största delen, 312, hade privat anställning och 151 var placerade i enskilda uppfostringshem.

Under året har följande antal elever vistats i de olika anstalterna: i Järvinlinna upptagningshem 156, i statens övriga skolhem 1 061, i de kommunala skolhemmen 196 och i de privata 369. I följande sammanställningar, som berör elevernas börd, föräldrar och hemort, har eleverna

vastaanottolaitoksen oppilaat jätetty huomioon ottamatta, koska suurin osa heistä on vuoden kuluessa siirretty toiseen koulukotiin ja näin ollen sisältyvät jo muita koulukoteja koskeviin numerotietoihin.

Vuoden aikana koulukodeissa olleista 1 626 oppilaasta 78.8 % oli aviosyntyisiä ja 21.2 % oli syntynyt avioliiton ulkopuolella. Avioliitossa syntyneistä 1 281 oppilaasta 16.6 %:lla oli isä ja 9.0 %:lla äiti kuollut sekä 4.8 %:lla molemmat vanhemmat kuolleet. Seuraavasta selviää tarkemmin, monellako oli äiti- tai isäpuoli ja monenko vanhemmat olivat erossa.

Oppilaiden syntyperä — Elevernas börd

	Valtion koulukodit Statens skolhem	Kuntien koulukodit Kommunala skolhem	Yksityiset koulukodit Privata skolhem	Yhteensä Summa
<i>Aviosyntyiset — Inom äktenskap födda</i>				
Vanhemmat elävät — Föräldrarna lever				
yhdessä — tillsammans	425	61	126	612
avioerossa — fränskilda				
lapsi äidin huostassa — barnet hos modern	125	45	42	212
lapsi isän huostassa — barnet hos fadern	42	8	13	63
lapsi muualla — barnet annorstädes	5	—	—	5
Isä kuollut — Fadern död				
on isäpuoli — har styvfar	35	13	14	62
ei isäpuolta — inte styvfar	87	21	43	151
Äiti kuollut — Modern död				
on äitipuoli — har styvmor	41	9	13	63
ei äitipuolta — inte styvmor	36	7	9	52
Vanhemmat kuolleet — Föräldrarna döda				
on isä- tai äitipuoli — har styvmor eller styvfar ...	12	2	6	20
ei ole kumpaakaan — har ingendera	28	2	11	41
Yhteensä aviosyntyisiä — Inalles födda inom äktenskap	836	168	277	1 281
<i>Avioliiton ulkopuolella syntyneet — Födda utom äktenskap</i>				
Äiti elossa — Modern lever				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	37	6	14	57
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	158	16	68	242
Äiti kuollut — Modern död				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	9	—	—	9
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	21	6	10	37
Yhteensä aviottomia — Inalles oäkta	225	28	92	345
Kaikkiaan — Inalles	1 061	196	369	1 626

Käikistä koulukotien oppilaista 280 eli 17.2 % oli avioerolapsia ja 145:llä eli 8.9 %:lla oli isä- tai äitipuoli.

Mitä oppilaiden kotipaikkaan tulee, 56.9 % oli kotoisin kaupungeista, 13.2 % muilta tiheästi asutuilta paikkakunnilta ja 29.9 % maaseudulta. 17.6 %:lla oli kotipaikka Helsingissä, 11.8 %:lla Turussa tai Tampereella sekä 27.5 %:lla muissa kaupungeissa.

på Järvilinna upptagningshem icke tagits med i beräkningarna därför, att största delen av dem under årets lopp överflyttats till annat skolhem, varför de redan ingår i siffrorna beträffande de övriga skolhemmen.

Av skolhemmens 1 626 elever under året var 78.8 % födda inom äktenskapet och 21.2 % utom äktenskapet. 16.6 % av de inom äktenskapet födda 1 281 eleverna hade genom dödsfall förlorat sin far och 9.0 % sin mor samt 4.8 % båda föräldrarna. Följande sammanställning utvisar, huru många som hade styvfar eller styvmor och huru många, vars föräldrar var fränskilda.

Av alla skolhemmens elever var 280 eller 17.2 % sådana, vilkas föräldrar var fränskilda och 145 eller 8.9 % hade antingen styvfar eller styvmor.

Vad elevernas hemort beträffar, var 56.9 % hemma i städer, 13.2 % i övriga tätorter och 29.9 % i landsorten. 17.6 % hade som hemstad Helsingfors, 11.8 % Åbo eller Tammerfors samt 27.5 % övriga städer.

Ennen laitokseen tuloaan oli 16.0 % oppilaista suorittanut kansakoulukurssin tai sitä vastaavan oppimäärän. 22.2 % oli keskeyttänyt koulunkäyntinsä ja 0.9 % oli kokonaan koulua käymättömiä. Suurin osa, 60.9 %, oli laitokseen tulemiseensa saakka käynyt säännöllisesti koulua.

Kuten edellä on mainittu, oli v:n 1959 lopussa koulukodeissa kaikkiaan 1 349 kirjoissa olevaa oppilasta. Näistä oli oppivelvollisuusiässä, 7—15-vuotiaita, 45.3 %. Eri koulukotiryhmissä oppilaiden ikä vaihteli seuraavasti.

	Ikä, vuotta — Ålder, år						Yhteensä Summa
	7—8	9—12	13—15	16—17	18—19	20—	
Koulukodit — Skolhemmen							
Valtion — Statens	1	80	261	254	241	54	891
Kunnalliset — Kommunala	—	21	81	27	15	4	148
Yksityiset — Privata	1	42	125	72	50	20	310
Yhteensä — Summa	2	143	467	353	306	78	1 349
				%			
Valtion — Statens	0.1	9.0	29.3	28.5	27.0	6.1	100.0
Kunnalliset — Kommunala	—	14.2	54.7	18.3	10.1	2.7	100.0
Yksityiset — Privata	0.3	13.6	40.3	23.2	16.1	6.5	100.0
Yhteensä — Summa	0.1	10.6	34.6	26.2	22.7	5.8	100.0

V:n 1959 aikana laitoksiin tulleista suurin osa, 51.5 %, oli 13—15-vuotiaita ja 22.6 % 9—12-vuotiaita. 22.3 % oli iältään 16—17 vuotta. Sitä vanhempia, 18—20-vuotiaita, otettiin 14 eli 3.2 % ja aivan nuoria, 8-vuotiaita, 2 eli 0.4 %.

Koulukodit ovat yleensä seuranneet oppilaitensa käyttäytymistä sen jälkeen, kun heidät on poistettu koulukodin kirjoista. Vuosien kuluessa on oppilaita ollut puheena olevissa koulukodeissa kaikkiaan noin 9 500—10 000. Näistä 5 126 oppilaan myöhemmästä käyttäytymisestä on saatu tietoja. Näiden tietojen mukaan noin 72 % on koulukodista päästyään käyttäytynyt suurin piirtein tyydyttävästi. Lähes 2 % on joutunut irtolaisten tai alkoholistien kirjoihin, 17 % on tuomittu vankeus- tai kuritushuonerangaistukseen ja lähes 9 %:n käyttäytyminen on muutoin ollut epätydyttävää. Koulukotien naispuolisten oppilaiden vastaavat suhdeluvut ovat 59, 6, 15 ja 20 sekä miespuolisten 77, 0.5, 18 ja 4.5. Niistä, jotka ovat joutuneet tuomituiksi jostakin rikoksesta, lähes 18 % tuomittiin jo samana vuonna, kun pääsivät koulukodista.

Av eleverna hade 16.0 % före intagandet i anstalten genomgått folkskolekurs eller motsvarande lärokurs. 22.2 % hade avbrutit sin skolgång och 0.9 % hade inte alls besökt skola. Största delen, 60.9 %, hade regelbundet besökt skola ända tills de intagits i anstalten.

Såsom redan tidigare nämnts var antalet inskrivna elever i skolhemmen vid slutet av år 1959 1 349. 45.3 % av dem var i läroplikts-åldern, 7—15-åringar. I olika skolhemsgrupper varierade elevernas ålder som följer.

Största delen, 51.5 %, av dem som under år 1959 intogs i anstalterna, var i åldern 13—15 år och 22.6 % i åldern 9—12 år. 22.3 % var 16—17-åringar. Av sådana som var ännu äldre, i åldern 18—20 år, intogs 14 eller 3.2 % och av sådana som var mycket unga, endast 8 år, 2 eller 0.4 %.

Skolhemmen har i allmänhet följt med sina elevers uppförande efter det de avförts från skolhemmens böcker. Under årens lopp har antalet elever i ifrågavarande skolhem uppgått till inalles ca 9 500—10 000. Av dessa har uppgifter om 5 126 elevers uppförande i senare skeden erhållits. Enligt dessa uppgifter har ca 72 % uppfört sig i stort sett tillfredsställande efter det att de lämnat skolhemmet. Närmare 2 % har införts i lösdrivar- eller alkoholistregister, 17 % har ådömts fängelse- eller tukthusstraff och i fråga om närmare 9 % har uppförandet i annat avseende varit otillfredsställande. Motsvarande proportionstal för skolhemmens kvinnliga elever är 59, 6, 15 och 20 samt för de manliga 77, 0.5, 18 och 4.5. Av dem, som ådömts straff för något brott, straffades närmare 18 % redan samma år de lämnade skolhemmet.

Aviottomien lasten valvonta

Lastenvalvojan toimesta annetun asetuksen mukaan lastenvalvojat ovat velvollisia antamaan vuosittain sosiaalilautakunnalle kertomuksen toiminnastaan. Näiden kertomusten pohjalla sosiaalihuollon piiritarkastajat ovat kukin alueeltaan laatineet yhteenvetoja. V:sta 1954 lähtien lastenvalvojat ovat lähettäneet kertomuksen toiminnastaan myös sosiaaliselle tutkimustoimistolle, joka niiden nojalla on vuosittain laatinut koko maata koskevan selonteon lastenvalvojien toiminnasta.

Lastenvalvojien luetteloissa oli vv. 1954—1959 kunkin vuoden lopussa seuraava määrä avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet
1954	12 737	25 919	38 656
1955	13 063	25 513	38 576
1956	13 472	24 836	38 308
1957	14 038	24 125	38 163
1958	14 314	23 685	37 999
1959	14 591	23 567	38 158

V:n 1959 aikana oli lastenvalvojien luetteloissa kaikkiaan 42 901 avioliiton ulkopuolella syntyneitä lasta eli 131 vähemmän kuin v. 1958. Vuoden alussa niitä oli 37 999 ja vuoden kuluessa otettiin luetteluihin 4 902 uutta tapausta. Luetteloista poistettiin 4 743, joten v:n 1959 lopussa niissä oli 38 158 lasta. Uudet tapaukset olivat joko vuoden kuluessa syntyneitä tai toisen kunnan lastenvalvojan alueelta muuttaneita lapsia. Virallisen syntyvyystilaston mukaan syntyi koko maassa v. 1959 avioliiton ulkopuolella 3 426 lasta ja 2 151 muutti toisesta kunnasta toiseen. Näistä lapsista yhteensä 4 551 eli 81.6 % otettiin lastenvalvojien luetteloon. Lisäksi otettiin luetteluihin 351 sellaista tapausta, joista lastenvalvojilla ei aikaisemmin ollut tietoa. Luetteloista poistettujen luvusta 45.4 % oli sellaisia tapauksia, joissa lapset olivat siirtyneet toisesta kunnasta toiseen, joten vain 2 592 lasta koko maassa oli lopullisesti poistettu luetteloista ja 2 751 oli ensi kerran otettu luetteluihin. Pääasiallisena syynä luetteloista poistamiseen oli se seikka, että lapsi oli täyttänyt 17 vuotta. Vanhempien avioliittoon meno samoin kuin lapsen ottaminen ottopapseksi oli myös varsin monessa tapauksessa syynä lapsen luetteloista poistamiseen.

Tillsynen över barn födda utom äktenskap

Enligt förordningen angående barnatillsyningsmän är dessa skyldiga att årligen till socialnämnden avge berättelse över sin verksamhet. På grundvalen av dessa berättelser har distriktsinspektörerna för socialvården envar i sitt distrikt uppgjort sammandrag. Fr.o.m. år 1954 har tillsyningsmännen insänt sina berättelser även till byrån för social forskning, som på grund av dessa årligen utarbetat en redogörelse över barnatillsyningsmännens verksamhet i hela landet.

I barnatillsyningsmännens förteckningar var antalet barn utom äktenskap under åren 1954—1959 vid årets slut följande.

Under år 1959 var antalet barn utom äktenskap upptagna i barnatillsyningsmännens förteckningar 42 901 eller 131 lägre än år 1958. Vid årets början var antalet 37 999 och under årets lopp inregistrerades 4 902 nya fall. Ur förteckningarna avfördes under året 4 743 barn, varför antalet i slutet av år 1959 var 38 158. De nya fallen var antingen barn, som blivit födda under årets lopp eller barn som flyttat från annan barnatillsyningsmans område. Enligt den officiella födelsestatistiken föddes i hela landet år 1959 3 426 barn utom äktenskap och 2 151 flyttades från en kommun till en annan. Av dessa barn infördes inalles 4 551 eller 81.6 % i barnatillsyningsmännens register. Dessutom inregistrerades 351 sådana fall, om vilka barnatillsyningsmännen inte tidigare haft vetskap. Av de ur registret avförda var 45.4 % sådana fall, i vilka barnen hade flyttat från en kommun till en annan, varför blott 2 592 barn i hela landet hade slutligt avförts och 2 751 för första gången upptagits i registren. Den huvudsakliga orsaken till avförandet ur registren var, att barnet hade fyllt 17 år. I rätt många fall var även föräldrarnas giftermål liksom även, att barnet tagits till fosterbarn, anledningen till att barnet avförts.

Kaikista v:n 1959 lopussa luetteloissa olevista tapauksista suurin osa, 27 458 eli 72.0 %, oli sellaisia, joissa lasten elatusapu oli tavalla tai toisella selvitetty, joten 10 700 lapsen eli 28.0 %:n elatusapu oli vielä selvittämättä. Edellisenä vuonna oli selvitettyjä tapauksia 71.4 % sekä selvittämättömiä 28.6 %. Selvitettyjä tapauksia oli kaupungeissa ja kauppaloissa vastaavasti 73.1 ja 77.1 %, maalaiskunnissa 70.7 %. Eniten selvittämättömiä tapauksia oli Oulun läänissä, 32.1 %, Mikkelin, Kuopion ja Lapin lääneissä, niitä oli 31.9 ja 30.5 %:n välillä, Uudenmaan läänissä 30.0 %, Vaasan ja Hämeen lääneissä 26.4 ja 26.7 %. Vähimmän selvittämättömiä tapauksia oli Kymen sekä Turun ja Porin lääneissä, edellisessä 25.3 ja jälkimmäisessä 23.5 %.

V:n 1959 lopussa vaihteli avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku lastenvalvojain luetteloissa eri lääneissä seuraavalla tavalla.

Lääni — Län	Luku Antal	Prosentteina — I procent		
		kokonais- määrästä av totalan- talet	lapsillisiä saaneista av dem som fått barn- bidrag	väestöstä av befolk- ningen
Uudenmaan — Nylands	7 238	19.0	3.3	0.9
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	6 230	16.3	3.1	0.9
Ahvenanmaa — Åland	119	0.3	2.1	0.5
Hämeen — Tavastehus	6 436	16.9	3.5	1.1
Kymen — Kymmene	2 386	6.3	2.3	0.7
Mikkelin — S:t Michels	2 249	5.9	2.7	0.9
Kuopion — Kuopio	3 566	9.3	2.0	0.7
Vaasan — Vasa	4 616	12.1	2.2	0.7
Oulun — Uleåborgs	3 203	8.4	2.0	0.8
Lapin — Lapplands	2 115	5.5	2.7	1.1
Koko maa — Hela landet	38 158	100.0	2.7	0.9
Siitä — Därav i				
kaupungeissa — städerna	11 541	30.2	3.2	0.9
kauppaloissa — köpingarna	3 050	8.0	2.7	0.9
maalaiskunnissa — landskommunerna	23 567	61.8	2.5	0.9

V:n 1959 kuluessa järjestettiin elatusvelvollisuus 2 043 tapauksessa, joista 1 476 eli 72.2 % sopimuksella ja 567 eli 27.8 % tuomiolla. Kaupungeissa ja kauppaloissa 73.3 % tapauksista saatiin järjestymään sopimuksella, maalaiskunnissa 71.3 %.

Lastenvalvojien välityksellä perittiin elatusapua aviottomille lapsille koko maassa kaikkiaan 721.1 milj. mk v. 1959. Suurin osa, 95.5 %, saatiin elatusvelvollisilta suoraan määräaikaisina

Av alla de fall, som i slutet av år 1959 var upptagna i förteckningarna, var största delen, 27 458 eller 72.0 %, sådana, i vilka barnens underhållsbidrag var reglerade på ett eller annat sätt, och för 10 700 barn eller 28.0 % var underhållsbidraget ännu oreglerat. Föregående år var antalet reglerade fall 71.4 % och antalet oreglerade 28.6 %. Antalet reglerade fall var i städerna och köpingarna resp. 73.1 och 77.1 %, i landskommunerna 70.7 %. Mest fanns det oreglerade fall i Uleåborgs län, 32.1 %. I S:t Michels, Kuopio och Lapplands län varierade antalet mellan 31.9 och 30.5 %, i Nylands län var det 30.0 % och i Vasa samt Tavastehus län resp. 26.4 och 26.7 %. Den minsta andelen oreglerade fall hade Kymmene samt Åbo och Björneborgs län, det förra 25.3 och det senare 23.5 %.

Vid utgången av år 1959 varierade antalet barn utom äktenskap i barnatillsyningsmännens förteckningar i olika län på följande sätt.

Under år 1959 reglerades underhållsskyldigheten i 2 043 fall, av vilka 1 476 eller 72.2 % genom avtal och 567 eller 27.8 % genom dom. I städerna och köpingarna reglerades 73.3 % av fallen genom avtal, i landskommunerna 71.3 %.

Genom förmedling av barnatillsyningsmännen indrevs i hela landet under år 1959 underhållsbidrag för barn utom äktenskap till ett belopp av 721.1 milj. mk. Största delen, 95.5 %, erhöles

erinä ja 1.9 % kertakaikkisina maksuina, 1.6 % saatiin työlaitoksen kautta ja 1.0 % valtion huoltorahana tai eläkkeenä.

Paitsi näitä perittyjä elatusapuja oli aviottomien lasten varoja kertynyt korko- ym. tuloina 25.8 milj. mk, joten lastenvalvojat v. 1959 saivat aviottomille lapsille kaikkiaan koko maassa 746.9 milj. mk 44.2 %:lle kysymyksessä olevista lapsista.

Elatusapuja maksettiin selontekovuonna lastenvalvojain välityksellä 696.3 milj. mk. Tästä suoritettiin äideille 15 352 lapsesta 570.1 milj. mk, muille lasten huoltajille 1 966 lapsesta 71.5 milj. mk ja sosiaalilautakunnille niiden huostassa olevista 1 836 lapsesta 54.7 milj. mk.

Lastenvalvojien hallussa oli v:n 1959 lopussa kaikkiaan 530.1 milj. mk aviottomien lasten varoja, joista suurin osa, 92.1 % eli 488.0 milj. mk, oli pankkitileillä.

terminsvis och 1.9 % betalades i ett för allt av de underhållsskyldiga, 1.6 % erlades genom arbetsinrättning och 1.0 % i form av vårdpenning eller pension av staten.

Utom dessa indrivna underhållsbidrag hade i form av ränte- m.fl. inkomster för barn utom äktenskap inlutit 25.8 milj. mk, varför barnatillsyningsmännen år 1959 erhöi för barn utom äktenskap inalles i hela landet 746.9 milj. mk för 44.2 % av ifrågavarande barn.

Under redogörelseåret utbetalades genom barnatillsyningsmännens förmedling i underhållsbidrag 696.3 milj. mk. Till mödrar erlades härav 570.1 milj. mk för 15 352 barn, till andra vårdare av barnen 71.5 milj. mk för 1 966 barn och till socialnämnderna för 1 836 av dem omhändertagna barn 54.7 milj. mk.

Barnatillsyningsmännen omhändertog i slutet av år 1959 inalles 530.1 milj. mk medel för barn utom äktenskap, största delen, 92.1 % eller 488.0 milj. mk, på bankräkning.

IV. Kunnalliset kodinhoitajat

Kunnallisia kodinhoitajia koskeva laki tuli voimaan v:n 1951 alusta. Sen mukaan kodinhoitajan tehtävänä on huolehtia perheenemännän säännölliseen kodinhoitoon kuuluvista tehtävistä tai avustaa häntä niiden suorittamisessa, kun emäntä tai emännyyttä hoitava henkilö syystä tai toisesta on tilapäisesti kykenemätön tai estynyt niitä hoitamasta. Kodinhoitoapu on tarkoitettu vain tilapäisavuksi ja annetaan sitä lähinnä vähävaraisille lapsirikkaille ja muille niihin verrattaville kodeille samoin kuin myös yksinäisille vanhuksille.

Jo lain ensimmäisenä voimassaolovuotena 256 kuntaa oli perustanut kodinhoitajanvirkoja. Vuosi vuodelta näiden virkojen luku, joka v. 1951 oli 478, on kasvanut niin, että v. 1959 kunnallisia kodinhoitajia oli jo 432 kunnassa yhteensä 1 117. Kehitys on vuosittain v:sta 1951 lähtien ollut seuraava.

Vuosi — År	Kuntien luku — Antal kommuner			Kodinhoitajien luku — Antal hemvårdarinnor		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa
1951	59	197	256	189	289	478
1952	61	247	308	222	378	600
1953	62	293	355	229	460	689
1954	63	311	374	276	517	793
1955	63	330	393	304	588	892
1956	63	338	401	320	634	954
1957	65	353	418	351	665	1 016
1958	65	364	429	356	728	1 084
1959	65	367	432	360	757	1 117

Kaupunki- ja kauppalakunnista oli v. 1959 ilman kodinhoitajaa vain yksi Pohjanmaan pikku-kaupunki, jossa asukasluku oli hieman yli 1 000. Maalaiskuntien joukossa oli ilman kodinhoitajaa vielä 114 kuntaa, joista 79:ssä asukasluku ei noussut 3 000:een. Mikkelin, Kuopion ja Lapin lääneissä oli kussakin vain yksi kunta ilman

IV. De kommunala hemvårdarinnorna

Lagen om kommunala hemvårdarinnor trädde i kraft vid ingången av år 1951. Enligt denna lag (består hemvårdarinnans uppgift i att dra försorg om husmoderns till hemmets löpande skötsel hörande sysslor eller bistå henne i dessas utförande, när husmodern eller den person som står för husmoderns arbete av en eller annan orsak är förhindrad att sköta dem. Hjälp med hemmets skötsel är avsedd endast som en tillfällighetshjälp och ges främst åt mindre bemedlade barnrika och med dem jämförbara hemliksom även åt ensamstående äldre.

Redan under det första året lagen var i kraft hade 256 kommuner inrättat hemvårdarinnobefattningar. Antalet, vilket år 1951 var 478, har år för år vuxit, så att kommunala hemvårdarinnor år 1959 fanns i hela 432 kommuner till ett antal av 1 117. Utvecklingen har årligen fr.o.m. år 1951 varit som följer.

Av städer och köpingar var år 1959 en österbottnisk stad med något över 1 000 invånare utan hemvårdarinna. Bland landskommunerna var ännu 114 utan hemvårdarinna, därav 79 kommuner med mindre än 3 000 invånare. I S:t Michels, Kuopio och Lapplands län var endast en kommun utan hemvårdarinna. I Åbo och

kodinhoitajaa. Turun ja Porin läänissä oli sellaisia kuntia 38 ja Vaasan läänissä 42, m.m. kaksi kuntaa, joissa on yli 11 000 asukasta.

Useimmissa maalaiskunnissa oli vain yksi tai suuremmissa 2—3 kodinhoitajaa. Seuraava yhdistelmä osoittaa tarkemmin kodinhoitajien lukumäärää eri kunnissa.

Kodinhoitajia Hemvårdarinnor	Kaupungeja, kauppaloita Städer, köpingar	Maalaiskuntia Landskom- muner	Yhteensä Summa
1	11	169	180
2	21	108	129
3	5	51	56
4	6	18	24
5—6	9	12	21
7—8	3	4	7
9—10	3	2	5
11—	7	3	10

Kaupungeista Helsingissä oli 95, Tampereella 18, Lahdessa 15, Porissa ja Vaasassa 11 sekä Turussa ja Oulussa 10 kodinhoitajaa. Maalaiskunnista taas Espoossa oli 15, Helsingin mlk:ssa 12 ja Rovaniemen mlk:ssa 11 kodinhoitajaa. Kodinhoitajien lukumäärä eri läänien kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa selviää liitetaulusta n:o 1.

Kodinhoitoapua annettiin selontekovuonna suurin pirtein samassa laajuudessa kuin edellisenä vuonna; yksinäisten vanhusten auttamiseen kiinnitettiin ehkä enemmän huomiota kuin ennen, etenkin suurissa kaupungeissa. V. 1959 sai kaikkiaan 30 534 perhettä kodinhoitoapua. Kun kodinhoitajat vuoden kuluessa kävivät useamman kerran samassa perheessä, nousi kodinhoitotapausten luku 76 999:ään. Edellisenä vuonna ilmoitettiin perheitä olleen 29 071 ja tapauksia 60 599, mutta silloin tiedot puuttuivat neljästä kunnasta, joissa oli 8 kodinhoitajaa. Lisäksi kodinhoitoapua saaneiden yksinäisten vanhusten lukumäärä oli v. 1958 joissakin kunnissa jäänyt ilmoittamatta, joten sekä perheiden että tapausten luku todellisuudessa oli mainittuna vuonna suurempi. Yksinäisiä vanhuksia koskevat luvut eivät vielä selontekovuonna ole ehdottoman täydellisiä, sillä kodinhoitajat joutuvat usein käymään vanhusten luona muiden töittensä lomassa pitämättä siitä tarkkaa kirjanpitoa. Seuraavassa kodinhoitoapua saaneiden perheiden ja kodinhoitotapausten lukua osoittavassa taulukossa on selvyiden vuoksi yksinäisiä vanhuksia koskevat tiedot esitetty erikseen.

Björneborgs län var antalet sådana kommuner 38 och i Vasa län 42 bl.a. två kommuner med över 11 000 invånare.

I de flesta landskommuner fanns bara en hemvårdarinna men i de större 2—3. Hemvårdarinnornas antal i olika kommuner framgår noggrannare av följande sammanställning.

Bland städerna fanns i Helsingfors 95, i Tammerfors 18, i Lahti 15, i Björneborg och Vasa 11 samt i Åbo och Uleåborg 10 hemvårdarinnor. Av landskommunerna åter hade Esbo 15 hemvårdarinnor, Helsinge 12 och Rovaniemi lk. 11. Antalet hemvårdarinnor i de olika länens städer och köpingar samt landskommuner framgår av tabellbilaga 1.

Hemvårdshjälp har under redogörelseåret lämnats i stort sett i samma utsträckning som föregående år; det har kanske fästs större uppmärksamhet än tidigare vid hjälp till ensamboende åldringar, i synnerhet i stora städer. År 1959 erhöll inalles 30 534 familjer hemvårdshjälp. Då hemvårdarinnorna under årets lopp flere gånger besökt samma familj, steg antalet hemvårdsfall till 76 999. Föregående år anmäldes 29 071 familjer och 60 599 fall, men då saknades uppgifter från fyra kommuner, i vilka fanns 8 hemvårdarinnor. Dessutom hade år 1958 antalet ensamboende åldringar, som erhållit hemvårdshjälp, i några kommuner inte uppgivits, varför såväl antalet familjer som antalet fall i själva verket under nämnda år var större. Siffrorna som avser ensamboende åldringar är inte ens under redogörelseåret absolut fullständiga, ty hemvårdarinnorna kommer ofta att besöka åldringarna mellan andra arbeten utan att noggrant föra bok däröver. I följande tabell över antalet familjer, som erhållit hemvårdshjälp, och antalet hemvårdsfall, har uppgifter angående ensamboende åldringar för tydlighetens skull redovisats skilt för sig.

Lääni—Län	Kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp				Kodinhoitotapausten luku Antal hem värdsfall			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensam- boendeåldr.	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensam- boendeåldr.
Uudenmaan —								
Nylands	2 953	1 993	4 946	584	20 404	5 267	25 671	14 348
Turun ja Porin—Åbo och Björneborgs ..	1 146	2 554	3 700	384	3 832	6 787	10 619	1 436
Ahvenanmaa—Åland	46	92	138	6	69	169	238	19
Hämeen —								
Tavastehus	1 492	2 551	4 043	208	4 077	5 902	9 979	673
Kymen — Kymmene	982	1 100	2 082	191	2 953	2 279	5 232	799
Mikkelin — S:t								
Michels	412	1 521	1 933	78	859	2 831	3 690	186
Kuopion — Kuopio .	1 325	3 460	4 785	111	1 711	5 181	6 892	209
Vaasan — Vasa	1 361	2 240	3 601	217	2 571	4 062	6 633	470
Oulun — Uleåborgs .	384	3 060	3 444	44	655	4 523	5 178	100
Lapin — Lapplands .	637	1 225	1 862	10	1 149	1 718	2 867	16
Koko maa — Hela landet	10 738	19 796	30 534	1 833	38 280	38 719	76 999	18 246

Jos kodinhoitotapausten luku yksinäisiä vanhuksia lukuunottamatta jaetaan kodinhoitajien luvulla, saadaan keskimäärin koko maassa 53 tapausta kodinhoitajaa kohti, kaupunki- ja kauppalakunnissa erikseen 66 ja maalaiskunnissa 48. Keskimääriä arvosteltaessa on otettava huomioon, että osa kodinhoitajista on voinut olla toimessa vain osan vuotta. Lisäksi näihin keskimääriin on vaikuttanut se, miten pitkän ajan kodinhoitajat ovat joutuneet kussakin perheessä viipymään. Toisissa tapauksissa kodinhoitajaa on tarvittu vain päiväksi tai pariiksi, toisissa pariiksi viikoksi. Maan eteläisissä lääneissä kodinhoitotapauksia tuli noin 60—75 kodinhoitajaa kohti, itä- ja pohjoisosissa keskimäärä vaihteli 35—50:n välillä.

V. 1959 kaikki kunnat ovat antaneet tietoja perheiden suuruudesta. Seuraavassa yhdistelmässä yksinäiset vanhuksat ja muut yksinäiset henkilöt on edellisistä vuosista poiketen erotettu erikseen. 144 kuntaa, joista 128 maalaiskuntaa, on ilmoittanut, ettei niissä ole kodinhoitoapua annettu yksinäisille vanhuksille.

Kodinhoitajien työtä valaisevat edelleen tiedot siitä, montako yötä he ovat joutuneet olemaan niissä perheissä, joille he ovat kodinhoitoapua antaneet. Nämä tiedot käsittävät 428 kuntaa; vain 4 kunnasta ne puuttuvat. 21 kaupunki- ja kauppalakuntaa sekä 34 maalaiskuntaa eli 12.9 % tietoja antaneista kunnista ilmoitti, etteivät kodinhoitajat niissä ole joutuneet lainkaan viet-

Om antalet hemvårdsfall, de ensamboende åldringarna undantagna, divideras med antalet hemvårdarinnor, erhålles för hela landet i medeltal 53 fall per hemvårdarinna, i städerna och köpingarna skilt för sig 66 och i landskommunerna 48. Vid bedömandet av dessa medelvärden bör beaktas, att några hemvårdarinnor kunnat vara i tjänst endast en del av året. Dessutom har dessa medelvärden påverkats därav, hur lång tid hemvårdarinnorna måst tillbringa i de olika hemmen. I en del fall har deras hjälp behövts bara för en eller ett par dagar, i andra för ett par veckor. I landets sydliga län var antalet hemvårdsfall 60—75 per hemvårdarinna, medan medeltalet växlade mellan 35 och 50 i de östra och norra delarna.

År 1959 har alla kommuner lämnat uppgifter om familjernas storlek. I följande sammanställning har ensamboende åldringar och övriga ensamstående, med avvikelse från föregående år, redovisats var för sig. 144 kommuner, därav 128 landskommuner, har uppgivit, att i dem inte lämnats ensamboende åldringar någon hemvårdshjälp.

Hemvårdarinnornas arbete belyses vidare av uppgifter därom, huru ofta de måst övernatta hos de familjer, åt vilka de givit hemhjälp. Dessa uppgifter föreligger för 428 kommuner; endast för 4 kommuner saknas de. 21 städer och köpingar samt 34 landskommuner eller 12.9 % av uppgiftslämnarna meddelade, att hemvårdarinnorna i dem ej behövt tillbringa en enda natt hos famil-

Perheenjäsenten luku Famijmedlemmarnas antal	Kodinhoitoapua saaneita perheitä — Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp		Kodinhoitotapauksia Antal hemvårdsfall	
	Luku — Antal	%	Luku — Antal	%
Yksinäisiä vanhuksia — Ensamboende åldringar	1 833	6.0	18 246	23.7
Muita yksinäisiä — Övriga ensamboende	348	1.1	1 281	1.7
2—henkilöä — personer	1 447	4.7	5 180	6.7
3 » — »	1 751	5.7	2 938	3.8
4 » — »	3 693	12.1	5 867	7.6
5 » — »	4 737	15.5	7 914	10.3
6 » — »	4 987	16.3	9 610	12.5
7 » — »	4 213	13.8	8 813	11.4
8 » — »	3 174	10.4	7 124	9.2
9 » — »	2 063	6.8	4 742	6.2
10 » — »	1 151	3.8	2 627	3.4
11 » — »	654	2.2	1 595	2.1
12— » — »	483	1.6	1 062	1.4
Yhteensä — Inalles	30 534	100.0	76 999	100.0

tämään öitä perheiden luona. Niissä kunnissa, joissa kodinhoitajat työmatkoillaan joutuivat olemaan perheissä yötä, tuli kodinhoitajaa kohden kaupunki- ja kauppalakunnissa keskimäärin 2—3 yötä vuodessa, maalaiskunnissa kokonaista 66 yötä. Näiden perheissä vietettyjen öiden luku vaihteli huomattavasti eri läänien maalaiskunnissa. Niinpä esim. Uudenmaan läänissä tuli vain 25 yötä kodinhoitajaa kohti, Mikkelin läänissä 84 ja Kuopion läänissä 91.

Kodinhoitoapu on vähävaraisille maksuton. Muilta voidaan periä sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukainen, kunnallisvaltuuston päättämä kohtuullinen korvaus. 70 kuntaa on ilmoittanut, ettei korvauksia ole lainkaan peritty. Niissä 362 kunnassa, joissa korvauksia on saatu, on 8 008 tapauksessa 70 718:sta eli 11.3 %:ssa peritty korvaus; kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava prosenttiluku on 9.9 ja maalaiskunnissa 12.9.

Kunnallisista kodinhoitajista aiheutuneet menot niissä 432 kunnassa, joissa v:n 1959 aikana on ollut kodinhoitajia, nousivat 460.5 milj. mk:aan, kaupunki- ja kauppalakunnissa 174.6 milj. ja maalaiskunnissa 285.9 milj. mk:aan. Kun valtion avustukset ja kodinhoitajista saadut korvaukset tekivät koko maassa 257.4 milj. mk, jäi kuntien maksettavaksi 203.1 milj. mk. Vastaavat osuudet kaupunki- ja kauppalakunnissa olivat 86.0 ja 88.6 milj. sekä maalaiskunnissa 171.4 ja 114.5 milj. mk.

jerna. I de kommuner, där hemvårdarinnorna på sina tjänsteresor måste övernatta hos familjerna, var antalet nätter per hemvårdarinna och år i medeltal 2—3 i städerna och köpingarna och hela 66 i landskommunerna. Antalet av dessa nätter hos familjerna växlade betydligt i de olika länens landskommuner. Sälunda kom i Nylands län på varje hemvårdarinna endast 25 nätter, i S:t Michels län 84 och i Kuopio län 91 nätter.

Hemvårdshjälpens är avgiftsfri för mindrebe- medlade familjer. Av andra kan uppberas en av kommunens fullmäktige fastställd skälig ersättning enligt grunder, som stadfästs av socialministeriet. 70 kommuner har meddelat, att inga ersättningar uppburits. I de 362 kommuner, där ersättningar erhållits, har i 8 008 fall av 70 718 eller i 11.3 % uppburits ersättning; i städerna och köpingarna utgör motsvarande procenttal 9.9 och i landskommunerna 12.9.

Utgifterna för kommunala hemvårdarinnor i de 432 kommuner, som hade hemvårdarinnor under år 1959, steg till 460.5 milj. mk, i städerna och köpingarna till 174.6 milj. mk och i landskommunerna till 285.9 milj. mk. Då statsunderstöden och ersättningarna för hemvårdarinnornas arbete i hela landet utgjorde 257.4 milj. mk, var kommunernas andel i utgifterna 203.1 milj. mk. Motsvarande tal för städerna och köpingarna var 86.0 och 88.6 milj. och i landskommunerna 171.4 och 114.5 milj. mk.

V. Vajaamielislaitokset

Maan 10 vajaamielislaitoksesta 3 on valtion omistamia: Perttulan keskuslaitos sekä Kuhankosken opetuskoti ja Alavuden työ koti. Helsingin kaupunki omistaa Nukarin lastenkodin. Seinäjoella toimii kuntainliiton vajaamielislaitos ja muut 5 ovat yksityisten yhtymien: Rinnekoti Helsingissä, Vaalijala Pieksämäellä, Hoivakoti Porissa, Toivolan poikakoti Muhoksessa ja Barnens by Porvoon mlk:ssa. V. 1959 oli hoitopaikkojen luku valtion vajaamielislaitoksissa 286, Nukarin lastenkodissa 30, Seinäjoella 180 ja yksityisten yhtymien omistamissa laitoksissa 1 314. Kaikkiaan oli hoitopaikkoja 1 810.

Huollettavien vaihtuminen laitoksissa v:n 1959 aikana selviää seuraavasta taulukosta.

V. Anstalterna för psykiskt efterblivna

Av landets 10 anstalter för psykiskt efterblivna äger staten 3: Perttula centralanstalt samt Kuhankoski lärohem och Alavus arbetshem. Nukari barnhem tillhör Helsingfors stad. Anstalten för psykiskt efterblivna i Seinäjoki tillhör en kommunsammanslutning och de övriga fem äges av privata sammanslutningar: Rinnehemmet i Helsingfors, Vaalijala i Pieksämäki, Hoivakoti i Björneborg, Toivola goss hem i Muhos samt Barnens by i Borgå lk. År 1959 var antalet vårdplatser i statens anstalter för psykiskt efterblivna 286, i Nukari barnhem 30, i Seinäjoki 180 och i de privata sammanslutningarnas anstalter 1 314. Antalet vårdplatser steg inalles till 1 810.

Huru antalet vårdtagare växlat under år 1959 i de olika anstalterna, framgår av följande tabell.

Huollettavien vaihtuminen v:n 1959 aikana — Vårdtagarnas omsättning under år 1959

Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	Vuoden alussa Vid början av året	Uusia Nya	Poistettu Utskrivna	Vuoden lopussa — Vid slutet av året		
				miespuolisia mankön	naispuolisia kvinnkön	yhteensä summa
Perttula	181	24	19	149	37	186
Kuhankoski	66	15	14	—	67	67
Alavus	47	15	16	—	46	46
Nukari	31	2	1	24	8	32
Seinäjoki	179	14	13	98	82	180
Rinnekoti	325	33	24	180	154	334
Vaalijala	555	28	29	315	239	554
Hoivakoti	258	96	28	192	134	326
Toivola	70	5	8	67	—	67
Barnens by	29	11	—	30	10	40
Yhteensä — Summa	1 741	243	152	1 055	777	1 832

Valtion vajaamielislaitoksissa oli v:n 1959 aikana kaikkiaan 348 huollettavaa, joista 324 itse laitoksessa ja 24 laitoksen valvonnan alaisessa perhehoidossa. Muissa laitoksissa oli kaikkiaan 1 636, joista 9 perhehoidossa. Vuoden lopussa oli perhehoidossa yhteensä 30. Vuoden aikana huolletuista 57.4 % oli miespuolisia ja 42.6 % naispuolisia.

I statens anstalter för psykiskt efterblivna var antalet vårdtagare under år 1959 inalles 348, varav 324 var i själva anstalterna och 24 i familjevård under uppsyn av anstalten. I de övriga anstalterna var antalet inalles 1 636, varav 9 i familjevård. I slutet av året var antalet vårdtagare i familjevård 30. Av de under året vårdade var 57.4 % mankön och 42.6 % kvinnkön.

Vuoden aikana 243 huoltoon otetusta 236 sijoitettiin laitoksiin ja 7 perhehoitoon. Näistä 54.7 % oli kotoisin maaseudulta ja 45.3 % asutuskeskuksista. 185 eli 76.1 % tuli kotoaan suoraan laitokseen, 10 eli 4.1 % sijoituskodeista, 21 eli 8.7 % lastenkodeista ja 27 eli 11.1 % oli aikaisemmin hoidettu jossain muussa laitoksessa. Syntyperältään näistä uusista huollettavista 9.9 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton ja 90.1 % oli aviosyntyisiä.

Valtion vajaamielislaitoksiin vuoden kuluessa otetuista kaikki olivat jo täyttäneet 7 vuotta, jota vastoin muihin laitoksiin otetuista 34.9 % oli mainittua vuotta nuorempia. Seuraavasta yhdistelmästä selviää tarkemmin huollettavien ikä laitokseen otettaessa.

Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	Ikä laitokseen otettaessa, vuotta — Ålder vid intagandet i anstalten, år						Yhteensä Summa
	—2	2—6	7—12	13—15	16—20	21—	
Valtion — Statens	—	—	22	11	19	2	54
Muut — Övriga	13	53	81	31	8	3	189
Yhteensä — Summa	13	53	103	42	27	5	243

Mainituista 243 huollettavasta 125 eli 51.4 % oli tylsämielisiä, 61 eli 25.1 % vähämielisiä ja 56 eli 23.0 % heikkomielisiä. Lisäksi oli vielä 1 heikkolahjainen.

V:n 1959 aikana poistettiin kaikkiaan 152 huollettavaa eli 7.7 % vuoden aikana olleista. Näistä 42 eli 27.6 % kuoli. Kotiin lähetettiin 59 eli 38.8 %. Kunnalliskoteihin sijoitettiin 14 ja lastenkoteihin 1, yhteensä 9.9 %. Mielisairaaloihin, toiseen vajaamielislaitokseen tai muuhun laitokseen lähetettiin 25 eli 16.5 %, 2 sai työpaikan ja 9 sijoitettiin avohuoltoon.

Missä määrin näiden laitoksista poistuneiden tila oli parempi tai entisellään, selviää seuraavasta.

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Huollettavat poistettiin — Vårdtagarna utskrevs som			Yhteensä summa
	parempina bättre	paranematta icke botade	kuolleet döda	
Valtion — Statens	25	24	—	49
Muut — Övriga	8	53	42	103
Yhteensä — Summa	33	77	42	152

Valtion vajaamielislaitoksista vuoden aikana poistetuista 8 eli 16.3 % oli iältään 15 vuotta tai sitä nuorempia, 32 eli 65.3 % oli 16—20-vuotiaita ja 9 eli 18.4 % oli jo täyttänyt 21 vuotta. Muista vajaamielislaitoksista poistetuista kokonaista 21.4

Under året intogs inalles 243 vårdtagare, av vilka 236 i själva anstalterna och 7 i familjevård. Av dessa var 54.7 % hemma från landsorten och 45.3 % från tätorter. 185 eller 76.1 % kom till anstalten rakt från sitt hem, 10 eller 4.1 % från privata fosterhem, 21 eller 8.7 % från barnhem och 27 eller 11.1 % hade tidigare vårdats i någon annan anstalt. Av dessa nya vårdtagare var 9.9 % födda utom äktenskapet och 90.1 % inom äktenskapet.

Av dem som under året intogs i statens anstalter för psykiskt efterblivna, hade samtliga redan fyllt 7 år, varemot 34.9 % av de i de övriga anstalterna intagna var yngre än 7 år. I det följande framgår närmare, i vilken ålder vårdtagarna intogs i anstalten.

Av de nyssnämnda 243 vårdtagarna var 125 eller 51.4 % idioter, 61 eller 25.1 % imbecilla och 56 eller 23.0 % debila. Därutöver kom ännu en klint begåvad.

Under år 1959 utskrevs inalles 152 vårdtagare eller 7.7 % av de under året vårdade. Av dessa dog 42 eller 27.6 %. 59 eller 38.8 % skickades till sina hem. 14 placerades i kommunalhem och 1 i barnhem, inalles 9.9 %. 25 eller 16.5 % överflyttades till sinnessjukhus, till annan anstalt för psykiskt efterblivna eller någon annan anstalt. 2 vårdtagare hade fått en arbetsplats och 9 placerades i öppen vård.

I följande sammanställning klargörs, i vilken mån de utskrivna vårdtagarnas hälsotillstånd var bättre eller oförändrat.

Av de vårdtagare, som utskrevs från statens anstalter, var 8 eller 16.3 % 15 år eller yngre. 32 eller 65.3 % var i åldern 16—20 år och 9 eller 18.4 % hade redan fyllt 21 år. Bland dem, som utskrevs från de övriga anstalterna, var 21.4 %

% eli 22 oli 7 vuotta nuorempia; 7—15-vuotiaita oli 50.5 % eli 52, 16—20-vuotiaita 18.4 % eli 19 ja 10 eli 9.7 % oli jo täyttänyt 21 vuotta.

Vuoden lopussa oli laitoksissa yhteensä 1 832 huollettavaa, joista 1 055, 57.6 %, oli miespuolisia ja 777, 42.4 %, naispuolisia. Näiden vajaanmielisyyden aste oli seuraava.

Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	Tylsämielisiä Idioter	Vähämielisiä Imbecilla	Heikkomielisiä Debila	Yhteensä Summa
Valtion — Statens	33	123	143	299
Muut — Övriga	1 016	376	141	1 533
Yhteensä — Summa	1 049	499	284	1 832
	% 57.3	27.2	15.5	100.0

Vajaamielisyyden aste oli eri laitoksissa toisistaan huomattavasti poikkeava. Valtion laitoksissa 11.0 % oli tylsämielisiä, 41.2 % vähämielisiä ja 47.8 % heikkomielisiä. Toivolan poikakodissa vastaavat suhdeluvut olivat 10.5, 52.2 ja 37.3. Muissa laitoksissa oli vuoden lopussa olevista hoidettavista 68.8 % tylsämielisiä, 23.3 % vähämielisiä ja 7.9 % heikkomielisiä.

Miespuolisten ja naispuolisten vajaamielisyyden aste oli suurin piirtein samanlainen; miespuolisten suhdeluvut olivat 55.5, 27.8 ja 16.7 sekä naispuolisten vastaavasti 59.6, 26.5 ja 13.9.

Jotta saataisiin yleiskuva siitä, minkä ikäisiä vajaamielislaitoksissa huollettavat ovat, on seuraavassa taulukossa vielä esitetty vuoden lopussa laitoksissa olleiden ikäryhmitys.

Vuoden lopussa laitoksissa huollettujen ikä — Äldern för vårdtagarna i slutet på året.

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Ikä, vuotta — Älder, år						Yhteensä Summa
	Alle — Under 7	7—12	13—15	16—20	21—30	31—	
Valtion — Statens	—	40	94	109	47	9	299
Muut — Övriga	130	549	283	296	206	69	1 533
Yhteensä — Summa	130	589	377	405	253	78	1 832
				%			
Valtion — Statens	—	13.4	31.4	36.5	15.7	3.0	100.0
Muut — Övriga	8.5	35.8	18.5	19.3	13.4	4.5	100.0
Yhteensä — Summa	7.1	32.1	20.6	22.1	13.8	4.3	100.0

Perttulassa oli yksi huollettava täyttänyt jo 50 vuotta ja samoin Vaalijalassa, jossa sitä paitsi oli kolme 41—50-vuotiasta. 7 vuotta nuoremista oli 8 sellaista, jotka eivät vielä olleet täyttäneet kahta vuotta ja muut olivat 2—6-vuotiaita.

eller 22 vårdtagare under 7 år; 50.5 % eller 52 var i åldern 7—15 år, 18.4 % eller 19 var mellan 16 och 20 år och endast 10 eller 9.7 % hade redan fyllt 21 år.

Vid årets utgång var antalet vårdtagare i anstalterna inalles 1 832, varav 1 055, 57.6 %, mankön och 777, 42.4 %, kvinnkön. Graden av efterblivenheten var följande.

Graden av efterblivenheten varierade avsevärt i de olika anstalterna. I statens anstalter var 11.0 % sinnesslöa, 41.2 % imbecilla och 47.8 % debila. I Toivola gossheim var motsvarande relationstal 10.5, 52.2 och 37.3. Av de i de övriga anstalterna vid slutet av året vårdade var 68.8 % sinnesslöa, 23.3 % imbecilla och 7.9 % debila.

Graden av efterblivenheten hos man- och kvinnkön var i stort sett likadan; relationstalen för mankön var 55.5, 27.8 och 16.7 samt för kvinnkön resp. 59.6, 26.5 och 13.9.

För att få en överblick av åldersgrupperingen bland vårdtagarna i anstalterna för psykiskt efterblivna har i följande tabell uppgivits åldern för vårdtagarna i slutet på året.

I Perttula hade en vårdtagare redan fyllt 50 år och likaså en i Vaalijala, där det dessutom fanns tre i åldern 41—50. Av dem, som var yngre än 7 år, hade 8 inte ännu fyllt 2 år och de övriga var i åldern mellan 2 och 6 år.

VI. Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuolto

Huollon alaisten henkilöiden luku. Irtolais- ja alkoholistilakien 1 luvun 1 §:n edellyttämiä huoltoon joutuneita henkilöitä oli v. 1959: irtolaisia 23 kaupungissa, 17 kauppalassa ja 58 maalaiskunnassa yhteensä 1 392 sekä alkoholisteja 34 kaupungissa, 31 kauppalassa ja 279 maalaiskunnassa yhteensä 7 907. Raittiushuoltoa koskevan lain nojalla huollettiin kaikkiaan 3 218 henkilöä 29 kaupungissa, 28 kauppalassa ja 212 maalaiskunnassa. Erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa edellämainittuja huollettuja henkilöitä oli seuraavasti.

	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Irtolaisia — Lösdrivare	1 217	87.4	70	5.0	105	7.6	1 392	100.0
Alkoholisteja — Alkoholister	5 087	64.3	771	9.8	2 049	25.9	7 907	100.0
Raittiushuollon alaisia — Personer underkastade nykterhetsvård	1 890	58.7	361	11.2	967	30.1	3 218	100.0
Yhteensä — Summa	8 194	65.5	1 202	9.6	3 121	24.9	12 517	100.0

Edelliseen vuoteen verrattuna huollon alaisten henkilöiden luku on hieman alentunut, 418 henkilöä eli 3.2 %, irtolaisten luku 1.1 % ja alkoholistien 7.0 %. Verrattuna v:n 1959 alussa henkikirjoitettuun väkilukuun oli irtolaishuollon alaisia henkilöitä koko maassa 0.32 ‰, alkoholistihuollon alaisia 1.79 sekä raittiushuollon alaisia henkilöitä 0.73 ‰. Eri läänien kesken he jakaantuivat seuraavalla sivulla olevan taulukon mukaan.

Huolletuista irtolaisista 77.5 % oli Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä. Yksistään Helsingissä oli 700 eli 50.3 % koko maan irtolaisluvusta, Tampereella 94, Turussa 92 ja Kotkassa 78, joten näissä neljässä kaupungissa oli jo 69.3 % kaikista. — Alkoholisti- samoin kuin raittiushuolto

VI. Lösdrivar-, alkoholisti- och nykterhetsvård

Antalet personer, som underkastats vård. De enligt lösdrivar- och alkoholistlagarnas 1 kap. 1 § omhändertagna personernas antal utgjorde under år 1959: lösdrivarnas 1 392 i 23 städer, 17 köpingar och 58 landskommuner samt alkoholisternas 7 907 i 34 städer, 31 köpingar och 279 landskommuner. Enligt lagen om nykterhetsvård vårdades inalles 3 218 personer i 29 städer, 28 köpingar och 212 landskommuner. Särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna var antalet ifrågavarande vårdade personer följande.

I jämförelse med föregående år har antalet personer, som underkastats vård, något nedgått, med 418 personer eller 3.2 %, antalet lösdrivare med 1.1 och alkoholister med 7.0 %. I jämförelse med den i början av år 1959 mantalsskrivna folkmängden utgjorde de personer, som underkastats lösdrivarvård, i hela landet 0.32 ‰, de som underkastats alkoholistvård 1.79 samt nykterhetsvård underkastade personer 0.73 ‰ av befolkningen. Mellan de olika länen fördelade sig dessa enligt tabellen på följande sida.

Av de omhändertagna lösdrivarna kom 77.5 % på Nylands, Tavastehus och Kymmene län. Enbart i Helsingfors fanns 700 eller 50.3 % av hela landets lösdrivare, i Tammerfors 94, i Åbo 92 och i Kotka 78, alltså i dessa fyra städer redan 69.3 % av alla. — Största antalet alkoholister såväl som

huollon alaisia henkilöitä oli eniten Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä, edellisiä yhteensä 4 988 eli 63.1 % koko maan alkoholisteista ja jälkimmäisiä 1 973 eli 61.3 % kaikista raittiushuollon alaisista henkilöistä. Yksistään Helsingissä oli alkoholisteja 2 682 eli 33.9 % kaikista, Turussa 499, Oulussa 230, Tampereella 206, Porissa 156 ja Kemissä 152. Raittiushuollon alaisia oli Helsingissä 808, Turussa 226 ja Tampereella 224.

Naispuolisia irtolaisia oli 903 eli 64.9 % ja miespuolisia 489 eli 35.1 %. Alkoholistien joukossa oli naisia vain 5.4 % eli 425, mutta miehiä 94.6 % eli 7 482. Raittiushuollossa oli varsinkin vähän naispuolisia, vain 52 eli 1.6 % ja miespuolisia 3 166 eli 98.4 %. — Suurin osa näistä huollon alaisista henkilöistä oli kaupungeissa, irtolaisnaisista 88.5 %, alkoholistinaisista 81.6 % ja raittiushuollon alaisista naisista 80.8 %, miesten vastaavien lukujen ollessa 85.5, 63.4 ja 58.4 %.

personer under nykterhetsvård fanns i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län, de förstnämnda till ett antal av 4 988 eller 63.1 % av landets alkoholister och de sistnämnda till ett antal av 1 973 eller 61.3 % av alla. Enbart i Helsingfors fanns 2 682 alkoholister eller 33.9 % av alla, i Åbo 499, i Uleåborg 230, i Tammerfors 206, i Björneborg 156 och i Kemi 152. Nykterhetsvård underkastade fanns i Helsingfors 808, i Åbo 226 och i Tammerfors 224 personer.

De kvinnliga lösdrivarna utgjorde 903 eller 64.9 % och de manliga 489 eller 35.1 %. Bland alkoholister fanns det kvinnor endast 5.4 % eller 425, medan antalet män utgjorde 94.6 % eller 7 482. Antalet kvinnor under nykterhetsvård var ganska ringa, endast 1.6 % eller 52 och män 3 166 eller 98.4 %. — Största delen av dessa vårdade personer koncentrerade sig till städerna, av lösdrivarkvinnorna 88.5 %, av alkoholistkvinnorna 81.6 % och av kvinnorna under nykterhetsvård 80.8 %, då motsvarande tal för männen var 85.5, 63.4 och 58.4 %.

Irtolaisten, alkoholistien ja raittiushuollon alaisten henkilöiden luku — Antal lösdrivare, alkoholister och personer under nykterhetsvård

Lääni — Län	Irtolaisia — Lösdrivare			Alkoholisteja — Alkoholister			Raittiushuollon alaisia Personer under nykterhetsvård		
	Kaupungit kauppalat Städer köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit kauppalat Städer köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit kauppalat Städer köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa
Uudenmaan — Nylands	705	31	736	2 880	330	3 210	871	74	945
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs . . .	123	12	135	758	155	913	338	115	453
Ahvenanmaa — Åland	—	1	1	11	—	11	1	—	1
Hämeen — Tavastehus	171	8	179	617	248	865	428	147	575
Kymen — Kymmene	159	5	164	320	118	438	203	85	288
Mikkelin — S:t Michels	17	4	21	98	167	265	76	104	180
Kuopion — Kuopio . . .	21	9	30	272	314	586	121	146	267
Vaasan — Vasa	21	12	33	374	388	762	150	132	282
Oulun — Uleåborgs . . .	30	19	49	304	250	554	30	152	182
Lapin — Lapplands . . .	40	4	44	224	79	303	33	12	45
Koko maa — Hela landet	1 287	105	1 392	5 858	2 049	7 907	2 251	967	3 218
	‰ väestöstä — ‰ av befolkningen								
Koko maa — Hela landet	0.78	0.04	0.32	3.57	0.74	1.79	1.37	0.35	0.73

Ikä. Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuollon alaiset henkilöt jakaantuivat ikänsä perusteella seuraavalla tavalla.

Ålder. De personer, som åtnjöt lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvård, fördelade sig enligt ålder på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden ikä — Vård underkastade personers ålder

Ikä, vuotta — Ålder, år	Irtolaiset — Lösdrivare			Alkoholistit — Alkoholister			Raittihuollon alaiset Personer under nykterhetsvård		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
—20	18	92	110	20	—	20	838	20	858
20—24	43	200	243	215	2	217	2 265	31	2 296
25—29	75	129	204	928	17	945	63	1	64
30—39	157	214	371	2 667	114	2 781	—	—	—
40—49	115	192	307	2 217	181	2 398	—	—	—
50—	81	76	157	1 434	111	1 545	—	—	—
Tunteamaton — Okänd	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Yhteensä — Summa	489	903	1 392	7 482	425	7 907	3 166	52	3 218
				%					
—20	3.7	10.2	7.9	0.3	—	0.3	26.5	38.5	26.7
20—24	8.8	22.1	17.5	2.9	0.5	2.7	71.5	59.6	71.3
25—29	15.3	14.3	14.7	12.4	4.0	12.0	2.0	1.9	2.0
30—39	32.1	23.7	26.6	35.6	26.8	35.2	—	—	—
40—49	23.5	21.3	22.0	29.6	42.6	30.3	—	—	—
50—	16.6	8.4	11.3	19.2	26.1	19.5	—	—	—
Tunteamaton — Okänd	—	—	—	0.0	—	0.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nuorimmat ikäluokat, 18—24-vuotiaat, on seuraavassa yhdistelmässä esitetty vuosiluokittain erikseen. V:een 1958 verrattuna nuorten luku on kasvanut 7.4 %, nuorten alkoholistien luku tosin vain 6.6 %, mutta nuorten irtolaisten luku 22.6 %.

De yngsta åldersklasserna, 18—24 år, har i följande sammanställning framställts varje årsklass för sig. I jämförelse med år 1958 har antalet unga stigit med 7.4 %, antalet unga alkoholister endast med 6.6 %, men antalet unga lösdrivare med 22.6 %.

Ikä — Ålder	Irtolaiset Lösdrivare		Alkoholistit Alkoholister		Raittihuollon alaiset Nykterhetsvård underkastade	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
18 vuotta — år	5	55	9	—	359	17
19 » »	13	37	11	—	479	3
20 » »	2	39	7	—	461	9
21 » »	9	52	16	—	489	6
22 » »	5	44	45	2	487	7
23 » »	15	40	56	—	415	4
24 » »	12	25	91	—	413	5
Yhteensä — Summa	61	292	235	2	3 103	51

Siviilisäätty. Irtolais-, alkoholisti- ja raittihuollon alaisten henkilöiden siviilisäätty selviää seuraavasta taulukosta.

Civilstånd. De personer, som var underkastade lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvård, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden siviilisäätö — Vård underkastade personers civilstånd

Siviilisäätö — Civilstånd	Irtolaiset — Lösdrivare			Alkoholistit — Alkoholister			Raittishuollon alaiset Nykterhetsvård underkastade		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Naimattomia — Ogifta	268	468	736	2 412	84	2 496	2 847	46	2 893
Naimisissa olevia—Giffta	128	228	356	4 142	207	4 349	302	6	308
Eronneita — Fränskilda	79	168	247	747	93	840	15	—	15
Leskiä — Änklingar och änkor	9	39	48	173	41	214	2	—	2
Tuntematon — Okänt	5	—	5	8	—	8	—	—	—
Yhteensä — Summa	489	903	1 392	7 482	425	7 907	3 166	52	3 218
					%				
Naimattomia — Ogifta	54.8	51.8	52.9	32.2	19.8	31.6	89.9	88.5	89.9
Naimisissa olevia—Giffta	26.2	25.3	25.6	55.4	48.7	55.0	9.5	11.5	9.6
Eronneita — Fränskilda	16.2	18.6	17.7	10.0	21.9	10.6	0.5	—	0.4
Leskiä — Änklingar och änkor	1.8	4.3	3.4	2.3	9.6	2.7	0.1	—	0.1
Tuntematon — Okänt	1.0	—	0.4	0.1	—	0.1	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suurin osa irtolaisista, 52.9 %, oli naimattomia, joutavastoin alkoholisteista vain 31.6 %. Naispuolisista alkoholisteista oli melko paljon, 31.5 %, leskiä ja eronneita, miesten vastaavan suhdeluvun ollessa vain 12.3.

Irtolaishuollon perusteet on irtolaislain I luvun I §:n mukaan tilastossa jaettu neljään ryhmään, nimittäin: kuljeksiva elämä, työn vieroksuminen, kerjuu ja ammattihaureus. Ne tapaukset, jolloin irtolaishuoltoon joutunut henkilö on muulla elämäntavallaan tuottanut ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle, on yhdistetty ryhmäksi »muu peruste». Seuraava taulukko valaisee, kuinka moni oli kunkin perusteen nojalla v. 1959 otettu huoltoon. Tällöin on huomattava, että jos henkilölle on ilmoitettu useita huoltoperusteita, on tilastossa otettu vain tärkein huomioon.

Irtolaishuollon perusteet näyttävät miehillä ja naisilla olevan varsin erilaiset. Kun naisista $\frac{2}{5}$ oli joutunut irtolaisten kirjoihin ammattihaureuden vuoksi, olivat miehet pääasiassa, runsaasti $\frac{7}{10}$ heistä, vieroksuneeet työtä tai viettäneet kuljeksivaa elämää. Ammattihaureuden vuoksi huoltoon joutuneiden naisten luku on vuosi vuodelta alentunut. V. 1948 heitä oli 1 131 eli 85.9 % kaikista irtolaisnaisista, v. 1950 928 eli 74.3 %, v. 1955 604 eli 56.5 % ja v. 1959 362 eli 40.0 %.

Största delen av lösdrivarna, 52.9 %, var ogifta, då däremot motsvarande tal för alkoholisterna var endast 31.6 %. Bland de kvinnliga alkoholisterna fanns det rätt mycket änkor och fränskilda, 31.5 %, medan motsvarande proportionstal för männen var endast 12.3.

Grunderna för lösdrivarvården. Med stöd av lösdrivarlagens I kap. I § har grunderna för lösdrivarvården i statistiken indelats i fyra grupper, nämligen: kringstrykande liv, arbetskygghet, tiggeri och prostitution. De fall, då person underställd lösdrivarvård genom sitt levnadssätt i övrigt medfört uppenbar våda för allmän ordning, säkerhet eller sedlighet, har förts till gruppen »annan orsak». Huru många personer, som med stöd av varje orsak omhändertagits under år 1959, belyses av följande tabell. Härvid bör observeras, att ifall beträffande en person uppgivits flere vårdorsaker, har blott den viktigaste beaktats i statistiken.

Orsakerna till lösdrivarvården synes vara mycket olika bland män och kvinnor. Medan $\frac{2}{5}$ av kvinnorna hade antecknats som lösdrivare på grund av prostitution, hade männen för det mesta, drygt $\frac{7}{10}$ av dem, skytt arbete eller fört ett kringstrykande liv. Antalet kvinnor, som till följd av prostitution blivit underkastade vård, har från år till år nedgått. År 1948 var deras antal 1 131 eller 85.9 % av hela antalet kvinnliga lösdrivare, år 1950 928 eller 74.3 %, år 1955 604 eller 56.5 % och år 1959 362 eller 40.0 %.

Irtolaishuollon perusteet — Grunder för lösdrivarvården

Huollon peruste Grunden för värden	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	abs.						%					
Kuljeksiva elämä — Kringstrykande liv	80	133	9	14	89	147	17.8	15.9	22.5	21.5	18.2	16.3
Työn vieroksuminen — Arbetskygghet	246	326	10	7	256	333	54.8	38.9	25.0	10.8	52.4	36.9
Kerjuu — Tiggeri	8	2	—	—	8	2	1.8	0.2	—	—	1.6	0.2
Ammattihaureus — Pros- titution	—	328	—	34	—	362	—	39.1	—	52.3	—	40.1
Muu peruste — Annan grund	115	49	21	10	136	59	25.6	5.9	52.5	15.4	27.8	6.5
Yhteensä — Summa	449	838	40	65	489	903	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Irtolaisperusteen yhteyteen kuuluu läheisesti kysymys, missä määrin irtolaisiksi havaitut henkilöt on aikaisemmin tuomittu rangaistukseen ja missä määrin he ovat aikaisemmin olleet irtolaishuollon alaisia. Näitä seikkoja valaisee seuraava yhdistelmä.

I nära samband med orsaken till lösdriveriet står frågan, i vilken mån personer, som befunnits vara lösdrivare, tidigare blivit dömda till straff och i vilken mån de tidigare varit under lösdrivarvård. Följande sammanställning belyser dessa frågor.

Irtolaisia, jotka aikaisemmin — Lösdrivare, som tidigare ovat olleet irtolaishuollon alaisina — varit under lösdrivarvård	Kaupungit — kauppalat Städer — köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
on tuomittu rangaistukseen — dömts till straff	246	594	17	30	263	624
	273	284	18	11	291	295

Kaikista v:n 1959 irtolaisista 63.7 % on aikaisemmin ollut irtolaishuollon alaisena, 53.8 % miehistä ja 69.1 % naisista. Aikaisemmin rangaistukseen tuomittuja oli 42.1 % kaikista, miehistä 59.5 % ja naisista 32.7 %.

Av hela antalet lösdrivare under år 1959 hade 63.7 % varit tidigare under lösdrivarvård, 53.8 % av männen och 69.1 % av kvinnorna. 42.1 % hade tidigare blivit dömda till straff, av männen 59.5 % och av kvinnorna 32.7 %.

Irtolaishuollon toimenpiteet. Irtolaislain 1 luvun 2 ja 5 §:ien mukaan on irtolaiseksi havaittuihin henkilöihin nähden sovellettava seuraavia toimenpiteitä: varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi ja, ellei tämä riitä, määrättävä irtolaisvalvonnan alaiseksi; ellei heitä senkään avulla saada palautetuiksi säännölliseen ja kunnialliseen elämäntapaan tai jos he ovat vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle tai ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, on heidät määrättävä työlaitokseen tai pakkotyöhön.

Jos irtolaiseksi havaittu henkilö on toispaikkakuntalainen, ovat muutamat kunnat ilmoittaneet

Lösdrivarvårdens vårdåtgärder. Enligt lösdrivarlagens 1 kap. 2 och 5 § bör ifråga om personer, som befunnits vara lösdrivare, tillämpas följande åtgärder: varning, då sådan anses nödvändig och om detta ej är tillräckligt, ställande under lösdriveriövervakning; om de icke ens med denna åtgärd kan återföras till ett ordentligt och hederligt levnadssätt eller om de är till fara för sig själva eller för andras personliga säkerhet eller till uppenbar våda för allmän ordning och sedlighet, bör de förordnas till intagning i arbetsanstalt eller till tvångsarbete.

Ifall en person, som befunnits vara lösdrivare, är från annan ort, har somliga kommuner uppgivit

lähettäneensä tällaiset henkilöt kotikuntaansa siellä käsiteltäviksi antamatta heille sitä ennen varoitusta. Tilastossa tällaiset tapaukset on yhdistetty ryhmään »muu toimenpide». Ne tapaukset, jolloin irtolaiset laitoksesta päästyään on asetettu jälkivalvontaan, muodostavat oman ryhmän. Missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty kaupungeissa, kaupaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

att de sânt sådana personer till deras hemkommun för behandling utan att dessförinnan tilldelas dem varning. I statistiken har dylika fall sammanförts till gruppen »annan åtgärd». De fall, då lösdrivarna efter anstaltsvård ställts under övervakning, bildar en särskild grupp. I vilken utsträckning de olika vårdåtgärderna vidtagits i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide — Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	abs.						%					
Varoitus — Varning	106	165	4	11	110	176	23.6	19.7	10.0	16.9	22.5	19.5
Irtolaisvalvonta — Lös- driveriövervakning ..	198	241	6	26	204	267	44.1	28.8	15.0	40.0	41.7	29.6
Työlaitoshuolto — In- tagning på arbets- stalt	65	217	3	15	68	232	14.5	25.9	7.5	23.1	13.9	25.7
Pakkotyö—Tvångsarbete	9	13	—	—	9	13	2.0	1.5	—	—	1.9	1.4
Jälkivalvonta — Efter- övervakning	55	173	19	9	74	182	12.2	20.6	47.5	13.8	15.1	20.2
Muu toimenpide— Annan åtgärd	16	29	8	4	24	33	3.6	3.5	20.0	6.2	4.9	3.6
Yhteensä — Summa	449	838	40	65	489	903	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Niiden irtolaisten luku, jotka ovat saaneet varoituksen tai joutuneet valvontaan, oli 54.4 % kaikista; selontekovuonna sai varoituksen 20.6 % ja valvonnan alaisia oli 33.8 %, minkä lisäksi jälkivalvonnassa oli vielä 18.4 %. Työlaitoshuoltoa on käytetty melko runsaasti, 21.6 % määrättiin työlaitoksiin. Pakkotyötä huoltomuotona on sovellettu varsin vähän, vain 1.6 %:iin irtolaisista. *Miehiin* nähden on yleensä sovellettu suhteellisesti katsoen lievempiä huoltomuotoja kuin *naisiin*. Varoituksen saaneita ja valvonnassa olevia miehiä oli 64.2 % kaikista miesirtolaisista naisten vastaavan luvun ollessa 49.1 %.

Alkoholistihuollon perusteet on alkoholistolain 1 luvun 1 §:n mukaan tilastossa jaettu 6 ryhmään ja niistä käytetty seuraavia nimityksiä: 1. vaarallisuus, 2. häiriö tai pahennus, 3. elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4. joutuminen läheisen

Antalet lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning var 54.4 % av alla; under redogörelseåret erhöi 20.6 % varning och under övervakning var 33.8 %, vartill 18.4 % var under efterövervakning. Arbetsinrättningsvård har begagnats ganska ofta, 21.6 % förordnades till intagning i arbetsinrättning. Tvångsarbete som vårdåtgärd har använts ganska sällan, endast i fråga om 1.6 % av lösdrivarna. I fråga om *män* har relativt taget tillämpats mildare åtgärder än i fråga om *kvinnor*. Antalet manliga lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning, utgjorde 64.2 % av samtliga manliga lösdrivare, då motsvarande antal kvinnor var 49.1 %.

Grunderna för alkoholistvården. På grund av alkoholistlagens 1 kap. § 1 är orsakerna till alkoholistvården i statistiken indelade i 6 grupper, om vilka använts följande benämningar: 1. farlighet, 2. störande eller förgelseväckande upp-

henkilön rasitukseksi, 5. huoltoavun tarve sekä 6. juopumuspidätykset. Lisäksi on vielä käytetty ryhmää »muu» niitä tapauksia varten, jolloin asianomaiset ovat vapaaehtoisesti alistuneet alkoholistihooltoon. Jos henkilö on joutunut alkoholistihooltoon usean edellä mainitun perusteen nojalla, on hänet seuraavassa taulukossa sijoitettu siihen perusryhmään, mikä on osoitautunut tärkeimmäksi.

trädande, 3. försummande av underhållningsplikt, 4. fallit närstående till last, 5. behov av socialhjälp samt 6. anhållen för fylleri. Därutöver har ännu använts gruppen »annan» för de fall, då vederbörande frivilligt har underkastat sig alkoholistvård. Om en person erhållit alkoholistvård till följd av flere av ovannämnda orsaker, har han i följande tabell hänförs till den grupp, vilken visat sig vara viktigast.

Alkoholistihuollon perusteet — Grunder för alkoholistvården

Huollon peruste Grunden för vården	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Vaarallisuus — Farlighet	81	1	78	—	159	1	1.5	0.3	3.9	—	2.1	0.2
Häiriö tai pahennus — Störande eller förgelse- väckande uppträdande	1 802	182	496	32	2 298	214	32.8	49.7	24.9	54.2	30.7	50.4
Elatusvelvollisuuden lai- minlyönti — Försum- mande av underhåll- ningsskyldighet	454	5	382	6	836	11	8.3	1.4	19.2	10.2	11.2	2.6
Joutuminen läheisen hen- kilön rasitukseksi — Fallit närstående till last	336	8	153	1	489	9	6.1	2.2	7.7	1.7	6.5	2.1
Huoltoavun tarve — Be- hov av socialhjälp	193	5	229	7	422	12	3.5	1.4	11.5	11.9	5.6	2.8
Juopumuspidätykset — Anhållen för fylleri	2 064	151	545	12	2 609	163	37.6	41.2	27.4	20.3	34.9	38.4
Muu — Annan	562	14	107	1	669	15	10.2	3.8	5.4	1.7	9.0	3.5
Yhteensä — Summa	5 492	366	1 990	59	7 482	425	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Juopottelevaa elämää viettävät henkilöt ovat joutuneet alkoholistihooltoon suurimmalta osalta sen vuoksi, että heidät vuoden kuluessa oli pidätetty kolmasti tai useammin tai sen vuoksi, että he olivat ilmeiseksi häiriöksi tai pahenukseksi ympäristölleen. Edellisiä oli v. 1959 35.1 sekä jälkimmäisiä 31.8 % kaikista. Sellaisia alkoholisteja, jotka olivat laiminlyöneet oman tai läheistensä elatuksen, oli 22.5 %. *Naispuolisista* alkoholisteista suuri osa, 50.4 %, oli ollut häiriöksi tai pahenukseksi ympäristölleen, kun *miespuolisista* 30.7 % oli sen vuoksi joutunut huollon alaiseksi. Paitsi ryhmään »muu» sisältyvät 684 henkilöä oli vielä 87 miestä alistunut vapaaehtoisesti alkoholistihooltoon, vaikka heidän kohdallaan on ilmoitettu muitakin huollon perusteita. Kaikkiaan oli siis näitä »vapaaehtoisia» v. 1959 771 eli 9.8 %. V. 1958 heitä

Personer, vilka för ett onyktert liv, har oftast omhändertagits som alkoholister, emedan de under årets lopp blivit anhållna tre eller flere gånger eller därför, att de varit uppenbart störande eller förgelseväckande för sin omgivning. De förra utgjorde år 1959 35.1 % och de senare 31.8 % av alla. Sådana alkoholister, vilka hade försummat sin underhållningsplikt mot sig själv eller närstående, utgjorde 22.5 %. De *kvinnliga* alkoholisterna var till en stor del, 50.4 % av alla kvinnliga, sådana, vilka uppträtt störande eller förgelseväckande för sin omgivning, då 30.7 % av de *manliga* av samma orsak blivit föremål för vård. Utom de 684, som ingår i gruppen »annan», har ännu 87 män frivilligt underkastat sig alkoholistvård. För dessa har likväl även andra grunder för vård uppgivits. Inalles fanns det alltså år 1959 771

oli 801 eli 9.4 %. Kaikista alkoholisteista 5 391 eli 68.2 % on jo aikaisemmin ollut alkoholisti- tai raittiushuollon alaisena. V:n 1958 vastaavat luvut olivat 5 631 ja 66.2 %.

Alkoholistihuollon huoltotoimenpiteet. Alkoholistolain 1 luvun 2 §:n mukaan ovat ne toimenpiteet, joihin alkoholistiksi havaittuun henkilöön nähden on ryhdyttävä, raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. 3 §:n mukaan on kuitenkin ennen näitä huoltotoimenpiteitä henkilöä varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi. Tämän nojalla on huoltotoimenpiteet tilastossa jaettu kolmeen ryhmään: varoitus, raittiusvalvonta ja alkoholistihuoltolaohito. Samoin kuin irtolaisiin on alkoholisteihinkin nähden laitoksesta vapautuneiden jälkivalvonta erotettu eri ryhmäksi.

Seuraava taulukko osoittaa, missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty erikseen kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

»frivilliga» eller 9.8 %. Motsvarande antal år 1958 var 801 eller 9.4 %. Av hela antalet alkoholister har 5 391 eller 68.2 % tidigare varit under alkoholistvård. År 1958 var motsvarande antal 5 631 och 66.2 %.

Alkoholistvårdens vårdåtgärder. Enligt alkoholistlagens 1 kap. § 2 är de åtgärder, vilka skall vidtagas beträffande person, som befunnits vara alkoholist, nykterhetsuppsikt och vård i allmän alkoholistanstalt. Förrän dessa vårdåtgärder tillämpas, bör enligt § 3 personen likväl varnas, då sådant befinnes nödigt. På denna grund är vårdåtgärderna i statistiken uppdelade i tre grupper: varning, nykterhetsuppsikt och vård i alkoholistanstalt. Såsom i fråga om lösdrivarna har även här de som ställts under övervakning efter anstaltsvård särredovisats.

Följande tabell utvisar, i vilken utsträckning de olika åtgärderna tillämpats särskilt i städerna och köpingarna samt i landskommunerna.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide — Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	abs.						%					
Varoitus — Varning	1 910	109	1 339	42	3 249	151	34.8	29.8	67.3	71.2	43.4	35.5
Raittiusvalvonta — Nyk- terhetsuppsikt	1 763	144	294	14	2 057	158	32.1	39.3	14.8	23.7	27.5	37.2
Alkoholistihuoltolaohito — Vård i alkoholist- lanstalt	1 018	65	257	3	1 275	68	18.5	17.8	12.9	5.1	17.0	16.0
Jälkivalvonta — Efter- översvakning	801	48	100	—	901	48	14.6	13.1	5.0	—	12.1	11.3
Yhteensä — Summa	5 492	366	1 990	59	7 482	425	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yleisimmin käytettyjä toimenpiteitä oli v. 1959, kuten aikaisemminkin, varoituksen antaminen; sellaisen oli saanut 43.0 % alkoholisteista. V. 1959 määrättiin huoltoloihin 1 343 alkoholista eli 1.8 % enemmän kuin v. 1958. Näistä on 555:n kohdalla ilmoitettu, että huoltolaohito ei ole vielä täytäntöön pantu. Jälkivalvonnassa huoltolaohidon jälkeen oli 12.0 % kaikista alkoholisteista.

En av de mest tillämpade vårdåtgärderna år 1959 var, såsom tidigare, varning; 43.0 % av alkoholisterna hade erhållit sådan. År 1959 var antalet till alkoholistanstalt förordnade 1 343 eller 1.8 % större än år 1958. För 555 av dessa har uppgivits, att de ännu ej blivit intagna i anstalt under redogörelseåret. Under övervakning efter anstaltsvård var 12.0 % av alla alkoholister.

Raittiushuollon huoltotoimenpiteet. Lain mukaan on raittiushuollon alaista henkilöä sopivalla tavalla varoitettava tai jos henkilö 12 viimeksi kuluneen kuukauden aikana on tavattu ilmeisesti juopuneena julkisella paikalla tai julkisessa tilaisuudessa tai tullut juopumuksesta pidätyksi kahdesti taikka useammin, on hänet, mikäli laissa mainitut muut toimenpiteet katsotaan riittämättömiksi, määrättävä raittiussuojeluun enintään yhdeksi vuodeksi.

Missä määrin raittiushuollon alaiset henkilöt ovat saaneet varoituksen tai heidät on määrätty raittiussuojeluun, selviää seuraavasta taulukosta. Mainittakoon, että näistä henkilöistä 22.4 % on jo aikaisemmin ollut huollon alaisena.

Nykterhetsvårdens vårdåtgärder. Enligt lagen skall den, som är underställd nykterhetsvård, på lämpligt sätt varnas eller om personen i fråga under de senast förflutna 12 månaderna anträffats uppenbart drucken på offentlig plats eller vid offentligt tillfälle eller har blivit anhållen för fylleri två gånger eller oftare, skall, för såvitt de i lagen nämnda andra åtgärderna anses otillräckliga, förordnande ges om hans ställande under nykterhetsskydd för högst ett års tid.

I vilken utsträckning personer under nykterhetsvård erhållit varning eller ställts under nykterhetsskydd, framgår av följande tabell. Av dessa personer har 22.4 % varit tidigare under nykterhetsvård.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

	Varoitus Varning		Raittiussuojelu Nykterhetsskydd		Yhteensä Summa		Varoitus Varning		Raittiussuojelu Nykterhetsskydd		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Kaupungit — Städer ...	1 551	36	297	6	1 848	42	55.2	78.3	83.0	100.0	58.4	80.8
Kauppalat — Köpingar	336	6	19	—	355	6	12.0	13.0	5.3	—	11.2	11.5
Maalaiskunnat — Landskommuner	921	4	42	—	963	4	32.8	8.7	11.7	—	30.4	7.7
Yhteensä — Summa	2 808	46	358	6	3 166	52	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alkoholistihuoltolat

V:n 1959 aikana toimi maassa 12 alkoholistihuoltola. Niistä 4 oli valtion omistamia, nim. Perniön huoltola Kemiössä, Lapinjärven ja Sairilan huoltolat, viimeksi mainittu Mikkelissä, sekä Alkoholistien vastaanottolaitos Järvenpäässä. Yksityisten yhdistysten omistamia olivat Rymättylän, Mikkelin, Kankaanpään ja Pieksämäellä sijaitseva Tyynelän alkoholistikodit. Lammin, Paavolan kunnassa toimivan Pohjolan sekä Ridasjärven työlaitosten osastoina toimivat huoltolat kuuluivat kuntayhtymille ja Tervallammen huoltola Helsingin kaupungille.

V:n 1959 kuluessa oli alkoholistihuoltoloiden sosiaaliministeriölle antamien tietojen mukaan laitoksissa kirjoissa kaikkiaan 2 299 alkoholista. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 169, vuoden kuluessa otettiin uusia 1 132 ja vapautettiin tai siirrettiin muualle 1 168, joten vuoden lopussa oli kirjoissa kaikkiaan 1 133. Miten alkoholistien määrä vaihtui vuoden kuluessa eri laitoksissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Alkoholistanstalterna

Under år 1959 var i landet i verksamhet 12 alkoholistanstalter. Av dem ägdes 4 av staten, nämligen Bjärnä anstalt i Kimito, anstalten i Lapträsk, Sairila anstalt i S:t Michel samt Upptagningsanstalten för alkoholister i Järvenpää. Alkoholisthemmen i Rymättylä, Kankaanpää och S:t Michel samt Tyynelä alkoholisthem i Pieksämäki upprätthölls av privata föreningar; alkoholistanstalten vid arbetsinrättningarna i Lammi och Ridasjärvi samt Pohjola arbetsinrättning i Paavola tillhörde kommunsammanslutningar och Tervalampi vårdanstalt Helsingfors stad.

Enligt uppgifter från alkoholistanstalterna var vid dessa anstalter under år 1959 inskrivna inalles 2 299 alkoholister. Vid årets början var antalet inskrivna 1 169, under årets lopp intogs 1 132 och utskrevs eller placerades annorstädes 1 168, så att antalet inskrivna vid årets slut var 1 133. Hur totalantalet alkoholister vid de olika anstalterna växlade under årets lopp, framgår av följande tabell.

Alkoholistien luku eri laitoksissa — Antalet alkoholister på de olika anstalterna

Alkoholistihuoltola Alkoholistanstalt	Hoitopaikkoja Platsantal	Vuoden alussa kirjoissa — Inskrivna vid årets början			Vuoden kuluessa — Under året					Vuoden lopussa kirjoissa — Inskrivna vid årets slut	
		laitoksessa läsnä på anstalten	muualla annorstädes	siirretty mui- ka laitoksista flyttade från andra anstalter	muuta laitok- siin otettuja andra intagna	lopullisesti vapautettuja slutligt frigivna	siirretty mui- hin laitoksiin överflyttade till andra anstalter	muusta syystä poistettuja av annan orsak utskrivna	laitoksessa läsnä på anstalten	muualla annorstädes	
Perniö (Björnå)	80	81	113	20	182	182	20	2	89	103	
Lapinjärvi — Lapp- träsk	100	117	194	55	180	175	52	18	100	201	
Sairila	30	11	20	—	30	25	3	—	17	16	
Järvenpää	70	89	118	35	346	335	66	—	72	115	
Tervalampi	70	44	90	3	63	63	9	4	28	96	
Ridasjärvi	20	5	17	—	8	—	—	—	6	24	
Lammi	40	10	63	56	—	48	1	4	8	68	
Pohjola	15	4	10	—	8	11	—	—	6	5	
Rymättylä	27	29	40	—	92	105	4	—	29	23	
Mikkeli (S:t Michel)	16	16	12	7	58	44	20	—	18	11	
Tyynelä	24	24	27	10	74	80	6	—	26	23	
Kankaanpää	26	24	11	1	91	70	8	—	25	24	
Yhteensä — Summa	518	454	715	187	1 132	1 138	189	28	424	709	

Lähes $\frac{1}{3}$ eli 30.6 % kaikista vuoden kuluessa huoltoloihin otetuista oli ollut Järvenpään vastaanottolaitoksessa, ja 786 otettiin suoraan muihin alkoholistihuoltoloihin. Kaikista v. 1959 huoltoloihin tulleista 63.3 % oli tullut vapaaehtoisesti, 2.7 % oli vaarallisia ja 34.0 % muita lääninhallitusten huoltoloihin määräämiä alkoholisteja. Vapaaehtoisten luku on edelliseen vuoteen verrattuna vähentynyt 49:llä ja vaarallisten luku 23:lla, jotavastoin muiden oli noussut 42:lla. Vuoden aikana kirjoissa olleet jakaantuivat vapaaehtoisin, vaarallisiin ja muihin seuraavalla tavalla.

Nära $\frac{1}{3}$ eller 30.6 % av dem som intogs under året hade passerat genom Järvenpää upptagningsanstalt och 786 intogs direkt på de övriga alkoholistanstalterna. Av alla under år 1959 intagna hade 63.3 % kommit frivilligt, 2.7 % var farliga och 34.0 % andra av länsstyrelsen till alkoholistanstalt beordnade. Antalet frivilliga har från föregående år nedgått med 49, antalet farliga med 23, medan antalet andra har stigit med 42. Samtliga inskrivna fördelade sig på frivilligt inkomma, farliga och andra på följande sätt.

	Vapaaehtoi- sesti tulleita Frivilligt ingångna	Vaarallisia Farliga	Muita Andra	Yh- teensä Summa
Vuoden alussa — Vid årets början				
läsnä — närvarande	213	23	218	454
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	189	30	345	564
lomautettuja — permitterade	17	3	39	59
vankilassa, karkureina ym. — i fängelse, på rymmarsträt etc.	8	11	73	92
Uusia vuoden kuluessa — Intagna under året	716	31	385	1 132
Poistettu vuoden kuluessa — Utskrivna under året				
lopullisesti vapautettuja — slutligt frigivna	722	41	375	1 138
muualla siirrettyjä, kuolleita ym. — annorstädes överförda, avlidna m.fl.	7	2	21	30
Vuoden lopussa — Vid årets slut				
läsnä — närvarande	201	12	211	424
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	180	36	294	510
lomautettuja — permitterade	24	4	55	83
vankilassa, karkuteillä ym. — i fängelse, på rymmarsträt etc.	9	3	104	116

Vuoden alussa oli sairaalassa 5, vankilassa 70 ja karkureina 17, vuoden lopussa vastaavasti 5, 100 ja 11.

Kun vuoden alussa muualla olleista 145 palautettiin takaisin laitoksiin, on vuoden kuluessa hoidettu kaikissa laitoksissa 1 855 miestä ja 63 naista eli yhteensä 1 918 alkoholista; toisesta laitoksesta toiseen siirretyt alkoholistit sisältyvät tällöin mainittuun lukuun kahdesti. Valtion, työlaitosten ja yksityisten huoltoloiden kesken mainittu luku jakaantui seuraavasti.

Vid årets början var 5 på sjukhus, 70 i fängelse och 17 på rymmarsträt, vid årets slut åter resp. 5, 100 och 11.

Av de vid årets början icke närvarande intogs 145 ånyo på anstalterna, varför under årets lopp på samtliga anstalter vårdats 1 855 män och 63 kvinnor eller inalles 1 918 alkoholister; de som överförts från en anstalt till en annan ingår härvid två gånger i nämnda siffra. Mellan statens, arbetsinrättningarnas och de privata vårdanstalterna fördelade sig nämnda totalantal som följer.

	Vuoden aikana hoidettuja Antal vårdade under året	Hoitopäiviä — Vård dagar	
		Kaikkiaan Totalt	Hoidettua kohti Per vårdtagare
Valtion omistamat laitokset — Statsägda anstalter ...	1 235	87 760	71
Työlaitosten yhteydessä toimivat — Vid arbetsin- rättningar verksamma anstalter	252	20 649	82
Yhdistysten omistamat — Föreningarnas anstalter	431	27 826	65
Kaikkiaan — Inalles	1 918	136 235	71

Vuoden kuluessa laitoksiin tulleista 1 132 uudesta hoidettavasta suurin osa, 58.5 %, oli ensikertalaisia, 29.7 % oli aikaisemmin ollut kerran ja 11.8 % useamman kerran hoidettavana jossakin alkoholistihuoltolassa. 251 hoidettavaa eli 22.2 % oli rangaistu vain juopumuksesta ja 341 eli 30.1 % lisäksi jostakin muusta rikoksesta. 186 eli 16.4 % oli rangaistu vain muusta rikoksesta.

Hoidettavien keski-ikä vaihteli eri laitoksissa 36 ja 48 vuoden välillä. Eniten oli 30—39-vuotiaita, 35 %, ja sen jälkeen 40—49-vuotiaita, 30 %. Laitokseen tullessaan 50 vuotta täyttäneitä oli 19 % ja 30 vuotta nuorempia 16 %. 39 hoidettavan ikä vaihteli 20 ja 24 vuoden välillä.

Av de 1 132, som under årets lopp intagits på anstalterna, var de flesta, 58.5 %, förstagångsintagna, 29.7 % hade en gång förut varit intagna på alkoholistanstalt och 11.8 % flere gånger. 251 eller 22.2 % hade straffats endast för fylleri och 341 eller 30.1 % dessutom för något annat brott. Antalet sådana, som straffats endast för annat brott, var 186 eller 16.4 %.

Genomsnittsåldern växlade vid de olika anstalterna mellan 36 och 48 år. Talrikast var 30—39-åringarna, 35 %, och därefter 40—49-åringarna, 30 %. De som hade fyllt 50 år när de intogs, utgjorde 19 %, och 16 % var i åldern under 30 år. 39 vårdtagare var i åldern 20—24 år.

Työlaitokset

V. 1959 oli toiminnassa 9 työlaitosta, joista 7 oli kuntainliittojen omistamia, Helsingin kaupungin omistama Tervalammen työlaitos Viidissä ja valtion omistama Ilmajoen työlaitos. Kuntainliittojen omistamat työlaitokset olivat Uudenmaan työlaitos Hyvinkään maalaiskunnassa, Länsi-Suomen työlaitos Punkalaitumella, Hämeen työlaitos Lammilla, Itä-Suomen työlaitos Mäntyharjulla, Keuruun työlaitos, Kruunupyyn työlaitos ja Pohjolan työlaitos Revonlahdella.

Kuntainliittojen omistamissa työlaitoksissa oli osallisina 519 kuntaa eli 94.9 % maan kaikista kunnista. Hoitopaikkojen luku näissä työlaitok-

Arbetsinrättningarna

Under år 1959 var 9 arbetsinrättningar i verksamhet, av vilka 7 ägdes av kommunförbund, Tervalampi arbetsinrättning i Vichtis av Helsingfors stad och Ilmajoki arbetsinrättning av staten. Följande arbetsinrättningar ägdes av kommunförbund: Uudenmaan työlaitos i Hyvinge landskommun, Länsi-Suomen työlaitos i Punkalaidun, Hämeen työlaitos i Lammi, Itä-Suomen työlaitos i Mäntyharju, Keuruun työlaitos, arbetsinrättningen i Kronoby och Pohjolan työlaitos i Revonlahti.

I de arbetsinrättningar, som ägdes av kommunförbunden, var 519 kommuner delaktiga eller 94.9 % av alla kommuner i landet. Antalet

sisä oli selontekovuonna 763. Helsingin kaupungin Tervalammen työlaitoksessa hoitopaikkoja oli 157 ja valtion Ilmajoen työlaitoksessa 100, joten hoitopaikkoja oli työlaitoksissa yhteensä 1 020.

Työlaitosten kirjoissa on v:n 1959 kuluessa ollut kaikkiaan 3 458 huollettavaa. Kuntainliittojen työlaitoksissa oli 2 372, Tervalammella 910 ja Ilmajoella 176. Seuraava yhdistelmä osoittaa, minkä lakien nojalla huollettavat oli työlaitoksiin määrätty.

Laki, jonka nojalla huollettavat on työlaitokseen otettu Lag, enligt vilken de vårdade förordnats till arbetsinrättning	Työlaitokset — Arbetsinrättningar						
	Kuntainliittojen Kommunförbundens		Helsingin kaupungin Helsingfors stads		Valtion Statens		Yhteensä Summa
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	
Huoltoapulaki — Socialhjälpslagen	533	56	188	—	721	56	
Laki lasten elatusavun turvaamisesta — Lagen om tryggnad av underhållsbidrag åt barn	1 266	2	522	—	1 788	2	
Alkoholistolaki — Lagen om alkoholister	150	24	200	—	350	24	
Irtolaislaki — Lagen om lösdrivare	108	233	—	176	108	409	
Yhteensä — Summa	2 057	315	910	176	2 967	491	

V:n 1959 alussa oli kirjoissa olevia huollettavia kaikkiaan 1 771. Vuoden kuluessa otettiin uusia 1 687 ja poistettiin 1 644, joten vuoden lopussa oli kirjoissa 1 814. Eri ryhmissä huollettavien vaihtuminen oli seuraavanlainen.

vårdplatser i nämnda arbetsinrättningar var under redogörelseåret 763. I Helsingfors stads arbetsinrättning i Tervalampi var antalet vårdplatser 157 och i statens arbetsinrättning i Ilmajoki 100. Hela antalet vårdplatser var alltså 1 020.

Totalantalet inskrivna vårdade i arbetsinrättningarna har under år 1959 varit 3 458. I kommunförbundens arbetsinrättningar var antalet inskrivna inalles 2 372, i Tervalampi 910 och i Ilmajoki 176. Följande sammanställning visar med stöd av vilka lagar intagningen på arbetsinrättning skett.

I början av år 1959 var antalet inskrivna vårdade inalles 1 771. Under året intogs 1 687 personer för vård och utskrevs 1 644, så att antalet inskrivna i slutet av året steg till 1 814. I de olika grupperna var omsättningen av vårdade följande.

Huoltoapulain nojalla huollettuja Enligt socialhjälpslagen vårdade	Perhe- pinnareita Tredskande underhålls- pliktiga		Alkoholisteja Alkoholister		Irtolaisia Lösdrivare			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor		
Vuoden alussa — I början av året								
laitoksissa läsnä — i inrättningarna								
närvarande	188	31	451	1	58	5	28	159
muualla — annorstädes	159	3	436	—	162	5	48	37
Uusia vuoden kuluessa — Nyintagna under året	374	22	901	1	130	14	32	213
Poistettu vuoden kuluessa — Utskrivna under året	353	28	835	—	139	13	40	236
Vuoden lopussa — I slutet av året								
laitoksissa läsnä — i inrättningarna								
närvarande	205	18	420	2	42	6	36	143
muualla — annorstädes	163	10	533	—	169	5	32	30

Toiset työlaitokset ovat ilmoittaneet vuoden alussa ja lopussa ainoastaan läsnä olleiden huollettavien luvun, joten muualla olleiden luku on itse asiassa hieman suurempi kuin mitä ylempänä olevat luvut osoittavat.

Endel arbetsinrättningar har vid början och slutet av året uppgivit endast antalet närvarande vårdade, varav följer, att antalet vårdade som vistats annorstädes i själva verket är litet större än siffrorna ovan visar.

Työlaitosten kirjoissa olevista hoidettavista 51.8 % oli perhepinnareita, 22.5 % huoltoapulain nojalla laitoksiin otettuja, 14.9 % irtolaisia ja 10.8 % alkoholisteja. Edellisenä vuonna vastaavat suhdeluvut olivat 50.4, 22.3, 15.5 ja 11.8. Miehistä suurin osa, 60.3 %, oli perhepinnareita, naisista sen sijaan 83.3 % irtolaisia. Kaikista hoidettavista 14.2 % oli naisia ja 85.8 % miehiä.

Hoitopäiviä oli kertomusvuonna kaikkiaan 310 995, joista 49.3 % oli perhepinnarien, 23.4 % huoltoapulain nojalla laitoksiin otettujen, 20.6 % irtolaisten ja 6.7 % alkoholistien hoitopäiviä. Kaikista hoitopäivistä 63 583 eli 20.4 % tuli naisten osalle ja 247 412 eli 79.6 % miesten osalle. Näin ollen kutakin kirjoissa olevaa naista kohden hoitopäiväluku nousi keskimäärin 129:een, mutta kutakin miestä kohden vain 83:een.

Av de inskrivna vårdade i arbetsinrättningarna var 51.8 % tredskande underhållspliktiga, 22.5 % enligt socialhjälp lagen intagna, 14.9 % lösdrivare och 10.8 % alkoholister. Föregående års motsvarande proportionstal var 50.4, 22.3, 15.5 och 11.8. Största delen, 60.3 %, av männen var tredskande underhållspliktiga, av kvinnorna däremot 83.3 % lösdrivare. Av hela antalet vårdade var 14.2 % kvinnor och 85.8 % män.

Under redogörelseåret steg antalet vård dagar inalles till 310 995, varav 49.3 % kom på de tredskande underhållspliktiga, 23.4 % på de enligt socialhjälp lagen intagna, 20.6 % på lösdrivarna och 6.7 % på alkoholisterna. Av totalantalet vård dagar föll 63 583 eller 20.4 % på kvinnornas och 247 412 eller 79.6 % på männens del. Således steg antalet vård dagar i medeltal per inskriven kvinna till 129, men per man endast till 83.

VII. Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset, VII. Den kommunala socialvårdens kostnader

Huoltotoiminnan tulot samoin kuin menotkin on ilmoitettu siten, ettei tuloista ole vähennetty niitä kustannuksia, joita kunnilla on ollut niitä hankkiessaan, yhtä vähän kuin suoritetuista menoista on vähennetty niitä eriä, jotka mahdollisesti ovat tulleet korvatuiksi tuloilla. Sekä tulo- että menopuolella on otettu huomioon luontois- ja työsuoritukset.

Huoltotoiminnan tuloja ja menoja selvitetäessä on pidetty erillään eri huoltolakien soveltamisesta aiheutuneet kustannukset. Näin ollen tehdään seuraavassa tarkemmin selkoa erikseen huoltoavun, lastensuojelun sekä irtolais- ja alkoholistihuollon tuloista ja menoista. Hallintomenot ja -tulot, jotka yleensä ovat koko huoltotoiminnan yhteisiä, muodostavat oman ryhmänsä.

V:sta 1958 lähtien avustuksia, joita sosiaalilautakunnat ovat myöntäneet huoltoapua ja lastensuojelua harjoittaville yhdistyksille, ei ole sisällytetty huoltoavun ja lastensuojelun menoihin. Ne on käsitelty erillisenä menoryhmänä tämän luvun lopussa samoin kuin myös kuntien kustannusosuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kodinhoitajien toiminnasta sekä toipilasrahoista aiheutuneet menot on käsitelty näitä toimintamuotoja koskevissa luvuissa.

Huoltotoiminnan kokonaismenot ja -tulot.

V. 1959 nousivat huoltomenot koko maassa 16 010 milj. mk:aan ja tulot 5 938 milj. mk:aan, joten kunnat joutuivat huoltotoimintaan käyttämään 10 072 milj. mk. Kun sellaiset menoerät kuin korvaukset muille kunnille ja hoitomaksut vieraan kunnan kunnalliskodissa tai lastenkodissa olleista jo sisältyvät avustusta antaneiden kuntien avustusmenoihin, joskaan eivät aina saman tilikauden aikana, niin huollon kokonaiskustannukset, jos nämä menoerät vähennetään, olisivat selontekovuonna 15 827 milj. mk.

Miten menot ja tulot jakaantuivat eri huoltoalojen osalle erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Inkomsterna liksom även utgifterna för vårdverksamheten har uppgivits så, att från inkomsterna icke subtraherats de kostnader, som kommunerna haft vid anskaffandet av dem, lika litet som från de erlagda utgifterna avdragits de summor, som eventuellt blivit ersatta genom inkomster. Såväl på inkomst- som utgiftssidan har natura- och arbetsprestationer beaktats.

Vid klarläggandet av inkomsterna och utgifterna för vårdverksamheten har de kostnader, som förorsakats av de olika vårdlagarnas tillämpning, avskilt från varandra. Sålunda redogöres i det följande närmare för inkomsterna och utgifterna särskilt för socialhjälp, barnskyddet samt lösdrivar- och alkoholistvården. Förvaltningsutgifterna och -inkomsterna, som i allmänhet är gemensamma för hela vårdverksamheten, bildar en grupp för sig.

Från och med år 1958 har understöden, vilka socialnämnderna beviljat föreningar, som utövar socialhjälp och barnskydd, ej innefattats i utgifterna för socialhjälp och barnskydd. De har behandlats som en skild utgiftsgrupp i slutet av detta kapitel, såsom även kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Utgifterna för hemvårdarinnornas verksamhet och för konvalescentpenningarna har behandlats i samband med de redogörelser, som omfattar dessa verksamhetsområden.

Vårdverksamhetens totalutgifter och -inkomster.

Under år 1959 steg vårdutgifterna i hela landet till 16 010 milj. mk och inkomsterna till 5 938 milj. mk, varigenom kommunerna kom att till vårdverksamheten använda 10 072 milj. mk. Emedan sådana utgiftsposter som ersättningsar till andra kommuner och vårdavgifter för personer, som vårdats i främmande kommuns kommunalhem eller barnhem, redan ingår i de kommuners understödsutgifter, som beviljat understöden ehuru icke alltid under samma räkenskapsperiod, utgjorde totalkostnaderna för vården, om dessa utgiftsposter avdragas, 15 827 milj. mk.

Huru utgifterna och inkomsterna fördelade sig på de olika vårdområdena särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoiminnan menot ja tulot — Vårdverksamhetens utgifter och inkomster

Huoltoala — Vårdområde	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
<i>Menot — Utgifter</i>								
Hallinto — Förvaltning	701 754	9.5	120 334	9.6	626 409	8.5	1 448 497	9.0
Huoltoapu — Socialhjälp	4 329 575	58.3	833 359	66.2	6 032 101	82.3	11 195 035	69.9
Lastensuojelu — Barnskydd	2 351 624	31.7	299 313	23.8	663 476	9.1	3 314 413	20.7
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	10 927	0.1	307	0.0	423	0.0	11 657	0.1
Alkoholistihuolto — Alkoholistivård	27 195	0.4	5 172	0.4	7 711	0.1	40 078	0.3
Yhteensä menoja — Summa utgifter	7 421 075	100.0	1 258 485	100.0	7 330 120	100.0	16 009 680	100.0
<i>Tulot — Inkomster</i>								
Hallinto — Förvaltning	675	0.0	163	0.0	2 378	0.0	3 216	0.0
Huoltoapu — Socialhjälp	1 651 002	22.2	331 889	26.4	2 946 282	40.2	4 929 173	30.8
Lastensuojelu — Barnskydd	740 553	10.0	95 562	7.6	168 882	2.3	1 004 997	6.3
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	118	0.0	—	—	—	—	118	0.0
Alkoholistihuolto — Alkoholistivård	161	0.0	100	0.0	144	0.0	405	0.0
Kuntien huoltotoimintaan käytämät varat — Av kommunerna för vårdverk- samheten använda medel	5 028 566	67.8	830 771	66.0	4 212 434	57.5	10 071 771	62.9
Yhteensä tuloja — Summa inkomster	7 421 075	100.0	1 258 485	100.0	7 330 120	100.0	16 009 680	100.0

Huoltotoiminnan kustannukset peitettiin suurimmalta osalta kuntien tarkoitukseen myöntämällä varoilla. Huoltoavun ja lastensuojelun omat tulot muodostivat vain lähes $\frac{2}{5}$ eli 37.1 % kokonaismenoista.

V. 1958 huoltomenot olivat koko maassa 14 715 milj. mk (korjattu luku). Näin ollen oli huoltotoimintaan v. 1959 käytetty 1 295 milj. mk eli 8.8 % enemmän kuin lähinnä edellisellä vuonna. Kun kuitenkin huoltotoiminnan omat tulot kasvoivat samaan aikaan 7.6 %:lla, nousivat huollon nettomenot 876 milj. mk:lla eli 9.5 %. Jos otetaan huomioon, että elinkustannusindeksi on noussut samaan aikaan 1.5 %, olisivat huollon bruttomenot v. 1959 olleet 7.2 % ja nettomenot 7.9 % suuremmat kuin v. 1958.

Suurimmat absoluuttiset huoltomenot olivat v. 1959 seuraavissa kaupungeissa: Helsingissä 3 295 milj. mk, Tampereella 784, Turussa 638, Porissa 265, Lahdessa 256, Oulussa 243, Vaasassa 223, Kuopiossa 202, Jyväskylässä 162 ja Kemissä 159 milj. mk. Pienimmät ne olivat Uudessa-kaarlepyyssä, 4.5 milj. mk, ja Kaskisissa, 4.3 milj. mk.

Maaseudulla huoltomenot kohosivat v. 1959 yli 30 milj. mk:n 54 kunnassa, 20—30 milj. mk:n välillä ne olivat 85:ssä, 10—20 milj. mk:n välillä 108:ssä, 5 ja 10 milj. mk:n välillä 123 kunnassa sekä 1 ja 5 milj. mk:n välillä 102 kunnassa. 1 milj. mk pienemmät menot olivat 9 kunnassa.

Utgifterna för vårdverksamheten täcktes till största delen med de medel kommunerna för ändamålet beviljat. Socialhjälpens och barnskyddets egna inkomster bildade blott nära $\frac{2}{5}$ eller 37.1 % av totalutgifterna.

År 1958 utgjorde vårdutgifterna i hela landet 14 715 milj. mk (rättad siffra). Sälunda hade år 1959 för vårdverksamheten använts 1 295 milj. mk eller 8.8 % mer än närmast föregående år. Då vårdverksamhetens egna inkomster samtidigt steg med endast 7.6 %, var vårdverksamhetens nettoutgifter 876 milj. mk eller 9.5 % större än år 1958. Om man beaktar, att levnads-kostnadsindex samtidigt stigit med 1.5 %, vore vårdens bruttoutgifter år 1959 7.2 % och nettoutgifter 7.9 % större än år 1958.

De absoluta vårdutgifterna var under år 1959 störst i följande städer: i Helsingfors 3 295 milj. mk, i Tammerfors 784, i Åbo 638, i Björneborg 265, i Lahti 256, i Uleåborg 243, i Vasa 223, i Kuopio 202, i Jyväskylä 162 och i Kemi 159 milj. mk. Minst var de i Nykarleby, 4.5 milj., och Kaskö, 4.3 milj. mk.

På landsbygden åter översteg vårdutgifterna år 1959 i 54 kommuner 30 milj. mk, mellan 20—30 milj. mk växlade de i 85 kommuner, mellan 10—20 milj. i 108, mellan 5—10 milj. mk i 123 kommuner och mellan 1 och 5 milj. mk i 102 kommuner. I 9 kommuner var utgifterna under 1 milj. mk.

¹⁾ V:n 1958 korjattu luku 644 603.

¹⁾ 1958 års rättad siffra 644 603.

Jos huoltotoiminnan kokonaiskustannukset, siis bruttokustannukset ja toiselta puolen ne kustannukset, jotka saadaan, jos menoista vähennetään huoltotoiminnan tuottamat tulot, ts. nettokustannukset, jaetaan henkikirjoihin merkityllä asukasluvulla sekä koko maassa että erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, tulee kustannuksia keskimäärin asukasta kohden seuraavat määrät.

Om de totala kostnaderna för vårdverksamheten, således bruttokostnaderna och å andra sidan de kostnader, som erhålles, om från utgifterna subtraheras de inkomster, som vårdverksamheten inbringat, m.a.o. nettokostnaderna, divideras med den mantalsskrivna folkmängden både i hela landet och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, erhålles som genomsnittliga kostnader per invånare följande belopp.

Vuosi — År	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk — Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk							
	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
1950	2 045	1 496	1 198	888	993	734	1 274	938
1951	2 687	1 946	1 632	1 202	1 302	949	1 683	1 224
1952	3 074	2 169	1 938	1 404	1 528	1 097	1 960	1 398
1953	3 437	2 433	2 189	1 541	1 660	1 155	2 165	1 518
1954	3 631	2 578	2 342	1 658	1 791	1 246	2 325	1 633
1955	3 942	2 735	2 484	1 720	1 929	1 258	2 516	1 693
1956	4 551	3 206	2 943	2 091	2 243	1 506	2 939	2 023
1957	4 837	3 198	3 038	2 049	2 274	1 275	3 063	1 882
1958	5 365	3 653	3 299	2 181	2 478	1 404	3 375	2 114
1959	5 765	3 906	3 564	2 353	2 644	1 519	3 628	2 282

Laskemalla huoltotoiminnan brutto- ja nettomenot v. 1959 asukasta kohden eri lääneissä sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa saadaan seuraava yhdistelmä.

Genom att beräkna vårdverksamhetens brutto- och nettoutgifter år 1959 per invånare i de olika länen samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna erhålles följande sammanställning.

Lääni — Län	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk — Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk							
	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko lääni Hela länet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Uudenmaan — Nylands	7 245	4 835	3 829	2 649	3 265	1 952	5 636	3 691
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	5 010	3 377	2 819	1 798	2 335	1 292	3 167	1 946
Ahvenanmaa—Åland ..	1 661	958	—	—	1 456	763	1 498	803
Hämeen — Tavastehus .	5 517	3 823	3 910	2 657	3 075	1 645	4 037	2 536
Kymen — Kymmene ..	4 110	2 757	3 652	2 309	2 488	1 272	3 138	1 859
Mikkelin—S:t Michels .	4 008	2 721	2 981	1 697	3 027	1 533	3 196	1 746
Kuopion — Kuopio :....	4 311	2 860	3 572	2 538	2 751	1 615	3 031	1 853
Vaasan — Vasa	4 915	3 399	3 206	1 925	2 131	1 209	2 680	1 635
Oulun — Uleåborgs	4 574	3 167	—	—	2 629	1 710	2 966	1 963
Lapin — Lapplands ...	5 425	4 130	2 914	1 996	2 738	1 824	3 197	2 220

Yksityisten kuntien huoltokustannusten määrät poikkeavat kuitenkin usein tuntuvasti näistä keskimääristä. Seuraavassa taulukossa on sen vuoksi kunnat ryhmitetty asukasta kohden tulevien huoltokustannusten suuruuden mukaan muutamiin päluokkiin ja mainittu

Vårdkostnadernas belopp i de enskilda kommunerna avviker dock ofta kännbart från dessa medeltal. I följande tabell har kommunerna därför enligt storleken av vårdkostnaderna per invånare grupperats i några huvudklasser; vidare har uppgivits antalet städer, köpingar och lands-

kuhunkin luokkaan kuuluvien kaupunki-, kaupala- ja maalaiskuntien lukumäärät, jälkimmäiset erikseen kussakin läänissä. Kustannukset on laskettu nettomenojen mukaan.

kommuner, som hänförts till varje klass, de sistnämnda särskilt i varje län. Kostnaderna har beräknats enligt nettoutgifterna.

Huoltotoiminnan nettokustannukset asukasta kohden eri kunnissa — Vårdverksamhetens nettokostnader per invånare i olika kommuner

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa huollon nettokustannukset asukasta kohden olivat, mk Antal kommuner, i vilka nettokostnaderna för vårdverksamheten per invånare utgjorde, mk										Yhteensä kuntia Till-sammans kommuner
	—800	800— 1 000	1 000— 1 200	1 200— 1 400	1 400— 1 600	1 600— 1 800	1 800— 2 000	2 000— 2 200	2 200— 2 400	2 400—	
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>											
Uudenmaan — Nylands ..	1	1	1	4	9	9	3	4	—	2	34
Turun ja Porin — Åbo och											
Björneborgs	25	17	22	13	11	8	2	5	1	4	108
Ahvenanmaa — Åland ...	9	2	3	—	—	—	1	—	—	—	15
Hämeen — Tavastehus ...	3	4	7	7	13	9	5	2	2	4	56
Kymen — Kymmene	3	6	7	5	—	3	3	—	—	—	27
Mikkelin — S:t Michels ..	1	—	6	6	6	6	1	3	—	—	29
Kuopion — Kuopio	1	1	7	9	11	8	3	2	1	3	46
Vaasan — Vasa	32	12	17	12	10	3	4	1	—	—	91
Oulun — Uleåborgs	4	2	6	10	7	8	4	3	3	7	54
Lapin — Lapplands	2	2	2	1	2	5	3	1	2	1	21
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	81	47	78	67	69	59	29	21	9	21	481
<i>Kaupungit — Städer</i>	—	1	—	1	—	1	4	3	3	22	35
<i>Kauppalat — Köpingar</i>	—	2	1	1	2	3	2	1	7	12	31
Kaikkiaan kuntia — Inalles kommuner	81	50	79	69	71	63	35	25	19	55	547
%:na kuntien luvusta — I % av antalet kommuner	14.8	9.1	14.4	12.6	13.0	11.5	6.4	4.6	3.5	10.1	100.0

Nettomenojen suuruus asukasta kohden vaihtelee huomattavasti kunnan suuruudesta riippuen. Tämän valaisemiseksi seuraavassa yhdistelmässä kunnat on asukasluvun mukaan jaettu 5 ryhmään ja kussakin ryhmässä on laskettu nettomenojen suuruus asukasta kohden erikseen kaupunki- ja kauppalakunnissa sekä maalaiskunnissa.

Nettoutgifternas storlek per invånare varierar betydligt beroende på kommunens storlek. För att belysa denna fråga har i följande sammanställning kommunerna grupperats enligt invånarantalet i 5 grupper och räknats nettoutgifterna per invånare särskilt för städerna och köpingarna samt landskommunerna.

Asukasluku Antal invånare	Nettomenot asukasta kohden — Nettoutgifter per invånare					
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Kuntien luku Antal kommuner	Mk	Kuntien luku Antal kommuner	Mk	Kuntien luku Antal kommuner	Mk
— 4 000	6	1 950	212	1 149	218	1 168
4 000 — 7 999	19	2 068	155	1 460	174	1 524
8 000 — 11 999	10	2 592	70	1 606	80	1 737
12 000 — 15 999	6	2 826	34	1 637	40	1 825
16 000 —	25	3 830	10	2 055	35	3 556

Kuten edellä jo on mainittu, olivat hallintomenot v. 1959 yhteensä koko maassa 1 449 milj. mk, huoltoapumenot 11 195 milj., lastensuojelumenot 3 314 milj. sekä irtolais- ja alkoholisti-

Såsom redan nämndes, utgjorde förvaltningsutgifterna år 1959 i hela landet sammanlagt 1 449 milj. mk, socialhjälpstgifterna 11 195 milj., barnskyddsutgifterna 3 314 milj. samt utgifterna

huoltomenot yhteensä 52 milj. mk. Minkä laatuista huoltoavun ja lastensuojelun menot olivat, selviää seuraavasta taulukosta.

för lösdrivar- och alkoholistvården sammanlagt 52 milj. mk. Av följande tabell framgår arten av socialhjälpens och barnskyddets utgifter.

Huoltoavun ja lastensuojelun menot — Utgifterna för socialhjälpen och barnskyddet

Menojen laatu — Utgifternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter underlydande socialnämnderna	5 626 434	50.3	2 313 269	69.8	7 939 703	54.7
Muu laitoshoito — Övrig anstaltsvård	2 244 659	20.1	487 828	14.7	2 732 487	18.8
Kotiavustus — Hemunderstöd	2 846 752	25.4	—	—	2 846 752	19.6
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	37 821	0.3	379 119	11.4	416 940	2.9
Korvaukset muille kunnille — Ersättningar till andra kommuner	26 955	0.2	46 204	1.4	73 159	0.5
Kannatusmaksu työlaitokseen — Understödsavgift till arbetsinrättning	117 656	1.1	—	—	117 656	0.8
Muut menot — Övriga utgifter	294 758	2.6	87 993	2.7	382 751	2.7
Yhteensä — Summa	11 195 035	100.0	3 314 413	100.0	14 509 448	100.0

Sekä huoltoavun että lastensuojelun menojen jakaantumisessa eri tarkoituksiin on vuosien kuluessa havaittavissa suuria muutoksia. Kuntien omien huoltolaitosten menot nielevät vuosi vuodelta yhä suuremman osan huollon kokonaismenoista. Korvaukset muille kunnille, mikä menoerä aikaisemmin on ollut melko suuri, pienenevät yhä enemmän huoltoapulain uusien korvausta koskevien määräysten johdosta.

Jos eri menoerien suuruutta verrataan keskenään vv. 1958 ja 1959, havaitaan, että sosiaalilautakuntien omien laitosten menot ovat nousseet vain 6.2%. Sen sijaan muun laitoshoidon kustannukset ovat nousseet 16.4 %, ilmeisesti johtuen siitä, että kunnalliskodeista melisairaita on siirretty B-mielisairaaloihin. Kunnalliskodeissa hoidettujen luku on edellisestä vuodesta noussut vain 1.5 %, jota vastoin muissa laitoksissa hoidettujen luku 11.9 %. Kotiavustuksina jaettu määrä, mikä edellisellä vuonna työttömyydestä johtuen kasvoi 38.5 %, on edelleen noussut, kuitenkin vain 12.5 %. Korvaukset muille kunnille ovat supistuneet jatkuvasti, v. 1957 61.3, v. 1958 51.9 % ja v. 1959 35.6 % lähinnä edellisen vuoden määristä.

Mitä huoltotoiminnan tuloihin tulee, oli yleisituloja v. 1959 3 milj. mk, huoltoavun tuottamia tuloja 4 929 milj. mk, lastensuojelun 1 005 milj. sekä irtolais- ja alkoholistihoitoon 0.5 milj. mk. Huoltoavun ja lastensuojelun tulot jakaantuivat seuraavan taulukon mukaisesti.

I fördelningen av både socialhjälpens och barnskyddets utgifter på olika ändamål kan under årens lopp stora förändringar konstateras. Utgifterna för kommunernas egna vårdanstalter slukar år för år en allt större del av de totala vårdkostnaderna. Ersättningarna till andra kommuner, vilka hittills varit rätt stora, minskar allt mera till följd av de nya bestämmelserna i socialhjälpplagen rörande ersättningarna.

Om under 1958 och 1959 de olika utgiftspos-terna jämföres med varandra, observeras, att utgifterna för anstalter underlydande socialnämnderna har ökats endast med 6.2 %. Däremot har kostnaderna för övrig anstaltsvård stigit med 16.4 % uppenbarligen till följd därav, att från kommunalhemmen överförts sinnessjuka till B-sinnessjukhusen. Antalet vårdade på kommunalhemmen har stigit endast med 1.5 % från föregående år, men antalet vårdade på övriga anstalter med 11.9 %. Utgifterna för hemunderstöd, som till följd av arbetslösheten föregående år steg med 38.5 %, har fortfarande ökats, dock endast med 12.5 %. Ersättningarna till andra kommuner har fortfarande minskats, med hela 61.3 % år 1957, med 51.9 % år 1958 och med 35.6 % år 1959 från närmast föregående år.

Vad vårdverksamhetens inkomster beträffar, utgjorde de allmänna inkomsterna under år 1959 3 milj. mk, inkomsterna genom socialhjälpen 4 929 milj. mk, genom barnskyddet 1 005 milj. samt genom lösdrivar- och alkoholistvården 0.5 milj. mk. Socialhjälpens och barnskyddets inkomster fördelade sig enligt följande tabell.

Huoltoavun ja lastensuojelun tulot — Socialhjälpens och barnskyddets inkomster

Tulojen laatu — Inkomsternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Perunkirjoitusmaksut — Bouppteckningsprocenter	32 871	0.7	—	—	32 871	0.6
Korvaukset valtiolta — Ersättningar av staten						
huoltoapulain perusteella — med stöd av socialhjälp- lagen	150 275	3.0	44 516	4.4	194 791	3.3
sotasiirtolaisten huoltoa kosk. lain perusteella — med stöd av lagen ang. de krigsförflyttades vård	145 978	3.0	5 301	0.5	151 279	2.5
Korvaukset muilta kunnilta — Ersättningar av andra kommuner	108 166	2.2	55 466	5.5	163 632	2.8
yksityisiltä — av enskilda personer	3 716 770	75.4	165 166	16.4	3 881 936	65.4
Lapsilisät — Barnbidrag	—	—	84 245	8.4	84 245	1.4
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter under- lydande socialnämnder	646 090	13.1	642 381	63.9	1 288 471	21.7
Lahjoitukset ja rahastojen korot — Donationer och räntor av donationsfonder	1 917	0.0	514	0.1	2 431	0.0
Muut tulot — Andra inkomster	127 106	2.6	7 408	0.8	134 514	2.3
Yhteensä — Summa	4 929 173	100.0	1 004 997	100.0	5 934 170	100.0

Verrattaessa keskenään huoltoavun ja lastensuojelun menojen ja tulojen nousua v:sta 1958 v:een 1959 havaitaan menojen kasvaneen 8.9 % ja tulojen 7.6 % lähinnä edellisestä vuodesta. Korvaukset muilta kunnilta, jotka v. 1958 alenivat 39.0 % edellisen vuoden määristä, supistuivat v. 1959 vielä 18.7 %. Sen sijaan valtiolta huoltoapulain nojalla saadut korvaukset ovat nousseet 78.2 %. Yksityisten maksamat korvaukset ovat myös edelleen nousseet, 7.9 %:lla. Valtiolta sotasiirtolaisten huoltoa koskevan lain perusteella on v. 1959 saatu 10.1 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Huoltoavun ja lastensuojelun menoista tuli 41 % korvatuksi vastaavien huoltoalojen tuloilla, siis paljon enemmän kuin ennen sotia, jolloin vastaava suhdeluku oli noin 25.

Huoltoapumenot. Huoltoavun eri menoryhmät jakaantuivat kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Suurimman erän sekä kaupunkien että maalaiskuntien huoltoapumenoissa muodostivat kuntien omat huoltolaitokset. Niiden menot ovat nousseet v:een 1958 verrattuna 8.8 ja 5.8 % johtuen siitä, että uusia kunnallis- ja vanhainkoteja on rakennettu sekä vanhoja korjattu ja laajennettu. Toiseksi suurin menoerä on kotiin annettu avustus, mikä edellisestä vuodesta on noussut koko maassa 12.5 %, asutuskeskuksissa

Då man jämför stegringen av utgifterna och inkomsterna för socialhjälpens och barnskyddet från år 1958 till år 1959 finner man, att utgifterna stigit med 8.9 % och inkomsterna med 7.6 % från närmast föregående år. Ersättningarna av andra kommuner, som år 1958 nedgick med 39.0 % från närmast föregående år, har år 1959 minskats ännu med 18.7 %. Däremot har ersättningarna av staten med stöd av socialhjälpenslagen stigit med 78.2 %. Ersättningarna av enskilda har även fortfarande stigit, med 7.9 %. Ersättningar av staten enligt lagen angående de krigsförflyttades vård har kommunerna erhållit 10.1 % mindre år 1959 än föregående år. Av socialhjälpens och barnskyddets utgifter täcktes 41 % med inkomsterna från motsvarande vårdformer, alltså mycket mera än före kriget, då motsvarande proportionstal var ca. 25.

Socialhjälsutgifterna. Socialhjälpens olika utgiftsgrupper fördelade sig i städerna och köpingarna samt landskommunerna såsom följande tabell utvisar.

Den största utgiftsposten såväl i städernas som landskommunernas socialhjälp utgjordes av kommunernas egna vårdinrättningar. Utgifterna för dem har stigit i jämförelse med år 1958 med 8.8 och 5.8 %, till följd av att nya kommunal- och åldershem har byggts samt gamla reparerats och utvidgats. Den näst största utgiftsposten är hemunderstöd, vilken från föregående år har stigit för hela landet med 12.5 %, i bosättningscentra med

Kunnalliskotien menot — Kommunalhemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	1 227 664	54.1	1 577 368	46.4	2 805 032	49.5
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	58 514	2.6	74 765	2.2	133 279	2.3
Ravinto — Kosthåll	437 474	19.3	855 240	25.2	1 292 714	22.8
Vaatetus — Beklädnad	35 070	1.5	65 151	1.9	100 221	1.8
Sairaanhoito ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel	69 064	3.0	111 142	3.3	180 206	3.2
Muut vuotuis-kustannukset hoidettavista — Övriga års-utgifter för de vårdade	80 756	3.6	72 506	2.1	153 262	2.7
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	41 242	1.8	115 376	3.4	156 618	2.8
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	40 250	1.8	56 662	1.7	96 912	1.7
Lämpö ja valo — Värme och lyse	217 334	9.6	356 836	10.5	574 170	10.1
Palovakuutus — Brandförsäkring	5 548	0.2	20 061	0.6	25 609	0.4
Kasvi- ja puutarha, sikala, kanala — Trädgård, svin- och hönsgård	4 733	0.2	17 761	0.5	22 494	0.4
Sekalaismenot — Diverse utgifter	51 010	2.3	76 688	2.2	127 698	2.3
Yhteensä — Summa	2 268 659	100.0	3 399 556	100.0	5 668 215	100.0

Jotta saataisiin selville hoidettavien kustannukset hoitopäivää kohden, on kunnalliskotien kokonaismenot (tuloja sús ei ole vähennetty) jaettu hoitopäivien luvulla. Hoitopäivien luku oli kaupunkien kunnalliskodeissa 2 076 138, kauppaloiden 698 755 ja maalaiskuntien 6 071 574 eli kaikissa kunnalliskodeissa yhteensä 8 846 467. Täten hoitopäiväkustannukset olivat kaupungeissa ja kaupaloissa keskimäärin 818 mk, maalaiskunnissa 560 mk sekä koko maassa 641 mk. Suurimmat nämä kustannukset olivat Uudenmaan läänissä, keskimäärin 873, sekä pienimmät Mikkelin läänissä, 514 mk. Palkkausmenot hoitopäivää kohden nousivat kaupunkija kauppalakunnissa keskimäärin 442 mk:aan, maalaiskunnissa 260 mk:aan ja koko maassa 317 mk:aan sekä ravintomenot hoitopäivää kohden vastaavasti 158, 141 ja 146 mk:aan.

Lastensuojelumenot. Seuraava taulukko osoittaa, miten lastensuojelun menot jakaantuivat eri menoryhmiin kaupungeissa ja kaupaloissa sekä maalaiskunnissa.

Suurimman menoerän, 77.0 %, kaupunkien ja kauppaloiden lastensuojelumenoista muodostivat kuntien omat huoltolaitokset; maalaiskunnissa vastaavat menot olivat vain 40.9 % kokonaismenoista. Sensijaan yksityishoitomaksut nousivat maaseudulla 30.6 %:iin, mutta kaupungeissa vain 6.6 %:iin kokonaismenoista. Edellisestä

För att få reda på kostnaderna per intern och dag i kommunalhemmen har kommunalhemmens totalkostnader (inkomsterna har alltså ej subtraherats) dividerats med vårddagarnas antal. Antalet vård dagar i städernas kommunalhem steg till 2 076 138, i köpingarnas till 698 755 och i landskommunernas till 6 071 574 eller i alla kommunalhem tillsammans till 8 846 467. Sålunda erhöles som genomsnittlig kostnad per vård dag i städerna och köpingarna 818 mk, i landskommunerna 560 mk och i hela landet 641 mk. Störst var dessa kostnader i Nylands län, i medeltal 873, och minst i S:t Michels län, 514 mk. Löneutgifterna per vård dag steg i städerna och köpingarna i medeltal till 442 mk, i landskommunerna till 260 mk och i hela landet till 317 mk samt utgifterna för kosthållning per vård dag i genomsnitt till 158, 141 och 146 mk.

Barnskyddsutgifterna. Följande tabell utvisar, huru barnskyddets utgifter fördelade sig på olika utgiftsgrupper i städerna och köpingarna samt landskommunerna.

Den största utgiftsposten, 77.0 %, av städernas och köpingarnas barnskyddsutgifter utgjorde kommunernas egna vårdanstalter; motsvarande utgifter i landskommunerna var endast 40.9 % av totalutgifterna. Däremot uppgick utackorderingskostnaderna på landsorten till 30.6 %, men i städerna endast till 6.6 % av

Lastensuojelumienot kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa — Barnskyddets utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Lastenkodit ym. sosiaalilautakuntien alaiset lastensuojelulaitokset — Barnhem o.a. socialnämnder underlydande barnskyddsanstalter	2 042 022	77.0	271 247	40.9	2 313 269	69.8
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård						
aistivalliskouluissa yms. laitoksissa — i skolor och o.a. dyl. anstalter för sinnesdefekta	1 139	0.0	554	0.1	1 693	0.1
vajaamielislaitoksissa — i anstalter för psykiskt efterblivna	73 518	2.8	58 464	8.8	131 982	4.0
mielisairaaloissa — i sinnessjukhus	4 299	0.2	3 187	0.5	7 486	0.2
keuhkotautiparantoloissa — i tuberkulossanatorier ..	23 293	0.9	1 084	0.1	24 377	0.7
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	10 847	0.4	5 969	0.9	16 816	0.5
vieraan kunnan lasten- ja koulukodeissa — i främmande kommuns barn- och skolhem	7 803	0.3	11 791	1.8	19 594	0.6
valtion ja yksityisissä koulukodeissa — i statens och i privata skolhem	33 442	1.3	19 931	3.0	53 373	1.6
yksityisissä lastenkodeissa ja muissa huoltolaitoksissa — i privata barnhem och andra vårdanstalter	168 317	6.3	64 190	9.7	232 507	7.0
Yksityiskotihoido — Vård i enskilt hem	175 722	6.6	203 397	30.6	379 119	11.5
Korvaukset muille kunnille — Ersättning till andra kommuner	38 836	1.5	7 368	1.1	46 204	1.4
Ammattiopetus — Yrkesutbildning	8 668	0.3	5 810	0.9	14 478	0.4
Muut menot — Övriga utgifter	63 031	2.4	10 484	1.6	73 515	2.2
Yhteensä — Summa	2 650 937	100.0	663 476	100.0	3 314 413	100.0

vuodesta lastensuojelumienot ovat nousseet 6.1 %, kun huoltoapumenot ovat lisääntyneet 9.8 %. Suhteellisesti eniten ovat lisääntyneet vajaamielisten ja mielisairaiden laitoshoidomenot, 29.6 %. Yksityiskotihoidomaksut ovat nousseet 9.2 %.

Sosiaalilautakuntien alaisista lastensuojelulaitoksista lastenkotien menot nousivat v. 1959 952.0 milj. mk:aan, koulukotien menot 60.6 milj. mk:aan sekä lastentarhojen menot 873.0 milj. mk:aan. Miten lastenkotien menot jakaantuivat menoryhmiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta. Lastenkotien lukumäärä oli v. 1959 116.

Hoitopäiviä oli kaikissa lastenkodeissa yhteensä 942 195, joista 629 670 kaupunkien ja kauppalaisten lastenkodeissa sekä 312 525 maalaiskuntien lastenkodeissa. Hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin koko maassa 1 010 mk, kaupunkien ja kauppalaisten lastenkodeissa 1 121 mk sekä maalaiskuntien lastenkodeissa 788 mk. Tällöin lastenkotien kokonaismenot on jaettu hoitopäivien luvulla.

totalutgifterna. Från föregående år har barnskyddsutgifterna stigit med 6.1 %, då socialhjälpstutgifterna steg med 9.8 %. Relativt sett har anstaltsutgifterna för psykiskt efterblivna och sinnessjuka ökats mest, med 29.6 %. Utgifterna för vård i enskilt hem steg med 9.2 %.

Bland de socialnämnderna underlydande barnskyddsanstalterna steg utgifterna för barnhemmen under år 1959 till 952.0 milj. mk, utgifterna för skolhemmen till 60.6 milj. mk och utgifterna för barnträdgårdarna till 873.0 milj. mk. Huru barnhemmens utgifter fördelade sig på olika utgiftsposter i städerna och köpingarna samt landskommunerna framgår av följande tabell. Antalet barnhem var år 1959 116.

Antalet vård dagar i alla barnhem tillsammans steg till 942 195, varav 629 670 i städernas och köpingarnas barnhem samt 312 525 i landskommunernas barnhem. De genomsnittliga kostnaderna per vård dag steg i hela landet till 1 010 mk, i städernas och köpingarnas barnhem till 1 121 mk och i landskommunernas barnhem till 788 mk. Barnhemmens totalutgifter har då dividerats med antalet vård dagar.

Lastenkotien menot — Barnhennens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	416 269	59.0	119 744	48.6	536 013	56.3
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	19 697	2.8	5 574	2.3	25 271	2.7
Ravinto — Kosthåll	108 559	15.4	54 301	22.0	162 860	17.1
Vaatetus — Beklädnad	29 387	4.2	12 855	5.2	42 242	4.4
Sairaanhoito ja lääkkeit — Sjukvård och läkemedel ..	7 491	1.0	2 187	0.9	9 678	1.0
Muut vuotuis-kustannukset hoidettavista — Övriga års-utgifter för de vårdade	13 340	1.9	4 470	1.8	17 810	1.9
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	28 383	4.0	10 586	4.3	38 969	4.1
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	14 604	2.1	5 481	2.2	20 085	2.1
Lämpö ja valo — Värme och lyse	49 905	7.1	19 513	7.9	69 418	7.3
Palovakuutus — Brandförsäkring	693	0.1	1 593	0.7	2 286	0.2
Kasvi- ja puutarhamenot — Trädgård	1 083	0.1	1 495	0.6	2 578	0.3
Sekalaismenot — Diverse utgifter	16 297	2.3	8 516	3.5	24 813	2.6
Yhteensä — Summa	705 708	100.0	246 315	100.0	952 023	100.0

Koulukotien samoin kuin lastentarhojen menot selviävät seuraavasta taulukosta. Seuraavassa esitetyt luvut koskevat kolmea koulukotia sekä 22 kaupungin, 12 kauppalan ja 2 maalaiskunnan lastentarhoja. Yksi koulukoti lopetti toimintansa v. 1958, minkä vuoksi menot ovat pienemmät kuin edellisenä vuonna.

Skolhennens samt barnträdgårdarnas utgifter framgår av följande tabell. Följande siffror innefattar tre skolhennens utgifter samt barnträdgårdarnas utgifter i 22 städer, 12 köpingar och 2 landskommuner. Ett skolhem upphörde med sin verksamhet år 1958, varför utgifterna är mindre än föregående år.

Koulukotien sekä lastentarhojen menot — Skolhennens samt barnträdgårdarnas utgifter

Menot — Utgifter	Koulukodit Skolhennens		Lastentarhat Barnträdgårdarna	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	33 775	55.8	653 049	74.8
Työnantajan lapsilisä- ja kansaneläke- sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och folkpensions- samt olycksfallsförs. premier	1 643	2.7	20 150	2.3
Ravinto — Kosthåll	6 916	11.4	99 885	11.4
Vaatetus — Beklädnad	2 115	3.5	833	0.1
Sairaanhoito ja lääkkeit — Sjukvård och läkemedel	414	0.7	1 507	0.2
Muut vuotuis-kustannukset hoidettavista — Övriga årsutgifter för de vårdade	892	1.5	6 162	0.7
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	2 621	4.3	24 048	2.8
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	812	1.3	17 037	1.9
Lämpö ja valo — Värme och lyse	4 550	7.5	32 233	3.7
Palovakuutus — Brandförsäkring	14	0.0	709	0.1
Maanviljelys- ja puutarhamenot — Jordbruks- och trädgårdsutgifter	5 128	8.5	132	0.0
Sekalaismenot — Diverse utgifter	1 678	2.8	17 261	2.0
Yhteensä menoja — Summa utgifter	60 558	100.0	873 006	100.0

Avustukset huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille. Kuntien huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille myöntämät avustukset, jotka aikaisemmin ovat sisältyneet sosiaaliavun

Understöd till föreningar utövande socialverksamhet. De av kommunerna beviljade understöden till föreningar och anstalter som utövar socialverksamhet, vilka understöd tidigare ingått

ja lastensuojelun menoihin, on v:sta 1958 lähtien erotettu erilliseksi menoryhmäksi, josta seuraavassa tehdään lähemmin selkoa. Muutoksen on aiheuttanut lähinnä se seikka, että avustukset epämääräisyydessään ovat vaikeuttaneet eri kuntien huoltomenojen keskinäistä vertailua. Jos avustuksiin myönnetyt määrärahat eivät ole sisältyneet sosiaalilautakunnan menoarvioon, ovat monet kunnat jättäneet ilmoittamatta avustusten suuruuden. Toiset kunnat taas eivät ole ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty. Seuraavassa esitettyjä lukuja käytettäessä on siis nämä puutteellisuudet otettava huomioon.

195 kuntaa eli 35.6 % kuntien kokonaisluvusta on ilmoittanut jakaneensa avustuksina huolto-tarkoituksiin 230.6 milj. mk. Näistä 51 kaupunki- ja kauppalakuntaa on myöntänyt yhteensä 216.6 milj. mk ja 144 maalaiskuntaa 14.0 milj. mk. Avustuserät olivat suurimmat Helsingissä, 68.5 milj., Tampereella 37.9, Lahdessa 13.0 ja Turussa 12.6 milj. mk. 57.2 % koko avustusmäärästä 230.6 milj. mk:sta tuli näiden neljän kaupungin osalle. Lastensuojelua harjoittavat yhdistykset saivat 66.7 % eli 153.8 milj. mk ja huoltoapua harjoittavat yhdistykset 33.3 % eli 76.8 milj. mk. Sikäli kuin kunnat ovat ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty, on ne yhdistetty muutamiin suurempiin ryhmiin.

Kaikkiaan 94 kuntaa on jakanut avustuksia lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 153.8 milj. mk. Tästä määrästä lastentarhat ja päiväkodit ovat 45 kunnassa saaneet 92.6 milj. mk ja lastenkodit 36 kunnassa 27.5 milj. mk. Lasten kesävir-kistystä varten on 27 kunnassa jaettu 11.0 milj. mk. Nuorisotoimintaa varten on myönnetty yhteensä 6.2 milj. mk. Suomen Lastenhoitoyhdis-tys, Mannerheimliitto ja Pelastakaa Lapset r. y. ovat, lähemmin erittelemättä, saaneet toimin-tansa tukemiseksi 14.4 milj. mk. Lisäksi on vielä 2.0 milj. mk myönnetty erinäisille muille yhdis-tyksille.

Huoltoapua harjoittaville yhdistyksille on 158 kunnassa jaettu kaikkiaan 76.8 milj. mk. Tästä määrästä invalidijärjestöt ovat 107 kunnassa saa-neet 22.9 milj. ja vanhainkodit 11 kunnassa 18.0 milj. Suomen Punaiselle Ristille on myönnetty yhteensä 3.3 ja Pelastusarmeijalle 5.1 milj. mk tarkemmin erittelemättä mihin tarkoitukseen. Erilaiset tuberkuloosiyhdistykset ovat saaneet 2.8 milj. sekä sokeainhuoltoon harrastavat yhdis-tykset 5.9 milj. mk. Äitien kesävir-kistystä varten on Lomalitolle ym:lle annettu 2.1 milj. sekä A-klinikkasäätiölle ja muille alkoholistien huolto-

i utgifterna för socialhjälp och barnskydd, har från år 1958 överförs till en skild utgiftsgrupp, för vilken i det följande närmare redogöres. Förändringen har främst motiverats av att en in-bördes jämförelse mellan vårdutgifterna i de olika kommunerna försvårats därigenom att under-stöden inte varit tillräckligt specificerade. Ifall de till understöden beviljade anslagen inte ingått i socialnämndens budget, har flere kommuner uraktlåtit att omnämna understödens storlek. Därtill har en del kommuner inte omnämnt för vilket ändamål understöden beviljats. Dessa bris-ter bör beaktas när man använder i det följande publicerade tal.

195 kommuner eller 35.6 % av samtliga har meddelat att de som understöd för vårdändamål utdelat 230.6 milj. mk. Av dessa har 51 städer och köpingar beviljat inalles 216.6 milj. mk och 144 landskommuner 14.0 milj. mk. Understöds-beloppen var störst i Helsingfors, 68.5 milj., i Tammerfors 37.9, i Lahti 13.0 och i Åbo 12.6 milj. mk. Av hela understödsbeloppet, 230.6 milj. mk, kom 57.2 % på dessa fyra städers del. Före-ningarna för barnskydd erhöill 66.7 % eller 153.8 milj. mk och föreningarna för socialhjälp 33.3 % eller 76.8 milj. mk. I den utsträckning kom-munerna har meddelat för vilket ändamål under-stöden har beviljats, har dessa sammanförts i några större grupper.

Sammanlagt 94 kommuner har för barnskydds-ändamål utdelat understöd inalles 153.8 milj. mk. Av denna summa har barnträdgårdarna och dag-hemmen i 45 kommuner erhöillit 92.6 milj. mk och barnhemmen i 36 kommuner 27.5 milj. mk. För barnens sommarrekreation har i 27 kommuner utbetalats 11.0 milj. mk. För ungdomsverksam-heten har beviljats inalles 6.2 milj. mk. Barna-vårdsföreningen i Finland, Mannerheimförbundet och Rädde Barnen r. f. har, utan närmare specifi-kation, för befrämjande av deras verksamhet er-hållit 14.4 milj. mk. Ytterligare har 2.0 milj. mk beviljats vissa andra föreningar.

Till föreningar som utövar socialhjälp, har i 158 kommuner utdelats inalles 76.8 milj. mk. Av denna summa har invalidorganisationerna i 107 kommuner erhöillit 22.9 milj. och ålderdomshem-men i 11 kommuner 18.0 milj. Finlands Röda Kors har beviljats inalles 3.3 och Frälsnings-armén 5.1 milj. mk utan närmare specifikation av ändamålet. Olika tuberkulosföreningar har er-hållit 2.8 milj. samt föreningar för vård av blinda 5.9 milj. mk. För mödrarnas sommarrekreation har till Semesterförbundet m. fl. utbetalats 2.1 milj. samt till A-klinikstiftelsen och andra föreningar

harrastaville yhdistyksille 4.7 milj. mk. Kodittomien Tuki, Kovaosaisten ystävät ja eri naisjärjestöjen yömajat ovat toimintansa tukemiseksi saaneet yhteensä 1.5 milj. mk. Lisäksi ovat vielä monet muut yhdistykset kuten esim. Reumasäätiö, polioinvalidit, kaatuneitten omaiset, sotaleskien huolto, Valkonauhayhdistys, Vankeinhoitoyhdistys, huonokuuloisten yhdistykset ynnä monet muut saaneet, mikä suuremman mikä pienemmän avustuksen, yhteensä kaikkiaan 10.5 milj. mk.

Maalaiskuntien myöntämistä 14.0 milj. mk:n avustuksista suurimman osan olivat saaneet lastentarhat ja päiväkodit, 6.6 milj. ja erilaiset invalidijärjestöt, 3.7 milj. mk.

Kuntien osuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kansaneläkelain mukaan valtio ja kunnat vastaavat kansaneläkkeiden tukiosien kustannuksista. Kuntien kustannusosuus on laissa määriteltä kuntien taloudellisen aseman mukaan. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko kunnat ovat ilmoituksensa mukaan vv. 1957—1959 joutuneet maksamaan tukiosien aiheuttamista kustannuksista.

	1957	1958	1959
		milj. mk	
Kaupungit — Städer	922	1 231	1 326
Kauppalat — Köpingar	198	263	281
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 073	2 484	2 600
Yhteensä — Summa	3 193	3 978	4 207

Alkoholistien perheiden huolto väkijuomayhtiön voittovaroista. Väkijuomayhtiön voittovarojen käytöstä annettujen määräysten mukaan kunnat saavat asukaslukunsa perusteella määrätyn osan näistä voittovaroista käytettäväksi ensisijassa raittustyöhön ja mm. myös alkoholistien ja heidän perheittensä huoltoon, jota ei näissä tapauksissa ole katsottava korvattavaksi huoltoavuksi. Kaikki kunnat eivät suinkaan ole käyttäneet saamiaan voittovaroja alkoholistien perheiden huoltoon, vain noin 40 % kuntien luvusta. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko voittovaroja vv. 1957—1959 on käytetty mainittuun tarkoitukseen.

	1957		1958		1959	
	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk
Kaupungit — Städer	24	22 667	27	36 326	25	28 443
Kauppalat — Köpingar	26	4 081	25	5 739	26	4 816
Maalaiskunnat — Landskommuner	182	18 184	170	17 110	164	17 580
Yhteensä — Summa	232	44 932	222	59 175	215	50 839

för vård av alkoholister 4.7 milj. mk. De Hemlösas Stöd, De Nödställdas Vänner samt olika kvinnoorganisationers natthärbärgen har för befrämjandet av sin verksamhet erhållit inalles 1.5 milj. mk. Ytterligare har flera föreningar såsom Reumastiftelsen, polioinvaliderna, de stupades anhöriga, krigsänkornas hjälp, föreningen Vita Bandet, Fängelseföreningen, föreningar för lönhörda m. fl. erhållit inalles 10.5 milj. mk i olika stora rater.

Av de understöd om 14.0 milj. mk, som landskommunerna beviljat, hade största delen tillfallit barnträdgårdarna och daghemmen, 6.6 milj., samt olika invalidorganisationer, 3.7 milj. mk.

Kommunernas andel av folkpensionernas understödsdel. Enligt folkpensionslagen ansvarar staten och kommunerna för kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Kommunernas andel av kostnaderna är i lagen fixerad enligt kommunernas ekonomiska ställning. Följande sammanställning utvisar huru mycket kommunerna enligt egen uppgift under åren 1957—1959 fått erlägga av kostnaderna för understödsdelen.

Vård av alkoholisternas familjer med alkoholbolagets vinstmedel. Enligt förordningarna om användandet av alkoholbolagets vinstmedel erhåller kommunerna på grund av antalet invånare en bestämd del av vinstmedlerna för att användas i första hand till nykterhetsarbete i kommuner och bl.a. också till vård av alkoholisternas familjer, vilken vård dock icke anses vara sådan socialhjälp, som bör ersättas. Alla kommuner har dock icke använt vinstmedlen till vård av ovannämnda familjer, endast ca 40 % av antalet kommuner. Följande sammanställning utvisar, huru mycket av vinstmedlen åren 1957—1959 använts till ifrågavarande ändamål.

VIII. Sosiaaliavustukset

Kodinperustamislainat

Kodinperustamislainojen tarkoituksena on auttaa avioliittoon meneviä nuoria pareja oman kodin perustamiseen välttämättömän asunto-irtaimiston hankkimisessa. Perusteena kodinperustamislainojen tarpeellisuudelle esitettiin, että ammattiin valmistautuminen vaatii nykyisin nuorilta entistä pitemmän ajan ja tulee taloudellisesti rasittavaksi, minkä vuoksi kodinperustamisesta aiheutuvien suurehkojen kertamenojen suorittaminen omin varoin on käynyt monille avioliittoon aikoville vaikeaksi. Tätä vaikeutta on myös lisännyt uusien asuntojen korkea vuokrataso.

Ensimmäinen kodinperustamislainoja koskeva laki annettiin marraskuussa 1944. Sen mukaan oli lainan myöntämisen edellytyksenä sotatilan-aikainen palvelus puolustusvoimissa vähintään yhden vuoden ajan sekä että hakijat avioliittoa solmittaessa tahi lainaa haettaessa eivät olleet täyttäneet 35 vuotta. Hakemus oli tehtävä ennen vuoden 1946 päättymistä.

Mainitun lain nojalla myönnettiin vuosina 1945—47 yhteensä 9 922 kodinperustamislainaa, rahamäärältään 188.1 milj. mk. V. 1945 oli lainojen enimmäismäärä 20 000 mk ja myönnettyjen lainojen keskimääräinen suuruus 15 960 mk. V:n 1946 alusta alkaen korotettiin kodinperustamislainojen enimmäismäärä 30 000 markkaan. Myönnettyjen lainojen keskimäärä oli v. 1946 22 165 mk ja v. 1947 22 519 mk.

Marraskuussa 1945 annettiin uusi yleinen kodinperustamislainalaki, joka tuli voimaan v:n 1946 alusta alkaen. Tämän lain nojalla voidaan lainaa hakea kuulutuksen perusteella tai viimeistään kuuden kuukauden kuluessa vihkimisestä lukien. Lainan myöntäminen edellyttää, ettei mies eikä nainen lainaa haettaessa tai, milloin lainaa haetaan vihkimisen jälkeen, avioliittoa solmittaessa ole täyttänyt 30 vuotta. Kodinperustamislainan enimmäismäärä oli aluksi 30 000 mk, mutta korotettiin se v:n 1950 alusta 50 000 mk:aan.

Vuosien 1946—1957 aikana on yleisen kodinperustamislainan nojalla myönnetty 61 941

VIII. Sociala bidrag

Bosättningslänen

Avsikten med bosättningslänen är att hjälpa unga par, som ingår äktenskap, vid anskaffning av till grundande av eget hem erforderligt bostadslösöre. Som grund för bosättningslänens nödvändighet framhölls, att yrkesutbildningen nuförtiden kräver allt längre tid och blir ekonomiskt sett allt mera betungande, varför det blivit svårt för dem, som ämnar ingå äktenskap, att på engång erlägga så stora engångsutgifter, som grundläggandet av eget hem erfordrar. Den höga hyresnivån i de nya bostäderna har dessutom ökat dessa svårigheter.

Den första lagen om bosättningslän utfärdades i november 1944. Enligt denna lag var som förutsättning för beviljande av länet krigstida tjänstgöring vid försvarsmakten under minst ett års tid och att lånesökandena vid äktenskapets ingående eller då län sökes, inte fyllt 35 år. Låneansökan måste göras före utgången av år 1946.

På grund av denna lag beviljades under åren 1945—1947 inalles 9 922 bosättningslän till ett belopp av 188.1 milj. mk. År 1945 var länens maximibelopp 20 000 mk och storleken av de beviljade länen i medeltal 15 960 mk. Från början av år 1946 höjdes bosättningslänens maximibelopp till 30 000 mk. De beviljade länens medelstorlek var år 1946 22 165 mk och år 1947 22 519 mk.

I november 1945 utfärdades en ny allmän lag om bosättningslän, som trädde i kraft från början av år 1946. Enligt denna lag kan län sökas på grund av lysning eller senast inom sex månader räknat från vigseln. Beviljandet av länet förutsätter, att mannen och kvinnan vid inlämnande av ansökan om län eller, då län sökes efter vigseln, vid äktenskapets ingående icke fyllt 30 år. Bosättningslänens maximibelopp var till en början 30 000 mk, men höjdes till 50 000 mk från början av år 1950.

Enligt den allmänna lagen om bosättningslän har under åren 1946—1957 beviljats 61 941 län,

lainaa, jotka vastaavat rahamäärältään 1 858.8 milj. mk. Vuoden 1950 jälkeen on lainojen keskimäärä vaihdellut eri vuosina 29 500—36 300 markan välillä.

Vuonna 1957 oikeutettiin sosiaaliministeriö käyttämään vain puolet menoarviossa olevasta määrärahasta ja v:n 1958 menoarviossa ei ollut enää lainkaan määrärahaa kodinperustamislainoja varten. Lainojen myöntäminen päättyi näin ollen v:n 1957 elokuussa.

Kodinperustamislainojen takaisinmaksuaika on viisi vuotta. Milloin lainansaaajille syntyy lapsi, keskeytyy kuoletusten suorittaminen kuitenkin 12 kuukauden ajaksi. Jos lainansaaajille on syntynyt kolme kuusi kuukautta elänyttä lasta, luetaan kuoletusmaksuna heidän hyväkseen viides osa lainan alkuperäisestä määrästä; jos heille on syntynyt neljä mainitun ajan elänyttä lasta, luetaan kuoletusmaksuksi puolet lainan alkuperäisestä määrästä ja jos heille on syntynyt viisi lasta, katsotaan lainan tulleen kokonaisuudessaan takaisinmaksetuksi.

V. 1959 annettiin lapsen syntymän johdosta 2 230 ja muista syistä 204 maksukeskeytystä. Lainansaaajille syntyneiden lasten lukumäärän perusteella myönnettiin 1 011 ja muista syistä 44 osittaista tai täydellistä vapautusta lainan jäljellä olevan osan takaisin maksamisesta. Maksuvapautusten yhteinen rahamäärä oli 8.4 milj.

Vuoden 1959 loppuun mennessä oli kaikkiaan myönnettyistä 71 863 kodinperustamislainasta 48 286 lainaa maksettu kokonaan takaisin. Voimassa olevien lainojen lukumäärä oli siten 23 577 kpl. ja niiden takaisin maksamatta oleva pääomamäärä 297.4 milj. mk.

Seuraavassa esitetään v. 1945 sekä vv. 1950—1959 myönnettyt lainat, niiden lyhennykset, maksuvapautuksien sekä jäljellä olevien lainojen määrä kunakin vuonna.

Vuosi — År	Lainoja myönnetty Beviljade lån		Lainoja lyhennetty Amorteringar	Maksuvapautukset Avskrivningar	Lainoja jäljellä Kvarvarande lån 31. 12.	
	Luku Antal	milj. mk			milj. mk	Luku Antal
1945	5 155	82.3	5.1	—	77.2	5 004
1950	6 817	208.2	87.3	4.1	511.5	27 634
1951	4 743	150.0	113.2	3.5	544.8	29 989
1952	5 515	200.6	128.6	4.8	612.0	31 519
1953	6 696	201.5	146.9	4.1	662.5	34 178
1954	6 950	205.1	162.6	5.0	700.0	36 494
1955	6 258	200.3	171.1	9.2	716.9	37 257
1956	6 202	199.2	178.1	10.3	720.0	37 665
1957	3 021	99.9	180.6	10.2	633.2	35 517
1958	—	—	170.0	9.5	452.3	30 090
1959	—	—	146.4	8.4	297.4	23 577

som motsvarar i penningbelopp 1 858.8 milj. mk. Efter år 1950 har lånens medeltal varierat under olika år mellan 29 500 och 36 300 mk.

År 1957 var socialministeriet berättigat att använda endast hälften av anslaget i budgeten, och i budgeten för 1958 fanns inga anslag reserverade för bosättningslånen. Beviljandet av lånen upphörde alltså i augusti 1957.

Bosättningslånen återbetalningstid är fem år. Då för låntagaren födes ett barn, inställes amorteringarna för en tid av 12 månader. Om tre barn fötts, vilka varit i liv sex månader, räknas såsom amortering dem till godo en femtedel av lånets ursprungliga belopp. Om fyra barn fötts, vilka varit vid liv nämnda tid, räknas som amortering hälften av lånets ursprungliga belopp, och om fem barn fötts, anses lånet i dess helhet vara återbetalt.

År 1959 inställdes låneamorteringarna i 2 230 fall till följd av barnsörd och i 204 fall av annan orsak. Partiell eller fullständig avskrivning av det återstående lånebeloppet har beviljats i 1 011 fall till följd av antalet åt låntagarna födda barn och i 44 fall till följd av annan orsak. Avskrivningarna utgjorde inalles 8.4 milj. mk.

T.o.m. slutet av år 1959 var av samtliga beviljade bosättningslån, 71 863, 48 286 lån helt återbetalade. Antalet gällande lån var sålunda 23 577 och det icke återbetalade kapitalbeloppet var 297.4 milj. mk.

I det följande ges uppgift om antalet lån, som beviljats år 1945 och under åren 1950—1959, amorteringsbeloppen, beviljade avskrivningar samt beloppet återstående lån för varje år.

Äitiysavustukset

V:sta 1938 lähtien on synnyttäjille jaettu valtion varoista sosiaalilautakuntien välityksellä äitiysavustusta. Avustus oli alkuaan 450 mk kutakin syntynyttä lasta kohti, mutta vuosien kuluessa määrää on korotettu. V:n 1959 aikana se oli 4 500 mk.

Äitiysavustusanomuksia tehtiin v. 1959 maan kaikissa kunnissa. Sosiaaliministeriöön saapuneiden tietojen mukaan sosiaalilautakunnat jakoivat avustuksia vuoden alkupuoliskolla yhteensä 40 005:lle ja sen jälkipuoliskolla 37 603 äidille eli koko vuonna 77 608 äidille. Avustusta saaneiden syntyneiden luku oli ensipuoliskolla 40 568 ja toisella puoliskolla 38 114 eli yhteensä koko vuonna 78 682 lasta, mikä luku vastaa annettujen avustusten lukumäärää.

V:sta 1938 alkaen, jolloin äitiysavustuslaki tuli voimaan, on avustuksia jaettu eri vuosina seuraavasti.

Vuonna Är	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1938	50 730
1940	44 619
1945	70 308
1950	98 884
1955	84 259

Avustusten luku on eri vuosina vaihdellut huomattavasti osaksi avustusten jakoperusteiden muuttamisen ja osaksi syntyvyysluvun vaihteluiden takia.

V:een 1958 verrattuna avustettujen äitien luku selontekovuonna lisääntyi 2.1 % ja lasten luku 2.0 %. Syntyneiden luku nousi syntyvyys-tilaston mukaan samanaikaisesti koko maassa

Moderskapsunderstöden

Från och med år 1938 har understöd till barna-föderskor utbetalats av statsmedel genom socialnämndernas förmedling. Understödet var ursprungligen 450 mk för varje nyfött barn, men under årens lopp har detsamma höjts. År 1959 har det varit 4 500 mk.

Moderskapsunderstöd söktes under år 1959 i alla kommuner. Enligt uppgifter till socialministeriet utbetalade socialnämnderna under förra delen av redogörelseåret understöd till inalles 40 005 mödrar och under senare halvåret till 37 603 mödrar eller under hela året till 77 608 mödrar. Antalet nyfödda barn som erhållit understöd, var under förra halvåret 40 568 och under senare halvåret 38 114 eller inalles under hela året 78 682, vilken siffra motsvarar antalet utdelade understöd.

Från och med år 1938, då lagen om moderskapsunderstöd trädde i kraft, har understöd utgivits som följer.

Vuonna Är	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1956	84 871
1957	81 617
1958	77 125
1959	78 682

Antalet understöd har under olika år betydligt varierat, beroende dels på att grunderna för understöden ändrats och dels på växlingarna i nativiteten.

I jämförelse med år 1958 har antalet understödda mödrar under redogörelseåret stigit med 2.1 % och antalet barn med 2.0 %. Enligt födel-sestatistiken steg antalet födda under samma

Lääni — Län	Äitiysavustusten luku — Antal moderskapsunderstöd			
	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskom- muner	Yhteensä Summa
Uudenmaan — Nylands	7 243	1 153	4 852	13 248
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	3 222	450	6 466	10 138
Ahvenanmaa — Åland	81	—	223	304
Hämeen — Tavastehus	3 692	1 264	4 949	9 905
Kymen — Kymmene	962	1 653	2 704	5 319
Mikkelin — St Michels	788	213	3 326	4 327
Kuopion — Kuopio	1 563	526	7 511	9 600
Vaasan — Vasa	2 143	527	8 749	11 419
Oulun — Uleåborgs	1 630	—	7 646	9 276
Lapin — Lapplands	745	637	3 764	5 146
Koko maa — Hela landet	22 069	6 423	50 190	78 682

2.5 %. Paljonko avustuksia on jaettu eri lääneissä, erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää edellisestä yhdistelmästä.

Kaikista äitiysavustuksista 36.2 % jaettiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä 63.8 % maalaiskunnissa. Yksinomaan Uudenmaan, Vaasan sekä Turun ja Porin lääneissä niiden luku nousi 44.2 %:iin kaikista.

V. 1959 jaettiin kaikkiaan 41 962 vaatepakkausta, joiden yhteinen arvo oli 187.7 milj. mk. Raha-avustuksina tai muussa muodossa annettiin yhteensä 166.4 milj. mk. Kaiken kaikkiaan jaettiin äitiysavustuksina v. 1959 joko rahassa tai luonnossa 354.1 milj. mk sekä lisäksi kunnille rahti- ja kuljetuskustannusten korvaukseksi 0.2 milj. mk.

Lapsilisät

Lokak. 1 p:nä 1948 voimaan tulleen lapsilisälain mukaan valtio suorittaa kustakin 16 vuotta nuoremmasta lapsesta lapsilisää vuosineljänneksittäin. Lapsilisän suuruus oli alkuaan 600 mk/kk, mutta v:n 1951 lokakuusta lähtien se on ollut 1 200 mk/kk.

Kun lapsilisää saaneiden lasten luku ei sanottavasti vaihtelee eri vuosineljänneksinä, on tietoja lapsilisän nostajien ja lasten luvusta pyydetty sosiaalilautakunnilta vain vuoden viimeiseltä neljännekseltä. Sen sijaan tietoja maksetuista rahamääristä on saatu kultakin neljännekseltä erikseen, joten niiden nojalla voidaan suunnilleen laskea, montako lasta kulloinkin on ollut kysymyksessä. V:n 1959 neljännellä neljänneksellä oli lapsilisän nostajia eli avustusta saaneita perheitä kaikkiaan koko maassa 653 668 ja lapsilisään oikeutettuja lapsia näissä perheissä 1 416 616. Lisäksi sosiaalilautakunnat ovat nostaneet lapsilisää 9 909 lapsesta ja yksityisten lastenkotien johtajat kasvattajan ominaisuudessa 258 lapsesta, joten lapsilisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 426 783. V:n 1948 neljännellä neljänneksellä lapsilisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 167 312, joten niiden luku on noussut 12 vuodessa 22.2 %. Lapsilisää saaneiden lasten luku oli eri vuosina seuraava.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1948	1 167 312
1950	1 262 219
1955	1 370 516
1956	1 390 227

tid i hela landet med 2.5 %. I vilken mån understöd utgivits i olika län och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av föregående sammanställning.

Av alla moderskapsunderstöd erlades 36.2 % i städerna och köpingarna samt 63.8 % i landskommunerna. Enbart i Nylands, Vasa samt Åbo och Björneborgs län utdelades 44.2 % av dem.

År 1959 utdelades klädesförpackningar till ett antal av 41 962, motsvarande ett värde av 187.7 milj. mk. Kontantunderstöd eller understöd i annan form utdelades till ett värde av 166.4 milj. mk. Inalles steg moderskapsunderstöden under år 1959 antingen i penningar eller in natura till ett värde av 354.1 milj. mk, vartill kom ersättningar åt kommunerna för frakt- och transportkostnader 0.2 milj. mk.

Barnbidragen

Enligt lagen om barnbidrag, som trädde i kraft den 1 okt. 1948, erlägger staten kvartalsvis för varje barn under 16 år barnbidrag. Barnbidragets belopp var ursprungligen 600 mk per månad, men har fr.o.m. oktober 1951 varit 1 200 mk.

Då antalet barn, som erhållit barnbidrag, icke nämnvärt växlar under olika kvartal, har uppgifter från socialnämnderna om antalet av dem som lyft barnbidrag och antalet barn blott begärts för årets sista kvartal. De utbetalade beloppen däremot har redovisats kvartalsvis, så att man på grundvalen av dem ungefärligen kan beräkna, hur många barn som fått barnbidrag. Under fjärde kvartalet 1959 var antalet av dem som lyft barnbidrag eller antalet resp. familjer i hela landet 653 668 och antalet till barnbidrag berättigade barn i dessa familjer 1 416 616. Dessutom har socialnämnderna lyft barnbidrag för 9 909 barn och föreståndare för privata barnhem i egenskap av uppfostrare för 258 barn, så att totalantalet barn som erhållit barnbidrag var 1 426 783. Då antalet barn, som erhållit barnbidrag under fjärde kvartalet år 1948, var 1 167 312, har barnantalet under tolv år stigit med 22.2 %. Under de olika åren var antalet barn, som erhållit barnbidrag, följande.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1957	1 400 330
1958	1 415 292
1959	1 426 783

Seuraavassa taulukossa esitetään, miten perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan eri lääneissä ja koko maassa sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa. Sosiaalilautakuntien huostassa sekä yksityisissä lastenkodeissa olevat lapset eivät sisälly näihin lukuihin.

I följande tabell anges, hur familjerna fördelade sig efter antalet barn i olika län och i hela landet samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna. Dessa siffror innefattar icke de barn, som var omhändertagna av socialnämnderna, och icke heller barn på privata barnhem.

Lapsilisää saaneet perheet lapsiluvun mukaan — Familjer som erhållit barnbidrag, efter antalet barn

Lääni — Län	Perheitä, joissa lapsiluku oli — Familjer, i vilka antalet barn var													Yhteensä Summa
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Uudenmaan — Nylands ...	58 388	37 499	15 539	5 414	1 791	662	222	66	19	5	3	1	—	119 609
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	44 353	29 229	14 224	6 224	2 656	1 205	487	210	67	38	10	—	—	98 703
Ahvenanmaa — Åland	1 309	1 027	423	169	53	14	9	3	—	—	—	—	—	3 007
Hämeen — Tavastehus	39 853	27 642	13 717	6 025	2 581	1 098	413	166	54	17	3	1	—	91 570
Kymen — Kymmene	20 251	15 381	8 144	3 647	1 420	572	208	59	22	10	1	—	—	49 715
Mikkelin — S:t Michels ...	12 969	9 885	6 135	3 337	1 777	801	359	157	75	14	7	—	—	35 516
Kuopion — Kuopio	24 543	19 019	12 787	7 421	4 140	2 179	1 067	494	196	54	15	3	—	71 918
Vaasan — Vasa	35 926	27 315	15 655	7 996	3 949	1 911	901	365	168	62	9	3	1	94 261
Oulun — Uleåborgs	18 757	15 199	10 550	6 486	3 861	2 319	1 248	568	243	87	20	7	1	59 346
Lapin — Lapplands	9 477	7 667	5 326	3 337	1 962	1 151	657	281	115	42	4	2	2	30 023
Koko maa — Hela landet	265 826	189 863	102 500	50 066	24 190	11 912	5 571	2 369	959	329	72	17	4	653 668
Kaupungit — Städer	94 811	61 154	26 109	9 164	3 174	1 172	389	148	37	13	4	—	—	196 175
Kauppalat — Köpingar ...	24 900	17 919	8 858	3 608	1 337	508	186	64	21	10	1	—	—	57 412
Maalaiskunnat — Landskommuner	146 115	110 790	67 533	37 284	19 679	10 232	4 996	2 157	901	306	67	17	4	400 081
							%							
Koko maa — Hela landet	40.7	29.0	15.7	7.7	3.7	1.8	0.9	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Kaupungit — Städer	48.3	31.2	13.3	4.7	1.6	0.6	0.2	0.1	0.0	0.0	—	—	—	100.0
Kauppalat — Köpingar ...	43.4	31.2	15.4	6.3	2.3	0.9	0.3	0.1	0.1	0.0	0.0	—	—	100.0
Maalaiskunnat — Landskommuner	36.5	27.7	16.9	9.3	4.9	2.6	1.3	0.5	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	100.0

Suurimmalla osalla lapsilisää saaneista perheistä oli vain 1 tai 2-16 vuotta nuorempaa lasta; näitä perheitä oli 69.7 % kaikista. Vain 6.9 %:lla oli 5 tai sitä useampia lapsia. Näitä monilapsisia perheitä oli eniten Oulun ja Lapin lääneissä, edellisessä 14.1 ja jälkimmäisessä 14.0 %, sekä sen jälkeen Kuopion, 11.3 %, Mikkelin, 9.0 %, ja Vaasan, 7.8 %, lääneissä. Oulun läänissä 3.7 %:lla perheistä oli 7 ja sitä useampia lapsia, kun koko maassa näiden perheiden luku oli keskimäärin vain 1.4 %.

Jos edellä olevan taulukon nojalla lasketaan lasten kokonaisluku kaikissa perheissä, saadaan seuraava yhdistelmä osoittamaan lapsilisää saaneiden lasten luvun jakaantumista eri läänien kesken. Samalla ilmoitetaan lasten suhteellinen osuus läänien väkiluvusta.

Största delen av de familjer, som erhållit barnbidrag, hade blott 1 eller 2 barn under 16 år; dessa familjer utgjorde 69.7 % av samtliga. Blott 6.9 % av familjerna hade 5 barn och däröver. Dessa barnrika familjer var jämförelsevis talrikast i Uleåborgs och Lapplands län, där de utgjorde resp. 14.1 och 14.0 %, varefter följde Kuopio län med 11.3 %, S:t Michels län med 9.0 % och Vasa län med 7.8 %. I Uleåborgs län hade 3.7 % av familjerna 7 barn och därutöver, medan antalet dylika familjer i hela landet blott utgjorde i medeltal 1.4 %.

Om man på grund av tabellen uträknar totalantalet barn i familjerna, erhålles följande sammanställning över barnens fördelning på olika län. Samtidigt anges barnens relativa andel av befolkningen i resp. län.

Lääni — Län	Lapsilisää saaneiden lasten luku Antalet barn, som erhållit barn- bidrag		%:na väes- töstä — I % av folk- mängden
	abs.	%	
Uudenmaan — Nylands	216 934	15.3	26.8
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	197 071	13.9	30.0
Ahvenanmaa — Åland	5 744	0.4	25.9
Hämeen — Tavastehus	184 801	13.0	30.4
Kymen — Kymmene	102 802	7.3	30.7
Mikkelin — S:t Michels	82 844	5.8	33.4
Kuopion — Kuopio	178 326	12.6	35.9
Vaasan — Vasa	212 223	15.0	33.6
Oulun — Uleåborgs	156 622	11.1	38.8
Lapin — Lapplands	79 249	5.6	39.4
Koko maa — Hela landet	1 416 616	100.0	32.1

Lapsilisää saaneista lapsista suhteellisesti suurin osa oli Uudenmaan läänissä, 15.3 %; Vaasan sekä Turun ja Porin läänien osuuksien ollessa 15.0 ja 13.9 %. Väkilukuun verrattuna näitä lapsia oli eniten Lapin ja Oulun lääneissä, 39.4 ja 38.8 %. Uudenmaan läänissä vastaava suhdeluku oli vain 26.8. — Jos sosiaalilautakuntien ja yksityisten lastenkotien huostassa olevat lapset myös otetaan huomioon, lapsilisää saaneiden lasten suhteellinen määrä oli 32.3 % maan väestöstä.

V:n 1958 viimeiseen neljänneeseen verrattuna lapsilisää saaneiden lasten luku on noussut 0.8 % ja lapsilisan nostajien luku 0.9 %.

V:n 1959 kuluessa määrättiin lapsilisiä maksettavaksi kaikkiaan 20 542.4 milj. mk eli 1.1 % enemmän kuin v. 1958.

Perhelisät

Perhelisää suoritetaan valtion varoista vähävaraisille monilapsisille perheille lasten aiheuttamien lisäkustannusten korvaamista varten. Perhelisää on maksettu v:n 1943 puolivälistä lähtien, aluksi ainoastaan sellaisille vähävaraisille perheille, joissa 16 vuotta nuorempien lasten lukumäärä oli vähintään viisi, mukaanluettuna myös otto- ja kasvattilapset, joista perhe korvauksetta huolehtii, työkyvyttömät vanhemmat lapset ja 16—17-vuotiaat koulunkäyntiä jatkavat lapset. V:sta 1946 lähtien perhelisää on suoritettu neljää tai useampaa lasta huoltaville perheille, vähintään kahta lasta huoltaville leskiperheille sekä sellaisille vähintään kaksilapsisille perheille, joiden pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi.

Av antalet barn som erhållit barnbidrag kom jämförelsevis största delen på Nylands län, 15.3 %, och de därefter största andelarna, 15.0 och 13.9 %, på Vasa samt Åbo och Björneborgs län. I förhållande till folkmängden var antalet ifrågavarande barn högst i Lapplands och Uleåborgs län, 39.4 och 38.8 %. I Nylands län var motsvarande proportionstal blott 26.8. — Beaktas även de av socialnämnderna och de privata barnhemmen omhändertagna barnen, utgjorde det relativa antalet barn som erhållit barnbidrag 32.3 % av befolkningen.

Gentemot sista kvartalet 1958 har antalet barn som erhållit barnbidrag ökat med 0.8 % och antalet av dem som lyft barnbidrag med 0.9 %.

Under år 1959 utanordnades barnbidrag till ett belopp av inalles 20 542.4 milj. mk eller 1.1 % mera än år 1958.

Familjebidragen

Familjebidrag utbetalas av statsmedel åt mindrebemedlade barnrika familjer som ersättning för de merkostnader barnen försakat. Familjebidrag har utbetalats fr.o.m. medlet av år 1943, till att börja med åt sådana mindrebemedlade familjer, i vilka antalet barn under 16 år var minst 5 inberäknat även adoptiv- och fosterbarn, vilka familjen utan ersättning försörjer, arbetsförmögna äldre barn och 16—17-åringar, vilka fortsätter sin skolgång. Fr.o.m. år 1946 har familjebidrag utbetalats åt familjer som har 4 eller flere barn att försörja, åt änkefamiljer med minst 2 barn samt åt familjer med minst 2 barn där familjeförsörjaren är arbetsförmögen.

Perhelisän saamisen edellytyksenä on, etteivät perheelle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää taikka ettei perhelisän myöntämiseen muutoin ole syytä hakijan toimeentulomahdollisuuksien kannalta.

V. 1959 jaettiin perhelisää kaikkiaan 89 020 perheelle. Niistä 73 251 oli neljää tai useampaa lasta huoltavia perheitä (suurperheitä) sekä 8 993 vähintään kahta lasta huoltavia leskiperheitä ja 6 776 sellaisia vähintään kaksilapsisia perheitä, joiden pääasiallinen huoltaja oli tullut pysyvästi työkyvyttömäksi. Perhelisinä jaettujen valtion varojen määrä oli yhteensä 874.5 milj. mk vastaten 795.0 milj. mk v. 1958. Perhelisän määrä oli kertomusvuoden aikana paikkakunnan kalleudesta riippuen 4 500—5 500 mk vuodessa suuren perheen neljänestä sekä lesken ja työkyvyttömän huoltajan toisesta ja kustakin seuraavasta 16 vuotta nuoremasta tai koulua käyvistä 20 vuotta nuoremasta taikka työkyvyttömästä lapsesta. V:n 1958 I. neljänneksenä perhelisän määrä oli 3 000—4 000 mk vuodessa.

Perhelisää saaneiden perheiden luku on vv:na 1948—1959 ollut seuraava.

Vuosi — År	Perhelisää saaneet perheet — Antal familjer med familjebidrag			Yhteensä — De ar- betsoförmögna familjer	Summa
	Suurperheet	Leskiperheet Änkefamiljer	Työkyvyttömien perheet		
1948	63 107	14 751	2 549		80 407
1950	68 229	14 282	3 518		86 029
1955	75 897	10 441	5 430		91 768
1956	75 931	9 673	5 673		91 277
1957	76 073	9 408	6 004		91 485
1958	73 752	9 110	6 543		89 405
1959	73 251	8 993	6 776		89 020

Perhelisää saaneiden suurperheiden luku on v:sta 1948 lähtien noussut vuosi vuodelta aina v:een 1957 asti. V. 1958 se aleni edellisestä vuodesta 3.1 % ja v. 1959 0.7 %. Työkyvyttömien perheiden luku on kasvanut joka vuosi, kertomusvuonna 3.6 %. Sen sijaan leskiperheiden luku on koko ajan pienentynyt, v. 1959 1.3 % edellisestä vuodesta.

Perhelisää saaneet perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan v. 1959 eri läänien kesken sekä toisaalta kaupunkien, kauppaloitten ja maalaiskuntien osalle seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Som förutsättning för rätt till familjebidrag gäller, att familjen icke vid senast verkställda kommunalbeskattning påförts ett högre antal skattören än vad statsrådet fastställt som maximum eller att skäl för beviljande av familjebidrag icke annars föreligger med hänsyn till sökandens utkomstmöjligheter.

År 1959 utbetalades familjebidrag till 89 020 familjer. Av dessa var 73 251 familjer som hade fyra eller flere barn att försörja samt 8 993 änkefamiljer med minst två barn och 6 776 sådana familjer med minst två barn, vilkas huvudsakliga försörjare hade blivit varaktigt arbetsoförmögen. I familjebidrag utbetalades i statsmedel 874.5 milj. mk mot 795.0 milj. mk år 1958. Familjebidragets belopp var under redogörelseåret beroende på ortens dyrhet 4 500—5 500 mk om året till stora familjer fr. o. m. det fjärde barnet samt till änkefamiljer och familjer med arbetsoförmögen försörjare för det andra och varje därefter följande barn under 16 år eller barn under 20 år, som besöker skola, eller arbetsoförmöget barn. Under första kvartalet år 1958 var familjebidragets belopp 3 000—4 000 mk om året.

Antalet familjer, som erhållit familjebidrag, har under åren 1948—1959 varit följande.

Antalet stora familjer, som erhållit familjebidrag, har fr. o. m. 1948 stigit år för år ända till 1957. År 1958 nedgick antalet med 3.1 % från föregående år och år 1959 med 0.7 %. Antalet arbetsoförmögna familjer har stigit varje år, under redogörelseåret med 3.6 %. Däremot har antalet änkefamiljer hela tiden nedgått, år 1959 med 1.3 % från föregående år.

Antalet familjer med familjebidrag fördelade sig år 1959 efter antalet barn på olika län samt på städer, köpingar och landsbygd såsom följande tabell visar.

Perhelisää saaneet perheet lapsiluvun mukaan — Familjer, som erhållit familjebidrag, efter antalet barn

Lääni — Län	Perheitä, joissa lapsiluku oli — Familjer, i vilka antalet barn var														Yht. Summa
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Uudenmaan — Nylands ...	559	352	2 551	1 397	597	238	84	19	7	3	1	—	—	5 808	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	708	507	4 133	2 391	1 148	529	227	95	33	15	2	—	—	9 788	
Ahvenanmaa — Åland	15	12	89	45	17	7	3	—	—	—	—	—	—	188	
Hämeen — Tavastehus	732	452	4 010	2 259	1 143	444	182	69	22	6	1	1	—	9 321	
Kymen — Kymmene	344	232	1 972	1 110	565	210	77	25	10	3	—	—	—	4 548	
Mikkelin — S:t Michels	376	284	2 338	1 572	778	341	166	78	26	7	1	—	—	5 967	
Kuopion — Kuopio	952	804	5 620	3 800	2 226	1 086	543	228	84	16	10	—	—	15 369	
Vaasan — Vasa	982	737	6 226	3 724	2 046	959	434	203	81	17	6	1	1	15 417	
Oulun — Uleåborgs	765	644	5 173	3 634	2 378	1 348	650	295	105	37	13	3	—	15 045	
Lapin — Lapplands	356	281	2 589	1 883	1 164	737	352	133	53	16	4	1	—	7 569	
Koko maa — Hela landet	5 789	4 305	34 701	21 815	12 062	5 899	2 718	1 145	421	120	38	6	1	89 020	
Kaupungit — Städer	1 089	666	4 561	2 567	1 176	417	175	55	22	7	1	—	—	10 736	
Kauppalat — Köpingar ...	418	251	1 947	1 121	512	218	90	26	11	7	—	—	—	4 601	
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 282	3 388	28 193	18 127	10 374	5 264	2 453	1 064	388	106	37	6	1	73 683	
								%							
Koko maa — Hela landet	6.5	4.8	39.0	24.5	13.6	6.6	3.1	1.3	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0	100.0	
Kaupungit — Städer	10.1	6.2	42.5	23.9	11.0	3.9	1.6	0.5	0.2	0.1	0.0	—	—	100.0	
Kauppalat — Köpingar ...	9.1	5.5	42.3	24.4	11.1	4.7	2.0	0.6	0.2	0.1	—	—	—	100.0	
Maalaiskunnat — Landskommuner	5.8	4.6	38.3	24.6	14.1	7.1	3.3	1.5	0.5	0.1	0.1	0.0	0.0	100.0	

Perhelisää saaneissa perheissä oli huollettavia lapsia kaikkiaan 424 164. Kun leskien ja työkyvyttömiä perheille maksettiin perhelisää toisesta lapsesta ja suurperheille neljänestä lapsesta lähtien, oli niiden lasten lukumäärä, joista perhelisää suoritettiin, kaikkiaan koko maassa 188 642 eli 1 697 suurempi kuin edellisenä vuonna. Näistä 151 753 lasta oli suurperheiden, 18 260 leskiperheiden ja 18 629 työkyvyttömiä perheenhuoltajien lapsia. Miten nämä lapset ja heistä maksetut perhelisät jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Antalet barn var i de familjer som erhållit familjebidrag inalles 424 164. Då familjebidrag till änkefamiljer och familjer, vilkas försörjare blivit arbetsförmögna, erlågges fr.o.m. det andra barnet och till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet, var antalet barn, för vilka familjebidrag erlades, inalles i hela landet 188 642 eller 1 697 större än föregående år. Därav tillhörde 151 753 stora familjer, 18 260 änkefamiljer och 18 629 arbetsförmögna familjeförsörjare. Huru dessa barn och de för dem erlagda familjebidragen fördelade sig på olika län, framgår av följande sammanställning.

Lääni — Län	Lasten luku Antalet barn	%:ina — I %		Perhelisää jaettu — I fa- miljebidrag ut- delats milj. mk
		väestöstä av befolk- ningen	lapsilisää saa- neista av dem, som erh. barnbidrag	
Uudenmaan — Nylands	10 569	1.3	4.9	51.1
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	19 355	2.9	9.8	87.1
Ahvenanmaa — Åland	318	1.4	5.5	1.4
Hämeen — Tavastehus	17 882	2.9	9.7	82.2
Kymen — Kymmene	8 646	2.6	8.4	40.7
Mikkelin — S:t Michels	12 415	5.0	15.0	55.3
Kuopion — Kuopio	33 963	6.8	19.0	153.2
Vaasan — Vasa	32 234	5.1	15.2	144.0
Oulun — Uleåborgs	35 392	8.8	22.6	164.3
Lapin — Lapplands	17 868	8.9	22.5	95.2
Koko maa — Hela landet	188 642	4.3	13.3	874.5

Maan itä- ja pohjoisosissa, Kuopion, Vaasan, Oulun ja Lapin lääneissä, oli yhteensä yli $\frac{3}{5}$ eli 63.3 % kaikista niistä lapsista, joista maksettiin perhelisää. Samoissa lääneissä oli myös eniten niitä lapsia, joista maksettiin sekä perhe- että lapsilisää. Oulun ja Lapin lääneissä runsaasti joka viidennestä lapsilisää saaneesta lapsesta suoritettiin lisäksi vielä perhelisää. Uudenmaan läänissä tällaisia lapsia oli varsin vähän; vain noin joka 20:nnestä lapsilisää saaneesta lapsesta maksettiin siellä perhelisää.

Perhelisät suoritettiin niiden saajille pääasiassa ns. välillisinä luontoissuorituksina eli erilaisten esineiden ja tarvikkeiden hankintaan oikeuttavina osto-osoituksina, mutta osaksi myös varsinaisina luontoissuorituksina, so. asianomaisten sosiaalilautakuntien hankkimien tavaroiden muodossa. Seuraava yhdistelmä osoittaa eri suoritusmuotoihin vv. 1958—1959 käytettyjen varojen määrän.

Suoritusmuoto — Bidragsform	1958		1959	
	Milj. mk	%	Milj. mk	%
Viljelysten edistämiseen — Befrämjande av odlingar	61.3	7.7	85.0	9.7
Kotieläimiin ja niiden rehuun — Husdjur och foder	11.6	1.5	15.2	1.7
Asuin- ja talusrakennusten kunnostamiseen — Iståndsättning av bostads- och ekonomibyggnader	99.3	12.5	117.4	13.4
Sänkyihin ja vuodevaatteisiin — Sängar och sängkläder	423.7	53.3	426.3	48.8
Huonekaluihin — Möbler	42.7	5.4	58.2	6.7
Astioihin ja muihin taloustarvikkeisiin — Serviser och andra hushållsartiklar	50.9	6.4	60.1	6.9
Lasten vaatetustarvikkeihin — Beklädnadsartiklar för barn ...	86.6	10.9	86.2	9.9
Elintarvikkeisiin — Livsmedel	0.4	0.0	0.4	0.0
Muihin luontoissuorituksiin — Andra naturaprestationer	17.8	2.2	25.3	2.9
Rahasuorituksiin — Kontanter	0.7	0.1	0.4	0.0
Yhteensä — Summa	795.0	100.0	874.5	100.0

Perheenasuntoavustukset

Perheenasuntoavustuksia myönnetään valtion varoista monilapsisten, vähävaraisten perheiden asumiskustannusten alentamiseksi. Näitä avustuksia koskevat säännökset sisältyvät nykyisin joulukuussa 1953 annettuun asuntotuotantolakiin.

Edellä mainitussa laissa määritellään tarkemmin, millaisissa perheasunnoissa asuville perheille avustusta myönnetään. Monilapsisella perheellä tarkoitetaan perhettä, jossa on vähintään 3 kotona asuvaa, perheen huollettavana olevaa 16 vuotta nuorempaa lasta. Avustus voidaan harkinnan mukaan myöntää invalidiin perheelle, jossa on 2 alaikäistä lasta, sekä perheelle, jossa on 2 alaikäistä lasta ja näiden ainoa huoltaja.

Över $\frac{3}{5}$ eller 63.3 % av alla de barn, för vilka familjebidrag erlades, hörde hemma i östra och norra delarna av landet, i Kuopio, Vasa, Uleåborgs och Lapplands län. Samma län uppvisar även det största antalet sådana barn, för vilka såväl familje- som barnbidrag utgick. I Uleåborgs och Lapplands län erlades familjebidrag för drygt vart femte barn som erhöll barnbidrag. I Nylands län var antalet dylika barn tämligen ringa; där utgick familjebidrag för vart 20:e barn som erhöll barnbidrag.

Familjebidragen utgick till sina mottagare huvudsakligen i form av s.k. indirekta naturaprestationer, dvs. i form av köpanvisningar som berättigade till anskaffning av bohag och förnödenheter av olika slag, men delvis även i form av varor, som anskaffats av vederbörande socialnämnder. Följande sammanställning visar hur mycket medel i olika form som utdelats åren 1958 och 1959.

Familjebostadsunderstöden

Familjebostadsunderstöd beviljas ur statsmedel för nedbringande av mindre bemedlade flerbarnsfamiljers bostadskostnader. Bestämmelser rörande dessa understöd ingår i den nugällande lagen om bostadsproduktion utfärdad i december 1953.

I ifrågavarande lag preciseras närmare, i hurudana familjebostäder boende familjer som kan beviljas bostadsunderstöd. Med flerbarnsfamilj avses familj med minst 3 i hemmet boende barn under 16 år, som familjen äger försörja. Efter prövning kan invalids familj beviljas familjebostadsunderstöd, om i familjen finns minst 2 minderåriga barn samt familj, som består av minst 2 minderåriga barn och dessas enda för-

Perheenasuntoavustusten saamisen edellytyksenä on myös, etteivät perheelle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää ja että perheellä ei myöskään ole omaisuusveron alaista omaisuutta.

Perheenasuntoavustusta ei suoriteta perheelle, joka jatkuvasti saa pääasiallisen toimeentulonsa huoltoapuna.

Vuokralalossa tai vuokrahuoneistossa asuvalle perheelle avustus maksetaan vuokranalennuksen muodossa, ja omakotitalon asukkaalle avustus määrätään laskemalla omakotitalon vuotuisista asumiskustannuksista lain edellyttämät vähennykset.

Ensimmäiset perheenasuntoavustukset myönnettiin jo v. 1942 joulukuussa 1940 annetun asuntolainojen, -takuita ja -avustuksia koskevan lain perusteella. Sinä vuonna myönnetty avustummäärä oli vain 15 470 mk. Seuraavana vuonna sai jo 74 perhettä yhteensä 188 341 mk ja v. 1944 116 perhettä 540 770 mk. Seuraava yhdistelmä, jossa on ilmoitettu paitsi perheiden luku myös perheisiin kuuluvien lasten lukumäärä, valaisee eri vuosina jaettujen perheenasuntoavustusten määrää.

Vuosi—Är

	Perheitä Antal familjer	Niissä lapsia Antal barn	1 000 mk
1945	216	897	815
1950	717	3 135	13 441
1955	1 137	4 951	40 583
1956	1 236	5 486	46 456
1957	1 307	5 903	50 843
1958	1 152	5 383	55 000
1959	1 363	6 390	70 075

Perheenasuntoavustusta saaneista perheistä asui v. 1959 202 perhettä omakotitaloissa saaden avustusta 4.3 milj. mk. Perheenasuntotaloissa, joissa avustus suoritetaan taloyhtiölle, asui 606 perhettä, ja niiden avustummäärä nousi 31.2 milj. mk:aan. Vuokrahuoneistoissa, joissa avustus suoritetaan suoraan vuokralaisille, asui 555 perhettä, ja näiden saamien avustusten summa oli 34.5 milj. mk. V. 1955 oli perheiden luku vastaavasti 182, 570 ja 385 sekä myönnettyjen avustusten määrä 2.2, 21.1 ja 17.3 milj. mk. V. 1951 asui omakotitaloissa vain 32 perheenasuntoavustusta saanutta perhettä, vuokrahuoneistoissa 56 perhettä, jota vastoin perheenasuntotaloissa 620 perhettä.

Keskimäärin perhettä kohti maksettiin vuotuisista asuntoavustusta v. 1950 18 747 mk, v. 1955 35 693 mk ja v. 1959 51 412 mk.

sörjare. Som förutsättning för rätt till bostadsunderstöd gäller, att familjen inte i senast verkställda kommunalbeskattning påförts ett högre antal skattören än vad statsrådet fastställt och att familjen inte har förmögenhetsskatt underkastad egendom.

Familjebostadsunderstöd erlægges inte till familj, som fortgående erhåller sin huvudsakliga utkomst i form av socialhjälp.

Åt familj, som bor i hyreshus eller hyreslägenhet, beviljas hyresbidrag i form av nedsatt hyra och åt i egnahemshus boende fixeras understödet genom att beräkna de i lag förutsatta avdragen på grund av de årliga bostadskostnaderna i egnahemshus.

De första familjebostadsunderstöden beviljades redan år 1942 med stöd av lagen om bostadslån, -garantier och -bidrag utfärdad i december 1940. Nämnda år beviljades som bidrag endast 15 470 mk. Följande år erhöill redan 74 familjer inalles 188 341 mk och år 1944 116 familjer 540 770 mk. I följande sammanställning uppges förutom beloppet av familjebostadsunderstöd beviljade under de olika åren även antalet familjer och antalet barn i dessa familjer.

Av de familjer, som erhållit familjebostadsunderstöd, bodde år 1959 202 i egnahemshus och de erhöill i understöd inalles 4.3 milj. mk. I familjebostadshus, i vilka understöd erlægges till gårdsbolaget, bodde 606 familjer och deras understöd steg till 31.2 milj. mk. I hyreslägenheter, i vilka understödet erlæggs direkt till hyresgästen, bodde 555 familjer och understöden till dem utgjorde 34.5 milj. mk. År 1955 var antalet familjer resp. 182, 570 och 385 samt beloppet av de beviljade understöden 2.2, 21.1 och 17.3 milj. mk. År 1951 bodde i egnahemshus endast 32 familjer, som erhållit bostadsunderstöd, i hyreslägenheter 56 familjer, men däremot 620 familjer i familjebostadshus.

I genomsnitt per familj utdelades år 1950 18 747 mk årligen, år 1955 35 693 mk och år 1959 51 412 mk.

Ammattiopintoavustukset

Ammattiopintojen avustuslain mukaan, joka tuli voimaan v:n 1945 alusta, myönnetään valtion varoista nuorille vähävaraisille henkilöille ammattiopintojen tukemiseksi apurahoja ja opintolainoja sekä sairausavustusta. Apurahan ja opintolainan saannin edellytyksenä on mm., että asianomainen

- 1) ei ole täyttänyt 24 vuotta;
- 2) on aikomalleen ammattialalle sopiva;
- 3) voi todennäköisesti saada suunnitellulla ammattialalla toimeentulonsa;
- 4) on hyväksytty tai voidaan hyväksyä oppilaaksi ammattioppilaitokseen, erikoiskursseille tai oppipaikkaan.

Apuraha voidaan myöntää myös leski- ja avioeron saaneelle vaimolle sekä 24 vuotta täyttäneelle muullekin henkilölle, jos viimeksi mainitun ammattiopinnot ovat kesken tai jos ne ovat viivästyneet sairauden, asevelvollisuuden suorituksen tai muun pätevän syyn takia.

Henkilölle, joka tämän lain nojalla myönnetyn apurahan tai opintolainan turvin on hankkinut itselleen tarpeellisen ammattitaidon, voidaan eräissä tapauksissa valtion varoista myöntää avustusta ansiotyössä tarvittavien työvälineiden hankkimista varten.

Apurahan saajalle voidaan lisäksi eri hakeuksesta myöntää opintoaikana syntyneestä sairaudesta tai ruumiinvammasta aiheutuneisiin menoihin kohtuullinen korvaus, mikäli näitä menoja ei korvata muun lain nojalla.

Opintolainaa myönnetään sekä ammattiopintoja että korkeakouluopintoja varten. Opintolainaa voidaan tarvittaessa myöntää myös apurahan saajalle. Laina on koroton.

Ammattiopintojen tukemiseksi on vv. 1945—1959 myönnetty apurahoja ja opintolainoja seuraavasti.

Understöden för yrkesstudier

Enligt lagen om understöd för yrkesstudier, som trädde i kraft från början av år 1945, beviljas av statsmedel åt unga mindrebemedlade personer för yrkesstudier bidrag, studielån samt sjukdomsunderstöd. Förutsättning för erhållande av bidrag och studielån är bl.a. att vederbörande

- 1) icke fyllt 24 år;
- 2) är lämplig för det yrkesområde han ämnar välja;
- 3) sannolikt kan erhålla sin utkomst på sagda yrkesområde;
- 4) är godkänd eller kan godkännas som elev i yrkesläroanstalt, specialkurs eller på läroplats.

Bidrag kan även beviljas åt änka och frångild kvinna samt person, som fyllt 24 år, om dennes yrkesstudier icke är avslutade eller om de till följd av sjukdom eller fullgörande av värnplikt eller annan giltig orsak fördröjts.

Person, vilken med hjälp av bidrag eller studielån, som beviljats i stöd av denna lag, förvärvat nödig yrkeskunskap, kan för anskaffning av arbetsredskap i vissa fall tilldelas understöd ur statsmedel.

Bidragstagare kan ytterligare på därom gjord särskild ansökan beviljas skäligt understöd för bestridande av utgifter, som försakats av under studietiden ådragen sjukdom eller kroppsskada, därest icke dessa utgifter ersätts med stöd av annan lag.

Studielån beviljas såväl för yrkesstudier som för studier vid högskola. Vid behov kan studielån beviljas även bidragstagare. Lånet är räntefritt.

För stödjande av yrkesstudier har understöd och studielån beviljats under åren 1945—1959 som följer.

Vuosi — År	Opiskelijoiden luku, jotka ovat saaneet — Antal studerande, som beviljats		Myönnettyjä — Beviljade apurahoja opintolainojia stipendier studielån	
	apurahoja stipendier	opintolainojia studielån	milj. mk	milj. mk
1945	7 745	1 620	53.0	18.0
1950	9 508	3 177	192.5	79.0
1955	8 563	3 636	215.5	110.7
1956	8 313	3 999	208.7	121.3
1957	9 934	4 932	271.3	158.5
1958	11 730	4 324	289.6	131.4
1959	11 063	5 063	259.5	129.8

V. 1959 oli opintolainojen keskimääräinen suuruus 25 654 mk ja apurahojen 23 461 mk. V. 1958 vastaavat luvut olivat 30 379 ja 24 693 mk. On huomattava, että apuraha samoin kuin lainakin normaalisti myönnetään koko jäljellä olevaksi opiskelujaksiksi, mikä keskimäärin on pitempi kuin vuosi, ehkä noin 1½—2 vuotta.

Invaliidihuolto

Invaliidihuoltoa annetaan v:n 1947 alusta voimaan tulleen lain mukaan invaliidille hänen työ- ja toimintakykynsä sekä ansiomahdollisuksiensa parantamiseksi. Invaliidilla tarkoitetaan henkilöä, jonka työ- ja toimintakyky jonkin elimen puuttumisen tai toimintavajavuuden vuoksi on pysyvästi siinä määrin puutteellinen, että hänellä on siitä olennaista haittaa jokapäiväisessä elämässään tai toimeentulonsa hankkimisessa. Invaliidihuoltona annetaan lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa.

Lääkintähuollon tarkoituksena on invaliidin työ- ja toimintakyvyn palauttaminen tai jatkuvan huonontumisen ehkäiseminen ja siihen kuuluu: 1) sairaalahoito tarpeellisine jälkihoitoinneen, 2) tarpeellisten tekojäsenten, tukisidosten, invaliidipyörien ja muiden sellaisten apuneuvojen antaminen invaliidille omaksi tai käytettäväksi sekä niiden korjaaminen ja uusiminen, 3) invaliidin työkyvyn säilyttämiseksi tarpeellisten lääkeaineiden antaminen sekä 4) korvaus lääkintähuollon saamiseksi tarpeellisten matkojen kustannuksista. Kuinka monelle invaliidille on vv. 1947—1959 myönnetty erilaatuista lääkintähuoltoa, selviää seuraavasta.

Vuosi — År

1947	533
1950	766
1955	1 228
1956	1 526
1957	1 813
1958	1 569
1959	2 163

Koulutuksena annetaan pohja- ja ammattikoulutusta sekä taloudellista tukea yleiskoulutusta varten. Pohjakoulutuksen tarkoituksena on oppivelvollisuuslainsäädännössä edellytetyjen tietojen ja taitojen antaminen invaliidille. Ammattikoulutusta annetaan yleisessä alemman asteisessa ammattioppilaitoksessa, erityisessä invaliidien oppilaitoksessa, tarkoitusta varten järjestetyillä kursseilla tai sopivassa yrityksessä,

År 1959 var studielånen i medeltal 25 654 mk och understöden 23 461 mk. År 1958 var motsvarande medeltal 30 379 och 24 693 mk. Härvid bör beaktas, att såväl understödet som lånet beviljas i normala fall för hela den återstående studietiden, som i medeltal är längre än ett år, möjligen ca 1½—2 år.

Invaliidvården

Invaliidvård gives enligt lag som trätt i kraft sedan början av år 1947 åt invalider i syfte att förbättra deras arbets- och verksamhetsförmåga samt deras förvärvsmöjligheter. Med invalid avses person, vars arbets- och verksamhetsförmåga genom att något organ saknas eller fungerar bristfälligt, varaktigt är i så hög grad nedsatt, att han har väsentligt men därav i sitt dagliga liv och i arbetet för sin utkomst. Invalidvård består av medicinalvård, utbildning och arbetsvård.

Ändamålet med medicinalvården är att återställa invalids arbets- och verksamhetsförmåga eller förhindra dess fortsatta försämring och den omfattar: 1) sjukhusvård jämte nödig eftervård, 2) utgivning av nödiga proteser, stödförband, invalidvelocipeder och andra sådana hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt samt reparation och förnyande av sådana, 3) läkemedel, vilka är nödiga för bevarandet av invalidens arbetsförmåga samt 4) ersättning för resor, vilka är erforderliga för erhållande av medicinalvård.

Huru många invalider, som under åren 1947—1959 erhållit medicinalvård av olika slag, framgår av följande.

Invalideja, joille on annettu sairaalahoitoa sjukhusvård	— Antal invalider, som erhållit protesi, invalidivaunu yms. — protes, invalid- vagn m.m.d.	lääkkeitä läkemedel
1947	1 010	6
1950	1 579	376
1955	2 576	802
1956	3 003	903
1957	3 555	1 218
1958	3 276	1 500
1959	3 410	1 970

Utbildning gives i form av elementar- och yrkesutbildning samt ekonomiskt stöd för allmän utbildning. Ändamålet med elementarutbildningen är att bibringa invaliden de kunskaper och färdigheter, som förutsättes i lagstiftningen om läroplikt. Yrkesutbildning meddelas i allmän yrkesläroanstalt av lägre grad, i särskild läroanstalt för invalider, vid för ändamålet anordnade kurser eller i företag, inrättning eller hushåll

laitoksessa tai taloudessa. Erityisen lahjakkaalle varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voidaan antaa apuraha ja koroton laina yleiskoulutuksen hankkimiseksi ylempään asteisessa ammattioppilaitoksessa, oppi- ja korkeakoulussa.

Jos 16 vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on velvollinen huolehtimaan, tahi invalidin aviovaimo tai työkyvytön aviomies jäävät invalidiin ammattikoulutuksen takia koulutuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa. Vv. 1947—1959 on koulutusta myönnetty seuraavassa laajuudessa.

Vuosi — År	Invalideja, joille on myönnetty — Antal invalider åt vilka beviljats				
	pohjakoulutus elementarut- bildning	ammattikoulutus, yrkesutbildning	yleiskoulutusta varten för allmän utbildning apuraha stipendier	opintolaina studielån	huoltorahaa per- hettä varten vårdpenning för familjen
1947	90	315	21	13	13
1950	97	511	36	17	17
1955	78	747	47	28	71
1956	66	713	41	20	53
1957	62	834	53	25	65
1958	62	918	49	18	33
1959	49	895	57	52	55

Työhuoltoon kuuluu paitsi invalidien työnvälitys ja muu työhönsijoitus myös invalidien elinkeinon ja ammatin harjoittamisen tukeminen helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä ja antamalla invalidille työvälineitä ja koneita käytettäväksi tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten. V. 1955 oli invalidien työnvälitystoimistoissa työnhakijoita 3 782, joista 57.5 % eli 2 173 sijoitettiin työhön. V. 1958 vastaavat luvut olivat 5 928 työhakijaa ja 3 025 työhön sijoitettua eli 51.0 %. V. 1959 työnvälityshakemusten luku oli 6 090 eli 2.7 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijoista sijoitettiin työhön 58.6 % eli 3 569, mikä luku on 18.0 % suurempi kuin v. 1958. Työhuoltona annettiin avustuksia ja lainoja eri vuosina seuraavasti.

som är härför lämpligt. Särskilt begåvad medelös eller mindrebemedlad invalid kan tilldelas stipendium eller räntefritt lån ur statens medel för förvärvande av allmän utbildning i yrkesläroanstalt av högre grad, läroverk och högskola.

I fall barn under 16 år, om vilket invalid äger draga försorg, eller invalids maka eller till arbete oförmögna make till följd av invalidens yrkesutbildning under tiden för utbildningen saknar erforderlig utkomst, utbetalas till dem på ansökan av statens medel försörjningspenning. Under åren 1947—1959 har skolning givits i följande utsträckning.

Till arbetsvården hör utom invalidernas arbetsförmedling och annan placering i arbete även stödandet av invalidernas närings- eller yrkesutövning genom att underlätta invalidernas arbetsredskaps- och råvaruanskäffningar samt genom att främja försäljningen av deras produkter och genom att ställa arbetsredskap och -maskiner till invalidernas förfogande eller bevilja understöd eller räntefria lån för anskaffning av sådana och av råvaror samt för grundande av egna företag. År 1955 var antalet arbetssökande i invalidernas arbetsförmedlingsanstalter 3 782, av vilka 57.5 % eller 2 173 placerades i arbete. År 1958 var motsvarande tal 5 928 arbetssökande och 3 025 eller 51.0 % placerade i arbete. År 1959 var antalet arbetssökande 6 090 eller 2.7 % större än föregående år. Av dessa placerades i arbete 58.6 % eller 3 569, vilket tal är 18.0 % större än år 1958. Som arbetsvård beviljades understöd och lån under de olika åren på följande sätt.

Vuosi — År	Invalideja, joille työhuoltona annettiin Antal invalider, som erhöles som arbetsvård avustusta understöd	
	lainaa lån	
1947	103	84
1950	274	121
1955	403	153
1956	481	191
1957	323	177
1958	325	124
1959	256	149

Invaliidihuoltotoimintaan sekä invaliideille myönnettyihin lainoihin on vv. 1950—1959 käytetty valtion varoja miljoonin markoin ilmaistuna seuraavat määrät. Invaliidihuollon menoihin sisältyvät myös hallintomenot.

Vuosi — År	Invaliidihuollon aiheuttamat menot Utgifter för invalid- vård	Invaliideille myön- netyt lainat Åt invalider bevil- jade lån
	milj. mk	
1950	161.0	5.5
1955	464.8	10.8
1956	631.9	19.0
1957	719.1	14.0
1958	729.3	8.6
1959	830.9	12.6

Åren 1950—1959 användes statens medel till invalidvårdsverksamheten och till lån åt invalider följande belopp i miljoner mark. I utgifterna för invalidvården ingår även förvaltningskostnaderna.

Invaliidiraha

Invaliidirahalaki tuli voimaan v:n 1952 alusta. Sen mukaan on invaliidirahaan oikeutettu sellainen invaliidi, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$:lla ja joka itsensä ja perheensä elättämiseksi tekee kykyjensä mukaista työtä. Milloin perheen huoltovelvollisuus tai erittäin painavat syyt muutoin sitä vaativat, voidaan invaliidiraha poikkeuksellisesti myöntää myös sellaiselle invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta kuitenkin vähintään $\frac{1}{2}$.

Invaliidirahan vuotuinen määrä on:

- 1) sokealle invaliidille, jolta puuttuu suuntausnäkö hänelle tuntemattomassa paikassa, 121 200 mk;
- 2) muulle invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$, 84 300 mk sekä
- 3) invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta vähintään puolet, 61 200 mk.

Invaliidiraha voidaan kuitenkin myöntää pienempänäkin invaliidin iän, hänen työnsä vähäisyyden tai muun sellaisen syyn takia tahi sillä perusteella, että hän saa vammansa johdosta eläkettä, elinkorkoa tai muuta korvausta.

Vv. 1952—1959 on valtion varoista vuosittain myönnetty uusia invaliidirahoja seuraavalle määrälle invaliideja. Seuraavalla sivulla esitetty invaliidirahojen määrä tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa jaettuina invaliidirahoja.

Invalidpenningen

Lagen om invalidpenning trädde i kraft från början av år 1952. Enligt denna lag är en invalid berättigad till erhållande av invalidpenning, i fall dennes arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$ och som för sin och sin familjs utkomst enligt förmåga utför arbete. Då försörjningsplikt mot familj eller särskilt vägande skäl så kräver, kan invalidpenning undantagsvis beviljas även åt en sådan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften.

Invalidpenningens årliga belopp är:

- 1) för en blind invalid, som saknar ledsyn på för honom obekant plats, 121 200 mk;
- 2) för annan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$, 84 300 mk och
- 3) för invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften, 61 200 mk.

Invalidpenning kan dock utgå med mindre belopp på grund av invalidens ålder, hans ringa arbete eller annan sådan orsak eller på grund därav, att han till följd av sin skada åtnjuter pension, livränta eller annan ersättning.

Under åren 1952—1959 har ur statsmedel årligen beviljats invalidpenning åt följande antal nya invalider. På följande sida framställda invalidpenningsbelopp avser totalbeloppet, som använts under året.

Vuosi — År	Invaliidien luku, jolle invalidirahaa on myön- netty — Antal invalider, som beviljats invalid- penning	Invaliidirahojen vuotuinen kokonais- määrä — Årliga totalbeloppet av invalidpenning milj. mk
1952	2 463	204.9
1953	2 433	292.5
1954	1 450	311.0
1955	1 252	387.0
1956	1 573	477.9
1957	1 299	563.9
1958	1 166	587.8
1959	1 368	660.4

V:n 1959 aikana myönnettiin uusia invaliidirahoja 1 368 invaliidille. Näistä oli sokeita 87 sekä työkyvystään yli $\frac{2}{3}$ menettäneitä 657 ja alle $\frac{2}{3}$ mutta yli $\frac{1}{2}$ menettäneitä 624. Vuoden lopussa invaliidirahan saajien kokonaislukumäärä oli 8 012. Heistä oli sokeita 1 028 sekä työkyvystään yli $\frac{2}{3}$ menettäneitä invaliideja 4 604 ja 1 446 sellaista invaliidia, joiden työkyvyn menetys oli yli $\frac{1}{2}$ mutta alle $\frac{2}{3}$. Työnteon vähäisyyden tai muun perusteen johdosta täysimääräistä pienemmän invaliidirahan saajia oli 934. — Vuoden aikana lakautettiin ennen myönnettyjä invaliidirahoja 129.

Toipilasraha

1950-luvun alussa eräissä kunnissa ryhdyttiin oma-aloitteisesti jakamaan tuberkuloosiparantoloista vapautuneille varattomille ja vähävaraisille henkilöille n.s. toipilasrahaa. Tarkoituksena oli sen avulla edes jossain määrin turvata toipilaille suotuisimmat taloudelliset olosuhteet toipumiskauden käyttämiseksi riittävään lepoon ja kuntouttamiseen. Toipilasrahaa myöntäneiden kuntien luku rajoittui ensin vain noin 10—15:een, mutta jo muutamassa vuodessa toipilasraha-ajatus levisi varsin laajalle.

V. 1957 jaettiin toipilasrahaa kaikkiaan 479 kunnassa. V. 1959 kuntien luku oli 485 eli 88.7 % kuntien kokonaisluvusta, minkä lisäksi 2 kuntaa ilmoitti myöntäneensä tarkoitukseen määrärahan, mutta kunnissa ei ole ollut ketään, joka olisi annut toipilasrahaa. V. 1959 397 kuntaa jakoi toipilasrahaa vain tub. potilaille, 2 kuntaa vain reumapotilaille ja 86 kuntaa sekä tub.- että reumapotilaille. Näin ollen 88.3 % kunnista on

Under år 1959 har åt 1 368 invalider beviljats nya invalidpenningar. Av dem var 87 blinda, 657 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med över $\frac{2}{3}$ och 624 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$ men över hälften. Vid årets slut var totalantalet invalider, som erhållit invalidpenning, 8 012. Av dem var 1 028 blinda, 4 604 invalider med över $\frac{2}{3}$ nedsatt arbetsförmåga och 1 446 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med över hälften men under $\frac{2}{3}$. Antalet invalider, som till följd av ringa arbete eller annan orsak erhållit mindre än det fulla beloppet invalidpenning, steg till 934. — Under året har indragits 129 tidigare beviljade invalidpenningar.

Konvalescentpenningen

I början av 1950-talet började man i ett antal kommuner på eget initiativ utdela s.k. konvalescentpenning till mindre bemedlade personer vid deras utskrivning från tuberkulossanatorium. Avsikten var att med dess hjälp åtminstone i någon mån tillförsäkra konvalescenterna gynnsammare ekonomiska omständigheter, så att konvalescenttiden i tillräcklig grad kan användas till vila och återhämtning. Antalet kommuner som beviljade konvalescentpenning utgjorde till en början endast till 10—15 kommuner, men redan på ett par år fick tanken att utdela konvalescentpenning en rätt stor utbredning.

År 1957 utdelades konvalescentpenning i 479 kommuner. År 1959 var antalet kommuner 485 eller 88.7 % av samtliga, vartill 2 kommuner meddelat, att ett anslag för detta ändamål beviljats men att i kommunerna inte fanns någon, som ansökt om konvalescentpenning. År 1959 har 397 kommuner utdelat konvalescentpenning endast åt tub.-patienter, 2 kommuner endast åt reumatiska patienter, och 86 kommuner både åt tub.- och

suorittanut toipilasrahaa tub. potilaille ja 16.1 % reumapotilaille. Vastaavat suhdeluvut v. 1958 olivat 87.0 ja 17.0.

V. 1959 toipilasrahaa myöntäneet kunnat ja-kaantuivat lääneittäin seuraavan yhdistelmän osoittamalla tavalla.

	Kuntia, jotka ovat maksaneet toipilasrahaa — Antal kommuner, som utdelat konvalescentpenning till		Toipilasrahaa saaneita — Antal personer, som erhållit konvalescentpenning		Toipilasrahaa jaettu — Som konvalescentpenning utdelats
	tub. potilaille tuberkulösa	reuma-potilaille reumatiska	tub. potilaita tuberkulösa	reuma-potilaita reumatiska	
Lääni — Län					1 000 mk
Uudenmaan — Nylands	39	17	624	92	14 311
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	102	15	537	18	9 702
Ahvenanmaa — Åland	9	—	40	—	1 017
Hämeen — Tavastehus	61	16	736	34	16 955
Kymen — Kymmene	26	8	201	10	3 766
Mikkelin — S:t Michels	29	8	116	11	1 442
Kuopion — Kuopio	51	8	331	11	4 484
Vaasan — Vasa	93	7	731	7	10 567
Oulun — Uleåborgs	50	3	390	3	5 867
Lapin — Lapplands	23	6	201	14	3 765
Koko maa — Hela landet	488	88	3 907	200	71 876
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	60	28	1 521	128	34 365
Maalaiskunnat — Landskommuner	423	60	2 386	72	37 511

Edellä mainittujen lisäksi 5 kuntaa jakoi toipilasrahaa v. 1959 19:lle muuta sairautta sairastaneelle toipilaille yhteensä 192 063 mk.

Tub. potilaille toipilasrahaa suorittaneiden kuntien luku lisääntyi v:sta 1958 6:lla ja toipilasrahaa saaneiden henkilöiden luku 41:llä eli 1.1 %. Reumapotilaille myönsi toipilasrahaa v. 1958 93, mutta v. 1959 vain 88 kuntaa, ja samalla näiden henkilöiden luku aleni 224:stä 200:aan. Toipilasrahoina jaettiin koko maassa v. 1959 yhteensä 71.9 milj. mk, vastaten 75.2 milj. mk v. 1958; rahamäärä väheni siis 4.4 %. Keskimäärin henkilöä kohti tuli koko maassa 17 501 mk, kaupungeissa 21 224 mk, kauppaloissa 19 496 mk ja maalaiskunnissa 15 261 mk. V. 1958 vastaavat keskimäärät olivat 18 399, 23 065, 20 260 ja 15 554 mk.

Sotilasavustukset

Sotilasavustuslaki nykyisessä muodossaan tuli voimaan 1. X. 1948. Sen mukaan sotilasavustuksia jaetaan valtion varoista ja niiden tarkoituksena on turvata asevelvollisen varattomien

reumatiska patienter. Sålunda har 88.3 % av kommunerna erlagt konvalescentpenning åt tub.-patienter och 16.1 % åt reumatiska patienter. År 1958 var motsvarande proportionstal 87.0 och 17.0.

Kommunerna, som år 1959 utdelat konvalescentpenning fördelade sig enligt län på följande sätt.

År 1959 utgav dessutom 5 kommuner konvalescentpenning till 19 personer, som lidit av andra sjukdomar, inalles 192 063 mk.

Antalet kommuner, som utdelat konvalescentpenning till tuberkulösa, steg från år 1958 med 6 och antalet personer som erhållit konvalescentpenning, med 41 eller 1.1 %. Antalet kommuner som utdelade konvalescentpenning till reumatiska sjuka, var år 1958 93, men år 1959 endast 88; samtidigt nedgick antalet personer från 224 till 200. I konvalescentpenning har år 1959 i hela landet utdelats sammanlagt 71.9 milj. mk motsvarande 75.2 milj. mk år 1958; beloppet minskades alltså med 4.4 %. I genomsnitt tillföll per person i hela landet 17 501 mk, i städerna 21 224 mk, i köpingarna 19 496 mk och i landskommunerna 15 261 mk. År 1958 var motsvarande medeltal 18 399, 23 065, 20 260 och 15 554 mk.

Militärunderstöden

Militärunderstödslagen i sin nuvarande form trädde i kraft 1. X. 1948. Enligt denna lag utdelas militärunderstöd ur statsmedel och avsikten med dem är att säkerställa obemedlade

omaisten elatus ja hoito, mikäli sotapalvelus on heikentänyt näiden toimeentulomahdollisuuksia.

Vv. 1955—1959 myönnettyjen avustusten lukumäärä sekä avustuksiin käytetyt rahamäärät ovat vuosittain olleet seuraavat.

Vuosi — År

Vuosi — År	Myönnettyjen avustusten luku Antal beviljade understöd	Avustuksiin käytetty Till understöden utnyttjats milj. mk
1955	6 446	286.8
1956	5 867	295.4
1957	5 592	300.8
1958	6 567	342.1
1959	6 567	349.8

Avustusten luku tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa myönnettyjä avustuksia, kun sen sijaan vastaavana vuonna avustuksiin käytettyihin rahamääriin sisältyvät myös ne avustukset, jotka oli myönnetty jo edellisen vuoden puolella, mutta jatkuivat vielä yli vuoden vaihteen. Niinpä v. 1959 myönnettiin kaikkiaan 6 567 avustusta, joiden suuruus oli yhteensä 235.3 milj. mk. Lisäksi maksettiin silloin 114.5 milj. mk sellaisia sotilasavustuksia, jotka oli myönnetty ja osittain myös maksettu v:n 1958 loppupuolella, mutta joita suoritettiin osaksi vielä 1959 alkupuolella; näiden yli vuoden vaihteen jatkuneiden avustusten luku oli 3 927.

V:n 1959 avustuksista 2 011 eli 30.6 % myönnettiin vaimolle ja 4 556 eli 69.4 % muille omaisille. Miten nämä avustukset jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta.

Lääni — Län

Lääni — Län	Avustuksia myönnetty — Antal understöd, som beviljats åt			
	vaimolle hustru	muille omaisille andra anhängiga	Yhteensä Summa	%
Uudenmaan — Nylands	410	375	785	12.0
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	327	486	813	12.4
Ahvenanmaa — Åland	—	—	—	—
Hämeen — Tavastehus	358	470	828	12.6
Kymen — Kymmene	112	224	336	5.1
Mikkelin — S:t Michels	63	373	436	6.6
Kuopion — Kuopio	141	703	844	12.8
Vaasan — Vasa	297	490	787	12.0
Oulun — Uleåborgs	202	868	1 070	16.3
Lapin — Lapplands	101	567	668	10.2
Koko maa — Hela landet	2 011	4 556	6 567	100.0
Niistä — Därav				
kaupungit — städer	771	526	1 297	19.8
kauppalat — köpingar	172	196	368	5.6
maalaiskunnat — landskommuner	1 068	3 834	4 902	74.6

Eniten on avustuksia myönnetty v:n 1959 aikana Helsingissä, 348, Tampereella 224, Turussa

anhörigas utkomst och vård, så vitt militärtjänsten försämrat dessas utkomstomöjligheter.

Antalet under åren 1955—1959 beviljade understöd samt de för understöden disponerade anslagen har årligen varit följande.

Antalet beviljade understöd avser understöd, som beviljats under de olika åren, då däremot i de penningbelopp, som utnyttjats under motsvarande år, ingår även de understöd, som hade beviljats redan föregående år men som förtlöpte över årsskiftet. År 1959 beviljades inalles 6 567 understöd till ett belopp av 235.3 milj. mk. Dessutom utbetalades samma år 114.5 milj. mk sådana militärunderstöd, som beviljats och delvis redan utbetalats under senare hälften av år 1958, men som till en del erlades ännu under förra hälften av år 1959. Antalet sådana över årsskiftet fortsatta understöd steg till 3 927.

Av understöden under år 1959 beviljades 2 011 eller 30.6 % hustrun och 4 556 eller 69.4 % övriga anhängiga. Huru dessa understöd fördelade sig på de olika länen framgår av följande.

Det största antalet understöd år 1959 har beviljats i Helsingfors, 348, Tammerfors 224, Åbo

85, Esboossa ja Porissa 65 sekä Rovaniemen mlk:ssa 62. 2 kaupunkia ja 36 maalaiskuntaa on ilmoittanut, ettei niissä myönnetty sotilasavustuksia v. 1959 lainkaan. Ne ovat enimmäkseen kaikki pieniä kuntia.

Kansaneläkkeet

Kansaneläkelakiin perustuvaa eläkettä, haustaavustusta, työkyvyttömyyttä estävää tai työ- ja ansiokykyä palauttavaa sairaanhoitoa sekä ammattiopetusta sai vuoden aikana yhteensä 495 000 henkilöä ja niihin käytettiin varoja kaikkiaan 30 264 milj. mk.

Eläkkeensaajien lukumäärä lisääntyi edellisestä vuodesta 12 700:lla nousten vuoden lopussa 452 800:aan. Eläkkeensaajia oli täten 10.2 % väestöstä. Näistä oli vanhuuseläkkeensaajia 325 000, työkyvyttömyyseläkkeensaajia 119 600 ja vanhuuden tukea saavia 8 100. Tukiosaa, jonka saaminen riippuu eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa muiden tulojen ja omaisuuden määrästä, sai 73 % eläkkeensaajista. Heikoimmassa taloudellisessa asemassa oleville myönnettävää täyttä tukiosaa sai 46 % eläkkeensaajista.

Eläkkeensaajien lukumäärät vuoden päättyessä ovat eri vuosina olleet seuraavat. Vv. 1955—56 perusosa tarkoittaa aikaisemman lain mukaista maksueläkettä ja tukiosaa lisäeläkettä ja/tai avustusta.

Eläkkeensaajia — Pensionstagare

Vain perusosaa saavia — Med enbart grunddel	85 665	97 085	121 200	121 300	124 400
Perusosaa ja tukiosaa saavia — Med grund- och understödsdel	142 767	157 560	303 900	311 800	320 300
Vain tukiosaa saavia — Med enbart understödsdel					
vanh. avustuksen (1957—59 vanh. tuen) saajia					
äld. understöd (1957—59 äldersstöd)	106 203	93 790	5 800	7 000	8 100
työkyvytt. avustuksen saajia — invaliditets- understödstagare	24 090	26 345	.	.	.
Yhteensä — Inalles	358 725	374 780	430 900	440 100	452 800

Näistä — Därav

65 vuotta täyttäneitä — över 65 år	263 417	272 860	311 400	315 500	325 000
alle 65-vuotiaita — under 65 år	95 308	101 920	119 500	124 600	127 800

Eläkehakemuksia on v:sta 1955 lähtien saapunut eläkelaitokselle ja niiden perusteella myönnetty eläkkeitä seuraavasti.

85, Esbo och Björneborg 65 samt i Rovaniemi lk 62. 2 städer och 36 landskommuner har uppgivit att under år 1959 några militärunderstöd inte beviljats på dessa orter. Dessa är i allmänhet alla små kommuner.

Folkpensionerna

Under året erhöi sammanlagt 495 000 personer enligt folkpensionslagen pension, begravningsbidrag, sjukvård till förekommande av arbetsförmåga eller återställande av arbets- och förvärvsförmåga samt yrkesundervisning. För dessa ändamål användes sammanlagt 30 264 milj. mk.

Pensionstagarnas antal ökade från föregående år med 12 700 och var vid årets slut 452 800. Pensionstagarna utgjorde 10.2 % av befolkningen. Av dem var 325 000 älderspensionstagare, 119 600 invaliditetspensionstagare, medan 8 100 personer erhöi äldersstöd. Understödsdel, vars erhållande beror av pensionstagarens och dennes makes eller makas övriga inkomster och egendom, utgick till 73 % av pensionstagarna. Full understödsdel, som tillkommer de personer, vilkas ekonomiska ställning är svagast, utgick till 46 % av pensionstagarna.

Antalet pensionstagare vid årets utgång har under de olika åren varit följande. För åren 1955—56 avses med grunddel premiepension enligt den gamla lagen och understödsdel tilläggs-pension och/eller understöd.

	1955	1956	1957	1958	1959
Vain perusosaa saavia — Med enbart grunddel	85 665	97 085	121 200	121 300	124 400
Perusosaa ja tukiosaa saavia — Med grund- och understödsdel	142 767	157 560	303 900	311 800	320 300
Vain tukiosaa saavia — Med enbart understödsdel					
vanh. avustuksen (1957—59 vanh. tuen) saajia					
äld. understöd (1957—59 äldersstöd)	106 203	93 790	5 800	7 000	8 100
työkyvytt. avustuksen saajia — invaliditets- understödstagare	24 090	26 345	.	.	.
Yhteensä — Inalles	358 725	374 780	430 900	440 100	452 800

Pensionsansökningar har fr.o.m. 1955 inkommit till pensionsanstalten och på grundval av dem har pensioner beviljats som följer.

	1955	1956	1957	1958	1959
Eläkehakemuksia — Pensionsansökningar	68 640	51 112	87 552	56 993	54 319
Myönnetty eläkkeitä, joissa— Beviljade pensioner vain perusosa — med enbart grunddel					
vanhuuseläkkeitä — ålderdomspensioner . . .	11 332	12 350	26 560	12 058	12 624
työkyvytt. eläkkeitä — invaliditetspensioner perusosa ja tukiosa — med grund- och under- stödsdel	4 159	5 195	8 378	6 131	5 723
vanhuuseläkkeitä — ålderdomspensioner . . .	8 463	10 340	15 760	7 010	7 045
työkyvytt. eläkkeitä — invaliditetspensioner vain tukiosa — med enbart understödsdel	11 442	12 209	18 752	16 012	13 128
vanh. avustuksia (1957—59 vanh. tukia) — ålderdomsunderstöd (1957—59 ålderdoms- stöd)	1 213	1 000	6 444	4 748	5 208
työkyvytt. avustuksia — invaliditetsunder- stöd	24 478	3 050	.	.	.
Myönnetty eläkkeitä yhteensä — Beviljade pensioner inalles	61 087	44 144	75 894	45 959	43 728

Eläkemenojen kokonaismäärä, joka v. 1958 oli 28 855 milj. mk, nousi kertomusvuonna 29 957 milj. mk:aan.

Eläkkeistä maksettiin sosiaalilautakunnille yhteensä 3 321 milj. mk (v. 1958 3 122 milj. mk). Nämä eläkkeet on pääosaltaan käytetty eläkkeensaajien laitoshoidon kustannuksiin kansaneläkelain 43 §:n mukaisesti. Määrään sisältyvät myös eläkkeensaajien henkilökohtaiset käyttövarat, 800 mk kuukaudessa.

Maksettujen eläkkeiden kokonaismäärä ja eläkkeiden keskimääräinen suuruus on v:sta 1955 kehittynyt seuraavasti.

Pensionsutgifternas totalbelopp, som år 1958 utgjorde 28 855 milj. mk, steg under redogörelse-året till 29 957 milj. mk.

Av pensionerna erlades till socialnämnderna sammanlagt 3 321 milj. mk (år 1958 3 122 milj. mk). Dessa pensioner har huvudsakligen använts för att täcka kostnaderna för pensionstagares anstaltsvård enligt § 43 i folkpensionslagen. Beloppet inkluderar även pensionstagarnas personliga dispositionsmedel, 800 mk i månaden.

De i pensioner utbetalade sammanlagda beloppen och pensionernas medelstorlek vid årets utgång har fr. o. m. år 1955 utvecklats som följer.

Vuoden aikana maksetut eläkkeet ja avustukset	1955	1956	1957	1958	1959
Under året erlagda pensioner och understöd			milj. mk		
Perusosat — Grunddelar	809	2 369	10 019	11 333	11 606
Tukiosat — Understödsdelar	6 788	7 641	15 448	17 522	18 351
Yhteensä — Inalles	7 597	10 010	25 467	28 855	29 957

Keskimääräinen eläke vuoden päättyessä

Medelpension vid årets utgång	mk.				
Vain perusosaa saavat — Med enbart grunddel	3 909	11 963	24 000	26 400	26 400
Perus- ja tukiosaa saavat — Med grund- och understödsdel	28 335	36 274	74 300	82 000	81 700
Vain tukiosaa saavat — Med enbart under- stödsdel	27 005	35 058	49 800	54 000	52 100
Kaikkiaan — Inalles	22 018	29 588	59 800	66 200	66 000

Hautausavustusta myönnettiin 9 690 tapauksessa ja suoritettujen hautausavustusten yhteismäärä oli 228.2 milj. mk.

Begravningsbidrag beviljades i 9 690 fall och de utbetalade begravningsunderstöden utgjorde sammanlagt 228.2 milj. mk.

IX. Sosiaalihuollon työntekijät ja heidän koulutuksensa

Valtioneuvosto asetti joulukuussa 1958 komitean selvittämään sosiaalihuollon eri alojen toimihenkilöiden koulutustarvetta ja koulutuksessa nykyisin esiintyviä puutteita sekä laatimaan ehdotuksensa näiden puutteiden poistamiseksi ja kokonaisuohjelmaksi puheena olevien toimihenkilöiden perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen, esi- ja erikoisharjoituksineen, tarkoituksenmukaista järjestämistä varten. Tämän komitean tarpeita varten sosiaalinen tutkimustoimisto joulukuussa 1959 pani toimeen tiedustelun saadakseen selvitetyn kunnissa nykyään toimivien sosiaalihuollontyöntekijöiden lukumäärän, heidän ikänsä, heidän perus- ja ammattikoulutuksensa sekä sen, milloin he ovat tulleet nykyiseen virkaansa ja kauanko he ovat toimineet sosiaalihuollon työntekijöinä.

Tiedustelu koski joulukuun lopussa kuntien sosiaalitoimistoissa työskenteleviä sosiaalijohtajia ja -sihteereitä, osasto- ja toimistosihhteereitä sekä sosiaalitarikkailijoita ja näihin verrattavia sosiaalityöntekijöitä, kunnallis- ja vanhainkotien johtajia ja apulaisjohtajia, lastenkotien johtajia ja lastenhoitajia sekä lastenvalvojia. Vain yksi sosiaalilautakunta, jonka palveluksessa oli sosiaalijohtaja ja -tarkkailija, sekä yksi lastenkoti, jossa oli johtaja ja lastenhoitaja, ei ole vastannut tiedusteluun. Tietoja pyydettiin myös yksityisten vanhainkotien johtajista ja muista sosiaalityöntekijöistä, mutta kun nämä tiedot jäivät melko puutteelliseksi, ei niitä tässä selonteossa ole otettu huomioon.

Sosiaalityöntekijöiden luku. Tietoja saatiin kaikkiaan 2 337 sosiaalityöntekijästä, joista 624 eli 26.7 % oli miehiä ja 1 713 eli 73.3 % naisia. Näistä 881 eli 37.7 % työskenteli sosiaalitoimistoissa. Kunnallis- ja vanhainkotien palveluksessa oli 413 eli 17.7 %. Lastenkodeissa toimi 33.1 % eli 773 sosiaalityöntekijää, joista 468 oli kuntien ja 305 yksityisten omistamissa lastenkodeissa. Lastenvalvojan virkoja oli kaikissa kunnissa, mutta 264 kunnassa virka oli yhdistetty sosiaali-

IX. Socialvårdens arbetare och deras utbildning

Statsrådet tillsatte i december 1958 en kommitté med uppdrag att utreda skolningsbehovet bland funktionärerna på socialvårdens olika områden och bristerna i den nuvarande skolningen samt inkomma med förslag till åtgärder för avlägsnande av dessa brister och till totalprogram för en ändamålsenlig organisation av ifrågavarande funktionärers grund-, fortsättnings- och kompletteringsskolning, inklusive för- och specialövningar. För denna kommittés räkning föranstaltade byrån för social forskning i december 1959 en enkät för erhållande av uppgifter om antalet i kommunerna verkande socialvårdens arbetare i detta nu, deras ålder, deras grund- och yrkesskolning samt när de har tillträtt sin nuvarande tjänst och hur länge de verkat som socialvårdens arbetare.

Enkäten berörde de socialdirektörer och -sekreterare, avdelnings- och byråsekreterare eller med dem jämförbara socialarbetare som vid utgången av december verkade på de kommunala socialbyråerna. Föreståndare och biträdande föreståndare för kommunal- och ålderdomshem, föreståndare för barnhem samt barnsköterskor och barnatillsyningsmän. Endast en socialnämnd, i vilken fanns en socialdirektör och en -inspektör samt ett barnhem med föreståndare och barnsköterska har underlåtit att besvara enkäten. Uppgifter begärdes också om föreståndare för enskilda ålderdomshem och om övriga socialvårdens arbetare, men då dessa uppgifter blev rätt bristfälliga, har de inte beaktats i denna redogörelse.

Antalet socialarbetare. Uppgifter erhöles inalles 2 337 socialarbetare, av vilka 624 eller 26.7 % var män och 1 713 eller 73.3 % kvinnor. Av dessa arbetade 881 eller 37.7 % på socialbyråer. I kommunal- och ålderdomshem verkade 413 eller 17.7 %. I barnhem arbetade 33.1 % eller 773 socialarbetare, av vilka 468 i av kommunerna och 305 i av enskilda ägda barnhem. Barnatillsyningsmannabefattningar fanns i alla kommuner, men i 264 kommuner var tjänsten förenad med

johtajan, -sihteerin tai -tarkkailijan virkaan. Näin ollen seuraavassa esitetään erikseen ainoastaan 270 lastenvalvojaa, jotka eivät sisälly mihinkään muuhun sosiaalityöntekijäryhmään.

Seuraava yhdistelmä valaisee erilaatuisten sosiaalityöntekijäin lukumäärää kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa. Tällöin on huomattava, että virkanimitykset eri paikkakunnilla, etenkin eri kaupungeissa, ovat hyvin vaihtelevia, joten jaettaessa sosiaalityöntekijöitä eri ryhmiin on ollut pakko ottaa huomioon asianomaisen henkilön työn laatu eikä pitää kiinni virkanimityksestä.

en socialdirektörs, -sekreterares eller -inspektörstjänst. Sålunda uppräknas i det följande endast 270 barnatillsyningsmän för sig. Dessa ingår nämligen inte i någon annan socialarbetargrupp.

Följande sammanställning belyser antalet olika socialarbetare i städer och köpingar samt landskommuner. Härvid bör beaktas att tjänstebenämningarna på olika orter, speciellt i städerna, kraftigt varierar, varför man vid indelningen av socialarbetarna i olika grupper har nödgats ta i betraktande arten av det arbete personen i fråga utför och inte utgå från tjänstebenämningen.

	Kaupungit, Städer, Män	kauppalat, köpingar Kvinnor	Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Inalles	
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Sosiaalihoitajat ym.—Socialdirektörer m.fl. .	40	5	6	—	46	5
Sosiaalisihteerit — Socialsekreterare	21	8	130	194	151	202
Osastosihteerit — Avdelningssekreterare	13	9	1	3	14	12
Toimistonhoitajat, tarkastajat — Byråföreståndare, inspektörer	6	17	—	—	6	17
Toimistosihteerit — Byråsekreterare	3	9	—	2	3	11
Kanslianhoitajat — Kansliföreståndare	2	17	—	—	2	17
Sosiaalitarkkailijat, nuorisonhuoltajat — Socialinspektörer, ungdomsvårdare	90	193	26	86	116	279
Kunnallis- ja vanhainkotien johtajat ym. — Föreståndare m.fl. i kommunal- och ålderdomshem	8	71	3	331	11	402
Lastenkotien johtajat—Föreståndare för barnhem	9	107	4	82	13	189
Lastenhoitajat — Barnsköterskor	—	422	—	127	—	549
Ohjaajat, opettajat yms. — Ledare, lärare o.a. dyl.	10	8	2	2	12	10
Lastenvalvojat — Barnatillsyningsmän	13	5	237	15	250	20
Yhteensä — Inalles	215	871	409	842	624	1 713

Sosiaalihoitajien ryhmään on laskettu myös apulaisjohtajat, joita oli 4, sekä 6 lastensuojelunjohtajaa. Toimistonhoitajat ja tarkastajat sekä kanslianhoitajat olivat kaikki Helsingin kaupungin huoltoviraston tai lastensuojelulautakunnan palveluksessa. Kunnallis- ja vanhainkotien johtajia oli kaikkiaan 395, ja heihin on rinnastettu 11 apulaisjohtajaa ja 7 muuta toimihenkilöä. Mainittakoon vielä, että vuoden vaihteessa 1959/60 oli ainakin 3 sosiaalihoitajan, 5 sosiaalisihteerin, 8 kunnalliskodin johtajan ja 9 lastenvalvojan tointa avoinna. Täyttämättömiä toimia on voinut olla useampiakin, mutta tässä tiedustelussa on otettu huomioon myös tointa väliaikaisesti hoitavat henkilöt.

I gruppen socialdirektörer har även medräknats de biträdande direktörerna, inalles 4 samt 6 barnskyddsdirektörer. Byråföreståndarna och inspektörerna samt kansliföreståndarna underlydde alla Helsingfors stads vårdnämnd eller barnskyddsnämnd. Det fanns sammanlagt 395 föreståndare för kommunal- och ålderdomshem. Till denna grupp har likaledes ansetts höra 11 biträdande föreståndare och 7 andra funktionärer. Det må ytterligare omnämnas att åtminstone 3 socialdirektörs-, 5 socialsekreterar-, 8 kommunalhemsföreståndar- och 9 barnatillsyningsmannatjänster var vakanta vid årsskiftet 1959/60. Det är möjligt att det funnits ännu flera obesatta tjänster, men i denna enkät har beaktats även de personer som tillfälligt handhar resp. tjänster.

Erisuuruisten kuntien kohdalta voidaan todeta, että sosiaalishteereitä tai -johtajia oli kaikissa yli 4 000 asukkaan kunnissa, kuten huoltoapulaki edellyttää, mutta sen sijaan sosiaalitarkkailijoita puuttui vielä 96 kunnasta, jos otetaan huomioon vain ne kunnat, joiden asukasluku ylittää 6 000:n.

Sosiaalityöntekijäin ikä. Kun seuraavassa tehdään selkoa sosiaalityöntekijäin iästä, toimessaoloajan pituudesta, ammattikoulutuksesta ym., on sosiaali- ja osastosihteerit yhdistetty yhdeksi ryhmäksi, niiden työn laatu kun on suunnilleen samankaltaista. Samoin on myös yhdistetty kaikki lastenkotien palveluksessa olevat sosiaalityöntekijät, sillä useimmat lastenkotien johtajat suorittavat samoja tehtäviä kuin lastenhoitajat.

Beträffande olika stora kommuner kan det konstateras, att socialsekreterare eller -direktörer fanns i samtliga kommuner med 4 000 invånare eller därutöver, i enlighet med stipulationerna i lagen om socialhjälp. Socialinspektörer saknades ännu i 96 kommuner, ifall man beaktar endast de kommuner, vilkas invånarantal överstiger 6 000.

Socialarbetarnas ålder. När det i det följande redogörs för socialarbetarnas ålder, tjänstetidens längd, yrkesskolningen osv. har social- och avdelningssekreterarna sammanförts till en grupp, emedan deras arbete till sin natur är ungefär likadant. Likaså utgör samtliga socialarbetare som verkar i barnhem en skild grupp, emedan de flesta barnhemsföreståndarinnorna utför liknande sysslor som barnsköterskorna.

	Ikä, vuotta — Ålder, år					Yhteensä Inalles
	—29	30—39	40—49	50—59	60—	
Sosiaalihoitajat ym. — Socialdirektörer m.fl. .	—	21	14	13	3	51
Sosiaali- ja osastosihteerit — Social- och avdelningssekreterare	54	163	109	44	9	379
Toimistonhoitajat, tarkastajat — Byråföreståndare, inspektörer	—	6	6	10	1	23
Toimistosihteerit, kanslianhoitajat — Byråsekreterare, kansliföreståndare	6	8	10	7	2	33
Sosiaalitarkkailijat, nuorisonhuoltajat — Socialinspektörer, ungdomsvårdare	85	131	88	77	14	395
Kunnalliskodin johtajat ym. — Kommunalhemsföreståndare m.fl.	62	92	103	113	43	413
Lastenkotien johtajat, lastenhoitajat ym. — Barnhemsföreståndare, barnsköterskor m.fl.	335	216	122	81	19	773
Lastenvalvojat — Barnatillsyningsmän	12	49	79	68	62	270
Yhteensä — Inalles	554	686	531	413	153	2 337

	Prosentteina — I procent					
	—29	30—39	40—49	50—59	60—	
Sosiaalihoitajat ym. — Socialdirektörer m.fl.	—	41.2	27.4	25.5	5.9	100.0
Sosiaali- ja osastosihteerit — Social- och avdelningssekreterare	14.2	43.0	28.8	11.6	2.4	100.0
Toimistonhoitajat, tarkastajat — Byråföreståndare, inspektörer	—	26.1	26.1	43.5	4.3	100.0
Toimistosihteerit, kanslianhoitajat — Byråsekreterare, kansliföreståndare	18.2	24.2	30.3	21.2	6.1	100.0
Sosiaalitarkkailijat, nuorisonhuoltajat — Socialinspektörer, ungdomsvårdare	21.5	33.2	22.3	19.5	3.5	100.0
Kunnalliskodin johtajat ym. — Kommunalhemsföreståndare m.fl.	15.0	22.3	24.9	27.4	10.4	100.0
Lastenkotien johtajat, lastenhoitajat ym. — Barnhemsföreståndare, barnsköterskor m.fl.	43.3	27.9	15.8	10.5	2.5	100.0
Lastenvalvojat — Barnatillsyningsmän	4.4	18.1	29.3	25.2	23.0	100.0
Yhteensä — Inalles	23.7	29.4	22.7	17.7	6.5	100.0

Runsaasti puolet, 52.1 %, kaikista sosiaalityöntekijöistä oli parhaassa työiässä, 30—49-vuotiaita. Eniten nuoria oli lastenkotien henkilökunnassa. 5 lastenhoitajaa ei ollut vielä täyttänyt edes 20 vuotta, ja 54.3 % kaikista lastenhoitajista oli 20—29-vuotiaita. Lastenvalvojien joukossa oli melko paljon iäkkäitä henkilöitä, nähtävästi sen takia, että monet heistä ovat eläkkeelle siirtyneitä entisiä toimenhaltijoita. Jos otetaan huomioon kaikki lastenvalvojat, myös ne joiden virka on yhdistetty johonkin muuhun sosiaalilautakunnan virkaan, oli heistä 90 eli 16.9 % 50—59-vuotiaita ja 72 eli 13.5 % 60 vuotta täyttäneitä.

Jos tarkastetaan erikseen mies- ja naispuolisten sosiaalityöntekijäin ikäryhmitystä, havaitaan, että vain 54 eli 8.7 % miehistä, mutta 500 eli 29.2 % naisista oli 30 vuotta nuorempia. 50—59-vuotiaita miehiä oli kaikkiaan 142 eli 22.8 % ja 60 vuotta täyttäneitä 78 eli 12.5 %. Suhteellisesti katsoen tämän ikäisiä naisia oli paljon vähemmän, 50—59-vuotiaita 15.8 % ja 60 vuotta täyttäneitä vain 4.4 % naisten kokonaisluvusta.

Toimijajan pituus. Pyydettyessä tietoja siitä, kuinka monta vuotta sosiaalityöntekijät olivat toimineet omalla alallaan tai jossakin muussa sosiaalityöntekijän tehtävässä, oli tarkoitus saada selvitettyksi nimenomaan niiden kohdalta, joilla ei ollut varsinaista ammattikoulutusta, missä määrin he olivat saavuttaneet kokemusta omalla työalallaan. Seuraavassa yhdistelmässä esitetään toimijajan pituus viisivuotisryhmittäin kussakin sosiaalityöntekijäryhmässä erikseen.

Suurin osa, 74.5 %, kaikista tiedusteluun osallistuneista henkilöistä on tullut johonkin sosiaalityöntekijän toimeen vasta sotien jälkeen, aikaisintaan vuonna 1945. Vain noin $\frac{1}{10}$ on tullut tälle alalle ennen vuotta 1935. Sosiaalijohtajien ja kunnalliskodinjohtajien ryhmissä on suhteellisesti katsoen melko paljon sellaisia, jotka ovat toimineet vähintään 20 vuotta, edellisistä 31.4 ja jälkimmäisistä 32.4 %. Kauan ovat myös Helsingin kaupungin huoltoviraston toimiston ja kanslianhoitajat toimineet omalla alallaan, 38.1 % heistä vähintään 25 vuotta. Sitä vastoin lastenkotien johtajista ja lastenhoitajista kokonaista 40.2 % on ollut enintään 4 vuotta oman alansa tehtävissä.

Jos tarkastetaan erikseen, minkä ikäisinä sosiaalityöntekijät ovat aloittaneet uransa, havaitaan, että kaikista tiedusteluun osallistuneista 90 eli 3.9 % ei ollut vielä täyttänyt edes 20 vuotta. Näistä 61 oli lastenhoitajia ja 12 sosiaalitarkkailijoita. 1 321 eli 56.5 % oli tullut

Drygt hälften, 52.1 %, av alla socialarbetare, var i den bästa arbetsåldern, 30—49 år. De flesta unga fanns bland barnhemspersonalen. Fem barnsköterskor hade ännu inte fyllt 20 år och 54.3 % av alla barnsköterskor var 20—29 år. I gruppen barnatillsyningsmän fanns det proportionsvis flera gamla, uppenbarligen emedan många var pensionerade f. d. befattningshavare. Om man tar i betraktande samtliga barnatillsyningsmän, också dem vilkas ämbete är förbundet med någon annan tjänst inom socialnämnden, var 90 eller 16.9 % 50—59 år och 72 eller 13.5 % fyllda 60 år.

Om man skilt för sig granskar åldersfördelningen bland de manliga och kvinnliga socialarbetarna kan man konstatera, att endast 54 män eller 8.7 %, men 500 kvinnor eller 29.2 % var under 30 år. Inalles 142 eller 22.8 % av männen var 50—59 år och 78 eller 12.5 % över 60 år. Relativt sett fanns det betydligt mindre kvinnor i denna ålder, 50—59 år var 15.8 % och över 60 år endast 4.4 % av totalantalet kvinnor.

Tjänstetidens längd. När man begärde uppgifter om hur många år socialarbetarna verkat på resp. områden eller inom någon annan socialarbetarbransch, önskade man i synnerhet få klarlagt, i vilken utsträckning de, som inte hade någon egentlig yrkesutbildning, hade vunnit insikt på det egna området. I följande sammanställning redovisas tjänstetidens längd med fem år som enhet skilt för varje socialarbetargrupp.

Största delen, 74.5 %, av samtliga personer som enkäten omfattat, har tillträtt någon socialarbetarbefattning först efter senaste krig, tidigast år 1945. Endast ca $\frac{1}{10}$ har börjat på detta område före år 1935. I grupper socialdirektörer och kommunalhemsföreståndare finns det relativt sett rätt många sådana, som verkat minst 20 år, av de förra 31.4 och av de senare 32.4 %. Byrå- och kansliföreståndarna vid Helsingfors stads vårdverk har likaså länge tjänstgjort på sina resp. poster, 38.1 % av dem minst 25 år. Däremot har hela 40.2 % av barnhemsföreståndarna och barnsköterskorna varit högst 4 år verksamma på det egna området.

Om man skilt för sig undersöker, vid vilken ålder socialarbetarna har börjat sin bana, konstaterar man, att av samtliga i undersökningen medverkande 90 eller 3.9 % inte ännu hade fyllt 20 år. Av dessa var 61 barnsköterskor och 12 socialinspektörer. 1 321 eller 56.5 % hade kommit

	Toimii aika, vuotta — Tjänstetid, år							Yhteensä Inalles
	—1	1—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—	
Sosiaali johtajat ym. — Socialdirektörer m.fl.	—	4	16	13	2	6	10	51
Sosiaali- ja osastosihteerit — Social- och avdelningssekreterare	12	58	109	137	43	12	8	379
Toimistonhoitajat, tarkastajat — Byrå- föreståndare, inspektörer	—	3	5	3	3	2	7	23
Toimistosihtheerit, kanslianhoitajat — Byråsekreterare, kansliföreståndare .	1	7	3	10	2	1	9	33
Sosiaalitarkkailijat, nuorisonhuoltajat— Socialinspektörer, ungdomsvårdare ..	12	108	106	83	32	28	26	395
Kunnalliskodin johtajat ym.—Kommun- alhemsföreståndare m.fl.	8	83	76	65	47	55	79	413
Lastenkotien johtajat, lastenhoitajat ym. — Barnhemsföreståndare, barn- sköterskor m.fl.	41	270	186	105	60	46	65	773
Lastenvalvojat — Barnatillsyningsmän	12	61	71	74	23	11	18	270
Yhteensä — Inalles	86	594	572	490	212	161	222	2 337

Prosentteina — I procent

Sosiaali johtajat ym. — Socialdirektörer m.fl.	—	7.8	31.4	25.5	3.9	11.8	19.6	100.0
Sosiaali- ja osastosihteerit — Social- och avdelningssekreterare	3.2	15.3	28.8	36.1	11.3	3.2	2.1	100.0
Toimistonhoitajat, tarkastajat — Byrå- föreståndare, inspektörer	—	13.1	21.7	13.1	13.1	8.6	30.4	100.0
Toimistosihtheerit, kanslianhoitajat — Byråsekreterare, kansliföreståndare .	3.0	21.2	9.1	30.3	6.1	3.0	27.3	100.0
Sosiaalitarkkailijat, nuorisonhuoltajat— Socialinspektörer, ungdomsvårdare ..	3.0	27.4	26.8	21.0	8.1	7.1	6.6	100.0
Kunnalliskodin johtajat ym. — Kom- munalhemsföreståndare m.fl.	1.9	20.1	18.4	15.8	11.4	13.3	19.1	100.0
Lastenkotien johtajat, lastenhoitajat ym — Barnhemsföreståndare, barnsköter- skor m.fl.	5.3	34.9	24.1	13.6	7.8	5.9	8.4	100.0
Lastenvalvojat — Barnatillsyningsmän	4.4	22.6	26.3	27.4	8.5	4.1	6.7	100.0
Yhteensä — Inalles	3.7	25.4	24.5	20.9	9.1	6.9	9.5	100.0

sosiaalityöntekijäälälle 20—29-vuotiaina, 668 eli 28.6 % 30—39-vuotiaina ja 258 eli 11.0 % vasta täytettyään 40 vuotta. Lastenhoitajista 63.7 % on aloittanut ennen 25 ikävuottaan, sosiaali-sihteereistä 25.0 % ja sosiaalitarkkailijoista 25.8 %. Sen sijaan 270 lastenvalvojasta 45.5 % oli jo täyttänyt 40 vuotta, ennen kuin he aloittivat toimintansa sosiaalityöntekijöinä. 74.5 % sosiaali johtajista ja 63.2 % kunnalliskodin johtajista oli aloittanut 25—34-vuotiaina toimintansa sosiaalisina toimihenkilöinä, kun vastaava suhdelu kaikkien sosiaalityöntekijäin keskuudessa oli 47.9.

på socialarbetarbanan mellan 20 och 29 år, 668 eller 28.6 % vid 30—39 års ålder och 258 eller 11.0 % först vid fyllda 40 år. Av barnsköterskorna har 63.7 % börjat redan förrän de fyllt 25 år, av socialsekreterarna 25.0 % och av socialinspektörerna 25.8 %. Däremot hade 45.5 % av de 270 barnatillsyningsmännen redan fyllt 40 år, förrän de blivit socialarbetare. Av socialdirektörerna hade 74.5 % och av kommunalhemsföreståndarna 63.2 % inlett sin verksamhet som socialtjänstemän i 25—34 års ålder, medan motsvarande proportionstal för alla socialarbetare var 47.9.

Nykyiseen toimeen tulovuosi. Seuraavassa yhdistelmässä sosiaalityöntekijät on ryhmitetty sen mukaan, minä vuonna he ovat tulleet nykyiseen toimeensa. Sen nojalla ei voida aivan tarkkaan laskea, kuinka kauan he ovat olleet nykyisessä toimeensa, sillä toiset ovat voineet tulla aivan vuoden alussa, toiset taas vuoden loppupuolella. Niinpä esim. vuonna 1959 tulleista ainakin 12 on sellaisia, jotka ovat aloittaneet uudessa työpaikassaan vasta vuoden vaihteessa 1959/60.

Runsaasti $\frac{1}{4}$ tiedusteluun osallistuneista sosiaalityöntekijöistä on ollut nykyisessä toimeensa vähintään 10 vuotta. 60 kunnalliskodin johtajaa on tullut nykyiseen toimeensa jo vuonna 1939 tai ennen sitä. Samoin mm. 4 sosiaali-

Intråde i den nuvarande tjänsten. I följande sammanställning har socialarbetarna grupperats enligt året för inträde i den nuvarande tjänsten. På grundval av denna fördelning kan man inte alldeles exakt räkna ut, hur länge de har varit i sin nuvarande tjänst, emedan en del har kunnat begynna arbetet alldeles i början av året, andra åter under årets senare hälft. Så är t. ex. av dem, som år 1959 tillträtt sin tjänst, åtminstone 12 sådana, som har börjat på sin nya arbetsplats först vid årsskiftet 1959/60.

Drygt $\frac{1}{4}$ av de i av enkäten berörda socialarbetarna har varit i sin nuvarande tjänst minst 10 år. 60 kommunalhemsföreståndare har tillträtt sin nuvarande tjänst redan år 1939 eller tidigare. Likaså har bl. a. 4 socialdirektörer, 5 socialsekre-

	Nykyiseen toimeen tulovuosi — Inträde i nuvarande tjänst						Yhteensä Summa
	1959	1958— 1957	1956— 1955	1954— 1950	1949— 1945	1944—	
Sosiaalijohtajat ym.—Socialdirektörer m.fl.	6	8	7	16	9	5	51
Sosiaali- ja osastosihteerit — Social- och avdelningssekreterare	38	63	60	103	102	13	379
Toimistonhoitajat, tarkastajat — Byråföreståndare, inspektörer	4	2	7	6	1	3	23
Toimistosihteerit, kanslianhoitajat — Byråsekreterare, kansliföreståndare	8	8	1	9	4	3	33
Sosiaalitarkkailijat, nuorisonhuoltajat—Socialinspektörer, ungdomsvårdare	53	81	66	82	72	41	395
Kunnalliskodin johtajat ym. — Kommunalhemsföreståndare m.fl.	46	87	57	93	48	82	413
Lastenkotien johtajat, lastenhoitajat ym.—Barnhemsföreståndare, barnsköterskor m.fl.	145	186	121	173	81	67	773
Lastenvalvojat — Barnatillsyningsmän ...	28	32	33	69	70	38	270
Yhteensä — Inalles	328	467	352	551	387	252	2 337
	Prosentteina — I procent						
Sosiaalijohtajat ym.—Socialdirektörer m.fl.	11.8	15.7	13.7	31.4	17.6	9.8	100.0
Sosiaali- ja osastosihteerit — Social- och avdelningssekreterare	10.0	16.6	15.9	27.2	26.9	3.4	100.0
Toimistonhoitajat, tarkastajat — Byråföreståndare, inspektörer	17.4	8.7	30.4	26.1	4.4	13.0	100.0
Toimistosihteerit, kanslianhoitajat — Byråsekreterare, kansliföreståndare	24.3	24.2	3.0	27.3	12.1	9.1	100.0
Sosiaalitarkkailijat, nuorisonhuoltajat—Socialinspektörer, ungdomsvårdare	13.4	20.6	16.7	20.8	18.2	10.4	100.0
Kunnalliskodin johtajat ym. — Kommunalhemsföreståndare m.fl.	11.1	21.1	13.8	22.5	11.6	19.9	100.0
Lastenkotien johtajat, lastenhoitajat ym.—Barnhemsföreståndare, barnsköterskor m.fl.	18.7	24.1	15.6	22.4	10.5	8.7	100.0
Lastenvalvojat — Barnatillsyningsmän ...	10.4	11.8	12.2	25.6	25.9	14.1	100.0
Yhteensä — Inalles	14.0	20.0	15.1	23.6	16.5	10.8	100.0

johtajaa, 5 sosiaalisihiteeriä, 20 sosiaalitarkkailijaa, 21 lastenkodin johtajaa ja 17 lastenhoitajaa on jo ennen sotia tullut nykyiseen toimeensa. Vuonna 1959 tulleista runsaasti $\frac{1}{4}$ oli sellaisia, jotka sitä ennen eivät vielä olleet missään sosiaalityöntekijän toimessa. Melko runsaasti oli sellaisia henkilöitä, jotka eivät olleet vaihtaneet työpaikkaa, vaan olivat jatkuvasti siinä toimessa, mihin alkuun olivat hakeutuneet. Tällaisia oli mm. 15 sosiaalijohtajaa, 147 kunnalliskodin johtajaa eli 35.6 % heidän koko lukumäärästään, 170 sosiaalisihiteeriä eli 44.9 % ja 226 sosiaalitarkkailijaa eli 57.2 % heidän kokonaismäärästään.

Koulutus. Koulu- ja ammattiopintojen selvittämiseksi pyydettiin asianomaisilta tietoja siitä, olivatko he kansakoulun tai keskikoulun käyneitä vai ylioppilaita ja lisäksi, mitä oman alansa tutkintoja ja kurseja he olivat suorittaneet. Monet ovat ilmoittaneet kaikki mahdolliset kurssit ja opinnot, joihin he ovat osallistuneet, ehkä epätietoisina siitä, mitä on pidettävä heidän alansa ammattikursseihin kuuluvina. Seuraavissa yhdistelmissä on kuitenkin otettu huomioon pääasiassa vain yhteiskunnallisissa korkeakouluissa ja yliopistossa suoritettut tutkinnot, erilaiset sosiaalityöntekijäin pika- ja täydennyskurssit sekä erikoisalojen kurssit ja tutkinnot, kuten esim. kasvattajaopistotutkinto, joita lastenkotien toimihenkilöt ovat suorittaneet. Sitä paitsi on otettu mukaan muutamia muitakin tutkintoja ja kurseja, joiden sisältämän oppijakson suorittaneita voitaneen pitää sopivina joihinkin sosiaalityöntekijäin toimiin. Tässä ei siis ole lähdetty siitä, minkä tutkinnon tai kurssin suorittaminen antaa nimenomaan pätevyyden määrättyihin toimiin.

Sosiaalitoimistoissa työskentelevien sosiaalityöntekijäin koulutus selviää seuraavasta yhdistelmästä. Yhteiskunnallisesta Korkeakoulusta on käytetty lyhennystä YK, Svenska Medborgarhögskolanista Sv.M., Sosiaaliministeriöstä Sm. sekä Maalaiskuntien liitosta ML.

Kysymyksessä olevista naispuolisista sosiaalityöntekijöistä 27.8 % oli suorittanut ylioppilastutkinnon, kun taas 41.3 % oli käynyt keskikoulun ja 30.9 % kansakoulun. Miespuolisten toimihenkilöiden vastaavat suhdeluvut olivat 16.3, 27.8 ja 55.9. Sosiaali- ja osastosihteereistä oli 47.0 %:lla sekä sosiaalitarkkailijoista ja nuorisonhuoltajista 40.5 %:lla pohjakoulutuksena pelkkä kansakoulu, vastaavasti 12.4 ja

20 socialinspektörer, 21 barnhemsföreståndare och 17 barnsköterskor redan före kriget tillträtt sina nuvarande befattningar. Av dem som begynt år 1959 var drygt $\frac{1}{4}$ sådana som inte tidigare hade haft någon annan socialarbetarbefattning. Rätt många personer hade inte bytt arbetsplats utan verkade fortfarande i det yrke, som de från början valt. Detta var t. ex. fallet med 15 socialdirektörer, 147 kommunalhemsföreståndare eller 35.6 % av totalantalet föreståndare, 170 socialsekreterare eller 44.9 % och 226 socialinspektörer eller 57.2 % av deras totalantal.

Utbildningen. För att klargöra skol- och yrkesstudier anhöll man av vederbörande om uppgifter, huruvida de hade genomgått folkskola eller mellanskola eller om de var studenter samt ytterligare vilka examina de avlagt och vilka kurser de åhört på det egna området. Många har meddelat samtliga kurser av olika slag de deltagit i, kanske okunniga om vad som bör anses höra till yrkeskurserna på deras område. I följande sammanställningar har dock beaktats i huvudsak endast de examina som avlagts vid medborgarhögskolor och vid universitetet, olika snabb- och kompletteringskurser samt kurser och examina på vissa specialområden t.ex. examen vid Kasvattajaopisto, som bl.a. funktionärerna vid barnhemmen har avlagt. Därtill har vissa andra examina och kurser medtagits, emedan det bör anses, att de som tagit del av undervisningen i fråga, är lämpade för någon socialarbetarbefattning. Här har således utgångspunkten inte varit, vilken examen eller kurs som ger den stipulerade kompetensen för bestämda tjänster.

De i socialbyråerna verkande socialarbetarnas utbildning framgår av följande sammanställning. Följande förkortningar har använts: Yhteiskunnallinen Korkeakoulu har förkortats till YK, Svenska Medborgarhögskolan till Sv.M., Socialministeriet till Sm. samt Landskommunernas förbund till LF.

Av de kvinnliga socialarbetarna hade 27.8 % avlagt studentexamen, medan 41.3 % genomgått mellanskola och 30.9 % folkskola. De manliga tjänstemännens motsvarande proportionstal var 16.3, 27.8 och 55.9. Enbart folkskoleundervisning hade 47.0 % av social- och avdelningssekreterarna och 40.5 % av socialinspektörerna och ungdomsvårdarna, studentexamen hade resp. 12.4 och 28.1 % avlagt. Ifall man tar i

	Sosiaali- johtajat Social- direk- törer	Sosiaali- sihteerit ym. Social- sekrete- rare m.fl.	Toimis- tonhoi- tajat ym. Byrå- före- stånda- re m.fl.	Toimis- tosih- teerit ym. Byrå- sekrete- rare m.fl.	Sosiaali- tarkkai- lijat ym. Social- inspektö- rer m.fl.	Kaikkiaan — Inalles			%	
					Michiä Män	Naisia Kvin- nor	Yh- teensä Summa			
<i>Pohjakoulutus — Grundskolning</i>										
Kansakoulu — Folkskola	14	178	—	5	160	189	168	357	40.5	
Keskikoulu — Mellanskola	12	154	8	20	124	94	224	318	36.1	
Ylioppilastutkinto — Studentexamen . .	25	47	15	8	111	55	151	206	23.4	
<i>Kurssit ja tutkinnot — Kurser och examina</i>										
Y K:s s a — Vid Y K										
sosiaalihoitajatutkinto—socialvårds- examen	11	120	1	9	111	55	197	252	28.6	
kunnallistutkinto—kommunalexamen	3	38	—	—	5	26	20	46	5.2	
yhteisk.tiet.kand., lainop.dipl.tutk. — sociol.kand., jur.dipl.examen	3	—	1	—	8	7	5	12	1.4	
muu tutkinto — annan examen	1	5	—	—	11	7	10	17	1.9	
S v. M:s s a — Vid S v. M.										
sosiaalihoitajatutkinto — social- vårdsexamen	2	6	—	1	18	6	21	27	3.1	
kunnallistutkinto—kommunalexamen	—	9	—	1	—	8	2	10	1.1	
Yliopistossa — Vid universitetet										
fil. ja valt.kand. tutkinto — fil. och pol. kand. examen	4	5	10	1	24	11	33	44	5.0	
yl.oik. ja lainop. kand. tutk.—h. rätts- och jur.kand. examen	11	6	—	—	1	13	5	18	2.1	
muu tutkinto — annan examen	1	2	1	2	2	2	6	8	0.9	
Sm:n järjestämät pikakurssit — Snabb- kurser anordnade av Sm.	2	42	—	—	25	28	41	69	7.8	
YK:n järjestämät täydennyskurssit — Kompletteringskurser anordnade av YK	1	34	—	2	2	18	21	39	4.4	
Keskeneräisiä YK:n ja Sv.M:n tutkin- toja — Icke slutförda examina vid YK eller Sv.M.	1	13	—	—	8	11	11	22	2.5	
ML:n kunnalliskurssi tai vastaava — LF:s kommunalmannakurs el. dyl.	—	19	—	—	3	3	19	22	2.5	
Muu kurssi tai tutkinto — Annan kurs eller examen	—	2	4	—	25	2	29	31	3.5	
Ei mitään varsinaista — Ej någon sär- skild kurs eller examen	11	78	6	17	152	141	123	264	30.0	
Yhteensä — Inalles	51	379	23	33	395	338	543	881	100.0	

28.1 %:lla ylioppilastutkinto. Jos otetaan huomioon vain ne 264 sosiaalityöntekijää, joilla ei pohjakoulutuksen lisäksi ollut mitään erityisopintoja, oli näistä 33 eli 12.5 % ylioppilaita, 61 eli 23.1 % keskikoulun käyneitä ja kokonaista 170 eli 64.4 % vain kansakoulun käyneitä. Viimeksi mainittujen joukossa oli 5 sosiaalihoitajaa, 61 sosiaalihoitajaa ja 102 sosiaalihoitajaa.

betraktande endast de 264 socialarbetare, som utöver grundskolningen inte hade idkat några andra studier, var 33 eller 12.5 % av dem studenter, 61 eller 23.1 % hade besökt mellanskola och hela 170 eller 64.4 % endast folkskola. Av de sistnämnda var 5 socialdirektörer, 61 socialsekreterare och 102 socialinspektörer.

Pohjakoulutuksen lisäksi jonkin kurssin tai tutkinnon suorittaneista mainittakoon, että Yhteiskunnallisen Korkeakoulun muun tutkinnon suorittaneista 17 toimihenkilöstä 8:lla oli lastensuojelu- tai nuoriso-ohjaajatutkinto sekä muilla yhteiskunnallinen, hallinnollinen tai kansansivistystutkinto. Yliopistossa oli yksi sosiaali-johtaja suorittanut teologian loppututkinnon ja 7 henkilöä alemman oikeustutkinnon. Ryhmään muu kurssi tai tutkinto sisältyy 16 sairaanhoitajaa, joista 12 toimi sosiaalitarkkailijoina, 9 kasvattaja- tai nuoriso-opiston käynnyttä, 3 kansakoulunopettajaa ja 2 kotisisarta, jotka melkein kaikki olivat sosiaalitarkkailijoita.

Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa, Svenska Medborgarhögskolanissa tai yliopistossa suoritettu loppututkinto oli kaikkiaan 434 toimihenkilöllä eli 49.3 %:lla, miehistä erikseen 39.9 %:lla ja naisista 55.1 %:lla. Sosiaali-johtajista oli 70.6 % suorittanut jonkin tällaisen tutkinnon, sosiaalishteereistä 50.4 %, sosiaalitarkkailijoista 45.6 % ja muista 48.2 %.

Niistä 264:stä, joilla pohjakoulutuksen lisäksi ei ollut muita opintoja, 36.7 % oli yli 50 vuoden ikäisiä ja suunnilleen saman verran, 36.4 %, 20—39-vuotiaita. 20.8 % heistä oli ollut sosiaalityöntekijänä vähintään 20 vuotta, kokonaista 40.9 % ei vielä 10:kään vuotta. Vain 13.3 % oli tullut nykyiseen toimeensa ennen vuotta 1945, mutta 22.7 % vasta vuonna 1957 tai sen jälkeen.

Kunnalliskotien sosiaalityöntekijöistä 319:llä eli 77.2 %:lla oli pohjakoulutuksena kansakoulu, 85:llä eli 20.6 %:lla keskikoulu ja ainoastaan 9:llä eli 2.2 %:lla ylioppilastutkinto. Miehistä, joita oli vain 11, 1 oli ylioppilas ja 4 keskikoulun käyneitä. Sosiaalihuoltajatutkinnon oli suorittanut 123 Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa ja 11 Svenska Medborgarhögskolanissa, joten kaikkiaan 32.4 % oli mainitun tutkinnon suorittaneita; sitä paitsi 9 oli jättänyt tutkintonsa kesken. Sosiaaliministeriön järjestämällä kunnalliskodinjohtajatarkursseilla oli ollut kaikkiaan 207 eli 50.1 %. 20 johtajatarta oli suorittanut sairaanhoitaja- tai mielisairaanhoitajakurssin, 4 apuhoitaja- ja 4 kotisisarkussin. 8 oli käynyt emäntä- tai kotitalouskoulun ja 1 kasvattaja-opiston. Vain yksi oli suorittanut fil.kand. tutkinnon ja samoin yksi maat.metsät.kand. tutkinnon. Sellaisia, joilla ei ollut mitään erityiskursseja esitettävänä, oli vain 24 eli 5.8 % kaikista.

Av dem, som utöver grundskolningen ytterligare deltagit i någon kurs eller avlagt en examen, må nämnas, att av de 17 personer som avlagt någon annan examen vid Yhteiskunnallinen Korkeakoulu, hade 8 en barnskydds- eller ungdomsledarexamen samt de återstående en samhällsförvaltnings- eller folkbildningsexamen. En socialdirektör hade avlagt teologisk slutexamen vid universitetet och 7 personer lägre rättsexamen. I gruppen annan kurs eller examen ingår 16 sjuksköterskor, av vilka 12 verkade som socialinspektörer, 9 personer som besökt uppfostrar- eller ungdomsinstitut, 3 var folkskollärare och 2 hemsystrar. Så gott som alla i denna grupp var socialinspektörer.

Inalles 434 tjänstemän eller 49.3 % hade avlagt slutexamen vid Yhteiskunnallinen Korkeakoulu, Svenska Medborgarhögskolan eller universitetet, proportionstalen var för männen 39.9 och för kvinnorna 55.1. Av socialdirektörerna hade 70.6 % avlagt någon dylik examen, av socialsekreterarna 50.4 %, av socialinspektörerna 45.6 % och av de övriga 48.2 %.

Av de 264, som utöver grundskolningen inte hade idkat några andra studier, var 36.7 % över 50 år, i stort sett lika många, 36.4 %, var 20—39 år. 20.8 % av dem hade verkat som socialarbetare minst 20 år, hela 40.9 % mindre än 10 år. Endast 13.3 % hade tillträtt sin nuvarande tjänst före år 1945, medan 22.7 % först år 1957 eller senare.

Av socialarbetarna på kommunalhemmen hade 319 eller 77.2 % genomgått endast folkskola, 85 eller 20.6 % mellanskola och endast 9 eller 2.2 % var studenter. Av männen, inalles endast 11, var 1 student och 4 hade genomgått mellanskola. Socialvårdsexamen hade 123 avlagt vid Yhteiskunnallinen Korkeakoulu och 11 vid Svenska Medborgarhögskolan, allt som allt fanns det således 32.4 % sådana som avlagt nämnda examen; vidare hade 9 avbrutit sina studier. I de av socialministeriet anordnade kurserna för kommunalhemsföreståndarinnor hade inalles 207 eller 50.1% deltagit. 20 föreståndarinnor hade genomgått en sjuksköterske- eller sjuksköterskekurs, 4 en kurs för hjälpsköterskor och likaledes 4 en hemsysterkurs. 8 hade genomgått husmoders- eller hushållsskola och 1 Kasvattajaopisto. En enda hade avlagt fil.kand. examen och likaså en agr.forst.kand. examen. Endast 24 eller 5.8 % av samtliga hade inte uppgivit någon specialkurs.

Lastenkotien johtajien, lastenhoitajien ja muiden sosiaalityöntekijöiden pohjakoulutus selviää seuraavasta.

	Kansa- koulu Folkskola	Keskikoulu Mellan- skola	Ylioppilastutk. Studentexam.	Yhteensä Inalles
Johtajat — Föreståndare	85	103	14	202
Lastenhoitajat — Barnsköterskor	335	204	10	549
Ohjaajat, opettajat yms. — Ledare, lärare o. a. dyl.	12	5	5	22
Yhteensä — Inalles	432	312	29	773
			%	
Johtajat — Föreståndare	42.1	51.0	6.9	100.0
Lastenhoitajat — Barnsköterskor	61.0	37.2	1.8	100.0
Ohjaajat, opettajat yms. — Ledare, lärare o. a. dyl.	54.6	22.7	22.7	100.0
Yhteensä — Inalles	55.9	40.4	3.7	100.0

Lastenkotien 773 työntekijästä 468 toimi kunnallisissa ja 305 yksityisissä lastenkodeissa. Edellisistä 52.1 % oli käynyt kansakoulun ja 44.3 % keskikoulun, jälkimmäisistä vastaavasti 61.7 ja 34.4 %.

Suurin osa lastenkotien toimihenkilöistä on suorittanut jonkin oman alansa kurssin tai tutkinnon. Niinpä 171 eli 22.1 % johtajista ja lastenhoitajista on käynyt kasvattajaopiston ja 406 eli 52.5 % suorittanut lastenhoitajakurssin. Viimeksi mainituista 288 on käynyt Lastenlinnan ja 89 Folkhälsanin tai Töölön lastenkodin kurssin. 11:llä on YK:n sosiaalihuoltajatutkinto ja 3:lla Sv.M:n vastaava tutkinto; näistä 8 henkilöä oli toimessa erityislastenkodeissa. Sitäpaitsi 15 oli suorittanut YK:n nuoriso-ohjaaja-, lastensuojelutai yhteiskunnallisen tutkinnon; näistäkin 8 oli erityislastenkodeissa. Vain 3 oli kasvatusopin tai valtiotieteen kandidaatintutkinnon suorittanutta. Kansakoulunopettajatutkinto oli 7:llä, lastentarhaseminaaritutkinto 4:llä, ja samoin 4 oli suorittanut lastenkodinjohtajatarkurssin. 47:llä oli sairaanhoitajakoulutus, 10 oli suorittanut kodinhoitajakurssin ja 11 oli käynyt emäntä- tai talouskoulun. Lisäksi 19 oli suorittanut erilaisia kursseja, esim. askarteluopiston, nuoriso-ohjaaja-, vajaanmielis- tai mielisairaanhoitaja-, ammattikoulu-, maamieskoulu- tms. kursseja. Vain 61:llä eli 7.9 %:lla ei pohjakoulutuksen lisäksi ollut mitään erikoiskursseja tai opintoja.

Niistä 270 lastenvalvojasta, joiden tointa ei ollut yhdistetty mihinkään muuhun sosiaalilautakunnan toimeen, 86.7 % oli käynyt

Barnhemsföreståndarna, barnsköterskorna och de övriga socialarbetarna grundskolning framgår av följande.

	Kansa- koulu Folkskola	Keskikoulu Mellan- skola	Ylioppilastutk. Studentexam.	Yhteensä Inalles
Johtajat — Föreståndare	85	103	14	202
Lastenhoitajat — Barnsköterskor	335	204	10	549
Ohjaajat, opettajat yms. — Ledare, lärare o. a. dyl.	12	5	5	22
Yhteensä — Inalles	432	312	29	773
			%	
Johtajat — Föreståndare	42.1	51.0	6.9	100.0
Lastenhoitajat — Barnsköterskor	61.0	37.2	1.8	100.0
Ohjaajat, opettajat yms. — Ledare, lärare o. a. dyl.	54.6	22.7	22.7	100.0
Yhteensä — Inalles	55.9	40.4	3.7	100.0

Av de 773 funktionärerna vid barnhemmen verkade 468 i kommunala och 305 i enskilda barnhem. Av de förra hade 52.1 % genomgått folkskola och 44.3 % mellanskola, av de senare resp. 61.7 och 34.4 %.

Största delen av funktionärerna i barnhemmen har genomgått någon kurs eller avlagt en examen på det egna området. Sälunda har 171 eller 22.1 % av föreståndarna och barnsköterskorna genomgått Kasvattajaopisto och 406 eller 52.5 % avlagt en barnsköterskekurs. Av de sistnämnda har 288 genomgått en kurs vid Barnets Borg medan 89 har genomgått Folkhälsans eller Töölö barnhems kurs. Socialvårdsexamen vid YK har avlagts av 11 och vid Svenska Medborgarhögskolan av 3; av dessa var 8 personer verksamma vid specialbarnhem. Därtill hade 15 avlagt ungdomsledar-, barnskydds- eller samhällsexamen vid YK; av dessa var likaså 8 verksamma vid något specialbarnhem. Endast 3 hade avlagt pedagogie- eller politices kandidatexamen. Folkskollärarexamen hade avlagts av 7, barnträdgårdsseminarieexamen av 4, likaledes hade 4 genomgått barnhemsföreståndarinnekurs. 47 hade avlagt sjuksköterskekurs, 10 hemvårdarinnekurs och 11 hade genomgått husmoders- eller hushällsskola. Ytterligare hade 19 genomgått olika kurser, t. ex. vid Askarteluopisto, ungdomsledarkurser, kurser för psykiskt efterblivnas vård, eller sinnessjuksköterske-, yrkesskole-, lantbrukskole- o. a. dyl. kurser. Endast 61 eller 7.9 % hade inte genomgått några kurser eller idkat några studier utöver sin grundskolning.

Av de 270 barnatillsyningsmän vilkas tjänster inte hade förbundits med något annat ämbete vid socialnämnden, hade 86.7 %

kansakoulun ja 8.1 % keskikoulun; 14 eli 5.2 % oli suorittanut ylioppilastutkinnon. 5:llä oli ylempi oikeustutkinto tai lainopin kand. tutkinto, 2:lla valtiot.kand. tutkinto sekä samoin 2:lla alempi oikeustutkinto. 2 lastenvalvojaa oli suorittanut YK:n ja yksi Sv.M:n sosiaalihuoltajatutkinnon, 11 taas YK:n kunnallistutkinnon. Jos vielä otetaan huomioon, että 4 oli kansakoulunopettajia ja 13 oli käynyt erilaisia kursseja kuten esim. sosiaaliministeriön pikakurssin tai kunnan-kirjurikurssin, oli 231 eli 85.6 % sellaisia, joilla ei ollut mitään erikoiskoulutusta, ellei lasketa mukaan poliisi- ja sotilaskoulutusta, jollainen oli 54:llä.

K a i k i s t a tiedusteluun osallistuneista 2 337 sosiaalityöntekijästä 258 eli 11.0 % oli suorittanut ylioppilastutkinnon, 737 eli 31.6 % oli käynyt keskikoulun ja 1 342 eli 57.4 % kansakoulun. Sosiaalihuoltajatutkinnon oli 388 suorittanut Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa ja 42 Svenska Medborgarhögskolanissa, joten sosiaali-huoltajia oli yhteensä 430 eli 18.4 %. Kunnallistutkinnon näissä korkeakouluissa oli suorittanut 67 ja jonkin muun tutkinnon 44 eli yhteensä 111 eli 4.7 %. 84:llä eli 3.6 %:lla oli jokin yliopistollinen loppututkinto. Sellaisia sosiaalityöntekijöitä, jotka eivät olleet suorittaneet mitään erikoiskursseja tai -tutkintoja, oli kaikkiaan 580 eli 24.8 % koko sosiaalityöntekijämäärästä.

genomgått folkskola och 8.1 % mellanskola; 14 eller 5.2 % hade avlagt studentexamen. 5 hade högre rättsexamen eller jur. kand. examen 2 pol.kand. och 2 lägre rättsexamen. 2 barnatillsyningsmän hade avlagt socialvårdsexamen vid YK och en vid Svenska Medborgarhögskolan, 11 åter kommunalexamen vid YK. Om man ytterligare tar i betraktande, att 4 var folkskollärare och att 13 hade besökt olika kurser t. ex. socialministeriets snabbkurs eller kommunalskrivarkurs, var 231 eller 85.6 % sådana som saknade specialutbildning, om inte den polis- eller militärutbildning, vilken 54 erhållit beaktas.

Av samtliga 2 337 socialarbetare som berörts av enkäten, hade 258 eller 11.0 % avlagt studentexamen, 737 eller 31.6 % genomgått mellanskola och 1 342 eller 57.4 % folkskola. Socialvårdsexamen hade 388 avlagt vid Yhteiskunnallinen Korkeakoulu och 42 vid Svenska Medborgarhögskolan. Totalantalet socialvårdare steg därmed till 430 eller 18.4 %. Kommunal-examen vid dessa högskolor hade avlagts av 67 och någon annan examen av 44 eller sammanlagt 111 eller 4.7 %. Akademisk slutexamen hade 84 eller 3.6 %. Antalet socialarbetare, vilka inte genomgått några specialkurser eller avlagt specialexamen, uppgick till inalles 580 eller 24.8 % av totalantalet socialarbetare.

Contents and summaries

Contents

<i>Text</i>		<i>Page</i>	<i>Page</i>
I. Communal social welfare administration and communal welfare institutions	5	Care of the disabled	101
II. Public assistance	8	Aid to the disabled	103
III. Child welfare		Aid to convalescents	104
Day nurseries	20	Military allowances	105
Kindergartens receiving State aid	25	National pensions	107
Communal child welfare	29	IX. Social workers and their training	109
Children's homes	42		
School homes (approved schools)	51	<i>Tables</i>	
Supervision of children born out of wedlock	55	I. Organization of communal social welfare work and institutions under social welfare boards	3
IV. Communal homemakers	58	II. Public assistance, relief cases and recipients of relief	4
V. Institutions for the mentally deficient	62	III. Different forms of social assistance	5
VI. Treatment of vagrants, care of alcoholics and temperance supervision	65	IV. Children in child welfare	6
Institutions for the treatment of alcoholics	73	V. Persons in institutions under social welfare boards, classified according to institutions	7
Workhouses	75	VI. Expenditure on communal social welfare	8
VII. Expenditure on communal social welfare work	78	VII. Communal social welfare income	12
VIII. Social allowances		VIII. Income and expenditure of communal homes	14
Home-founding loans	90	IX. Income and expenditure of communal children's homes	16
Maternity benefits	92	X. Grants in aid and allowances disbursed from State funds	18
Child allowances	93		
Family allowances	95		
Family dwelling allowances	98		
Grants in aid for vocational training	100		

Summaries

Organization of Social Welfare Work and Welfare Institutions. For legally-prescribed Social Welfare Work Finland was divided in 1959 into 547 Social Welfare communities. In 532 communes a special Social Welfare Board acts as the central agency. The Board can be divided into sections for different branches. Two cities have, in addition, a special Child Welfare Board. The number of Communal Homes is 397. 272 Communal Homes have a separate department for the chronically ill and 120 Homes a department for the mentally ill. The number of communal Children's Homes was 116 in all, owned by 86 communes; 3 cities have communal School Homes. (Approved Schools).

Public Assistance. In 1959 the number of relief cases in the whole country was 162 458, of which 23.4 % were men living alone, 40.6 % women living alone and 36.0 % married couples. In addition, 77 children received aid under their own name. Of the total number of relief cases 56 690 or 34.9 % consisted of families with children. Of these 14 661 had only one child to support, 13 478 two children, 9 865 three, and 18 686 at least four children. As relief was given to 221 028 persons over fifteen (the figure includes wives and husbands of recipients), 168 612 children in families receiving aid, and 77 children without families, the total number of persons affected by public assistance was 389 717 or 8.8 % of the registered population.

Of the total number of cases 34.5 % occurred in towns, 7.6 % in market towns and 57.9 % in rural districts. In 45.4 % of the cases the recipient of aid or the breadwinner of the family received pension from the National Pension Institute in addition to public assistance.

A total of 94 438 persons were in institutions, 503 were placed in private homes and 71 745 were given home relief only. 34 331 persons were cared for in communal homes.

The age of those living alone and the breadwinners varied as follows: 16—19 years of age

2.9 %, 20—39 years 30.2 %, 40—59 years 36.5 %, 60—64 years 7.0 %, 65 years of age and over 23.3 %.

Day nurseries. According to the information received by the Bureau of Social Research from the communal social welfare boards, Finland had 166 day nurseries in 1959. Of them were 103 owned by the local authorities and 63 were privately owned. Only 15 of them were in rural communes, the remainder in urban communes. These establishments had a total of 4 876 beds, 3 018 in the establishments owned by the local authorities. At the beginning of December 1959 a total of 4 894 children were registered. Of the children 26 % were aged 1 or younger, 49 % 2—3 years and 25 % older. The nursing staff totalled 775, of which 221 were trainees. Of the matrons and children's nurses, 469 in all, 91 % had completed a special course. The running costs per day were 550 marks.

Kindergartens. The number of kindergartens receiving state aid were in 1959 in all 243, 173 of them maintained by local authorities and 70 by private associations. 224 of them were situated in towns and market towns and only 19 in rural districts. The total of places was 15 838 and the number of children 15 579 on October 1, 1959. Most kindergartens, 63.4 %, had both a half-day section and a whole-day section. 29.6 % had only a half-day section and 7.0 % only a whole-day section. The total number of places in half-day sections was 11 413 and in whole-day sections 4 425.

The children were generally 3—6 years old, 30.3 % were 3—4 years and 69.2 % 5—6 years old.

The total of the teachers was 801; 94.0 % or 753 of them had the required competence.

Child Welfare. Children subject to measures under the Child Welfare Act are divided into two groups: neglected children, i. e. those whose par-

ents are deceased or have deserted them or cannot take care of them, and children under protective education, i. e. those subject to measures because of misconduct. The measures are either preventive, or the Social Welfare Board takes the child in charge.

Preventive measures had been taken in regard to 444 neglected children and 3 181 children under protective education. Parents of 136 neglected children had been given a warning, and a supervisor had been appointed for 308 children. A warning had been issued to 2 384 children under protective education for offences against the law or against school regulations, vagrancy, or inebriation, while 797 had been placed under probation.

The total number of children taken charge of in 1959 was 16 001, of whom 14 459 or 90.4 % were neglected and 1 542 or 9.6 % under protective education. The majority of the children in both categories were boys, 54.4 % and 77.1 % respectively, the girls making up 45.6 % and 22.9 % of the total.

Of all the neglected children 2 733 or 18.9 % were taken charge of in 1959; the corresponding figures for children under protective education was 361 or 23.4 %. Institutions, mainly children's homes, had care of 6 460 and private fosterhomes of 7 999 neglected children. Only 123 of the children under protective education were in private fosterhomes, while 1 419 were placed in institutions. Communal children's homes took care of 4 408 and communal juvenile homes of 187 children.

The age distribution of the neglected children was as follows: under 2 years of age 7.9 %, 2—6 years 25.0 %, 7—15 years 60.2 %, 16 years of age and over 6.9 %. Those under protective education were usually older: 7—15 years old 55.2 %, 16—17 27.7 %, 18 and over 16.9 %.

Most of the neglected children were taken charge of after they had lost their natural supporter. 11.4 % were father- or motherless or orphans, and 11.0 % had been deserted by their father, mother, or both. Only 10.6 % had been taken charge of because they suffered from illness or some other deficiency. In 22.8 % of the cases the parents were incapable of taking care of their children because of illness, reduced capacity for work, unemployment or lack of time owing to work, but 28.3 % of the total number of children were without home care as a consequence of the parents' negligence, alcoholism, vagrancy, cruelty or other shortcoming. 11.9 % had been taken charge of on the ground of deficient housing.

Children under protective education were taken charge of because of delinquency in 54.7 % of the cases; 23.6 % had failed to go to school or offended against school regulations. For 15.0 % of these children the cause was vagrancy and for 1.1 % inebriation.

Children's Homes. An investigation of November 1959 showed that there are 198 children's homes in the country, 116 of them owned by local authorities and 82 by private associations. 115 of them were situated in population centres and 83 in rural districts. The majority, 110 were ordinary children's homes; 36 homes had an infants' department. The number of infants' homes was 14, reception homes 4, homes for mothers and children 15 and others 19.

Communal children's homes had a total of 3 021 permanent beds and 2 688 children at the time of study; the corresponding figures for private children's homes were 1 942 and 1 679. The majority of the homes, 104, had a maximum of 19 children, 57 had 20—29 and only 12 had more than 40 children. 20 % of the children were under 2 years, 24 % were 2—6 years, 40 % 7—13 years and 16 % a full 14 years of age.

34 children's homes were stove-heated, the others had central heating. 2—4 were without indoor plumbing and 12 had no water closet.

The total of the nursing staff at the children's homes was 919. Of this figure, 236 were managers or their assistants, 521 children's nurses and 134 assistant children's nurses. The domestic staff numbered 666 persons in all of which 160 were cooks, 110 kitchen maids and 180 charwomen. The total of trainees was 415. The nursing staff per home averaged 3.1 in ordinary children's homes, 6.2 in homes with an infants' department and 8.8 in infants' homes. The average number of children per member of the nursing staff was, correspondingly, 6.1, 4.7 and 2.9.

School Homes (Approved Schools). A total of 17 school homes were in operation in 1959. Of them 11 were State-owned, 3 were owned by the local authorities and 3 by private bodies. The State-owned school homes had 652 beds, those of local authorities 106 and those of private establishments 285, making a total of 1 043 beds. A total of 1 339 pupils were on the books at the beginning of 1959, 1 349 at the end of the year.

Of the total of 1 626 school homes pupils during the year, 78.8 % were legitimate and 21.2 % born out of wedlock, 56.9 % came from towns, 13.2 from other centres of population and 29.9 % from rural districts.

Before entering the school home 16.0 % had completed the elementary school syllabus, 22.2 % had interrupted their school attendance and 0.9 % had attended no school at all. The majority, 60.9 %, had attended school regularly before admission to the institution.

Of children arriving at school homes during 1959, 51.5 % were aged 13—15 and 22.6 were 9—12 years old. 22.3 % were 16—17 years of age and the percentage of children over 17 was 3.2.

Activity of Children's Guardians. According to the reports for 1959 sent to the Bureau of Social Research by the guardians of children born out of wedlock, there were 38 158 children listed at the end of the year in the registers kept by the guardians. In 1959 2 751 children were entered and 2 592 struck off. The reduction was mainly children attaining 17 years of age. For the majority of the children, 72 %, maintenance had been settled. In 1959 the liability for maintenance was settled in 2 043 cases, 72 % of them by agreement and 28 % in the courts. The maintenances paid through children's guardians amounted to 696 million marks. Of this sum, 570 million was paid to the mothers, 71 million to guardians and 55 million to social welfare boards.

Communal Homemakers. The Act On Communal Homemakers became effective in 1951. In the same year, communal homemakers posts were established in 256 communes. In 1959 they existed in 432 communes, totalling 1 117. The majority of the communes had only one communal homemaker, 129 communes had 2 and 123 communes 3 or more.

In 1959 the total number of families receiving home help was 30 534, of whom 6.0 % were aged persons living alone. Visits of homemakers to these families totalled 76 999, of which 18 246 cases were visits to aged persons living alone. 4.7 % of the families receiving home help consisted of 2 persons, 17.8 % consisted of 3—4, 45.6 % of 5—7 and 24.8 % of a minimum of 8 persons.

The expenditure on communal homemakers totalled 460.5 million marks in 1959. State

subsidies and remuneration for the services of the homemakers in the country as a whole totalled 257.4 million marks, of which the local authorities contributed 203.1 million marks.

Institutions for the Mentally Deficients. Of the 10 institutions for the care of the mentally deficients in the country, the State owns 3, the city of Helsinki 1, the association of rural communes 1 and private bodies 5. The number of patients in these institutions was 1 741 at the beginning of 1959 and 1 832 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 1 832, 7.1 % were under 7 years of age, 52.7 % were aged 7—15, 22.1 % were 16—20 and 18.1 % older.

Female patients totalled 42.4 % and male 57.6 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 1 049 (57 %) were idiots, 499 (27 %) imbeciles and 284 (16 %) debiles.

Of the 152 discharged during the year, 42 died, 33 were discharged improved and 77 without being cured.

Treatment of Vagrants. In 1959 the number of persons held under the Vagrancy Law was 1 392, of whom 92.4 % lived in towns or market towns and only 7.6 % in rural communes. 64.9 % of the vagrants were women and 35.1 % men. 25.4 % were under 25 years of age. 41.3 % were 25—39 years and 33.3 % over 40 years.

The reasons for the treatment were quite different for men and women. Most of the men placed under treatment as vagrants, had refused to work, 52.4 %, or were merely tramps, 18.2 %. The majority of the women, 40.1 %, on the other hand, were counted as vagrants because of prostitution; 36.9 % had refused to work and 16.3 % had been addicted to vagrancy.

Of the measures taken with vagrants, a warning was issued to 20.6 % and 33.8 % were placed under supervision. 21.6 % were sent to a workhouse and 1.6 % were given hard labour. 18.4 % were placed under supervision after their release from institutions.

Care of Alcoholics. In 1959, the number of persons in care as chronic drunkards was 7 907, of whom only 5.4 % were women and 94.6 % men. Of this number 74.1 % were urban dwellers and 25.9 % rural dwellers. The percentage of young alcoholics, i. e. under 25 years, was only 3.0 %, that of persons of 25—39 years 47.2 % and over 40 years 49.8 %.

Persons addicted to drink were usually placed under care after having been detained not less than three times within a year for drunkenness, or for causing damage and creating a disturbance. The former group comprised 35.1 % and the latter 31.8 % of all alcoholics. The percentage of confirmed alcoholics who neglected to support their family or were unable to take care of themselves was 22.5. One of the commonest measures taken was to warn the person in question; a warning was issued to 43.0 % of all alcoholics. 28.0 % were under temperance supervision, 17.0 % were ordered to institutions for alcoholics and 12.0 % were placed under supervision after their release from institutions.

Temperance Supervision. In 1959 the number of persons under 25 years supervised for temperance was 3 218, 69.9 % of them from cities and market towns and 30.1 % from rural areas. Of this group, only 1.6 % were women and 98.4 % men. These young people were warned, 88.7 %, or supervised for temperance, 11.3 %.

Persons Cared for in Institutions for Alcoholics. During 1959 the total number of homes for alcoholics in Finland was 12; 4 of them were owned by the State, 4 by private organizations, 3 by local authorities confederations and 1 by the Capital. A total of 2 299 alcoholics were registered in these homes in the course of 1959, a part of them, however, were away from the homes for some of the time. The treatment days of the persons cared for totalled 136 235, averaging about 71 days per patient. Of the persons entering the homes in 1959 63 % had been admitted on request, 3 % were dangerous and 34 % were admitted by order of the administrative district governor.

Workhouses. In 1959 there were 9 workhouses, of which 7 were owned jointly by several communes, 1 by the city of Helsinki and 1 by the State. The number of inmates in these workhouses was 3 458, of whom 85.8 % were men and 14.2 % women. Of all inmates 14.9 % were vagrants, 51.8 % persons sent to workhouses under the Law On Responsibility For Support of Children, 22.5 % public assistance inmates and 10.8 % alcoholics.

The total number of days of care was 310 995, of which vagrants accounted for 20.6 %, public assistance recipients for 23.4 %, persons who had neglected to support their children for 49.3 % and alcoholics for 6.7 %.

The Costs of Social Welfare. Social welfare expenditure in 1959 amounted to 16 010 million marks, of which 8 680 million was spent by cities and market towns and 7 330 million by rural communes. 69.9 % of the total welfare expenditure was disbursed on public assistance. Child welfare costs amounted to 20.7 % of the total. Administrative expenses accounted for 9.0 %, the care of vagrants and alcoholics for 0.4 %.

Home-founding Loans. Under the Act on Home-founding Loans passed at the end of 1944 a total of 9 922 home-founding loans were granted in 1945—47, amounting in all to 188.1 million marks. Under the new act, which came into force from the beginning of 1946, a total of 61 941 loans were granted in 1946—57, amounting to 1 858.8 million marks in all. In 1957 the Ministry of Social Affairs was ordered to utilise only half of the appropriation in the Budget and the number of loans granted in 1957 was consequently only 3 021, total value 99.9 million marks. The corresponding 1956 figures were 6 202 loans, total 199.2 million marks. The loans were discontinued in August 1957.

Of the total of 71 863 home-founding loans granted by the end of 1959, 48 286 loans have been repaid in full. 23 577 loans were thus still outstanding, representing 297.4 million marks still to be repaid.

Maternity Allowances. Maternity allowances were paid during 1959 to 77 608 mothers for 78 682 children. The allowance, according to the law, was 4 500 marks for each new-born child. Of the total maternity allowances paid, 354.1 million marks, 53.0 % was disbursed in the form of baby's outfits and 47.0 % in cash or in other forms.

Child Allowances. According to the Child Allowance Act of July 22, 1948, the State pays a quarterly child allowance for every child under 16 years of age who is a Finnish citizen resident in Finland. The allowance rate for each child per month was in 1959 1 200 marks. The number of families receiving child allowances in 1959 totalled 653 668, and the total number of children entitled to child allowance in these families was 1 416 616, or 32.1 % of Finland's population. Of the families in question, 40.7 % had only one child under 16, 29.0 % had two children, 15.7 % three, 7.7 % four and 6.9 % at least five children

entitled to the allowance. The total amount paid in child allowances in 1959 was 20 542.4 million marks.

Family Allowances. On the strength of the Family Allowance Act passed in April 30, 1943, and subsequently amended several times, family allowances from State funds were granted in 1959 to 89 020 families with a total of 424 164 children under 16 years or under 20 and still continuing their education or incapable of work; family allowances were paid for 188 642 of these children. The amount of the family allowance earlier varied between 4 500 and 5 500 marks, depending on the cost of living rating of the locality. The total of State funds expended on family allowances was 874.5 million marks. The majority of this total was paid to the families in kind.

Family dwelling allowances. Since 1942 family dwelling allowances are granted from State funds to large families of small means in densely populated areas, in order to lower the level of rents. Allowances towards rented apartments take the form of a reduction in rent and in the case of «own-home» houses a reduction in the costs of the dwelling. In 1959 family dwelling allowances were granted to 1 363 families with a total of 6 390 children, amounting to 70 million marks in all; of these families 202 lived in own-home houses.

Grants in Aid for Vocational Training. Under the Act On Financial Assistance For Vocational Training, in force from the beginning of 1945, grants, study loans, and sickness benefits are granted out of State funds for young persons of small means who require help with their vocational studies. A total of 259.5 million marks was given in 1959 as grants to 11 063 trainees and 129.8 million marks in the form of study loans to 5 063 trainees. The average size of the study loans in that year was 25 654 marks and of the grants 23 461 marks.

Care of the Disabled. Under the Act on Care of the Disabled, effective from 1947, a disabled person is given medical care, training and rehabilitation to improve his working ability and his chances of earning a living.

Medical care in 1959 was as follows: 2 163 disabled were given hospital treatment, 3 410 received a prosthesis, invalid's chair etc. and 1 970 received medicines.

The training comprises basic and trades training and also economic assistance for general education. In 1959 basic training was given to 49 disabled and 895 received trades training. A grant in aid for general education was awarded in 1959 to 57 disabled and a study grant to 52 disabled.

Rehabilitation includes, in addition to procuring work for the disabled through a labour exchange or placing him in work by other means, financial assistance to the disabled in the pursuit of his trade or occupation. In 1959 grants-in-aid were given to 256 disabled and 149 disabled were given a loan.

The loans granted to the disabled, totalled 12.6 million marks in 1959.

Aid to the Disabled. The Act on Aid to the Disabled entered into force at the beginning of 1952. Under it, a blind person unable to orientate in a place unknown to him is paid 121 200 marks per annum; other disabled persons with a working capacity reduced by at least two-thirds, receive 84 300 marks, and a disabled person less than two-thirds but at least half incapacitated for work receives 61 200 marks.

In 1959 aid was granted to 1 368 disabled, the total sum paid out being 660.4 million marks. At the end of 1959 recipients of aid to the disabled totalled 8 012.

Aid to Convalescents. At the beginning of the 'fifties' some communes began on their own initiative to distribute so-called convalescence payments to persons of no means or small means discharged from tuberculosis sanatoria. The purpose of this relief was to ensure better economic conditions for the convalescents so that they could use their period of convalescence for rest and rehabilitation.

485 communes, i.e. 88.7 % of all communes in the country, distributed convalescence payments in 1959. 397 communes gave convalescence payments only to TB patients and 86 communes to both TB and rheumatic patients. Convalescence payments were made in 1959 to a total of 3 907 TB patients and 200 rheumatic patients, the total sum being 71.9 million marks.

Military Allowances. The Act On Military Allowances in its present form took effect on October 1, 1948. Under it, military allowances are distributed out of State funds to ensure the subsistence and care of a conscript's relatives

without means if his military service reduces their possibilities of making a living.

Military allowances were granted in 1959 to 6 567 persons, totalling 349.8 million marks.

Of the allowances granted in 1959, 2 011 or 30.6 % were paid to wives and 4 556, 69.4 % to other relatives.

38 communes have reported that no military allowances were paid by them in 1959.

National Pension Institute. At the end of 1959 the number of national pension beneficiaries was in all 452 800, i. e. 12 700 persons more than in the previous year. The yearly average of pensions was at the end of the year 66 000 marks and the total of pensions paid during the year amounted to 29 957 million marks.

Of all the beneficiaries the number of persons, whose age entitle them to old-age pensions was 325 000 and of those under 65 years 127 800. The number of beneficiaries in receipt of basic pension only was 124 400 and the number of those in receipt of both basic and assistance pension 320 300, the average pension amounting to respectively 26 400 and 81 700 marks. Besides old-age assistance to a single female of 63 and 64 was paid to 8 100 persons, the average assistance being 52 100 marks.

Social workers and their training. The enquiry into the needs of the committee for the training of social workers was made of a total of 2 337 social workers. It showed that a total of 881 officers were employed by social boards at the end of 1959, 51 of them social managers, 379 social

or department secretaries, 56 office or bureau managers and inspectors and 395 social supervisors. Principals of communal homes and old age homes totalled 413, matrons and children's nurses in children's homes 773, and protective watchers for illegitimate children whose job was not combined with that of social manager, social secretary or social supervisor 270.

Of all the social workers, 23.7 % were under 30 years of age, 29.4 % aged 30—39, 22.7 % 40—49 and 17.7 % 50—59 years. Only 6.5 % were a full 60 years of age. Fourteen per cent took up their present appointments in the course of 1959, 35.1 % in 1955—1958, 23.6 % in 1950—1954 and 27.3 % before 1950.

As regards educational qualifications, 11.0 % had taken the matriculation examination, 31.6 % the middle school course and 57.4 % only the elementary school syllabus. Of all the social workers, 430 (18.4 %) had taken the social welfare examination at the School of Social Sciences, 2.8 % had taken the local government examination and 1.9 % had taken some other examination at the School of Social Sciences. Eighty-four, i. e. 3.6 %, of them had graduated from a university. Of the 881 employees of the social boards, 108 had taken in addition some short or complementary course which qualified them for their posts. Of the principals of communal homes, 205 had taken such a course. The majority, i. e. 74.6 %, of the matrons and nurses of children's homes had taken a special children's nursing course, besides which there were among them many nursing and other staff who had taken some other special course. 24.8 % of all the workers had no special training in addition to their basic training.

**Tauluissa olevien tekstien englanninkieliset
käännökset**

English translation of the table texts

	Sivu		Page
I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3	I. Organization of social welfare in communes and institutions under social welfare boards	3
Lääni	3	County	3
Kaupungit, kauppalat — Maalaiskunnat	3	Towns, market towns — Rural communes	3
Huoltoyhdyksuntia, joissa oli erityinen sosiaalilautakunta	3	Welfare communities with a special board of social welfare	3
jakamaton — 2-osastoinen	3	undivided — in 2 sections	3
sosiaalis sihteeri	3	social secretary	3
kunnalliskoteja — kaikkiaan	3	communal homes — total	3
niissä osasto		with a separate department for	
mielisairaille — muille sairaille	3	the mentally ill — other sick persons	3
osuus yht. kunnalliskotiin	3	share in a communal home owned jointly by several communes	3
kunnallisia kodinhoitajia	3	communal homemakers	3
kuntien luku — kodinhoitajien luku	3	number of communes — number of homemakers	3
lastenkoteja	3	children's homes	3
II. Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat	4	II. Public assistance relief cases and recipients of relief	4
Avustustapauksia — Näistä		Relief cases — Of which	
yksinäisiä miehiä — ilman lapsia	4	men living alone — without children	4
lapsia huollettavana	4	with children to support	4
yksinäisiä naisia — aviopareja	4	women living alone — married couples	4
yksinäisiä lapsia	4	children without families	4
Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä	4	Recipients of aid and members of families receiving relief	4
III. Huoltoavun eri avustusmuodot	5	III. Different forms of social welfare	5
Laitoksissa olleet	5	Persons in institutions	5
Yksityishoidossa olleet	5	Persons placed into private homes	5
Vain kotiaavustusta saaneet	5	Persons in receipt of home relief exclusively	5
IV. Lastensuojelulapset	6	IV. Children in child welfare	6
Varoitus- ja suojeluvalvontatapaukset	6	Cases involving warning and protective supervision	6
Turvattomat	6	Neglected children	6
Suojelukasvatusta tarvitsevat	6	Children in need of reform training	6
Varoitettuja	6	Warned	6
Suojeluvalvonnan alaisia	6	Under protective supervision	6
Huostaanotetut lapset	6	Children taken in charge	6
V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitoksen mukaan	7	V. Persons in institutions under social welfare boards, classified according to institutions	7
Yhteensä hoidettavia ja hoitopäiviä	7	Total number of persons — days of care	7
VI. Kuntien sosiaalihuollon menot	8	VI. Expenditure on social welfare work in communes	8
Hallinto	8	Administration	8
Kunnalliskodit ja muut sosiaalilautakuntien alaiset huoltolaitokset	8	Communal homes and other public assistance institutions under social welfare boards	8
Muu laitoshoido	8	Other care in institutions	8
vajaamielislaitoksissa	8	in institutions for the care of the mentally deficient	8
mielisairaaloissa	8	in mental hospitals	8
keuhkotautiparantoloissa	8	in tuberculosis sanatoriums	8
muissa sairaaloissa	8	in other hospitals	8
työlaitoksissa	8	in workhouses	8
vieraan kunnan kunnalliskodissa	9	in communal homes of other communes	9
muissa huoltolaitoksissa	9	in other welfare institutions	9

	Sivu		Page
Muu huoltoapu	9	<i>Other public assistance</i>	9
Yksityiskotihoito — Kotiavustus	9	<i>Care in private homes — Home relief</i>	9
Korvaukset muille kunnille	9	<i>Compensation to other communes</i>	9
Kannatusmaksut yhteiseen työlaitokseen .	9	<i>Support to jointly-owned workhouses</i>	9
Muut huoltoapumenot	9	<i>Other public assistance expenses</i>	9
Lastenkodit ja muut sosiaalilautakuntien alai-		<i>Children's homes and other child welfare in-</i>	
set lastensuojelulaitokset	10	<i>stitutions under social welfare boards</i>	10
valtion ja yksityisissä koulukodeissa	10	<i>in State and communal children's homes</i> ..	10
Muu lastensuojelu	11	<i>Other child welfare</i>	11
Ammattiopetus	11	<i>Vocational training</i>	11
Irtolaishuolto	11	<i>Treatment of vagrants</i>	11
Alkoholistihuolto	11	<i>Care of alcoholics</i>	11
Avustukset sosiaalihuoltoa harjoittaville		<i>Support to social assistance associations</i>	11
yhdistyksille	11		
VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot	12	VII. <i>Social welfare work income</i>	12
Huoltotoiminnan yleistulot	12	<i>General income of social welfare work</i>	12
Perunkirjoitusmaksut	12	<i>Fees for estate assessment of deceased persons</i>	12
Korvaukset	12	<i>Compensation from</i>	12
valtiolta huoltoapulain nojalla	12	<i>the State under the Public Assistance Act.</i>	12
valtiolta sotasiirtolaisista	12	<i>the State for evacuees</i>	12
muilta kunnilta — yksityisiltä	12	<i>other communes — private persons</i>	12
Lahjoitukset ja rahastojen korot	13	<i>Donations and interest from funds</i>	13
Muut tulot	13	<i>Other assets</i>	13
Lapsilisät	13	<i>Child allowances</i>	13
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat	13	<i>Funds utilised by communes on social welfare</i>	
		<i>work</i>	13
VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot	14	VIII. <i>Income and expenditure of communal homes</i> ..	14
Palkkaukset	14	<i>Wages and salaries</i>	14
Työnantajan lapsilisä — k.e. — ja tapaturma-		<i>Child allowance, national pension and accident</i>	
vak. maksut	14	<i>insurance premiums paid by employers</i> ..	14
Ravinto — Vaatetus	14	<i>Food — Clothing</i>	14
Sairaanhoito ja lääkkeet	14	<i>Medical care and medicines</i>	14
Muut vuotuis kustannukset hoidettavista ..	14	<i>Other annual expenses on residents</i>	14
Rakennusten kunnossapito	14	<i>Maintenance of buildings</i>	14
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja kor-		<i>Acquisitions and repair of furniture and other</i>	
jaus	14	<i>chattels</i>	14
Lämpö ja valo — Palovakuutus	14	<i>Heating and lighting — Fire insurance</i>	14
Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala	15	<i>Gardening, hog farm and poultry farm</i>	15
Sekalaiset	15	<i>Other expenditure</i>	15
Hoidettavien valmisteet	15	<i>Goods produced by residents</i>	15
Hoidettavien muu työ	15	<i>Other work done by residents</i>	15
Yhteisten kunnalliskotien kannatus- ja hoito-		<i>Payments for support and treatment to commu-</i>	
maksut	15	<i>nal homes owned jointly by several communes</i>	15
Henkilökunnan luontoisedut	15	<i>Payments in kind to employees</i>	15
Valtionapu	15	<i>State support</i>	15
IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot ..	16	IX. <i>Income and expenditure of communal children's</i>	
		<i>homes</i>	16
X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avus-		X. <i>Grants in aid and allowances disbursed from</i>	
tusten ja lisien lukumäärä	18	<i>State funds</i>	18
Äitiysavustusta saaneita	18	<i>Recipients of maternity benefit</i>	18
Lapsilisää saaneita	18	<i>Recipients of child allowance</i>	18
perheitä — lapsia	18	<i>families — children</i>	18
Perhelisää saaneita	18	<i>Recipients of family allowance</i>	18
lisään oikeutettuja lapsia	18	<i>children entitled to allowance</i>	18
Myönnettyjä sotilasavustuksia	18	<i>Military allowances</i>	18

TAULUJA—TABELLER

TABLES

1959

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset vuonna 1959 — Den kommunala socialvårdens organisation och socialnämnder underlydande anstalter år 1959

Lääni—Län	Huoltoyhdyksuntia, joissa oli — Vårdsamhällen med													
	Huoltoyhdyksuntia Vårdsamhällen		erityinen sosiaali- lautakunta särskild social- nämnd			sosiaalisittiteeri socialsekreterare			kunnalliskoteja kommunalhem			kunnallisia kodinhoitajia kommunala hemsystrar		lastenkoteja — barnhem
									niissä osasto med avdelning för					
jakamaton odelad	2-osastoi- nen 2-avdel- ningar	kaikkiaan inalles	mieli- saraille sinnessjuka	muille saraille andra sjuka	osuus yht. kunnalliskotiin andel i gemensamt kommunalhem	kuntien luku	antaal kommuner	kodinhoita- jien luku	antaal hemsystrar					
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	46	23	15	27	42	2	35	3	40	187	10			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	12	5	6	6	11	—	10	—	12	118	3			
Maalaiskunnat — Landskommuner	34	23	9	21	31	2	25	3	28	69	7			
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	117	88	20	74	73	10	44	35	79	127	10			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	9	2	6	7	9	4	8	—	9	35	5			
Maalaiskunnat — Landskommuner	108	86	14	67	64	6	36	35	70	92	5			
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	16	14	—	2	1	—	—	14	5	7	—			
Kaupunki — Stad	1	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—			
Maalaiskunnat — Landskommuner	15	13	—	1	1	—	—	14	4	5	—			
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	65	39	23	45	55	17	44	5	59	155	20			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	9	—	6	5	8	—	7	1	9	59	7			
Maalaiskunnat — Landskommuner	56	39	17	40	47	17	37	4	50	96	13			
<i>Kymen lääni — Kymmene län</i>	35	17	13	27	26	8	21	6	30	74	14			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	8	—	4	7	8	1	8	—	8	34	8			
Maalaiskunnat — Landskommuner	27	17	9	20	18	7	13	6	22	40	6			
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels län</i>	33	21	12	28	31	16	22	—	32	67	7			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	4	—	4	2	4	1	3	—	4	12	2			
Maalaiskunnat — Landskommuner	29	21	8	26	27	15	19	—	28	55	5			
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	52	32	19	48	49	29	37	—	51	150	7			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	6	2	3	5	5	1	5	—	6	26	3			
Maalaiskunnat — Landskommuner	46	30	16	43	44	28	32	—	45	124	4			
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	101	73	25	65	63	20	39	30	58	120	9			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	10	3	7	5	10	1	7	—	9	39	4			
Maalaiskunnat — Landskommuner	91	70	18	60	53	19	32	30	49	81	5			
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	57	36	20	40	41	17	23	8	54	147	4			
Kaupungit — Städer	3	—	2	1	3	2	2	—	3	15	1			
Maalaiskunnat — Landskommuner	54	36	18	39	38	15	21	8	51	132	3			
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	25	18	6	17	15	1	7	5	24	83	5			
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	4	1	2	3	4	—	3	—	4	20	3			
Maalaiskunnat — Landskommuner	21	17	4	14	11	1	4	5	20	63	2			
Koko maa — Hela landet	547	366	153	373 ¹⁾	396	120	272 ²⁾	106	432	1 117	86			
Kaupungit — Städer	35	9	17	22	34	7	28	—	34	273	20			
Kauppalat — Köpingar	31	5	23	20	28	3	25	1	31	87	16			
Maalaiskunnat — Landskommuner	481	352	113	331	334	110	219	105	367	757	50			

¹⁾ Näistä 58 kahden tai useamman kunnan yhteisiä kunnalliskoteja. Lisäksi Rovaniemen kauppalassa sijaitseva Kolpeneen huolto-
laitos, johon 22 kunnalla on osuus. — Härav 58 gemensamma kommunalhem för tvenne eller flere kommuner. Dessutom Kolpene
vårdanstalt i Rovaniemi köping, i vilken 22 kommuner har andel.

²⁾ Vrt. ¹⁾ — Jfr. ¹⁾

II. Huoltoavun avustustapakukset ja avunsaajat vuonna 1959 — Socialhjälpens understödsfall och understödstagare år 1959

Lääni — Län	Avustustapakuksia — Understödsfall								Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä Understödsdagare och familjemedlemmar i de understödda familjer			
	Kaikkiaan Hela antalet	Näistä — Därav						Yksinäisiä lapsia Ensamma barn	miehiä män	naisia kvinnor	lapsia barn	yhteensä summa
		yksinäisiä miehiä ensamma män		yksinäisiä naisia ensamma kvinnor		aviopareja gifta par						
	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn						
Uudenmaan l. — Nylands l.	34 446	8 352	155	13 317	2 977	3 574	6 066	5	18 147	25 934	21 703	65 784
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	24 852	6 497	103	10 031	2 115	2 509	3 593	4	12 702	18 248	12 731	43 681
Maalaisk. — Landsk.	9 594	1 855	52	3 286	862	1 065	2 473	1	5 445	7 686	8 972	22 103
Turun ja Porin l. — Åbo och Björneborgs l.	20 728	4 414	74	7 783	2 041	2 167	4 236	13	10 891	16 227	17 358	44 476
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	8 524	1 727	19	3 453	888	917	1 519	1	4 182	6 777	5 773	16 732
Maalaisk. — Landsk.	12 204	2 687	55	4 330	1 153	1 250	2 717	12	6 709	9 450	11 585	27 744
Åhvenanmaa — Åland	376	135	—	147	25	23	45	1	203	240	152	595
Kaupunki — Stad	105	40	—	34	12	3	15	1	58	64	47	169
Maalaisk. — Landsk.	271	95	—	113	13	20	30	—	145	176	105	426
Hämeen l. — Tavastehus l.	22 445	4 527	95	7 599	2 264	2 523	5 429	8	12 574	17 815	21 185	51 574
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	11 685	2 056	49	4 019	1 266	1 394	2 899	2	6 398	9 578	10 388	26 364
Maalaisk. — Landsk.	10 760	2 471	46	3 580	998	1 129	2 530	6	6 176	8 237	10 797	25 210
Kymen l. — Kymmene l.	10 809	2 619	44	3 759	906	1 219	2 257	5	6 139	8 141	8 802	23 082
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	6 018	1 355	27	2 138	540	708	1 247	3	3 337	4 633	4 651	12 621
Maalaisk. — Landsk.	4 791	1 264	17	1 621	366	511	1 010	2	2 802	3 508	4 151	10 461
Mikkelin l. — S:t Michels l.	9 311	2 326	48	2 834	760	1 047	2 286	10	5 707	6 927	9 788	22 422
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2 029	480	8	664	220	192	464	1	1 144	1 540	1 891	4 575
Maalaisk. — Landsk.	7 282	1 846	40	2 170	540	855	1 822	9	4 563	5 387	7 897	17 847
Kuopion l. — Kuopio l.	20 156	4 452	87	5 099	1 585	2 296	6 620	17	13 455	15 600	27 590	56 645
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	3 938	757	8	1 256	337	454	1 124	2	2 343	3 171	4 172	9 686
Maalaisk. — Landsk.	16 218	3 695	79	3 843	1 248	1 842	5 496	15	11 112	12 429	23 418	46 959
Vaasan l. — Vasa l.	19 528	4 426	86	5 858	1 770	1 868	5 510	10	11 890	15 006	22 888	49 784
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	5 203	1 097	20	1 689	497	565	1 331	4	3 013	4 082	4 952	12 047
Maalaisk. — Landsk.	14 325	3 329	66	4 169	1 273	1 303	4 179	6	8 877	10 924	17 936	37 737
Oulun l. — Uleåborgs l.	17 594	3 955	114	3 779	1 467	1 800	6 474	5	12 343	13 520	27 596	53 459
Kaupungit — Städer	3 667	761	16	984	310	467	1 128	1	2 372	2 889	3 830	9 091
Maalaisk. — Landsk.	13 927	3 194	98	2 795	1 157	1 333	5 346	4	9 971	10 631	23 766	44 368
Lapin l. — Lapplands l.	7 142	1 969	45	1 315	680	586	2 544	3	5 144	5 125	11 627	21 896
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2 376	745	8	545	211	222	643	2	1 618	1 621	2 412	5 651
Maalaisk. — Landsk.	4 766	1 224	37	770	469	364	1 901	1	3 526	3 504	9 215	16 245
Koko maa — Hela landet	162 535	37 175	748	51 490	14 475	17 103	41 467	77	96 493	124 535	168 689	389 717
Kaupungit — Städer	55 993	12 865	201	20 762	5 151	6 154	10 846	14	30 066	42 913	39 049	112 028
Kauppalat — Köpingar	12 404	2 650	57	4 051	1 245	1 277	3 117	7	7 101	9 690	11 798	28 589
Maalaisk. — Landsk.	94 138	21 660	490	26 677	8 079	9 672	27 504	56	59 326	71 932	117 842	249 100

III. Huoltoavun eri avustusmuodot vuonna 1959 — Olika vårdformer av socialhjälpn år 1959

Läni — Län	Laitoksissa olleet I anstalt intagna				Yksityis- kotihoitossa olleet Vård i ensklit hem			Vain kotiaavustusta saaneet — Enbart i sina hem understödda				Kaikkiaan Inalles			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	5 965	10 547	1 514	18 026	9	14	23	9 584	7 412	2	16 998	15 558	17 973	1 516	35 047
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	3 976	7 566	1 036	12 578	2	1	3	7 095	5 625	2	12 722	11 073	13 192	1 038	25 303
Maalaisk. — Landsk.	1 989	2 981	478	5 448	7	13	20	2 489	1 787	—	4 276	4 485	4 781	478	9 744
<i>Turun ja Porin l. — Åbo och Björneborgs l.</i>	4 596	6 669	1 287	12 552	29	45	74	4 361	4 272	10	8 643	8 986	10 986	1 297	21 269
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	1 572	2 511	486	4 569	—	—	—	2 021	2 169	1	4 191	3 593	4 680	487	8 760
Maalaisk. — Landsk.	3 024	4 158	801	7 983	29	45	74	2 340	2 103	9	4 452	5 393	6 306	810	12 509
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	98	109	5	212	4	7	11	82	73	1	156	184	189	6	379
Kaupunki — Stad . . .	14	20	4	38	—	—	—	40	26	1	67	54	46	5	105
Maalaisk. — Landsk.	84	89	1	174	4	7	11	42	47	—	89	130	143	1	274
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	4 752	7 280	1 496	13 528	10	19	29	5 285	4 150	7	9 442	10 047	11 449	1 503	22 999
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	1 972	3 524	913	6 409	1	1	2	3 078	2 473	2	5 553	5 051	5 998	915	11 964
Maalaisk. — Landsk.	2 780	3 756	583	7 119	9	18	27	2 207	1 677	5	3 889	4 996	5 451	588	11 035
<i>Kymen l. — Kymmene l</i>	2 620	3 513	577	6 710	13	25	38	2 500	1 819	5	4 324	5 133	5 357	582	11 072
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	1 246	1 778	315	3 339	2	5	7	1 574	1 245	3	2 822	2 822	3 028	318	6 168
Maalaisk. — Landsk.	1 374	1 735	262	3 371	11	20	31	926	574	2	1 502	2 311	2 329	264	4 904
<i>Mikkelin l. — S:t Michels län</i>	2 335	3 018	615	5 968	12	14	26	2 332	1 247	3	3 582	4 679	4 279	618	9 576
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	345	576	143	1 064	—	—	—	606	419	—	1 025	951	995	143	2 089
Maalaisk. — Landsk.	1 990	2 442	472	4 904	12	14	26	1 726	828	3	2 557	3 728	3 284	475	7 487
<i>Kuopion l. — Kuopio l.</i>	4 832	5 755	1 565	12 152	11	20	31	5 676	2 604	13	8 293	10 519	8 379	1 578	20 476
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	838	1 233	294	2 365	—	—	—	965	718	2	1 685	1 803	1 951	296	4 050
Maalaisk. — Landsk.	3 994	4 522	1 271	9 787	11	20	31	4 711	1 886	11	6 608	8 716	6 428	1 282	16 426
<i>Vaasan l. — Vasa l. . .</i>	4 539	5 940	1 363	11 842	52	54	106	5 035	3 167	10	8 212	9 626	9 161	1 373	20 160
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	904	1 518	390	2 812	—	2	2	1 537	1 018	4	2 559	2 441	2 538	394	5 373
Maalaisk. — Landsk.	3 635	4 422	973	9 030	52	52	104	3 498	2 149	6	5 653	7 185	6 623	979	14 787
<i>Oulun l. — Uleåborgs l.</i>	3 696	4 333	1 435	9 464	68	53	121	6 232	2 414	3	8 649	9 996	6 800	1 438	18 234
Kaupungit — Städer	622	870	221	1 713	—	1	1	1 406	655	1	2 062	2 028	1 526	222	3 776
Maalaisk. — Landsk.	3 074	3 463	1 214	7 751	68	52	120	4 826	1 759	2	6 587	7 968	5 274	1 216	14 458
<i>Lapin l. — Lapplands l.</i>	1 585	1 571	828	3 984	27	17	44	2 485	959	3	3 447	4 097	2 547	831	7 475
Kaupungit ja kaup.— Städer och köpingar	433	453	186	1 072	—	—	—	967	419	2	1 388	1 400	872	188	2 460
Maalaisk. — Landsk.	1 152	1 118	642	2 912	27	17	44	1 518	540	1	2 059	2 697	1 675	643	5 015
Koko maa — Hela landet	35 018	48 735	10 685	94 438	235	268	503	43 572	28 117	57	71 746	78 825	77 120	10 742	166 687
Kaupungit — Städer	9 589	16 567	3 160	29 316	2	3	5	15 854	12 195	13	28 062	25 445	28 765	3 173	57 383
Kauppalat — Köpingar	2 333	3 482	828	6 643	3	7	10	3 435	2 572	5	6 012	5 771	6 061	833	12 665
Maalaisk. — Landsk.	23 096	28 686	6 697	58 479	230	258	488	24 283	13 350	39	37 672	47 609	42 294	6 736	96 639

IV. Lastensuojelulapset vuonna 1959 — Barnskyddsbarren år 1959

Lääni — Län	Varoitus- ja suoje- luvalvontatapauk- set — Varnings- och skyddsöver- vakningsfall			Huostaanotetut lapset — Omhändertagna barn														
	Turvattomat — Värnlösa	Suoje- lu- kasvatusta tarvitsevat Barn i be- hov av skyddsopp- fostran			Turvattomat — Värnlösa						Suoje- lukasvatusta tarvit- sevat — Barn i behov av skyddsoppfostran							Kaikkiaan huostaanotettuja Inalles omhändertagna
		Varoitettuja Värnade	Suoje- luvalvonnan alaisia — Under skyddsövervakning	Poikia — Gossar	Tyttöjä — Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav — laitoksissa oleita — i anstalt intagna	yksityshoi- dossa oleita utackorderade	Poikia — Gossar	Tyttöjä — Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav — laitoksissa oleita — i anstalt intagna	yksityshoi- dossa oleita utackorderade					
<i>Uudenmaan l. — Nylands l. ...</i>	260	671	181	2 316	1 976	4 292	2 130	2 162	322	109	431	394	37	4 723				
Kaupungit — Städer ¹⁾	224	590	157	1 890	1 640	3 530	1 727	1 803	280	93	373	340	33	3 903				
Maalaisk. — Landsk.	36	81	24	426	336	762	403	359	42	16	58	54	4	820				
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	16	333	92	963	781	1 744	837	907	154	54	208	203	5	1 952				
Kaupungit — Städer ¹⁾	8	293	73	509	420	929	591	338	99	30	129	128	1	1 058				
Maalaisk. — Landsk.	8	40	19	454	361	815	246	569	55	24	79	75	4	894				
<i>Ahvenanmaan maakunta — Landskapet Åland</i>	—	13	—	12	16	28	12	16	—	—	—	—	—	28				
Kaupunki — Stad	—	13	—	5	8	13	11	2	—	—	—	—	—	13				
Maalaisk. — Landsk.	—	—	—	7	8	15	1	14	—	—	—	—	—	15				
<i>Hämeen l. — Tavastehus l.</i>	75	533	211	1 179	889	2 068	1 031	1 037	242	66	308	277	31	2 376				
Kaupungit — Städer ¹⁾	10	478	177	746	554	1 300	734	566	192	49	241	215	26	1 541				
Maalaisk. — Landsk.	65	55	34	433	335	768	297	471	50	17	67	62	5	835				
<i>Kymen l. — Kymmene l.</i>	20	212	105	444	401	845	520	325	96	33	129	123	6	974				
Kaupungit — Städer ¹⁾	14	152	95	269	248	517	334	183	74	27	101	96	5	618				
Maalaisk. — Landsk.	6	60	10	175	153	328	186	142	22	6	28	27	1	356				
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels l.</i>	16	152	38	395	353	748	285	463	51	9	60	56	4	808				
Kaupungit — Städer ¹⁾	3	119	16	96	88	184	90	94	22	2	24	23	1	208				
Maalaisk. — Landsk.	13	33	22	299	265	564	195	369	29	7	36	33	3	600				
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	22	145	69	848	738	1 586	423	1 163	120	29	149	129	20	1 735				
Kaupungit — Städer ¹⁾	6	90	37	186	165	351	203	148	45	11	56	52	4	407				
Maalaisk. — Landsk.	16	55	32	662	573	1 235	220	1 015	75	18	93	77	16	1 328				
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	26	177	65	748	606	1 354	546	808	108	19	127	120	7	1 481				
Kaupungit — Städer ¹⁾	2	122	32	272	188	460	294	166	58	8	66	62	4	526				
Maalaisk. — Landsk.	24	55	33	476	418	894	252	642	50	11	61	58	3	955				
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län ..</i>	6	112	31	594	531	1 125	319	806	62	28	90	80	10	1 215				
Kaupungit — Städer	1	79	14	158	146	304	136	168	32	11	43	41	2	347				
Maalaisk. — Landsk.	5	33	17	436	385	821	183	638	30	17	47	39	8	868				
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	3	36	5	371	298	669	357	312	34	6	40	37	3	709				
Kaupungit — Städer ¹⁾	2	31	4	138	102	240	149	91	24	4	28	26	2	268				
Maalaisk. — Landsk.	1	5	1	233	196	429	208	221	10	2	12	11	1	441				
Koko maa — Hela landet	444	2 384	797	7 870	6 589	14 459	6 460	7 999	1 189	353	1 542	1 419	123	16 001				
Kaupungit — Städer	247	1 793	537	3 734	3 106	6 840	3 693	3 147	725	210	935	869	66	7 775				
Kauppalat — Köpingar	23	174	68	535	453	988	576	412	101	25	126	114	12	1 114				
Maalaisk. — Landsk.	174	417	192	3 601	3 030	6 631	2 191	4 440	363	118	481	436	45	7 112				

1) Kaupungit ja kauppalat. — Städer och köpingar.

V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan v. 1959 — I social-nämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter år 1959

Läni — Län	Kunnalliskodit — Kommunalhem						Lastenkodit — Barnhem ¹⁾					
	Huoltoapu — Socialhjälp					Lastensuojelu Barnskydd		Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa		Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	
Hoidettavia Vårdade				Hoitopäiviä Vårdagar								
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	1 527	3 902	14	5 443	1 335 253	6	1 716	22	1 877	1 340	243 295	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	790	2 456	3	3 249	800 968	1	365	—	—	1 110	188 063	
Maalaiskunnat — Landskommuner	737	1 446	11	2 194	534 285	5	1 351	22	1 877	230	55 232	
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	1 563	3 049	63	4 675	1 152 260	16	2 522	33	2 213	671	155 757	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	552	1 168	3	1 723	423 408	3	815	16	1 731	569	124 807	
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 011	1 881	60	2 952	728 852	13	1 707	17	482	102	30 950	
<i>Ahvenanmaan maakunta — Landskapet Åland</i>	18	39	—	57	13 618	—	—	—	—	—	—	
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Maalaiskunnat — Landskommuner	18	39	—	57	13 618	—	—	—	—	—	—	
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	1 783	3 199	16	4 998	1 221 395	9	1 318	33	3 027	822	198 293	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	487	1 155	1	1 643	409 796	—	—	21	1 268	609	137 237	
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 296	2 044	15	3 355	811 599	9	1 318	12	1 759	213	61 056	
<i>Kymen lääni — Kymmene län</i>	930	1 602	7	2 539	630 057	1	365	8	407	417	99 221	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	401	759	4	1 164	285 521	—	—	4	306	309	67 134	
Maalaiskunnat — Landskommuner	529	843	3	1 375	344 536	1	365	4	101	108	32 087	
<i>Mikkelin lääni — St Michels län</i>	1 175	1 665	7	2 847	732 381	13	2 516	2	134	150	40 306	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	88	195	—	283	75 921	1	162	—	—	45	10 210	
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 087	1 470	7	2 564	656 460	12	2 354	2	134	105	30 096	
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	2 214	2 700	36	4 950	1 136 446	24	3 426	19	1 892	269	57 073	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	255	409	—	664	139 437	—	—	15	1 713	173	30 815	
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 959	2 291	36	4 286	996 959	24	3 426	4	179	96	26 258	
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	1 674	2 526	24	4 224	1 047 652	11	1 666	32	5 433	388	92 764	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	305	545	2	852	201 044	—	—	19	3 858	240	51 976	
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 369	1 981	22	3 372	846 608	11	1 666	13	1 575	148	40 788	
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	1 591	1 788	39	3 418	795 617	21	5 682	42	4 487	109	26 800	
Kaupungit — Städer	229	344	2	575	144 114	—	—	4	67	57	10 091	
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 362	1 444	37	2 843	651 503	21	5 682	38	4 420	52	16 709	
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	553	517	5	1 075	261 721	4	1 343	24	2 753	189	46 551	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	215	214	2	431	110 680	4	1 343	9	426	134	31 473	
Maalaiskunnat — Landskommuner	338	303	3	644	151 041	—	—	15	2 327	55	15 078	
Koko maa — Hela landet	13 028	20 987	211	34 226	8 326 400	105	20 554	215	22 223	4 355	960 060	
Kaupungit — Städer	2 444	5 613	10	8 067	1 976 219	3	775	31	1 633	2 771	527 363	
Kauppalat — Köpingar	878	1 632	7	2 517	614 720	6	1 910	57	7 736	475	124 443	
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 706	13 742	194	23 642	5 735 461	96	17 869	127	12 854	1 109	308 254	

¹⁾ Tähän sisältyvät myös kunnalliset koulukodit — Här ingår även de kommunala skolhemmen.

VI. Kuntien sosiaalihuollon menot vuonna 1959 — Den kommunala socialvårdens utgifter år 1959

L ä ä n i — L ä n	Hallinto Förvaltning	Huoltoapu — Muu laitosholto —					
		Kunnalliskodit ja muntsosiaalilautakuntien alaiset huoltoapulaatokset Kommunalhem och övriga socialhämnder underlydande socialhjälpstanstalter	vajaamielitöissä anstalter för psykiakt efterblivna	mielisairaloissa sinnessukhus	keuhkotauti- parantoloissa lungotsissanatorier	muissa sairaaloissa övriga sjukhus	työlatoksissa arbetsinrättningar
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	449 813	1 269 914	15 971	272 679	9 027	135 325	944
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	366 909	890 847	10 759	203 918	3 416	97 426	254
Maalaiskunnat — Landskommuner	82 904	379 067	5 212	68 761	5 611	37 899	690
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	209 914	714 318	16 068	179 979	19 603	66 080	1 660
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	117 316	256 468	434	68 798	7 431	26 591	279
Maalaiskunnat — Landskommuner	92 598	457 850	15 634	111 181	12 172	39 489	1 381
<i>Ahvenanmaan maakunta — Landskapet Åland</i>	3 320	10 020	260	7 135	90	1 387	5
Kaupunki — Stad	1 448	—	115	977	27	421	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 872	10 020	145	6 158	63	966	5
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	186 313	848 741	14 492	194 897	19 294	110 045	726
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	113 553	354 410	3 764	103 551	9 676	69 983	329
Maalaiskunnat — Landskommuner	72 760	494 331	10 728	91 346	9 618	40 062	397
<i>Kymen lääni — Kymmene län</i>	98 842	398 348	12 503	105 079	5 148	43 239	1 611
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	62 676	204 882	8 992	38 280	2 074	25 029	1 067
Maalaiskunnat — Landskommuner	36 166	193 466	3 511	66 799	3 074	18 210	544
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels län</i>	65 415	393 652	8 829	40 008	5 283	40 090	1 450
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	18 539	58 721	1 251	10 301	1 363	11 075	917
Maalaiskunnat — Landskommuner	46 876	334 931	7 578	29 707	3 920	29 015	533
<i>Kuopion l. — Kuopio l.</i>	130 887	671 298	12 847	90 887	9 927	92 202	1 833
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	38 316	131 883	1 036	24 246	2 009	25 653	750
Maalaiskunnat — Landskommuner	92 571	539 415	11 811	66 641	7 918	66 549	1 083
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	142 846	669 859	10 947	149 915	24 063	67 973	2 072
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	52 304	187 352	2 771	42 510	2 597	17 729	995
Maalaiskunnat — Landskommuner	90 542	482 507	8 176	107 405	21 466	50 244	1 077
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	98 887	462 240	4 341	79 100	14 809	69 180	587
Kaupungit — Städer	25 848	94 184	719	23 597	4 246	14 091	5
Maalaiskunnat — Landskommuner	73 039	368 056	3 622	55 503	10 563	55 089	582
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	62 260	188 044	1 136	40 900	12 127	35 967	2 413
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	25 179	54 717	134	18 006	6 216	8 654	2 009
Maalaiskunnat — Landskommuner	37 081	133 327	1 002	22 894	5 911	27 313	404
Koko maa — Hela landet	1 448 497	5 626 434	97 394	1 160 579	119 371	661 488	13 301
Kaupungit — Städer	701 754	1 814 429	20 001	456 207	32 093	244 005	3 758
Kauppalat — Köpingar	120 334	419 035	9 974	77 977	6 962	52 647	2 847
Maalaiskunnat — Landskommuner	626 409	3 392 970	67 419	626 395	80 316	364 836	6 696

Socialhjälp

Övrig anstaltsvård i		Muu huoltoapu — Övrig socialhjälp							Yhteensä huoltoapu- menoja Summa socialhjälp- utgifter
vieraan kunnan kunnalliskodissa främmande kommuns kommunalhen	muissa huolto- laitoksissa andra vårdanstalter	Yksityiskohtoinen vård i enskilt hem	Kotiavustus Hemundersök	Korvaukset muille kunnille Ersättning till andra kommuner	Kannatusmaksut Yhteiseen työlaitokseen Understödsavgifter till gemensam arbetsinrättning	Ehkäisevä huoltoapu Preventiv socialhjälp	Muut huoltoapumenot Övriga utgifter för socialhjälp		
8 147	57 510	1 365	902 428	6 222	16 107	92 936	15 413	2 803 988	
3 984	50 947	98	748 991	3 503	5 239	92 419	8 824	2 120 625	
4 163	6 563	1 267	153 437	2 719	10 868	517	6 589	683 363	
22 328	6 216	5 522	343 983	4 809	19 367	3 968	10 239	1 414 140	
3 001	3 736	—	204 509	1 086	7 851	1 288	2 110	583 582	
19 327	2 480	5 522	139 474	3 723	11 516	2 680	8 129	830 558	
—	1 373	1 112	5 120	60	722	119	287	27 690	
—	1 242	—	1 676	60	151	57	—	4 726	
—	131	1 112	3 444	—	571	62	287	22 964	
14 077	5 685	2 885	397 298	3 692	19 447	64 296	12 102	1 707 677	
1 326	3 364	635	270 987	2 070	10 834	61 705	3 343	895 977	
12 751	2 321	2 250	126 311	1 622	8 613	2 591	8 759	811 700	
5 292	2 936	2 332	132 606	1 126	10 242	2 331	6 248	729 041	
815	2 631	233	88 336	499	6 382	1 548	2 901	383 669	
4 477	305	2 099	44 270	627	3 860	783	3 347	345 372	
8 004	3 504	914	105 592	1 196	4 508	3 462	6 619	623 111	
2 740	2 412	10	38 719	190	1 688	1 472	893	131 752	
5 264	1 092	904	66 873	1 006	2 820	1 990	5 726	491 359	
3 634	5 141	2 109	258 781	2 372	9 539	6 968	13 395	1 180 933	
877	1 469	—	77 661	375	3 781	1 410	2 000	273 150	
2 757	3 672	2 109	181 120	1 997	5 758	5 558	11 395	907 783	
13 493	8 438	7 815	261 047	2 058	17 124	6 132	15 881	1 256 817	
1 055	3 144	—	103 939	545	5 475	1 207	1 997	371 316	
12 438	5 294	7 815	157 108	1 513	11 649	4 925	13 884	885 501	
7 172	5 625	8 965	290 297	3 314	13 940	6 109	15 544	981 223	
—	1 485	36	93 239	254	2 931	98	1 410	236 295	
7 172	4 140	8 929	197 058	3 060	11 009	6 011	14 134	744 928	
8 371	5 580	4 802	149 600	2 106	6 660	2 254	10 455	470 415	
2 841	641	—	63 425	660	2 560	515	1 464	161 842	
5 530	4 939	4 802	86 175	1 446	4 100	1 739	8 991	308 573	
90 518	102 008	37 821	2 846 752	26 955	117 656	188 575	106 183	11 195 035	
11 050	66 077	631	1 464 940	7 761	33 038	157 504	18 081	4 329 575	
5 589	4 994	381	226 542	1 481	13 854	4 215	6 861	833 359	
73 879	30 937	36 809	1 155 270	17 713	70 764	26 856	81 241	6 032 101	

— 1 000 mark

L ä ä n i — L ä n	Lastensuojelu —						
	Lastenkodit ja muut sosiaalilaitokset lastensuojelulaitokset Barnhem och övriga nämnder underlydande barnskyddsanstalter	Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård i					
		vajaomielaitoksissa anstalter för psykiskt etterblivna	mielisairaaloissa sinnessjukhus	keuhkotauti- parantoloissa lungössanatorier	muissa sairaaloissa övriga sjukhus	vieraan kunnan koulu- ja lastenkodissa främmande kommunns skol- och barnhem	valtion ja yksityisissä koulukodissa statens och privata skolorhem
1 000 markkaa							
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	881 188	34 096	409	23 248	5 516	5 164	15 698
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	813 466	26 931	365	23 185	4 511	4 345	13 472
Maalaiskunnat — Landskommuner	67 722	7 165	44	63	1 005	819	2 226
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	347 459	23 724	468	258	1 871	2 674	5 553
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	319 169	12 777	15	18	679	238	2 195
Maalaiskunnat — Landskommuner	28 290	10 947	453	240	1 192	2 436	3 358
<i>Ahvenanmaan maakunta — Landskapet Åland</i>	—	—	—	—	—	—	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	—	—	—	—	—	—
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	403 935	19 121	3 341	30	4 964	3 091	7 333
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	358 071	10 745	2 730	6	3 841	1 038	4 621
Maalaiskunnat — Landskommuner	45 864	8 376	611	24	1 123	2 053	2 712
<i>Kymen lääni — Kymmene län</i>	170 379	11 345	652	—	1 114	4 582	5 260
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	147 433	5 535	256	—	675	334	3 867
Maalaiskunnat — Landskommuner	22 946	5 810	396	—	439	4 248	1 393
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels län</i>	58 970	9 760	223	131	739	343	2 365
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	37 694	2 966	20	73	200	—	1 118
Maalaiskunnat — Landskommuner	21 276	6 794	203	58	539	343	1 247
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	109 823	13 418	513	75	1 344	444	6 030
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	86 738	4 905	25	—	413	43	2 248
Maalaiskunnat — Landskommuner	23 085	8 513	488	75	931	401	3 782
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	224 014	13 767	810	97	1 172	2 702	5 090
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	196 570	6 396	314	11	519	1 805	2 513
Maalaiskunnat — Landskommuner	27 444	7 371	496	86	653	897	2 577
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	54 019	5 432	535	440	1 208	489	4 099
Kaupungit — Städer	36 246	2 270	133	—	813	—	2 126
Maalaiskunnat — Landskommuner	17 773	3 162	402	440	395	489	1 973
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	63 482	1 319	535	98	581	105	1 945
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	46 635	993	441	—	335	—	1 282
Maalaiskunnat — Landskommuner	16 847	326	94	98	246	105	663
Koko maa — Hela landet	2 313 269	131 982	7 486	24 377	18 509	19 594	53 373
Kaupungit — Städer	1 802 923	61 986	3 213	23 287	11 130	6 722	28 787
Kauppalat — Köpingar	239 099	11 532	1 086	6	856	1 081	4 655
Maalaiskunnat — Landskommuner	271 247	58 464	3 187	1 084	6 523	11 791	19 931

Barnskydd										
muissa huolto- laitoksissa — andra vårdanstalter	Muu lastensuojelu — Övrigt barnskydd					Yhteensä lastensuojelumenot Summa barnskyddsutgifter	Irtolaishuolto Lösdrivavård	Alkoholihuolto Alkoholistvård	Kaikkiaan huoltomenoja Inalles vårdutgifter	Avustukset sosiaalihuoltoja harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille Understöd åt socialhjälp utövande föreningar och anstalter
	Yksityiskotihoido Vård i enskilt hem	Korvaukset muille kunnille Ersättning till andra kommuner	Ammattopetus Yrkesutbildning	Muut lastensuojelu- menot Övriga utgifter för barnskydd						
— 1000 mark										
144 124	106 037	37 913	3 226	18 528	1 275 147	7 117	20 847	4 556 912	92 919	
123 784	83 594	35 721	2 229	17 111	1 148 714	7 069	19 085	3 662 402	88 962	
20 340	22 443	2 192	997	1 417	126 433	48	1 762	894 510	3 957	
10 514	48 333	887	1 908	11 506	455 155	783	3 899	2 083 891	18 761	
6 716	19 811	187	893	10 575	373 273	644	2 786	1 077 601	18 157	
3 798	28 522	700	1 015	931	81 882	139	1 113	1 006 290	604	
1 172	1 037	60	—	—	2 269	—	—	33 279	2 792	
1 130	142	60	—	—	1 332	—	—	7 506	2 782	
42	895	—	—	—	937	—	—	25 773	10	
15 801	61 351	2 488	4 951	28 831	555 237	1 621	3 122	2 453 970	57 820	
13 856	30 643	1 219	3 825	27 883	458 478	1 606	2 018	1 471 632	54 523	
1 945	30 708	1 269	1 126	948	96 759	15	1 104	982 338	3 297	
6 021	17 405	618	505	2 491	220 372	740	1 911	1 050 906	13 557	
4 098	10 206	234	337	2 064	175 039	712	1 594	623 690	11 848	
1 923	7 199	384	168	427	45 333	28	317	427 216	1 709	
7 526	19 309	498	758	1 865	102 487	200	958	792 171	4 316	
3 396	4 643	235	272	871	51 488	197	459	202 435	3 774	
4 130	14 666	263	486	994	50 999	3	499	589 736	542	
7 108	45 196	1 628	2 001	4 991	192 571	194	2 447	1 507 032	5 144	
1 777	6 449	765	950	3 137	107 450	113	1 175	420 204	3 881	
5 331	38 747	863	1 051	1 854	85 121	81	1 272	1 086 828	1 263	
7 058	31 485	856	540	1 627	289 218	179	3 048	1 692 108	10 541	
3 335	6 975	323	58	860	219 679	118	2 224	645 641	9 701	
3 723	24 510	533	482	767	69 539	61	824	1 046 467	840	
12 280	33 788	765	235	1 006	114 296	567	1 829	1 196 802	18 442	
5 772	8 699	85	21	120	56 285	524	1 319	320 271	18 137	
6 508	25 089	680	214	886	58 011	43	510	876 531	305	
20 903	15 178	491	354	2 670	107 661	256	2 017	642 609	6 278	
4 453	4 560	7	83	410	59 199	251	1 707	248 178	4 795	
16 450	10 618	484	271	2 260	48 462	5	310	394 431	1 483	
232 507	379 119	46 204	14 478	73 515	3 314 413	11 657	40 078	16 009 680	230 570	
159 222	153 085	37 629	6 428	57 212	2 351 624	10 927	27 195	7 421 075	206 040	
9 095	22 637	1 207	2 240	5 819	299 313	307	5 172	1 258 485	10 520	
64 190	203 397	7 368	5 810	10 484	663 476	423	7 711	7 330 120	14 010	

VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot vuonna 1959 — Den kommunala socialvårdens inkomster år 1959

Lääni — Län	Huoltotoiminnan yhteistulot Vårdverksamhetens allmänna inkomster	Huoltoapu — Socialhjälp						Kunnalliskodit ja muut sosiaalilautakuntien alaiset huoltoapulaitokset Kommunalhushjälpen och övriga socialämnen underly- dande socialhjälpansatser
		Perunkirjotusmaksut Bouppteckningsprocenter	Korvaukset — Ersättning av				yksityisiltä enskilda personer	
			valtiolta huoltoapulain nojalta staten enligt socialhjälp- lagen	valtiolta sotasiirtolaista staten för de krigsfrö- flyttade	muilta kunnalta andra kommuner			
1 000 markkaa								
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	316	9 847	89 254	28 624	11 857	788 746	130 952	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	9	7 899	67 003	3 004	2 462	561 959	93 401	
Maalaiskunnat — Landskommuner	307	1 948	22 251	25 620	9 395	226 787	37 551	
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björne- borgs län</i>	386	6 174	5 055	21 831	19 606	533 608	59 010	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2	2 589	1 154	4 533	620	190 050	21 688	
Maalaiskunnat — Landskommuner	384	3 585	3 901	17 298	18 986	343 558	37 322	
<i>Ahvenanmaan maakunta — Landskapet Åland</i>	—	261	114	—	—	14 455	—	
Kaupunki — Stad	—	125	—	—	—	2 807	—	
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	136	114	—	—	11 648	—	
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	365	5 062	20 627	26 251	18 984	565 030	96 100	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	137	2 042	13 622	5 800	1 024	254 629	26 664	
Maalaiskunnat — Landskommuner	228	3 020	7 005	20 451	17 960	310 401	69 436	
<i>Kymen lääni — Kymmene län</i>	468	1 906	7 404	34 931	2 795	282 295	33 525	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	272	872	6 656	2 447	1 820	140 316	11 845	
Maalaiskunnat — Landskommuner	196	1 034	748	32 484	975	141 979	21 680	
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels län</i>	232	1 754	4 552	6 248	11 233	242 996	62 380	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	13	254	2 218	902	1 495	42 675	5 169	
Maalaiskunnat — Landskommuner	219	1 500	2 334	5 346	9 738	200 321	57 211	
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	541	2 213	2 214	9 269	6 673	398 885	110 846	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	33	543	60	570	1 404	80 345	21 186	
Maalaiskunnat — Landskommuner	508	1 670	2 154	8 699	5 269	318 540	89 660	
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	736	3 511	5 593	11 327	15 182	465 357	73 137	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	350	1 173	1 824	3 590	2 069	113 283	17 035	
Maalaiskunnat — Landskommuner	386	2 338	3 769	7 737	13 113	352 074	56 102	
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	146	1 459	10 381	5 804	11 098	289 453	63 293	
Kaupungit — Städer	4	360	7 326	4 427	2 105	57 072	13 162	
Maalaiskunnat — Landskommuner	142	1 099	3 055	1 377	8 993	232 381	50 131	
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	26	684	5 081	1 693	10 738	135 945	16 847	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	18	330	4 243	496	1 962	38 990	4 182	
Maalaiskunnat — Landskommuner	8	354	838	1 197	8 776	96 955	12 665	
Koko maa — Hela landet	3 216	32 871	150 275	145 978	108 166	3 716 770	646 090	
Kaupungit — Städer	675	14 179	91 819	19 398	10 255	1 204 576	186 848	
Kauppalat — Köpingar	163	2 008	12 287	6 371	4 706	277 550	27 484	
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 378	16 684	46 169	120 209	93 205	2 234 644	431 758	

Lahjoitukset ja rahastojen korot Donationer och räntor av donationsfonder		Lastensuojelu — Barnskydd											Lapsilisät Barnbidrag	Irtolais- ja alkoholistihuolto Lösdrivar- och alkoholistvård	Kuntien huoltoimintaan käytämät varat Av kommunerna använda medel för värdverksamheten	Yhteensä Summa
		Muut tulot Övriga inkomster		Korvaukset — Ersättning av						Lahjoitukset ja rahastojen korot Donationer och räntor av donationsfonder						
		valtiolta lastensuojelulain nojalla staten enligt barnskydds- lagen	valtiolta sotasilirtolaisista staten för de krigsför- flyttade	muilta kunnilta andra kommuner	yksityisiltä enskilda personer	Lastenkodit ja muut sosiaali- lautakuntien alaiset lasten- suojauslaitokset Barnhem och övriga social- nämnder underlydande barn- skyddsanstalter					Lapsilisät Barnbidrag	Irtolais- ja alkoholistihuolto Lösdrivar- och alkoholistvård	Kuntien huoltoimintaan käytämät varat Av kommunerna använda medel för värdverksamheten	Yhteensä Summa		
90	97 771	38 350	241	14 696	76 543	262 360	37	226	22 135	169	2 984 698	4 556 912				
86	96 536	38 294	—	5 513	69 945	248 934	31	24	17 208	120	2 449 974	3 662 402				
4	1 235	56	241	9 183	6 598	13 426	6	202	4 927	49	534 724	894 510				
1 192	2 573	2 044	813	6 044	17 139	111 028	172	2 877	13 320	73	1 280 446	2 083 891				
149	2 310	1 982	101	437	11 970	105 103	—	2 728	8 577	67	723 541	1 077 601				
1 043	263	62	712	5 607	5 169	5 925	172	149	5 243	6	556 905	1 006 290				
—	—	—	—	108	196	—	—	—	313	—	17 832	33 279				
—	—	—	—	—	88	—	—	—	158	—	4 328	7 506				
—	—	—	—	108	108	—	—	—	155	—	13 504	25 773				
42	23 543	3 221	1 125	13 094	25 209	98 662	3	2 465	12 524	82	1 541 581	2 453 970				
—	23 489	3 170	271	2 668	19 448	92 775	—	2 277	7 588	54	1 015 974	1 471 632				
42	54	51	854	10 426	5 761	5 887	3	188	4 936	28	525 607	982 338				
—	158	285	998	7 389	7 724	41 220	—	622	6 775	38	622 373	1 050 906				
—	144	275	376	6 063	5 277	38 914	—	493	3 915	21	403 984	623 690				
—	14	10	622	1 326	2 447	2 306	—	129	2 860	17	218 389	427 216				
476	717	44	638	2 142	6 253	14 889	26	580	4 151	24	432 836	792 171				
476	624	9	465	207	1 577	10 957	1	340	901	12	134 140	202 435				
—	93	35	173	1 935	4 676	3 932	25	240	3 250	12	298 696	589 736				
31	805	121	485	4 590	11 161	30 712	—	267	6 726	64	921 429	1 507 032				
31	709	64	35	631	3 565	25 526	—	—	2 127	59	283 316	420 204				
—	96	57	450	3 959	7 596	5 186	—	267	4 599	5	638 113	1 086 828				
82	728	3	814	4 963	10 112	59 515	—	233	8 517	10	1 032 288	1 692 108				
63	516	—	599	2 808	4 936	54 497	—	97	3 958	—	438 843	645 641				
19	212	3	215	2 155	5 176	5 018	—	136	4 559	10	593 445	1 046 467				
2	85	28	74	1 134	5 672	11 463	—	43	4 592	28	792 047	1 196 802				
2	1	—	—	285	2 259	9 999	—	—	1 530	18	221 721	320 271				
—	84	28	74	849	3 413	1 464	—	43	3 062	10	570 326	876 531				
2	726	420	113	1 306	5 157	12 532	276	95	4 692	35	446 241	642 609				
2	272	420	—	—	2 887	9 239	—	19	1 574	28	183 516	248 178				
—	454	—	113	1 306	2 270	3 293	276	76	3 118	7	262 725	394 431				
1 917	127 106	44 516	5 301	55 466	165 166	642 381	514	7 408	84 245	523	10 071 771	16 009 680				
809	123 118	43 299	1 090	8 647	108 173	534 841	32	5 097	39 374	279	5 028 566	7 421 075				
—	1 483	915	757	9 965	13 779	61 103	—	881	8 162	100	830 771	1 258 485				
1 108	2 505	302	3 454	36 854	43 214	46 437	482	1 430	36 709	144	4 212 434	7 330 120				

— 1000 mark

VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot vuonna 1959 — Kommunalhemmens utgifter och inkomster

Lääni — Län	Menot — Utgifter									
	Palkkaukset Avlöningar	Työnantajan lapsilisä- k.e. ja tapaturmavak. maksut	Arbetsgivarens barn- bidrag, t.p.-och olycks- fallförs. premier	Ravinto Kosthållning	Vaatus Beklädnad	Sairaanhoidto ja lääketeet	Muut vuokruksustan- nukset hoidettavista Ovriga årsutgifter för de vårdade	Rakennusten kunnossapito Underhåll av byggnader	Katuston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus Komplettering och reparation av inven- tarier och lösöre	Lämpö ja valo Värme och lyse
	1 000 markkaa									
<i>Uudenmaan l. — Nylands l. . .</i>	684 039	31 390	224 718	16 794	44 198	46 213	20 311	25 858	108 937	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	501 531	22 812	141 575	12 115	27 614	38 088	4 073	18 419	67 358	
Maalaisk. — Landsk.	182 508	8 578	83 143	4 679	16 584	8 125	16 238	7 439	41 579	
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	366 901	18 105	173 878	12 095	21 090	19 982	23 933	16 465	75 316	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	161 104	8 007	65 545	4 445	8 735	11 985	4 559	6 294	31 164	
Maalaisk. — Landsk.	205 797	10 098	108 333	7 650	12 355	7 997	19 374	10 171	44 152	
<i>Ahvenanmaan maakunta — Landskapet Åland</i>	5 477	283	2 058	29	269	72	35	129	624	
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Maalaisk. — Landsk.	5 477	283	2 058	29	269	72	35	129	624	
<i>Hämeen l. — Tavastehus l.</i>	424 870	20 236	189 339	16 976	24 146	22 787	20 013	12 325	91 743	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	173 746	8 720	66 152	7 587	7 815	11 251	8 386	4 849	39 122	
Maalaisk. — Landsk.	251 124	11 516	123 187	9 389	16 331	11 536	11 627	7 476	52 621	
<i>Kymen l. — Kymmene l.</i>	197 323	9 330	91 192	6 299	13 454	7 162	14 262	5 784	39 900	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	109 818	5 296	44 690	2 735	8 211	3 855	7 963	2 620	20 947	
Maalaisk. — Landsk.	87 505	4 034	46 502	3 564	5 243	3 307	6 299	3 164	18 953	
<i>Mikkelin l. — S:t Michels l. . .</i>	185 305	8 796	102 805	8 710	12 885	8 926	15 305	6 172	40 538	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	29 600	1 417	12 331	1 315	1 855	1 696	2 241	991	6 221	
Maalaisk. — Landsk.	155 705	7 379	90 474	7 395	11 030	7 230	13 064	5 181	34 317	
<i>Kuopion l. — Kuopio l.</i>	291 143	13 639	161 111	13 298	22 397	18 103	22 820	9 832	62 019	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	56 918	2 646	22 497	1 509	4 632	4 808	3 165	2 279	10 912	
Maalaisk. — Landsk.	234 225	10 993	138 614	11 789	17 765	13 295	19 655	7 553	51 107	
<i>Vaasan l. — Vasa l.</i>	335 277	15 846	172 433	12 539	22 692	15 219	19 655	11 059	70 135	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	101 750	4 695	40 784	2 191	5 213	4 414	4 715	2 176	16 966	
Maalaisk. — Landsk.	233 527	11 151	131 649	10 348	17 479	10 805	14 940	8 883	53 169	
<i>Oulun l. — Uleåborgs l.</i>	210 491	10 532	125 999	10 518	13 532	11 204	14 660	6 205	58 374	
Kaupungit — Städer	41 188	2 329	23 492	2 271	2 669	3 441	4 075	1 182	11 475	
Maalaisk. — Landsk.	169 303	8 203	102 507	8 247	10 863	7 763	10 585	5 023	46 899	
<i>Lapin l. — Lapplands l.</i>	104 206	5 122	49 181	2 963	5 543	3 594	5 624	3 083	26 584	
Kaupungit, kauppalat — Stä- der, köpingar	52 009	2 592	20 408	902	2 320	1 218	2 065	1 440	13 169	
Maalaisk. — Landsk.	52 197	2 530	28 773	2 061	3 223	2 376	3 559	1 643	13 415	
Koko maa — Hela landet . . .	2 805 032	133 279	1 292 714	100 221	180 206	153 262	156 618	96 912	574 170	
Kaupungit — Städer	963 704	45 606	329 902	28 663	50 404	70 920	31 243	31 996	160 112	
Kauppalat — Köpingar	263 960	12 908	107 572	6 407	18 660	9 836	9 999	8 254	57 222	
Maalaisk. — Landsk.	1 577 368	74 765	855 240	65 151	111 142	72 506	115 376	56 662	356 836	

år 1959

				Tulot — Inkomster						
Palovakuutus Brandförsäkring	Kasvi- ja puutarha, sikkala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Hoidettavien valmis- teet Av de vårdade förfärdigade arbeten	Kasvi- ja puutarha, sikkala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Yhteisten kunnallis- kottien kannatus- ja hoitomaksut Undersöds- och vård- avgifterna i gemen- samna kommunalhem	Henkilökunnan luontoseut Personals naturaförmåner	Valtionapu Statsunderstöd	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa
— 1000 mark										
1 766	3 099	25 885	1 233 208	933	5 185	13 774	72 146	6 084	19 552	117 674
368	905	17 733	852 591	168	2 054	—	45 172	—	17 406	64 800
1 398	2 194	8 152	380 617	765	3 131	13 774	26 974	6 084	2 146	52 874
3 117	4 424	18 249	753 555	3 116	10 268	159 541	46 165	23 985	15 969	259 044
847	597	6 540	309 822	1 282	2 280	60 843	16 360	13 452	8 289	102 506
2 270	3 827	11 709	443 733	1 834	7 988	98 698	29 805	10 533	7 680	156 538
42	316	645	9 979	—	650	8 585	723	—	22	9 980
42	316	645	9 979	—	650	8 585	723	—	22	9 980
4 528	3 157	19 728	849 848	5 592	8 087	29 331	49 245	36 297	2 791	131 343
1 630	1 111	8 908	339 277	3 922	2 884	—	14 409	3 542	1 907	26 664
2 898	2 046	10 820	510 571	1 670	5 203	29 331	34 836	32 755	884	104 679
1 840	1 540	8 271	396 357	1 325	3 959	48 889	23 561	2 927	1 691	82 352
861	998	4 037	212 031	217	1 664	40 078	10 268	—	585	52 812
979	542	4 234	184 326	1 108	2 295	8 811	13 293	2 927	1 106	29 540
2 049	1 558	7 388	400 437	1 536	6 551	11 436	28 455	24 125	3 181	75 284
114	145	795	58 721	—	413	—	4 136	—	620	5 169
1 935	1 413	6 593	341 716	1 536	6 138	11 436	24 319	24 125	2 561	70 115
3 443	1 694	11 493	630 992	4 690	4 654	—	38 835	26 656	3 502	78 337
744	252	1 993	112 355	25	278	—	5 565	—	666	6 534
2 699	1 442	9 500	518 637	4 665	4 376	—	33 270	26 656	2 836	71 803
3 736	3 535	17 215	699 341	5 160	8 233	95 456	48 609	29 345	8 273	195 076
525	538	4 032	187 999	592	812	4 203	11 244	3 317	1 224	21 392
3 211	2 997	13 183	511 342	4 568	7 421	91 253	37 365	26 028	7 049	173 684
3 389	2 601	10 715	478 220	5 697	4 625	53 929	28 735	35 236	7 285	135 507
90	10	1 962	94 184	171	106	—	4 528	8 192	165	13 162
3 299	2 591	8 753	384 036	5 526	4 519	53 929	24 207	27 044	7 120	122 345
1 699	570	8 109	216 278	610	723	52 311	12 896	17 664	2 374	86 578
369	177	5 010	101 679	150	377	37 239	6 222	12 162	1 898	58 048
1 330	393	3 099	114 599	460	346	15 072	6 674	5 502	476	28 530
25 609	22 494	127 698	5 668 215	28 659	52 935	473 252	349 370	202 319	64 640	1 171 175
4 127	2 428	38 105	1 757 210	5 631	7 285	4 203	86 749	18 696	25 387	147 951
1 421	2 305	12 905	511 449	896	3 583	138 160	31 155	21 969	7 373	203 136
20 061	17 761	76 688	3 399 556	22 132	42 067	330 889	231 466	161 654	31 880	820 088

IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot vuonna 1959 — De kommunala barnhemmens utgifter

Lääni—Län	Menot — Utgifter								
	Palkkaukset Avlöningar	Työntantajan lapsilisä, k.e. ja tapaturmavak- maksut	Arbetsgivarens barn- bidrag- f.p.-och olycks- fallsförs. premier	Ravinto Kosthållning	Vaatus Beklädnad	Sairaanhoidon ja lääkkeet	Sjukvård och läkemedel	Muut vuotuisuustan- nuksset hoidettavista Ovriga årsutgifter för de vårdade	Rakennusten kunnossapito Underhåll av byggnader
	1000 markkaa								
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	204 989	9 284	44 821	12 024	2 796	6 219	13 871	7 361	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	176 997	7 999	35 192	9 689	2 280	5 323	11 030	6 130	
Maalaiskunnat — Landskommuner	27 992	1 285	9 629	2 335	516	896	2 841	1 231	
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björne- borgs län</i>	67 252	3 423	21 056	5 921	1 094	1 351	4 619	1 623	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	57 577	2 993	15 742	4 670	877	1 006	3 320	1 236	
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 675	430	5 314	1 251	217	345	1 299	387	
<i>Ahvenanmaan maakunta — Landskapet Åland</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	—	—	—	—	—	—	—	
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	96 442	4 653	35 151	8 494	2 658	4 791	6 565	4 388	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	75 930	3 703	24 024	5 758	2 244	3 907	4 734	3 168	
Maalaiskunnat — Landskommuner	20 512	950	11 127	2 736	414	884	1 831	1 220	
<i>Kymen lääni — Kymmene län</i>	45 799	2 168	15 999	3 704	720	894	3 400	2 151	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	32 932	1 560	10 746	2 462	534	591	2 757	1 655	
Maalaiskunnat — Landskommuner	12 867	608	5 253	1 242	186	303	643	496	
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels län</i>	13 401	647	6 936	1 797	362	809	1 396	728	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	4 479	216	1 552	469	243	191	239	179	
Maalaiskunnat — Landskommuner	8 922	431	5 384	1 328	119	618	1 157	549	
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	23 644	1 108	8 926	2 071	408	736	2 233	1 033	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	14 295	667	4 822	1 073	220	332	1 671	520	
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 349	441	4 104	998	188	404	562	513	
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	39 765	1 836	16 351	4 339	703	1 126	4 895	1 459	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	26 787	1 215	9 586	2 756	486	566	4 144	874	
Maalaiskunnat — Landskommuner	12 978	621	6 765	1 583	217	560	751	585	
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	18 122	928	5 294	2 113	404	1 352	1 416	894	
Kaupungit — Städer	7 612	454	1 402	1 179	199	1 015	158	489	
Maalaiskunnat — Landskommuner	10 510	474	3 892	934	205	337	1 258	405	
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	26 599	1 224	8 326	1 779	533	532	574	448	
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	19 660	890	5 493	1 331	408	409	330	353	
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 939	334	2 833	448	125	123	244	95	
Koko maa — Hela landet	536 013	25 271	162 860	42 242	9 678	17 810	38 969	20 085	
Kaupungit — Städer	352 268	16 415	87 172	24 204	6 417	11 581	25 159	11 938	
Kauppalat — Köpingar	64 001	3 282	21 387	5 183	1 074	1 759	3 224	2 666	
Maalaiskunnat — Landskommuner	119 744	5 574	54 301	12 855	2 187	4 470	10 586	5 481	

och inkomster år 1959

					Tulot — Inkomster					
Lämpö ja valo Värme och lyse	Palovakuutus Brandförsäkring	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Yhteisten lastenköiden kannatus- ja hoito- maksut Understöds- och vård- avgifterna i gemen- sama barnhem	Henkilökunnan luontoisedut Personalens naturaförmåner	Valtionapu Statsundersköt	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa
— 1000 mark										
20 494	502	228	7 771	330 360	338	8 141	8 641	16 734	13 906	47 760
16 736	7	23	5 481	276 887	82	—	4 005	14 917	13 889	32 893
3 758	495	205	2 290	53 473	256	8 141	4 636	1 817	17	14 867
9 146	250	607	3 305	119 647	315	—	11 774	6 748	208	19 045
7 425	85	326	2 398	97 655	—	—	10 021	5 390	31	15 442
1 721	165	281	907	21 992	315	—	1 753	1 358	177	3 603
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 067	419	535	4 924	179 087	754	3 604	13 717	7 606	799	26 480
6 399	237	275	3 155	133 534	252	—	10 053	5 958	91	16 354
3 668	182	260	1 769	45 553	502	3 604	3 664	1 648	708	10 126
9 542	285	291	2 831	87 784	431	2 858	7 153	3 686	948	15 076
7 233	213	157	2 146	62 986	180	—	4 843	2 899	254	8 176
2 309	72	134	685	24 798	251	2 858	2 310	787	694	6 900
3 264	138	190	957	30 625	238	—	3 267	1 712	1	5 218
1 491	9	4	277	9 349	—	—	778	508	—	1 286
1 773	129	186	680	21 276	238	—	2 489	1 204	1	3 932
4 030	195	403	1 018	45 805	346	—	4 640	2 983	15	7 984
2 489	75	237	589	26 990	124	—	2 830	1 848	7	4 809
1 541	120	166	429	18 815	222	—	1 810	1 135	8	3 175
5 463	236	143	1 694	78 010	291	—	7 106	3 639	64	11 100
3 206	15	6	925	50 566	—	—	4 083	1 935	64	6 082
2 257	221	137	769	27 444	291	—	3 023	1 704	—	5 018
3 145	138	77	1 051	34 934	200	6 896	2 990	1 809	1 803	13 698
1 474	—	—	324	14 306	—	—	1 021	895	—	1 916
1 671	138	77	727	20 628	200	6 896	1 969	914	1 803	11 782
4 267	123	104	1 262	45 771	53	6 359	3 694	3 316	1 069	14 491
3 452	52	55	1 002	33 435	—	6 359	2 746	2 025	68	11 198
815	71	49	260	12 336	53	—	948	1 291	1 001	3 293
69 418	2 286	2 578	24 813	952 023	2 966	27 858	62 982	48 233	18 813	160 852
37 416	429	623	12 612	586 234	178	—	30 330	29 482	14 070	74 060
12 489	264	460	3 685	119 474	460	6 359	10 050	6 893	334	24 096
19 513	1 593	1 495	8 516	246 315	2 328	21 499	22 602	11 858	4 409	62 696

X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä vuonna 1959 — Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag år 1959

Lääni — Län	Äiftlys-avustusta saaneita Antal moder-skaps-understöd	Lapsilisää saaneita Antal utdelade barn-bidrag		Perhelisää saaneita Antal utdelade familjebidrag		Myönnettyjä soti-lasavus-tuksia Antal be-viljade militär-understöd
		perheitä familjer	lapsia barn	perheitä familjer	lisään oikeutet-tuja lapsia till bidrag berätti-gade barn	
<i>Uudenmaan lääni — Nylands län</i>	13 248	119 609	216 934	5 808	10 569	785
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	8 396	78 258	134 796	2 597	4 523	476
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 852	41 351	82 138	3 211	6 046	309
<i>Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län</i>	10 138	98 703	197 071	9 788	19 355	813
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	3 672	35 586	63 148	1 717	3 022	210
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 466	63 117	133 923	8 071	16 333	603
<i>Ahvenamaan maakunta — Landskapet Åland</i>	304	3 007	5 744	188	318	—
Kaupunki — Stad	81	710	1 243	11	23	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	223	2 297	4 501	177	295	—
<i>Hämeen lääni — Tavastehus län</i>	9 905	91 570	184 801	9 321	17 882	828
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	4 956	45 570	84 617	2 988	5 486	360
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 949	46 000	100 184	6 333	12 396	468
<i>Kymen lääni — Kymmene län</i>	5 319	49 715	102 802	4 548	8 646	336
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2 615	25 602	49 690	1 692	3 126	144
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 704	24 113	53 112	2 856	5 520	192
<i>Mikkelin lääni — S:t Michels län</i>	4 327	35 516	82 844	5 967	12 415	436
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	1 001	8 367	17 093	782	1 472	64
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 326	27 149	65 751	5 185	10 943	372
<i>Kuopion lääni — Kuopio län</i>	9 600	71 918	178 326	15 369	33 963	844
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2 089	15 901	32 940	1 628	3 171	99
Maalaiskunnat — Landskommuner	7 511	56 017	145 386	13 741	30 792	745
<i>Vaasan lääni — Vasa län</i>	11 419	94 261	212 223	15 417	32 234	787
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2 670	22 492	44 283	1 818	3 564	154
Maalaiskunnat — Landskommuner	8 749	71 769	167 940	13 599	28 670	633
<i>Oulun lääni — Uleåborgs län</i>	9 276	59 346	156 622	15 045	35 392	1 070
Kaupungit — Städer	1 630	11 612	24 738	1 131	2 283	81
Maalaiskunnat — Landskommuner	7 646	47 734	131 884	13 914	33 109	989
<i>Lapin lääni — Lapplands län</i>	5 146	30 023	79 249	7 569	17 868	668
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	1 382	9 489	20 461	973	1 964	77
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 764	20 534	58 788	6 596	15 904	591
Koko maa — Hela landet	78 682	653 668	1 416 616	89 020	188 642	6 567
Kaupungit — Städer	22 069	196 175	359 418	10 736	19 902	1 297
Kauppalat — Köpingar	6 423	57 412	113 591	4 601	8 732	368
Maalaiskunnat — Landskommuner	50 190	400 081	943 607	73 683	160 008	4 902